1
Inc II 72

73 **Capua,** J. de. Directorium humanae vitae. S. l., typ. et a. (Strassb., Joh. Prüs, ca. 1480). fol. Prgtb.

82 n. gez. Bl. Mit 119 Holzschn. Sehr schönes vollständiges Exemplar des reich illustr. seltenen Druckes. Hain-Copinger 4411. Proctor 558.

Inc. II 72.

KRTN
Hain 4411
compl. cm

1.80

S

Directorium huma
ne vite alias parabo
le antiquorū ſapientū.

ROMANIA
BIBLIOTECA
NATIONALĂ

SALA
INV 16136 | 91

Prologus

Verbum Johannis de capua. poſt tenebrarum olim palpationem ritus iudaici: diuina ſola inſpiratione ad firmū ꝛ verum ſtatum orthodoxe fidei reuocati. Cū plura diuerſarum ſciētiarum genera eſſe proſpexerīʒ in lingua fundata hebraica: nō parue vtilitatis in eruditionem chriſtianorum conſortiū. vt in ſacris ſcripturis. et diuinis moralibus atqꝫ medicinalibus ipſa ex predicta lingua in latinā reducere meus animus aſpirauit. Inter que nunc hunc libellum dictum kelila. ex illa lingua in hāc nūc eſſe vidi nō etiā immerito transferendum. Eſt enī opus virorum intelligentie animarū multe informationis. et nihil earūdem non modice delectationis. Ad honorem autem diuine trinitatis. ſanctiſſimiqꝫ eius nominis exaltationem. ſalutem et meritum anime. fortitudinem corporis et roborationem. atqꝫ dierum productionem. Reuerendi patris et domini domini mathei dei et apoſtolice ſedis gratia. Tituli ſancte marie in porticu diaconi cardinalis. motus ſum preſens opuſculum in lingua latina interpretari. Ad te igitur prefate pater domine dirigitur hic libellus ꝛ vt tuarum aliarū gratie protectione. puſillus interpres. ad alia maiora vtiliora et nobiliora. manum imponat. ex altera prefatarum linguarum in alteram cum audacia reducenda.

¶ Pro ſapientibus et inſulſis hic liber factus eſt

Hic eſt liber parabolarum antiquorum ſapientum nationum mundi. Et vocatur liber kelile et dimne. et prius quidem in lingua fuerat indorum tranſlatus. Inde in linguam tranſlatus perſarum. Poſtea vero reduxerunt illū arabes in linguam ſuam. vltimo et inde ad linguam fuit redactus hebraicā. Nunc autē noſtri propoſiti eſt: ipſum in linguam fundare latinam. Eſt autē liber delectabilis: verbis doctrine: et precioſis ſermonibus plenus. quem optauerunt ſapientes nationum mundi. qui ſua verba ſapientie / ſcientie / ac doctrine manifeſtare voluerunt: fuit autē a pricipio ſapientum: vniuerſarum linguarum et gentium affectio: ſuā ſapientiam patefacerē. donec inter eos cōſilio habito concordauerūt: librū cōficere. ꝛ ipſum adaptare in linguā beſtiarū / ferarū / volatiliumqꝫ. qui eſt hic liber. Fecerūt autem ipm propter tria. Primum quidem. vt ad inuenirent cauſam. per quam ſuam ſapientiam vniuerſis hominibus promulgauerunt. Aliud vero quia iſte liber eſt ad ſcientiā et ludum. Addiſcet enī ſapiēs ꝓpter ſapientiam. que in ipſo eſt. Stultus vero ad ludū et ſolaciū. Tercium vero: quoniam pueri. et qui delectātur audire parabolas: et verba puerilia gaudebunt addiſcentes ipſum. vt facilis ipſis reddetur eius agnitio: ꝓpter dulcedinem verborum: ac ſermonum delectationem. figurarumqꝫ et imaginum intuitionem que in ipſo ſunt et memoratione ferarum et beſtiarum. atqꝫ volatilium. et ceterorum ſermonū delectabilium vſqꝫ ad tempus quo creuerit puer et eius intellectus vigorabitur / qui recordabitur oīm illarum parabolarum: quas in tempore ſuo didicerat iuuentutis. ꝛ eas non intelligebat. et reducens omnia illa ad ſui mentem: inueniet ipſa omnia: doctrinam et deam ſapientie. Et erit hoc quod repoſuit in ſuo corde melius theſauro auri et argenti ꝓpter quod non deficiet ei bonum diebus vite ſue. Et cum creuerit puer. et inuenerit ea que ſibi reliquit pater ſuus. gaudebit nimis; et conſeruabit ea diligenter. Sic ſe habet ſapiētia. Neceſſe quippe eſt multiplicare verba ſapientum. quādo eorum ſapientia multiplicatur. Nam pre multitudine ſapientie adaptant ei plēs vices. et exponunt ipſā omnibus modis quibus poſſunt. et faciunt ei imaginationes. vt educant quicquid latet ſapientie in cordibus ſuis. ¶ Nunc autem quicunqꝫ ſtudet in hoc libro conſiderare debet: ad quid factus ſit. quicūqꝫ enim neſcit ꝓpter quid eſt: nec in ipſo procedet modo debito: nec intelliget ea: que in ipſo attenderunt ſapientes. Eſt tanqꝫ claudus et cecus ambulans in tenebris per loca montium et vallium. Et primum quicquid conue-

Prologus

nit ſtudenti in hoc libro. et qui cupit ſua verba intelligere in eis: procedat ſecundum mo
dum antiquorū virorū ſapientū. Et incipiat cum diligenti lectura: vt intelligat quid le-
gat. et non ſit eius deſiderium: ad finem libri deuenire: et eius principium ignorare.
Quicūqȝ enim cupit perficere quod legit: ipſo illud non intelligente: non proficit ei ſua
lectura: nec ex ea ſuſcipit mercedem. nec de ſua lectura aliquid adipiſcitur. Et quicunqȝ
pertractat affligere animam ſuam in fatuitate. et facit eam vaneſcere a verbis ſapien-
tie. et non meditatur in ipſa. donec ſciat intentionem eius. nec ſtudet agere iuſticiam
et equitatem. et querere veritatem. non ſuſcipit de tota ſua lectura niſi laborem et dolo
rem. et erit tamq̄ quidem de quo retulerunt ſapientes.

Exemplum huius qui ſeruare non ſcit quod inuenit.

Quoniam cū ambularet quidam per loca deſerta et ſolitaria. reuelatꝰ eſt ei the-
ſaurus. qui cum apperiret illum. vidit maximas diuicias. quas nunq̄ exiſtima
uit eſſe tales. et ait intra ſe. Si voluero deferre hunc theſaurum paulatim. ⁊ cu
ſtodire reſiduum donec perficiam. illum auferre erit mihi graue et moleſtum. impediet
enim me omni die reſiduum obſeruare vt gaudere non valeam de eo quod inueni. Sȝ
eſt mihi melius homines conducere. qui totum ſimul et ſemel ad domum meam defe-
rant. et ego ſtabo cuſtodiens reſiduum. donec totum deferatur. Conduxit itaqȝ viros.
et accipiens quilibet pondus ſuum. portauit ſuper humero ſuo ad domum propriam.
Ille vero continue fodebat theſaurū ⁊ preparabat eis credens eos portaſſe ad domum
ſuam. conſummato opere. abijt hic ad domum ſuam. et cum non inueniret aliquid de
theſauro. cognouit. quoniam ſinguli eorum portauerunt ad domus proprias. et non
remanſit ei niſi labor foſſionis. et ita corruit. non agens ſua opera ſapienter. nec obſer-
uare ſciuit quod inuenit. Voluit enim certus eſſe de toto. qui ex imprudentia propria.
nihil conſequebatur.

Et propter hoc conuenit viro intelligenti. ꝙ q̄n legit hunc librum. nitetur ſtu-

dere in ipſo toto ſuo aīo. et reſpiciat ī eo diligenter et ſciat. quoniā liber iſte habꝫ duas intentiones. vnā manifeſtam. alteram vero occultā. et nulli valet manifeſta: niſi intelligat occultā. Sicut ſi qͥs accipiat nuces: non conferunt ei niſi rumpantur: et educat quod in eis latet. Hec ſic ſicut quidā de quo dictū fuit. ¶ Quoniā cū quidā vellet ſcire loqui ornate: aduenit ei quidā ſocius ſapientum: et ſcripſit ei in lamina aurea regulā ſermonis: et ſecretum dictaminis. et cū accepiſſet ipſam de manu ſua: abijt in domuꝫ ſuam. et cepit legere et ſtudere in ipſa: die. noctuqꝫ. ipſo eius intentionē ignorante. ita ꝙ erat benedoctus in ſua lectura. eius tamē intentionem ignorabat. Quadā vero die cū ſederet cū viris ſapientie. extimauit iam eos in ſapientia ſuperare. et cum incepit loqͥ. fuit initium ſermonū ſuorū. ignorātia. Cui ait vnus ſociorꝫ ſuorū. Sile. qm̄ erraſti in tuo ſermone. ſed hec que dixiſti. ſic debēt eſſe. Cui reſpondit. Quō potui errare. cum cōprehenderim omnia que continentur in ſcriptura lamine? Et ille. lege. vt audiam. At ille. cū legeret. non intelligebat. quid intendebat per illud. Et ſic ſua lectura addebat ſuper eius culpam. Et propter hoc docet vnumquemqꝫ qn̄ intelligit aliquid et nouit illud. ꝙ obſeruet hoc. et ſit ei proficuū quod nouit. Et teneat ipm̄ p̄ ocul' ſuis et meditetur eius intentōꝫ. quoniam gratia eius alia poterit ſcire. Nam ex hoc libro alios libros poterit addiſcere. Dicūt enim ſapientes. quoniā non decet ſapientem abundare in aliquo. niſi in ſapientia. Quanto magis enim addit ad ſcientiam reuelabitur ei intellectus et doctrina. quemadmodū reuelat ſol obſcuritatem ignis. Doctria vero exaltat virū ſuū. et ſcientia viuificat ſcientes eam. Ille vero qui addiſcit eam. ⁊ nō obſeruat quod addiſcit. nihil ei confert. Et erit ſicut quidam de quo dicitur.

¶ Quoniam cum quidam iaceret nocte in ſua domo. percepit. ꝙ fur intendebat intrare domuꝫ. Et ſciens pater familias ea q̄ fur intendebat. dixit intra ſe. Silebo huic furi. donec videbo. quid agat. et dimittam ipſum donec congreget omnia que voluerit.

Prologus

poſtmodū vero exurgam aduerſus eū. et ablatis omnibus de manu ſua. percutiā eum
fortiter. Fecit itaqʒ paterfamilias. et ſiluit illi furi. donec congregauit omnia. que volu
it. Ultimo vero rapuit ſopor patrēfamilias. et fuit hoc in bonum furis. Et abijt fur in
viam ſuā illeſus. Poſthec vero excitatus paterfamilias. Et videns cūcta que acta fue;
rant a fure. et quia receſſerat. cepit cōqueri aduerſus ſeipſum. et ſibi tribuit culpā. ſciēs
ſibi non valuiſſe ſcientiam. poſtqʒ non exercuit illam. Sciētia eſt enī ſic arbor. cuiꝰ fru;
ctus eſt operatio. Debet autem ſapiens querere ſcientiam. vt ipſam exerceat. ⁊ ſi non ex
ercuerit. quod didicerit. non proficit ei. Sicut ſi dictū fuerit alicui. quō fuerit quidam
ſciens malam viam. et iuit per illam. diceret ipſū vtiqʒ fuiſſe ſtultum. Dic vero ꝙ dicit al
terū ſtultū. ſi cognoſceret ſua opera. ſciret. quoniā peiora ſūt operibꝰ illiꝰ. ꝙ nouit malaʒ
viam. et iuit per eā. Qui vero ſequit̄ ſuū appetitum. et reliquit qđ eſt ei vtile. nec docetur
ex his que iam videt. et expertus eſt de negocijs mūdi. ſimilatur illi. qui cognoſcit. ꝙ cibo
rum ſit ei leuis. et qui grauis. ſed ſuperatus ab appetitu elegit grauem cibū. et relinquit
leuem et vtilem. Hic eſt ille cuius q̄rela ſibi ipſi redūdat. et peccatū ſuū ſuper vertice ſuo
quieſcit. cum elegerat mala opera et reliquerat bona. hic eſt qui deſiderat ſcientiam et
nouit ipſam. et ſcit diſcernere veram ſcientiam a ſtulticia. ſed dominatur in eo ſtulticia
⁊ reliq̄t ſapiaʒ. ¶ Sicut duo hoīes quoꝝ vnꝰ eſt cecꝰ. alter ꝓ vidēs. ⁊ cū ambularēt ꝑiter
per viā. ambo ceciderūt in foueā. ꝙ cū ꝑuenirēt ad fūdū fouee. mortui ſūt ambo ſimł. nec
habuit in de vidēs ꝓrogatiuā ſup ipo ceco. niſi culpā eo ꝙ vidit foueā ⁊ nō euitauit eam
Hoc ā̄t imputat̄ ſue ſtł̄icie. Sapiēs aūt debet inici bū facere. ſi ſtudeat et docere alium.
et qđ alios docet. ipe obliuioni nō tradat. ſʒ efficaciter cōpleat. ¶ Ne ſit ſic fons aq̄ ꝙ oia
aīalia potat. ac ipe pro tanto nihil ab eis percipit. Uir aūt qui addiſcit ſapientiam et in
telligit ipſam. tenetur oſtēdere alijs poſtqʒ docuit ſeipſū. Dicūt enī ſapiētes. tria oportet
vnūquēqʒ querere/ ſcʒ. ſcientiā/ diuitias/ ⁊ miſericordias. Nec decet aliquē vituperare
ſuū proximū de geſtꝭ. ꝙ ipe idē agit. ¶ Ne ſit ſicut cecꝰ qui vitupat aliū propria macula.
Nec decet aliquē q̄rere ſibi bonū dāno ſui ꝓximi. ne forſā adueniat ei. ſic cuidā de ꝙ dr̄.

Prologus

¶ Quoniã fuit q̃dã q̃ habebat ſimꝉ cũ ſocio ſuo zizania. et cum dimiſiſſet eas. repoſuit q̃
libet porcionẽ ſuã ſeorſũ. a porcione alteri⁹ in eadẽ domo. Cogitauit ãt alter illorũ cam-
bire porcionẽ ſuã cũ porcione ſocij ſui. tũ eſſe duplex ſue partis. et habuit conſiliũ intra
ſe apponere ſignũ ſupra partẽ ſocij ſui. ut cum iret in nocte poſſet illam diſcernere. Et ac
cepto clamide. cooperuit cũ eo ꝑtem ſocij ſui. ⁊ accedens ad quẽdam amicũ ſuũ. rogauit
ipſũ ut iret cum eo ad accipiendũ ſortem ſocij ſui. ⁊ cũ noluiſſet ſe aſſociare ipſi. promiſit
ei dare partem de zizanijs. Inter hec iuit alter ſocius ad domũ vbi erãt zizanie. et cum
vidiſſet partẽ ſuam coopertã cum clamide ſocij ſui. exiſtimauit quoniã ſocius ſuus nõ
fecit illud niſi ex bona volũtate quã habebat erga ipſum. ut non caderent ſuꝑ eas pul-
uis et nauſee. Et ait in corde ſuo. q2 ipẽ cõtulit mihi hoc bonũ. magiſ dignum eſt. ut por
cio ſua cooperta ſit ſuo clamide. et amoto clamide de ſorte ſua. cooperuit ſortẽ ſocij ſui.
Nocte autem facta. acceſſit alter ſocius vnacum alio amico ſuo ad domum zizaniorũ
cum palparet per domum ꝑuenit manu ſua ſuper clamidem. Et exiſtimãs illã eſſe por-
cionẽ eius ſocij accepit eã et data parte illi amico ſuo. abierũt in viã ſuam. Mane autẽ
acceſſerũt ipſe et ſocius ſuus ad domũ zizanioꝝ. et vidẽs ille q̃ zizanias acceperat in il
la nocte. partem ſocij ſui integram in loco ſuo cepit triſtari. et abijt plorãs ad domum
ſuam. et non reuelauit ſocio aliquid de hoc. ne forſitam eſſet ei moleſtus ſi ſciret. Et pro
pter hoc non decet quemq̃ cupientem aliq̃d deuenire ad eius extremum excedere mo
dũ et ſtatũ ad quos ipſe nouit poſſe deuenire. Dicũt enim ſapientes. q2 quicũq̃ nititur
peruenire vſq̃ ad profundum rei precipitabitur. et propterea non debet q̃ſq̃ q̃rere q̃d
non habet finẽ. et ad quod nullus peruenit. Nec ſit negligens perquirere eã. ad que no
uit ſe poſſe deuenire. et nitatꝰ ſꝑ facere ſua opera ꝑfectura magiſ ad futurũ ſeculũ q̃ ad ꝑ-
ſens. Cuiuſcũq̃ enim cupido remiſſa fuit in hoc mundo: remittetꝰ et eius triſtatio. q̃n
recedit ab eo. Et iam quid dicitur quoniã duo ſunt q̃ iuuãt hoiem / ſcz. diuitie: et cult⁹
dei. Nec decet virũ intelligentem deſperare de bono. Aliq̃n enĩ deus preparat homini
bonum quod non ſperauit habere. et his que inducuntur ſuper hoc / eſt. quod fertur
aduiniſſe cuidam. vt recitatꝰ in hac fabula.

¶ Erat quidã paterfamilias q̃ cũ eſſet in vltima pauꝑtate conſtitutus: iuit ad amicos
ſuos petens ab eis aliquam gratiam. ⁊ negantibus ſibi petitionem ſuam: redijt confu-
ſus ad domũ ſuã. Nocte vero illa dum iaceret in lectulo ſuo. audiuit ſtrepitum in domo
et percepit. quoniam fur eſſet: cogitauit dicens. Quid habeo in domo quod capiat fur
iſte. volo ipm dimittere vt videam quid agat. et querens fur per domum non inuenit ni
ſi vnam lagenã. vbi erat modicũ farine. et cogitans fur in ſuo corde dixit. Non decet:
vt meus labor redundat in nihilum. Melius eſt mihi accipere hec. q̃ illud relinquere
et accepta ſua cappa extendit in terram. ⁊ inuoluit cum farina. et cũ vellet abire fur: cogi
tauit paterfamilias dicens. Moriar ſic fame et frigore non eſt; mihi bonum ſilere huic
furi. et exurgens aduerſus furem cum baculo: clamauit contra ipm. ⁊ timens fur: fugit
et reliquit ibi cappam ſuam. quam induit ſibi paterfamilias et reſtituit farinam in loco
ſuo. Ita hic pauper conſecutus eſt bonum quod ſibi amicus ſuus denegauit.

Nec decet virum ſapientem firmare ſe ſuper parabolam qua dicitur. Victũ
ſtatutum vnicuiq̃ deus procurat. ipſe autem perquirat ipſum mihi. nec o-
portet me vacare circa illum. hoc nullus ſapiens debet facere. immo oportet
exercere et perambulare mundum acquirendo ei neceſſaria: ne pereat. Nec
reſpiciat illum cui deus concedit gratiam acquirendi bonum abſq̃ labore et exertio
huiuſmodi enim nunc temporis pauci reperiuntur in mundo. qui preter quam ſe exer
ceant ad acquirenda bona. habent omnia que volunt ſeu deſiderant. Et propter hoc

¶ Pꝛologus

opoꝛtet vnumquemqꝫ ſapientem inuiti ad acquirendum. vt forſitan. ſit ſua ſoꝛs bo-
na et delectabilis. et de iuſticia. et de rectitudine accepta. et pꝛolongetur ab omni re. a q̄
poteſt ei prouenire tribulatio et doloꝛ ¶ Nequaqꝫ ſit ſic colūba. cuius pulli rapiūtur ⁊
iugulantur. ac ipſa pro tanto non coꝛrigitur. nec ceſſat iterū redire ad eūdē locū. et ibi re
generare ſuos filios. vt iterū capiantur. Et dictū eſt. ꝙ deus vnicuiqꝫ rei finem impo
ſuit ⁊ terminū quē preterire non poteſt. Quicūqꝫ enim preterire nititur rerū termios
q̄ntūcūqꝫ excedit. diminuit. Et dicūt ſapientes. ꝙ quicūqꝫ opa ſua facit ad futurū finē.
eius vita eſt ſibi. Qui vero facit ſua opera ad hoc ſeculum. eius vita eſt ſuper ipſꝫ. Qui
vero facit ſua opera ad p̄ns et ad futurū. eius vita eſt inferioꝛ. et ſuper ipſum. Et di-
cit. quoniā tria opoꝛtet homines parare ſibi Quoꝝ primū eſt lex et ſtatuta. Secūdū
vero eſt victus ſeu neceſſaria. Terciū eſt rectificatio ſuoꝝ operum inter ſe ⁊ homines.
Et dicitur. ꝙ in quocūqꝫ ſūt hec quattuoꝛ. non conueniunt facta ſua. ¶ Quoꝛū vnum
eſt. in arte pꝛopꝛia negligentiam habere. Secūdū eſt mādata legis diſrumpere. Ter-
cium eſt omnia credere. Quartū vero omnem ſapientem denegare. Decet aūt vnum
quemqꝫ ſapientem meditare ſuū conſiliū in mente ſua. et conſiderare illud. et non reci
piat a quocūqꝫ homine. et ſi fidelis ſit. et non perſeueret in aliqua re peccati. nec cogi-
tet in ipſa frequenter. et quando interponitur ei aliquid difficile. non introducat ſe in
illud et non imponat ſe in aliqua re dubia. donec ſciat eius rectitudinem. Ne ſit ſicut
ille qui deuiat a via. qm̄ q̄ntūcūqꝫ magis procedit. tanto magis pꝛolongatur a termino:
Uel ſicut ille. qui cū ſenſerit aliquid in ſuo oculo. non ceſſat eum fricare ⁊ agitare. do
nec eueniat in malū maximū. Debet etiam vir intelligēs credere in diuino iudicio: ⁊
confoꝛmare ſe in bonis operibus. et eligere hominibꝰ quod elegit ſibi ipſi. Et euitare
eis quod euitat ſibi. Quicūqꝫ igitur ſtudet in hoc libꝛo. meditetur in iſto capitulo. vt intel
ligat iſtud. qm̄ qui nouit qd̄ continetur in eo. non indiget alio libꝛo. Inquit ille qui trā
ſtulit hūc libꝛū ex lingua perſarū in linguā hebꝛaicam. quando ſtuduimꝰ in hoc libꝛo
viſum eſt nobis addere in eo vnum capitulū ex dictis arabū collectū. in quo declara
uimus per verba vtilia. et expoſuimꝰ ſtudentibus in dictis ſapientie et diligentibus
eā huiꝰ libꝛi ſecretū. Et eſt iſtud capitulū. quod durat a pꝛincipio libꝛi vſqꝫ huc.

¶ Explicit pꝛologus. Incipit liber.

Icitur ꝙ in tempoꝛibus regum Edom. habuit rex anaſtres
taſri virū nomine heroziam Erat autem vir iſte pꝛinceps me
dicoꝝ totius regni. obtinens a rege nobilem ſtatum et mag-
nam pꝛebendam. qui q̄uis exerceret negocia regni. erat tamē
magnus et ſapiens. Quadam vero die. datus eſt regi quidā
liber. in quo continebatur. quoniam in india ſūt montes ex-
celſi. in quibus creſcunt certe arboꝛes et herbe. que ſi cognoſ
cantur. ⁊ capiantur. et conficiantur ſecūdū certū modū. fiet ex illꝭ me
dicina. q̄ reſuſcitantur moꝛtui cū dei voluntate. Cupiens igitur
rex q̄rere et implere hoc negocium. p̄cepit herozie. ꝙ circa hoc laboꝛaret. et ipſe iuua-
ret eū argēto, et auro. et ꝙ ſcriberet ſingulꝭ regibꝰ indie dare p̄ſidiū ⁊ p̄ſtare iuuamē ſuo
pꝛopoſito. Et fecit rex ita. iuſſit dare herozie q̄cūqꝫ petijt. et ſcripſit ſingulis regibꝰ illꝰ
p̄uincie ⁊ dn̄is ep̄las ſup hoc negocio. ad quos acceſſurus erat. mittēs eis ſingulis pe-
nia et dona (ſicut eſt mos regū ad inuicem trāſmittere. cū petūt aliquid a ſeipſis):
¶ Fecit itaqꝫ herozias (vti rex ei iuſſit) ⁊ nō declinauit a dextris. nec a ſiniſtris. donec
peruenit in Indiam. et pꝛeſentatis ſingulis ep̄lis. ⁊ penijs ſingulis regibus. quibus
tranſmitebatur. petijt ab illis iuxta litterarū contenta. qui oēs reſponderunt adimplere
petitionem regis. et iuuare ipſum ſuper hoc per montes et regiones cum ſapientibus

¶ Prologus

ſuis et viris alijs. Tardauit itaqꝫ berozias circa hoc duodecim menſibus . et collectis et ſingulis plantis et arboribus ſcriptis in libro. inſtituit eas cum medicinis cōtentis in libro. et confecit ex eis medicinas ſecundū deſcriptionem et potentiam. Poſtmoduꝫ vero iuſſus eſt reſuſcitare mortuos. et non potuit. Tūc exiſtimauit berozias omnes libros illos eſſe mēdaces. et ſegregauit cor ſuum ab eis. Et hoc factū eſt ei moleſtum valde. Erat enī multū ſibi difficile. redire ad regē. confuſus et mendax in ſuo verbo. Et accedens ad ſapientes indie. narrauit eis negociū. Qui reſponderūt. q̄m et ipſi reperierūt in ſuis libris quemadmodū et ipſe. Nam et laborauerunt ſuper hoc. et perquiſiuerunt donec inuenerūt ſuam expoſitionē in quodā libro ſapiētie/videlicet Quoniam illi mōtes ſunt viri ſapientes et intelligentes. arbores vero et plante. ſunt ſapientia et intelligentia que naſcūtur in cordibus ſuis. Medicine vero que conficiuntur ex illis. ſunt libri doctrine et ſapiēz ſcie q̄ cōponūtur ab eis. Mortui autē q̄ reſuſcitant̄: ſunt ipſi fatui et ignorantes ſapiētiam qui mortui reputantur: reſuſcitātur tamē ꝛ curant̄ cū meditatione ſapientie: quando ipſam capiunt ex libris illorum ſapientum. Et cum audiſſet hoc berozias: q̄ſiuit habere hunc librū. et inuenit ipſū in lingua indie. et tranſtulit illum in linguam perſarū. Poſt hoc vero rediīt ad dominū ſuum caſrim regem. et audiens hoc rex: ſollicitatus eſt ſibi acquirere libros ſapientie et ſcientie et intelligentie. et nitebatur toto poſſe addiſcere ſcientias. et vigorabat et exaltabat illas p̄ alijs ceteris delicijs mūdi. in quibꝰ reges delectantur. Et iuſſit diuulgari ſciētias: et libros multiplicari. ꝛ ſtatui ſtudia. et congregari huiuſmodi libros. et eos reponi in veſtiarijs regis. Fuit autem de us ſorcio illorū libroꝝ: iſte liber qui dicitur kelilet dimne. Eſt autē a pricipio huius libri caplm̄ medici berozie: et geſtorū ſuoꝝ. qui narrauit quibꝰ ꝯuerſabat̄. donec effectus eſt heremita et colens deum. et ſcripſit poſt ſua geſta ea que tranſtulit ex libris ſapientum indie. et queſtiones quas petebat quidam regum indie diſles nomine. a ſuo philoſopho nomine Sendebar qui maior erat in ſcientia ceteris alijs ſapientibus. et magis dilectus apud regem. cui iuſſit reddere ſibi ſingulis eius queſtionibus rationes vni poſt aliam. et inducere ſuis verbis parabolas: vt oſtendatur ſibi per hec ſemita veritatis. et mos iuſticie in ſuis reſponſis. et congregaret omnia illa in ſcriptis. et conficeretur ex eis liber ſapienter aptatus. quem valeat accipere in ſui doctrinam. et ſit repoſitus in ſuis veſtiarijs: vt poſſit ꝑmanere in hereditatē alijs regibus ſuis ſucceſſoribꝫ. Cuius capitula ſunt hec.

¶ Incipiunt capitula huius libri.

¶ Capitulum primū eſt de berozia: et eſt equitatis et timoris dei.
¶ Capitulum ſecundū eſt de leone et boue. et eſt caplm̄ de dolo ꝛ ſeductione.
¶ Capitulum tercium eſt de inquiſitione cauſe dymne. et eſt capitulum de fine illius q̄ delectabatur in malo alterius.
¶ Capitulum quartum eſt de columba. et eſt de fidelibus ſocijs.
¶ Capitulum quintum eſt de coruo et ſturno. Et eſt de eo qui confidit de inimico ſuo ꝛ quid vltimo accidit ei.
¶ Capitulum ſextum de ſymea et teſtudine. Et eſt de eo qui affectat habere amicum. et poſtq̄ꝫ acquirit ipm̄: neſcit eum conſeruare donec amittat ipſum.
¶ Caplm̄ ſeptimū eſt de heremita. et de eo q̄ celer eſt in ſuis negocijs. et nō reſpicit vltīa
¶ Capitulum octauum de murilego et mure. Et eſt de inimico qui requirit pacem inimici ſui in tempore neceſſitatum
¶ Capitulum nonum eſt de rege et aue. Et eſt de ſocijs qui imitantur ad inuicem. Et quomodo debeant ſe cauere ab inuicem
¶ Capitulum decimum eſt de Eſdra rege et de eo qui prorogat iram ſuam. et ſuperat ſua vicia
¶ Capitulum vndecimum eſt de venatore et leena. Et eſt de eo qui deſinit a malefaciendo alteri propter malum quod ſibi accidit.

¶Capitulum I

¶Capitulum duodecimum eſt de heremita et peregrino. et eſt de eo qui relinquit opera
propria. et facit que non debet.
¶Capl'm tredecimū eſt de leone et vulpe. Et eſt de amore regū q̄ reſtituit̄ poſt īimicitias
¶Capl'm quartumdecimū eſt de aurifice et ſerpente. Et eſt de facienda miſericordia
¶Capitulum quintumdecimum eſt de filio regis et ſocijs eius. Et eſt de diuina ſente-
tia quam nullus poteſt effugere.
¶Capitulū ſextumdecimū ē de auib9. Et ē de ſocijs et de primis q̄ decipiūt ſe inuicem
¶Capitulum ſeptimūdecimum eſt de columba et vulpe. Et eſt de eo qui perhibet con-
ſilium alteri. et ſibiipſi neſcit conſulere.

¶De berozia principe medicorum et eſt equitatis et timoris dei.

¶Capitulum primum.

INquit berozias caput ſapientum perſie. qui trāſtulit hunc librum ex lin-
gua indorum. Et interpretatus eſt ipſum. Fuit pater meus de tali proge-
nie. et mater mea de nobilibus talium. de melioribus autem rebus q̄ di-
uina miſeratio mihi contulit cū fuiſſem magis honoratus q̄ͣ ceteri de do-
mo patris mei et magis dilectus apud patrem meum. q̄ͣ omnes frēs mei.
quoniam conſtituerunt me in ſtudio ſcientie medicine cum eſſem ſeptem annorum.
Cūq3 cognoui finem artis medicine. et eius vtilitatem: laudaui conſiliū parentū meo-
rum: de eo q̄d mihi ꝯtulerūt. et appoſui oculos meos et cor meū circa ſtudiū librorꝫ me-
dicine ad intelligendum eos. Erat autem deſiderium meum forte in ipſa ſcientia do-
nec fui bene in iſta ſcientia peritus. et perueni ad illud quod optauit anima mea. vt va-
lerem curare egrotos. et per hec reputaui exaltatum ſtatum perſone mee. prouide quip-
pe ſuper quattuor rebus quas dicuntur homines acquirere. dixi inq3 qui ſūt. nobiles
mores quos ſolebam mihi acquirere. diuitias nūq3 vel delicias. aut bonam famā. aut
meritum futuri ſeculi. Et deliberauit conſilium meum eligere meritū futuri ſeculi quo-
niā reperi in libris medicinarum. q2 exercitium ipſarū videt̄ bonū apud ſapiētes ꝛ ſcōs
et non inueni illud apud quemq3 hominum ſeculi in omnibus linguis gentium de-
ſpectum. et inueni in libris medicinarum vbi dicitur. quoniam optimus medicorum
eſt. q̄ vtit̄ medicinis. vt eas exerceat. non ad mercedem huius ſeculi ſed futuri. Viſum
itaq3 mihi eſt figere me medicationi egrorum ad honorem diuini nominis et nō ad pre-
cium. Et factus ſum tanq3 mercator. qui vendidit lapidem precioſum pro vno talento
cum valeret pecuniā maximā. Etiam q2 reperi in libris medicine. q2 medicus q̄ exercet
medicinā ſuam ad meritum futuri ſeculi: nihil ex ſui nobilitate ex hoc diminuit. Et eſt
ſicut ſeminator qui ſeminat grana tritici in terra: vt naſcat̄ et triticum. non autē herba.
Sed tamē cum naſcitur ſemen: naſcuntur cū eo herbe. Et propoſui ergo curare infir-
mos ad ſpem domus mei ſeculi. et non dimiſi curare infirmum quem ſciebam poſſe ſa-
nari. Eius vero qui curari non poterat a curatione non deſinebam meum poſſe. Sed
regulabam et cauebam illum a malis rebus. et exhibebam ei de medicinis ad ſui ſuffi-
cientiam. et a nullo cui hec contuli conſenſi recipere quicq3 mercedis vel doni. Nec
volebam agere opera que ipſi agebant. ſed illius cuius mores boni ſunt inter homi-
nes. Et congregaui iuſticiam verbo et opere. et humiliabam animam meam quando
magnificabatur ſuper me. et cupiebat vanas glorias illorum virorum ita q2 a ſuo ꝓpoſi-
to deſinebat. porro cum inclinabat ad vanam gloriam eorū et ad eorꝫ nobilitatem aſpi-
rabat: viſum eſt mihi tunc conferre cum ea dicens. O anima mea: nonne diſcernis tuū
bonū a malo: nōne diſcernis niti querere illud ad quod nullus peruenit in hoc ſeculo:
ſed ſemper deficit ſuum bonū in ipſo. ꝛ eius triſticia augetur qn̄ ab eo ſeparatur. ꝛ mul-
tiplicantur ſuſpiria in ſuo corde ſemp. Aīa mea nūq3 recordaris delectationis poſt hūc
mūdū aduenientis. et obliuiſcaris eius. pꝛe tua nimia cōcupiſcentia erga hoc ſclm. nōne
verecūdaris a ſocietate malignorum et impiorū huic ſeculo adherentiū. q̄d fugit ſicut

Capitulum I

vmbra. et eius bonū deficit in manu tenentis illud. et non permanet nec adheret ei ni
ſi ſtultus. nec diligit illud niſi homo fatuus. Anima mea diuertere ab hac fatuitate et
humiliare te et eſto contenta victu ſtatuto tibi. et quia rem habes ſup maximo bono et
grandi mercede q̄ tibi ꝑuenit ab ipſo deo: et nequaq̄ decipiaris a tua cupidine. An ne-
ſcis ꝙ hic corpus plenū eſt tormētis et anguſtijs et languoribꝫ et accedētibꝫ compoſiti-
one. et mictatura corruptibili et ſordida. q̄ omnia congregāt radices quattuor. q̄rū alte-
ra ſuperat alterā que fundamētū ſūt humane vite et finis om̄is viuentis eſt mors. ad-
modū ſtatue. cuius mēbra ſegregata ſunt et per ſe diuiſa. componūtur autē et iungunt
vno clauo. quo amoto cadūt mēbra. Anima mea neq̄q̄ decipiarꝭ a conſortio ſociorum
tuorꝝ ne ſit tuū deſideriū magnū ad dilectionē ipoꝝ. Sicuti em̄ videt eē in ſua dilectio-
ne gaudiū et delectatio. ſic eſt in ea cōtriſtatio et tribulatio. et erit finis eoꝝ dilectionis
ergo te ſepara ab eis. tūc efficieris tanq̄ coclear quod trāſmittit in brodiū olle dum ſa-
nū ſit. cū vero fractū fuerit in igne proycit vt cōburat. Anima mea ne ducāt te ſocij ꝛ vi-
ri pacifici tui cōgregare rem. pro cuiꝰ ꝯgregatiōe pibis. ac per hoc intēdis eis cōplacere
et volūtatē eoꝝ adīmplere. tibi aūt ages malū ne forte eris ſicut thuribulū qđ cōburit
a prunis. Alij aūt capiūt ſuū bonū odorem. Aīa mea ne decipiarꝭ vanis glorijs que ꝑ-
cipitari faciūt ſuū patronū. nec quis cōſiderat malū quod ſequit ex eis donec ſeparat
ab eis efficieris tūc ſicut capillus capitis. q̄ dū eſt in capite. cultat a ſuo patrono ac ho-
noratur. cūq̄ ceciderit de capite ab eo deſpicit. et ſuis pedibus in terram conculcat. A-
nima mea aſſiſte ſup curatione languētium. et ne diſpliceat tibi hoc quod vilipenditur
ſcientia medicine ab hominibus cum ſint ſtulti et nihil penitus ſcientia ꝑticipāt. Cō-
ſiderare immo debes et in tua mente reducere ſi quis auferat de corde ꝓximi ſui triſti-
ciam et dolorē et eam a languore liberet reſtituens eam ad primā q̄etem in q̄ fuerat Nō
ne languēs ille tenet remūerare illū medicū magna remuneratione de beneficio quod
fecit ſibi medicus. qui egit hoc beneficiū vni. ergo eſt remunerandus bono merito. quā-
to magis qui laborat circa curationem magne turbe infirmoꝝ et multoꝝ virorum. faci-
ens totum ad mercedem futuri ſeculi. et liberet eos a ſuis languoribus et infirmitati-
bus. donec reſtituantur ab illis grauibus infirmitatibus que ſeparabant eos ab hoc
mundo tranſitorio et ſuis delicijs et cibis et potibus et delectationibus. ac cunctis e-
ius vanitatibus et laboribus ad perfectam quietem. in qua prius fuerant. vt valeant
gaudere in hac vita et contentari. Quoniam merendus eſt maximo merito et confide-
re debet de diuina mercede (que omnibus eſt preſtantior) erga eius creaturas. Anima
enim mea nequaq̄ abijcias abs te futurum ſeculum: declinans ad hoc damnabile et
maledictum. et vendens id quod magni eſt valoris: modico pro precio. Efficieris in-
q̄ ſicut mercator quidam. de quo dicitur. Q, cum idem domum ſuam haberet plenam
ſerico. cogitauit intra ſe dicens. Si vendam ipſam ad pondus: redibit me more tem-
poris. et abiens vendidit illud ſimul et totum cuidam alij mercatori pro medietate pre-
cij. Factum eſt autem poſtmodum cum increpaſſet aduerſus animam ſuam ꝛ caſtigaſ-
ſet illam ex ſuis propoſitis: non potuit ſibi adinuenire fugam nec excuſationem. ſed ſta-
tim recognoſcens delictum ſuum confeſſus eſt quod commiſerat et declinans a ſua cu-
pidine ad quam aſpirabat et in qua confidebat: conſtituit ſe curationibus infirmorum
languentiumq̄ intereſſe ad mercedem futuri ſeculi. Nec hoc pro tanto impediuit me:
a perceptione honoris et gratie in hoc mundo magnis a dominis: cuiuſcunq̄ ſta-
tus anteq̄ irem in indiam. Et poſtq̄ inde redij etiam tribuit mihi deus omnipotens
ſuam gratiam et miſericordiam in oculis omnium amicorum et ſociorum meorum:
magis q̄ volebam. et vltra q̄ mee vite diebus merebar. nec vnq̄ regraciari potero. ¶
Poſt hec vero inſpiciens ego libris in q̄plurimis medicinarum inueni perlegendo
et cognoui quoniam non eſt in ipſo medico potentia ſanandi infirmum aliquem. ſic
vt ſit ſecurus: vnq̄ in vite ſue diebus eandem egritudinem ad ipſum redire. aut

Capitulum I

aliam ſimilem etiam illi aut factorez. Et dixit inq̄ quomodo laborabo in preparatione medicine cum egritudo valeat ad ipſum redire. aut alia ſibi ſimilis. Tunc vero cognoui quoniam exercitium iuſticie et equitatis eſt melius medicinis vniuerſis. Sanat eñ patronum ſuum perfecta ſanatione in qua poteſt confidere: quoniam nunq̄ perueniet ei languor. Et videns hec ego deſpexi libros medicine et vilipendi. et propoſui ſequi legem et fidem. Cūq̄ cecidiſſet hoc in mentem meam cognoui quoniaȝ melius eſt hoc facere q̄ ſtudere et vacare in ſcientia medicine. In libris eñ medicine non inueni memorationem de fide et lege. Nec in eis vidi viam ad legem bonam. neq̄ malā. ¶ Nationū vero et populoꝝ mundi. Alij ſunt qui poſſiderūt leges et linguas a ſuis primis parentibus. Alij vero obſeruant eas ad meritum huius ſeculi et delectationem ⁊ vanam gloriam ipſius. Omnes autem tenent illos eſſe in veritate et equitate. Et forſitan qui confitet̄ vni illoꝝ: negat primū fundamentū. Et eſt errās et ſtultꝰ. Et qui aduerſus eos eſt ſtabit in ſecreto dei et ſanctorum ſuorum. Et alter reprehendit fidem et legem alterius et arguit contra illam. Viſū eſt itaq̄ mihi inquirere ſup ſapientibus linguarū ac gentium aceoꝝ dictoꝝ vt viderem quid ipſi dicūt et q̄ō reſpondeant. per hec forte potero verū a falſo diſtinguere. et eligam illud. ⁊ in ipō ꝑmanebo cū cordis ſimplicitate ⁊ operꝫ bonitate. Non eñ expedit me credere quod ignoro. nec adhuc quod non intelligo adherere. Et vacans circa illud interrogaui. et queſiui. et non reperi apud illos niſi mihi laudantem legem ſuam. et legem vituperantem alteriꝰ. Et ex hoc intellexi quoniā oīs iuxta appetitū reſpondebāt. et cū eo agūt. Nō aūt ſecundū iuſticiā et eq̄tatem niſi mereretur quiſq̄ illoꝝ ex hoc opere. et apud illos nō inueni aliq̄d q̄d mihi iuſticiā oſtēderet vt cognoſcerent eam viri intelligētes et placeret eis. Et videns hoc nolui ſequi alterum ipoꝝ ſciēs ꝙ ſi crederi alicui eorū de eo q̄d ignoro. ero ſic ille credulꝰ deceptꝰ de quo dixi.

¶ Quoniam cum iret latro quidam ad furandum de nocte in domo cuiuſdam diuitis cum quibuſdam ſociorum ſuorum aſcederunt pariter ad tectum domus: vt intrarent

Capitulum I

in domū illā. et excitatus paterfamilias ad ſtrepitū illorū: obtinuit. ſciens non aſcendiſ
ſe illa hora niſi malignos homines. et excitans vxorem ſuam. ſilenter aitei. Eſtimo q̄m
latrones ſunt in tecto noſtre domus. Nūc aūt volo. vt a me queras alta voce vt ipſi poſ
ſint audire dicens. Nunquid mihi narrabis q̄uo et vnde tot magnas diuitias cōgrega/
ſti. et cum tibi annūciare voluerim. qreres a me pluries. donec tibi dicā. Fecit itaq̃ mu
lier. ꝛ interrogauit viꝝ ſicut ei dixerat. cui vero reſpōdit. Quid tibi hoc q̄rere. ex quo edu
xit te deus ad magnas diuitias ꝛ ſubſtantias. comede/ gaude/ ꝛ bibe. et non interroges
me de eo quod tibi non eſt declarandū. Ne forte audiens nos aliq̃s poſſet nocere no/
bis. et in periculū redūdare. Dixit itaq̃ mulier. Rogo te indica mihi hec. q̄m non eſt q̄
poſſet nos nunc audire. et ſentire verba noſtra. Et ait vir. Scito q̄m non congregaui
diuitias q̄s tu vides ꝛ mecū poſſides. niſi furtiue. ꝛ malo modo. Cui dixit mulier Quō
hec p̄nt eſſe. cū ſis bonus et iuſtus apō me ꝛ apō omnes homines q̄ tui habent noticiā
ꝛ nūq̃ fuit aliq̃s q̄ de te malū ſuſpicaretur. Cui reſpondit vir. Scito. q̄m hoc ſapientia
ꝛ intelligentia faciebā. ꝛ agebā caute mea facta ꝛ ſecrete. vt nullus valeret percipere. Di
xit mlier. Quō faciebas. Inq̄t vir. Ibam in nocte plenilunij. et aſcendebam ſuper do/
mum vbi furari entendebā. Et accedēs ad feneſtrā vbi radij lune ingrediebātur. ꝛ dice
bam hanc coniurationē/ ſcꝫ ſulem ſulem ſepties. Deinde amplectabar lumē lune ꝛ ſine
leſione deſcendebā ad domū. ꝛ q̄n erā inferi⁹. ſtabam aduerſus lumen lune. ꝛ iteꝝ ſepti
es hanc coniurationē proferebam dicens ſulem ſulem. ꝛ reuelabant mihi omnia bona
et theſauri domus. Et acceptis q̄ volebā. iteꝝ amplectabar lumen lune. et aſcendebam
deferens illas diuitias mecū illeſe. et ſine aliquo ſtrepitu. Cūq̃ audirent eos fures: le/
tati ſūt valde dicentes. Iā inuenim⁹ hic qō melius eſt nobis cūctis theſauris auri et ar
genti et ceteris diuitijs q̄ in hac domo habere poterim⁹. Iam eēm inuenimus ſcientiā q̄
auffert a nobis oēm dubietatē et timorem. ſecuri erim⁹ cum hoc a cura. et contracta ab
eis mora: donec eſtimarent dormire patremfamilias cum vxore ſua. Surrexit maior
eorū: ꝛ accedens ad feneſtrā: per quā radij lune ingrediebant. ꝛ ꝓtulit ꝯiurationē dicēs
ſulem ſulem ſepties. et ampleratus radiū lune putās deſcendere cū eo: corruit ad terrā
ſuper faciem ſuā. Et exurgens paterfamilias verberauit ip̄m multis verberibꝫ. dicens
ei. Ad q̄d veniſti. et q̄s es tu? Qui reſpondit. Ego ſū credulus ille ꝛ ſū decept⁹ q̄ credidi
que audiui anteq̄ fuerim expertus. dign⁹ ſum ad omnia que in me agis. ex quo in tuis
verbis credidi. et me tuis verbis decepiſti.

Et factū eſt: cū timerē credere illud: per qō ſcirē me poſſe p̄cipitari: ſcđario adhi
bui ſollicitudinem inq̄rendi leges: ꝛ eligendi meliores ipſarū. et non inueni in
omnibꝫ his q̄ dicta ſūt mihi aliq̄d qō ſubintraret mētē meam. vt poſſem illud credere. ꝛ
ſibi adherere. Vade dix: nec quo nūc inueni vbi poſſim appodiari. nō eſt mihi meli⁹ q̄
ꝑmanere in lege parentū meorū. non inueni viam ꝑmanendi in ea: dixi. Si dixero ꝓpter
hec et hoc. Ecce magnus q̄ inueniens parentes ſuos magos reprehendi ab hominibꝫ.
Et recordor q̄d eſt de quodā: q̄ cū eſſet in ſuis cibis irregular⁹: ab homibꝫ vituperabat.
Ipſe aūt cām eis aſſignabat dicens. Sic mei parētes. ꝛ parētes parentū meoꝝ comede
bāt. Et cū hoc inueniſſē in hoc mūdo. cām ꝑmanēdi in lege parentū meoꝝ volui iterū
inq̄rere de linguis ꝛ legibꝫ. earū ſcire veritatē. Verūtamē mihi placuit q̄m finis ꝓxim⁹
eſt. Et cōſideraui q̄m dies mei cōſūmati ſūt. Et finis meus venire feſtinauit. ꝛ cogitans
hoc dixi. Ego neſcio vtrū receſſ⁹ me⁹ ab hoc ſclo ſit in momento. Et pri⁹ q̄dem faciebā
oꝑa q̄ ſperabā eſſe de nūero bonoꝝ. Nūc autē in eūdo ꝛ redeūdo ad acq̄rendū de legibꝫ
et me de altera in alterā transferendo. detinebar a maximo bono ꝛ magna miſericordia
quā poſſe exercere. Et erit finis meus peius agere preterq̄ petitioni mee ſatiſfiat. Et for
ſitan in eūdo et redeūdo adueniet mihi qō aduenit cuidam equo. de quo dicitur.

¶Quoniam cū quidam mulierem habentem vir adamaret. ⁊ ageret cū ea: fecit ſibi mu
lier meatū ſub terra: ꝑtendentē a domo ſua vſq; ad domum illius. fecit foramen meatus
in domo ſua apud quendam lacū: in quo prius puteꝰ extiterat ꝓ rebꝫ neceſſitatis et ti
moris: ne qñ ſuperueniret eis ſubito maritus. Quadā vero die dū amaſius staret cū mu
liere: ſuperuenit maritus in oſtio. ⁊ ait mulier amaſio ſuo. feſtina et recurre ad meatum.
qui eſt apud locum putei. ⁊ feſtinās ille ad locū. nō inuenit puteū. qm̄ priuatus iā erat.
Et rediens ad mulierē. dixit. Iā iui ad locū quē dixiſti mihi. et ibi puteum non inueni.
Cui dixit mulier. O ſtulte quid tibi de puteo meo. indicaui tibi puteū: niſi vt indicaret
tibi foramen meatus. At ille reſpondit. Non bñ feciſti. Nō ei puteū cū nō eſſet nomina
re debuiſti. qm̄ exhibuiſti me huic pericl'o. Cui dixit mulier. Ve tibi. Relinque fatuita
tem tuā ⁊ verboꝝ multitudinem. et recede in viā tuam. Dixit ille. Quo iboꝝ qr tu mihi
verba inſtituiſti: neſcio qd faciam. Et anteq̄ ſermonem perfecerit. intrauit paterfamilias
et illo inuento. verberauit eum. ⁊ vltimo duxit eū ad iudicē. de maleficio accuſādo.

Et factum eſt cum pauerē. ne mihi in eūdo ⁊ redeūdo accideret ſicut illi. Quod a
mihi vt non inducat mihi ſuper hoc negocio de timore magis q̄ perceperim ⁊
deliberaui relinquere illud. ⁊ agere omne opus quod intellectus atteſtatur eſſe purū. ⁊
in eo lingue concordarēt vniuerſe. qm̄ bonum eſt. Et ſubtraxi manum meam a percuti
endo ⁊ affligēdo hoīes ⁊ a vana gl'ia ⁊ furto ⁊ a fraude. ⁊ a decipiendo quemq;. Et preſer
uaui me ab omni mendacio ⁊ ab oī qd̄ poſſet nocere hominibus. et alienaui me a tribu
latōe hoīm et a malicia et a vanitatibꝰ ſuis ⁊ ab oī maleficio ⁊ ꝑuaricatione. Et iuſſi aī
me e nō affectare malum hominum. ⁊ non deuiare in perq̄rendo meritū futuri ſeculi ac
eius afflictionē. et prolongaui malignos a mente mea. et adheſi rectis cum anima mea
Et conſideraui quoniam non eſt hominum ſicut iuſticia ſocij et amicus vidi quoniā
quicunq; hominum acquirit eam. quando deus concedit ei. eſt melior et dignior cum

Capitulum Primum

habitu et de horribilior pr̄e ⁊ matre. Et inueni qm̄ ipſa eſt que docet rectitudinem et bo-nitatem. ⁊ ſuo viro bonum p̄ſtat conſiliū ſicut opus eſt fidelis amici. ⁊ nō deficit quando ſuſcipit q̄s de ea. ſed augeť: ⁊ non marceſcit. qū quis vtiť ea. ſed additur ei nouitas et pulchritudo. Et in ea dubitationem non eſſe inueni. Nec vilipendent illa tempora. et non timebit aquam nec ignem. nec latrones. nec malas feras. nec adueniet ei aliquid de accidentibus mūdi. Et conſideraui illum qui velipendit iuſticiam. ⁊ neſcit ſuum finem. quoniā modicū bonū quod inuenit in hoc mūdo facit eū obliuiſci multi boni qđ in mūdo futuro eſt. vt illud derelinquat. et ſimilis fit mercatori de quo dicitur.

¶ Quidā mercator erat q̄ cū haberet margaretas non perforatas: cōduxit quēdam ad pforandū eas p centū ſolidis in die. Et cū domū intraret mercatoris vidit cytharam in angulo ſuſpenſam. Cui dixit mercator. Scis ne pulſare? Cui reſpondit bene ſcio. At ille dixit. Accipe nūc ⁊ pulſa vt audiamus. At ille ea accepta: pulſauit. et nō ceſſauit tota die. dimiſſis vaſis margaritarū apertis. donec dies declinauit. In ſero autē dixit ei da mihi ſallariū meū? Cui reſpondit mercator. Quid operat' es: vnde debes mercedē recipere? At ille inquit. Feci qđ mihi precepiſti. et ſoluit ei centū ſolidos denariorū: ſuis margaritis remanentibus imperforatis.

Et factum eſt cum addidiſſem circa mundi negocia et eius concupiſcentias addidi et ipſum vilipendere. et eius vanitates abijcere. et in diuino cultu et religione me deliberaui confirmare. Et vidi quomodo religio et diuinus cultus conſeruant hominem: ſicut pater ſuum filium. Et inueni religioſum quoniam glorificatur. Et eius gradus magnificatur. et cum magnificetur: humiliatur apud ſe-ipſum. et ſufficit ei victus ſibi conſtitutus. et a bonis et diuitijs hominum excluditur Et ex his que ſibi concedit deus: contentus eſt. ⁊ non contriſtatur. ⁊ expoliatur ab hoc ſeculo. Et fit liber a tribulationibus. et abhorret concupiſcentias. et exiſtit mūdus. Et eius ſuſpiria non deficiūt. ⁊ abijcit inuidiam. ⁊ amor ei reuelatur. Et eius aīa ab huius

Capitulum Primum

mundi vanitatibus probibet̄.et eius intellectus perficitur.et reſpicit futura ꝛ non timet
boīes vt peccatū.et ſit pacificus. Cumqꝫ conſideraſſem opera religioſi. addidi amorem
in ſuis operibus. ita ꝙ deuenit in mentē meā effici.ſicut ipſe. Poſtea vero timui.ne for-
te non poſſem ſuſtinere vitam religioſoꝝ. vt ne quando me ex affectu contingeret redire
ad cibaria.quibus nutritus ſum.ꝛ cognoui.qm̄ ſi relinquerem omnia . ꝛ cōuerterer ad
opera religioſoꝝ. forte in ipſis permanere non poſſem. ꝛ relinquēs prima opera q̄ ſolebā
facere.cum eſſent bona.ꝛ accideret mihi.ſicut cani De quo recitatur fabula talis.

¶ Erat quidam canis qui cum ambularet iuxta fluenta: portās carnis fruſtum in ore
ſuo: vidit vmbrā carnium in aqua. ꝛ credens illud capere: pre ſua concupia: aperuit os
ſuum ad capiendum illud.et cecidit qđ habebat.et remanſit vacuus ab vtroqꝫ
Timui ergo timore maximo religionem. ꝛ dubitaui de pſona mea.ne quādo mo-
leſtaretur: et non poſſet tolerare et in ſtatu q̄ fueraꝫ: cogitaui permanere. Poſtea
vero deliberaui permanere inter illud qđ timebam non poſſe tolerare. Et illud quod
aduenit habitanti in mundo ex triſticijs ꝛ anguſtijs. Et manifeſtum mihi eſt. qm̄ non
eſt aliqua concupiſcentia nec delectatio huius ſeculi.q̄ nō cōuertat̄ in triſticiam ꝛ lan-
guorem. ꝛ cauſat dolorē ꝛ aduerſitatem in hoc mundo. Sicut aqua ſalſa. de qua quan-
tumcūqꝫ quis plus biberit. tāto plus ſitiet. Aut ſic os in quo nil aliud eſt. niſi odor car-
nium. qđ cū inuenerit canis. volens illud rodere. confricantur exinde cum eo gingiue
donec ſanguis ex illis fluat. At ille pro tanto non ceſſat pertractare os. ſuis dentibus
Et quātūqꝫ magis querit rodere os ſuū. q̄rit diminuere ſanguinem ſuū. Vel ſic mil-
uus. q cū inuenerit modicū carnis. cōgregāt ſe aues ad ipſum. ita ꝙ tota die exiſtēs in
tribulationibus ꝛ fugis ꝓpter eas. dimittit eis carnem. Et ipſe remanet exinde inanitus
Vel ſicut vas in quo eſt deſup modicū mellis. de ſubtus vero plenū veneno. Et q̄cūqꝫ
de eo guſtauerit. parū de dulcedine. ꝛ multū de amaritudine. percipiet Vel ſicut ſonus
dormientis. in quo ei9 aīa cū dormit gratulat̄. Cū vero fuerit excitatus. eius gratulatio

Capitulum Primum

expirat. ¶ Vel ſicut coruſcatio que paꝝ illuminat. ꝛ ſubito recedit ꝛ remanet homo
in tenebris ſicut prius ¶ Vel ſicut vermis ſerici qui ꝑtendens filum ſerici a ſe: cau
ſat ſibi necem. Et factū eſt cū cogitaſſem in his. ꝛ correxiſſem aīam meā vt eligerem reli
gionem. ꝛ ad eam declinarez. contuli cum anima dicens. Non decet me trāſferre de ſta
tu religionis ad ſeculū. ꝛ de ſeculo ad religionē. cū in ſeculo triſticiā eſſe ſcio et laborem
nec conſentiam ire ꝛ redire ꝛ non in vno ꝯſilio ſiue ſtatu permanere. ¶ Ne fiam ſicut
quidā iudex qui fuit tpe antiquo: ad quē cum accederet aduerſari⁹. Primo exponens ſi
bi cauſam. ferebat etiam ſententiā pro ſe. Sup ueniens cito pars altera ſuā ſibi cauſam
declarās cui ꝛ ſententiā pro ſua volūtate dedit. Et conſideraui quid aduenire poſſet mi
hi ex moleſtia religionis ꝛ eius anguſtijs: iudicaui eſſe valde difficile mihi dicens. con-
tra. modica eſt hui⁹ mūdi delectatio: acquirendi pro ea trāquillitatem futuri. Et conſi-
derans ꝙ affectabat aīa mea delectationes hui⁹ mundi. dixi ꝙ doloroſa eſt hui⁹ mundi
delectatio. cui⁹ finis eſt ad eternā afflictionē. Et dixi: quō non debet ſape homi modicū
abſinthij. cuius finis eſt ad maximā dulcedinē. Aut quō non debet ei ſapere modicū
dulcedis cui⁹ finis in maximā redūdat amaritudinē. Et dicit ꝙ ſi alicui latuz fuerit. ip-
ſum victuruz centū annis. ꝛ non viuere niſi in anguſtijs ꝛ tribulationib⁹. ꝛ non deficere
ſibi in illis triſticiā ꝛ dolorē. et poſt illud tempus eſſet liber ab omni tribulatōe ꝛ dolore
et ſemꝑ viueret cū omī trāquillitate ꝛ delectatōe. Nunqđ videbūtur illi centū anni qua
ſi vnus dies. Sic et ego. quō refutabo modicuz anguſtie et laboris in modico tpe quo
vixero in religione per qđ deueniā in maximā tranquillitatē et iocunditatē. None hoc
ſeculū plenū eſt afflictione ꝛ dolore. Nonne trāſit homo de dolore in dolorem toto ſuo
tpe. a quo formari incipit in vtero ſue matris vſqꝫ ad diem mortis. Inuenimus eīm in
libris medicine quō embrio creaꝛ de gutta ſꝑmatis recepta in vtero mulierꝭ. q̄ mixta cū
liquore mulieris ꝛ ſanguine efficiꝛ ſpiſſa et cōdenſaꝛ parum. Deiceps vero dn̄atur aer
liquori ꝛ ſanguini donec ad modū aque caſei reddet illud: poſtea vo diuidūtur ei⁹ mē-
bra vſqꝫ ad ꝯſumatōem numeri dieꝝ ſuoꝝ. Qui ſi fuerit maſculus erit ei⁹ facies ꝟſus
lumbos ſue matris: ꝛ eius formatio ꝑficieꝛ in quadraginta dieb⁹. Si vero femina fu-
erit erit eius facies verſus ventrē matris eius. et in ſexaginta diebus perficietur eius
formatio. Concluſus in ſecūdina ꝛ ligatus cum vmbilico matris. ſuos tenēs oculos ꝛ
caput ſuꝑ ſuis genubus. ꝛ non manifeſtaꝛ de eo mēbrum aliqđ. ſed tot⁹ eſt plicat⁹: ꝛ in-
uolutus vt carta. ꝛ foramen eius vmbilici cōiunctū foramini vmbilici et de illo loco ſu
git illud de quo viuit de nutrimēto cibi ꝛ potus matris ꝛ ꝑſiſtit in huiuſmodi tribulati
onibus ꝛ doloribus vſqꝫ ad tēpus ſue natiuitatis. Cuz vo aduenerit termin⁹ egreſſus
eius. dn̄atur ſpūs ſuꝑ vterū matrꝭ. vt cogitat illum moueri de ſuo loco. ꝛ accedere circa
portam. ꝛ ſentiet tūc dolorem expreſſionis: ſicut oleū qn̄ exp̄mitur de oliua. ꝛ cū cecide-
rit in terrā. ꝛ tetigerit ipm vent⁹ aut man⁹ alicui⁹ exinde ꝑcipiet dolorem maximū. Si
cut ꝑcipit ille cuius coriū ab eo excoriaꝛ. poſt hec vo ꝑſiſtit in pluribꝫ generibꝫ tribula-
tionū omni die. vt cū fameſcit ꝛ non habet cibū ꝛ ſitit ex corporis trāſlatione ꝛ eius mo
tione ꝛ. ab eo qđ fertur ꝛ faſtiatur ꝛ ſaliꝛ ꝛ ſoluitur ꝛ ligaꝛ ꝛ lauaꝛ et vngitur. Et qn̄ iacet
ſuꝑ lumbis ſuis. et non poteſt ſe vertere hinc et inde ꝛ pl'es patiꝛ afflictiōes. dum exiſtit
in tpe lactatōis. Poſtea vo cū euaſerit a moleſtia lactatōis. incidit in moleſtiā correctio
nis ꝛ diſcipline ꝛ malaꝝ infirmitatū. ꝛ difficiliū languoꝝ ꝛ doloꝝ. ꝛ amararū medicina
rum potiones. Cum vero ad etatem iuuentutis tranſierit. incidit in tribulationē diui-
tiarū mulierū ꝛ prolis. ꝛ cupidinē querēdi omnia ꝛ ſe multis periculis exponēdi. Nec
cum hec ipm relinquūt q̄ttuor ſua mala que ſunt q̄ttuor elementa/ ſcilicꝫ colera nigra
citrina ſanguis ꝛ flegma ꝛ vēti. ꝛ venena mortifera ꝛ fere peſſime terror luporū atqꝫ ſer-
pentum ſonus. ꝛ vigilie. calor. frigus. pluuia ꝛ genera afflictionū ſenectutis ſi ad illam
peruenerit. Et ſi ab huiuſmodi tribulationibꝫ toto tempore ſuo permaneret pacificus.
nec moleſtaretur ab eiſdem et tantummodo de morte cogitaret tempore quo expedit
eum ab hoc ſeparari. ꝛ conſideraret iuſticias quas paſſurus eſt. tunc. ſ. ſepari a ſocijs

Capitulum Primum

et fratribus ⁊ magnas tribulationes percipere que ipſum poſt mortem ſequentur vtiqꝫ deberet conſiliari et muniri argumentis et modis ſuo poſſe ꝙ abhorretur et dedignaretur ea omnia: que ipſum faciunt obliuiſci. ⁊ decipi maledictionibus mundi et eius vanitatibus. ⁊ maxime in hoc tempore maligno pleno mendacijs in quo etiam ſi eſſet rex cui deus bonum fortunium ꝯceſſiſſet ⁊ legalis ⁊ fortis conſilij magnanimus inſiſtens circa rerū inquiſitionē iuſtus: innocens: fideles ſpū. dedignus viſitator fideliū. ſermocinator intelligens. Prorogans iram. cognoſcens ſecreta hoīm et rerū. amator ſapientie ⁊ ſapientum. rectitudinis ⁊ rector fortis corde. ⁊ abſqꝫ malicia ſuꝑ impijs. non audiens om̄ia que dicunt̃ ei. gerens ſe miſericorditer cū ꝓplo. ⁊ largiens ſuo populo qđ diligunt et euitans eis qđ abhorrent. Si hec oīa eſſent in rege. non tñ proſperaretur vtiqꝫ ꝓpter tēporis aduerſitatem. Videm⁹ etenī qm̄ hic tempus. vbiqꝫ retrouertitur. et fiunt verba iuſticie diſſipata. et perditur ab hominib⁹ qđ difficile erat perdi. Et omni tempore ſemper apud eos inuenitur. quod aūt erat difficile inueniri. Et efficitur bonum abiens et fugiens. malum autem accedens ⁊ ꝑmanens et reddunt̃ ſtulti leti. doctores vero dolentes. Et efficitur iuſticia imbecillis. Iniuſticia ꝓ fortis. redditur ſcientia oculta fatuitas vero manifeſta Et fit dilectio abſconſa odium vero apparens. Et redditur donum ablatum a iuſtis. ⁊ datum impijs. Et ꝑmanet falſitas vigilans. veritas vero dormiens. Et efficitur arbor. mēdacij fructū afferēs veritatis vero arida. Et efficiūtur vie nequitie ſplendide. iuſtitie vero tenebroſe. Et fit cupido os ſuū aperiens preter terminum rapiens omne quod inuenit. voluntas vero relicta et odeignata. Et efficiunt maligni aſcēdentes ad celum. boni autē diuerſi in vmbilicum abyſſi. Et efficitur nobilitas abiecta de gradu excelſo ad pedes ruſticitatis. ⁊ reddit̃ rex ſe transferens de loco miſericordie. ad locū impietatis. Et redditur peruerſum hoc ſeculū dicens ocultaui bona ⁊ manifeſtaui mala. Et factum eſt cum cogitarem in rebus huius mūdi. Et quia homo eſt nobilior omnibus creaturis. et cum ſit in ipſa nobilitate in qua eſt. non deſinit transferre de vno malo in aliud. Sciui quoniā nullus eſt habēs modicum ſcientie. qui hoc non intelligat. ſed cum hic toto non querit ſaluare animā ſuam nec de ea curat. Et miratus valde ſuper hec intellexi. quoniā non eſt aliud qđ ꝓhibeat hominē habere curaꝫ de anima niſi hoc modicum vilis delectationis. qđ percipit in hoc mundo / ſcꝫ viſus. auditus / odoratus / guſtus / ⁊ tactus. Et poſſibile eſt ipſum non ſortiri de eis niſi modicum quod cito recedit. ⁊ ꝓpter hoc obliuiſcitur ſaluare animam ſuam et errat in illo. Et queſiui pro homine exemplum et inueni qm̄ ſimilis eſt illi.

Q, cum fugeret a facie leonis ꝑuenit ad quēdam puteum et intus ſe proiecit. ⁊ appodiauit manus ſuas in duobus ramis. circa orificium putei creſcentibus. pedes vero eius poſiti erant ſuꝑ motu mobili. Et ecce exibant q̄ttuor animalia eductis capitibus ſuis. volebant eum deuorare. Et videns de extremitate putei. ecce draco ore aperto expectabat vt ipſum reciperet. Et reſpiciens apud ramos vidit duos mures. quorū vn⁹ erat albus. alter vero niger nitentes ſuo poſſe ramorum radices corrodere vt ipē in puteum caderet. At ille cum eſſet hmōi tribulationib⁹ ꝯſtitutus. erat confuſus: nec volebat argumentari aliqđ. Et reſpiciēs apud parietem putei. vidit foramē vbi modicum mellis erat. ⁊ cepit guſtare de eo. ⁊ oblitus eſt curare perſonam ſuam. vt ab illis periclis euaderet. quoniam pedes ſuos apud quattuor animalia peſſima firmauerat. nec trepidauit ne quādo ipſum precipitarent. nec recordabatur ꝙ mures radices ramorū corrodere nitebātur. vt incideret in os draconis Sed oblitus eſt oīm hoꝝ et ſemper modicū mellis guſtauit. donec cecidit. ⁊ perijt. Aſſimilaui inquam puteum huic mundo qui plenus eſt doloribus et tribulationibus. Quattuor vera animalia reputaui. quattuor elementorum mixturas. ex quibus conſtat corpus humanū. volui autem per ramos vitā deſignare humanam. Mus vero albus eſt dies. niger vero eſt nox. qui procedētes ſemper feſtinant hominis uitam terminare. Cōſideraui quippe per draconem. homis ſe-

pulturam que ſemper ſtat hominem expectãs. Modicum vero mellis intellexi eſſe va nam huius mũdi delectationem. eiuſcꝫ modicum dulcedinis. quod videns ipſe homo erat in eo. obliuiſcitur ſuum finem reſpicere vt non curet de anime ſalubritate.

¶ Et deliberaui meum conſilium heremita effici. et diuino cultui deputari. et rectifi⸗caui vniuerſa mea opera. quantumcũcꝫ poteram in melius. forſitan per hec valeam mi⸗hi acquirere ſtabilem tranquillitatẽ in futuro ſeculo. in quo eius habitatores non mo⸗riuntur. nec aduenit ei accidens malum. qui in ipſo fuerit collocatus. Et corrigebam animam meam. et ipſam ab omni delicto preſeruabam. Super his agens penitenti⸗am. que olim commiſeram. et ſemper permanſi in hac vita. Rediẽs autem de yndia ad meam terram tranſtuli ibi hunc librum et alios preter iſtum.

¶ Capitulum. II. de Leone et boue. Et eſt de dolo et ſeductione

Nquit diſles rex yndie ſuo philo⸗ſopho Sendebar. Affer mihi parabolam ſuper duobus a⸗micis dilectis ad ſe inuicem quibus interponitur aliquis cre⸗dulus ſeductor et mendax et eis inimicicias inducit et odium.

donec ad ſãguinis effuſionem deueniunt. Dixit phus regi. Scitote dñe rex quoniam
quando fideles amici. vulnerantur vulnere alicui⁹ mendacis et doloſi. deueniun in o-
dium. ⁊ diſſipatur dilectio. que erat inter eos. Et accidit eis qḋ accidit leoni cum boue.
Dixit rex quō ſit hoc. Inquit fertur fuiſſe in prouincia de ſendebar mercator valde di-
ues habebat autẽ tres filios qui cũ creuiſſent. non curauerũt cõſeruare diuitias ſui pa
tris. ſed eas conſumere ⁊ diſpergere nitebant. nec ceperũt modũ ſcie bona patris cõſer
uare. Et vocans pater eos ad ſe cepit eos ſuper hoc caſtigare. dicens eis. Filij mei ſci-
tote qm̃ homo huius mũdi debet tria querere que haberi non poſſunt niſi per quattu-
or. Tria que debet homo querere illa ſunt / ſcʒ victus ſuus. Et eius ſtatus inter homi-
nes. Et ſe pro ſuo fine premuniri. Quattuor vero cum qͥbus debet illa tria acqͥrere. ſũt
vt acqͥrat bona cum eqͥtate ⁊ iuſticia. ⁊ ſciat vti eis in his que ſunt ei neceſſaria. ⁊ vt habe
at mercedem inde in futuro ſeculo. Nunc autẽ q̇ de iſtis mãdatis vnũ obmittit nõ ob
tinebit nec ei aueniet qḋ intendit. Qm̃ ſi habuerit diuitias ⁊ ſubãs multas et non vtatur
eis in his que oportet. et illas neſcit conſeruare cito conſumitur. et remanet abſqʒ diui-
tijs. Et ſi eas relinquit et neſcit eas negociari ⁊ mercari ⁊ in eis addere. cito abiunt q̃ꝟ-
uis non vtat de illis niſi modicũ. Sicut collerĩũ oculoꝝ. de quo non accipitur niſi mo
dicũ ac pro tanto non ꝑmanebit quin deficiat. Si qͥs autem diuitias et bona acqͥrat ⁊
reſtrinxerit manũ ſuam ab eis niſi eius vſus fuerit in hijs que ſunt oportuna. q̃ſi pau-
per q̇ nihil habet reputabit nec ꝓ tanto euadet vt ſua bona non conſumant ⁊ deficiãt
Sicut amphora plena muſto q̃ ſi meatũ non habuerit vnde reſpiret rumpet ⁊ tunc vn-
diqʒ muſtum egredietur.

¶ Et factũ eſt cũ audirent filij mercatoris mandatũ ſui pr̃is. appoſuerũt curaʒ obſer
uare preceptũ pr̃is. Et cũ iret maior eoꝝ in mercatõe in ꝯtractu. q̇ dicitur mathor. trãſi
uit ꝑ quandã viã malã ⁊ anguſtam. qua erat molle lutũ ⁊ ducebat duos boues nomen
vnius erat ſeneſba. alteri⁹ ꝟo chenedba. Et demerſus ſeneſba in lutum. eductus eſt in
de poſtq̃ ꝑuenit fere mortis ꝑiculum. pſtratus atqʒ remiſſus. Et dimiſit eũ apud quen
dam notũ ſuũ rogãs illũ cuſtodire ſibi donec reſtitueret ad vires ſuas. ⁊ tũc ſignaret ei
poſt vero aliqͥs dies receſſit vir de loco ⁊ relicto ibi boue ſignificauit amico ſuo q̃niam
mortuus eſſet. Porro autẽ ſeneſba receſſit inde ⁊ recedens pauliſper ad magnã ꝑuenit
planiciem. ⁊ bona paſcua ⁊ a timore exempta. timebat eñ neqñ ampli⁹ ꝑueniret ei ma-
lum ne forte acciderit ei ſicut accidit cuidam de q̇ dicitur. Quoniã. cũ exiret bos ad ſil-
uam pro paſcuis ſupuenit ei lupus. ⁊ ſequebat eũ ipo non ꝑcipiente. donec appropinq̃
ret ad eũ cũ vidiſſet eum timuit. ⁊ fugiẽs abijt ad ciuitatẽ ꝓpe flumen q̇ cũ ꝑueniſſʒ inue-
nit pontẽ fractũ ⁊ eum lupus ſeqͥbatur. Et ait in corde ſuo. Quid faciam lupus ſeqͥtur
me. flumen ꝟo pfundum eſt pons confractus. neſcio natare per aquã non eſt mihi me
lius niſi me in flumine ꝓijcere ⁊ homines me videntes forſitan ſaluum facient. ⁊ corru
it in aquã. videnteſqʒ homines ciuitatis ipſum feſtinauerũt ei ſuccurrere cũ viris qui
ſaluarent ipſum. Et cum ipſum eduxiſſent de flumine ſemimortuũ. appodiauit ſe cuidã
pie. i. ⁊ in ipſo recreato ſpiritu cepit narrare aſtantibꝫ omnia que ſibi acciderant ⁊ a qui
bus deus ipm̃ liberauit. Et dum eis hoc narraret paries cecidit ſuper eum. ⁊ fere mor-
tuus eſt.

¶ Poſt vero paucos dies reſtitutus ſeneſba ad ſuas vires ⁊ impinguatus cepit mu
gire. Erat autem prope locum illum leo. qui regnabat in tota illa regione Erant autem
plures fere / ſcilicet luporum vrſorum ⁊ vulpium ⁊ aliorum huiuſmodi in ſuo comitatu
Erat autem leo magnanimis in ſuis negocijs. ſingularis in ſuo conſilio Et cum audi
ret leo hãc vocẽ bouis mugientis horribiliter. expauit valde ⁊ tremuit. cum in. diebus

Capitulum Secundum

ſuis non audiuiſſet vocem bonis: nec vidiſſet ipſum. Et retinens hunc timorem in mē
te. noluit alicui reuelare. nec exibat de loco pre timore. Erant autem in ſua familia duo
animalia fratres et ſocij. Nomen vnius erat kelila. alterius vero Dimna. Ait Dimna
kelile. Nonne reſpicis frater. quoniam leo non recedit de ſuo habitaculo. nec agit que
agere ſolebat. Cui reſpondit kelila. Quid te frater de hoc inueſtigare cogit ⁊ mouet: qđ
non eſt neceſſarium. cum tua non intereſt huiuſmodi querere. cum ſimus in curia regis
noſtri tranquilli et pacifici. habemus enim ea que volumus. nec nobis deficit aliquid
eorum que noſtre ſunt oportunitatis. Nec ſumus in iſto ſtatu quo regi loqui debeamus
de materia ſua. Deſine frater ab hoc propoſito quod intendis. Scire enim debes. quo-
niam quicunqꝫ ſubmittit ſe cauſe que ſue non eſt facultatis in verbo et opere. nec eſt ſue
expeditionis. Dignum eſt ei accidere. quod accidit ſymeo. Ait Dymna dicens. Quo-
modo fuit? Inquit kelila.

¶ Erat quidā ſymeus qui quendam vidit carpentarium ſcindentem lignum in quadā
planicie. et cum ſuper lignū aſcenderet. ſcindebat quaſi vno cubito. apponendo vnum
paxillum. et educendo alterum. Et videns hoc ſymeus. eſtimauit facere ſicut carpen-
tarius faciebat. Et cum inde carpentarius deſcendiſſet. pro ſuis negocijs. feſtinauit ſy-
meus ad lignum. et aſcendens ſuper illud. appoſuit ſua poſteriora verſus ſciſſuram li-
gni. faciem vero verſus paxillū. Et cum eſſent repoſite ambe eius teſticule in medio ſciſ-
ſure eius: cepit facere ad modū carpentarij. educendo ⁊ interponendo paxillos. Cūqꝫ ſic
faceret. vltimo paxillo extracto. propter breuitatem crurum reſtricte ſunt eius teſticule in
ſciſſura. ⁊ oppreſſit ſe. Et ſic clamante ſymeo pre nimio dolore. aduenit carpentarius. et
percuſſit ſymeū. ita qꝫ propter eius imperitiam ſuſcepit verbera et oppreſſionis dolorem.

Capitulum Secundum

AƐcidia impedit ꝙ plurimos inquit dimna: vt ex verbis tuis ac parabolis in
tellexi. Quapropter ſcio non eſſe forefactū: querere de his: quibꝫ quis ſuum
dn̄m ac amicū ſperat exultari: ſuumqꝫ inimicum triſtari. ipſum vel ſuo coram
dn̄o hylarē ꝓbet. Uerūtamē numero ſtultoꝝ reperiūtur illi: quibus cum pre
deſtinatū eſt magna poſſidere. minimiſqꝫ rebus ſe contentari affirmant. Jſ cani crus
aridū rodenti: eoqꝫ letari: aſſimulaẝ. Sic nec nobilis progeniem: minimis ꝯtentari nō
debet beneficijs. ſed animū ad id perpetrandum habebit: qđ ſue conuenit generoſitati
cū quo ꝛ ſue poteſt ſatiſfacere progeniei / videlicet. vt ſit ipſius ac ipoꝝ honoꝝ: ſꝑ augmē
tator. Ut et habeẝ experimēto per leonē. qui cū predatus eſt leporem: videnſqꝫ quid me
lius. ſeu maius: leporē dimittit. illud ve melius: perpetrare ſollicitat. Uides enī canem
caudā mouere ſuo corā dn̄o: donec ei q̄d proijciat. Elephas etiā: q̄ ſit dign᷒ honore na
tura habet: nullam ab aliquo recipiens eſcā apportatā. niſi ſūme mūdā. Dico vobis in
quit kelila. Quicūqꝫ honorabili in ſtatu exiſtit. eoqꝫ humilē ꝛ miſericordē cūctis ſe oſtē
dit. ꝙuis vite eius dies ſūt pauci hoc mūdo. ꝓcurat tamē ſibi bonā memoriā expirato
vite ei᷒ termīo. Cū dicūt ſapiētes hūc magꝭ fore ſatuū. cuius dies inuidia conſūmūtur

¶Inſipienter beſtialiterqꝫ viuit ille. inquit dimna. qui ſui corpis neceſſitatē q̄rere non
ſollicitat. eſurienſqꝫ patiẝ timoris cauſa. qua rūdā beſtiarū more. q̄ penuriā ad defectuꝫ
patiūtur inuidie cauſa. quā corde gerūt. vt alij ipſis non cōgaudeant / ſcil cꝫ de predis.

¶Inquit kelila. Intellexi q̄dē verba tua. Uolo ꝛ nūc. vt meis animaduertas. Cū vn᷒
quiſqꝫ in bono exiſtēs ſtatu. id qđ ſibi nō eſt congruū ſeu predeſtinatū poſtponet. con
tētariqꝫ his. q̄bus eſt dotatus / debet. Jnuenim᷒ ei nūc in ſtatu iſto. q̄bus deficimus. q̄
ꝓpter eū tenemur vilipēdere. Jnquit Dimna. Ueritati conſonū profers frater. verūtn̄
nobiliū ſanguis ad altiora ſemꝑ affectat prouehi. Uti minimorū ac paruoꝝ anim᷒ nō
ad altiora ſe curat exaltari. cōuerſoqꝫ mō nobiliū ſanguis ad inferiora duci. ſumme ve
reẝ. ꝛ abhorret. vti habeẝ expimēto ꝑ gallū. ꝙuis ſit pennaꝝ ac alarū abūdans. ꝛ in po
teſtate ſe alte ponere. reperiẝ tn̄ ſꝑ querēs in ſtercoribus ꝛ plateis. Scito etiā. magno
cū labore a paruo ad magnū fore ſtatū aſcendendū. Minimo ſed labore q̄s ſtatu ab ho
norabili priuaẝ. Simile huic. Onus graue magno cū conamie ad altiora tranſportatur.
Sed ipm̄ abſqꝫ alicui᷒ iuuamīe ad infima faciliter tēdit. Decet idcirco ſtatum ad altio
rem noſmetipos ꝓmouere. cū illi᷒ rationē ac originē habeam᷒. Rn̄dit kelila. Quibus
nunc firmaſti aim frater? Jnquit Dimna. Uideo dn̄m nr̄m leonē debilem habere aim
ac nō fore magnanimū. Et cū ego meipm̄ ſibi adiungere poterim. ſibiqꝫ cōſiliū ſuis in
cauſis non paruis darem perutile. forſan me ad altiorem proueheret ſtatum. Ait kelila.
Quis te huius rei fecit certum. ꝙ rex talis (vt tu aſſeris) eſt. Jnquit Dimna. Illud vo
lo perſuoꝝ de curia familiariū inq̄ſitionē. perſcrutari. q̄bꝫ ꝯfido. mihi ſecreta regꝭ reue
lare. Jnquit kelila. Quō potes te his iactare ſiue te mente exaltare. cum tu ipſi tam pro
pinquus nō fuiſti. ꝙ ipſius voluntatē ac conſuetudinem percepiſti. ſeu ſcire te q̄s fecit.
Inq̄t dimna. Neſcis ꝙ q̄s hu᷑lis ꝛ fortis graue pondus non reputat. Sanus quoqꝫ
diſpoſitus eſt ad ambulandū. Sapiens vero ad meditandū. Humilis ad cōueniendū
Jnquit kelila. Scis etei. ꝙ regi nemo audet appropinquare niſi is q̄ ad hoc eſt deputa
tus. vnde nūc tu ad altiora te exaltari iactas? cū ex his (q̄ ad hoc ſunt deputati) non es.
Cū et rex pro te non miſerit. vn̄ tūc capies originē ad eius grām accedendā. cum moris
non eſt. vnūquēqꝫ fore licentiatū ad regē accedere nullius ꝓmotione. ſiue ipſius iuſſu.

VErū eſt ait dimna qđ dicis. Sed ſcito. ꝙ hi qui in camera regis nūc exiſtūt. nō
a diebꝫ natalibꝫ morā traxerūt ſemꝑ. ſed ſolū ꝓpter quādā eoꝝ diſpoſitionē con
gruā. fortuna ipſis arridentibꝫ. eorū ſtatum regis ſeruitio exaltauerūt. Spero
ꝙ cū me ad hoc ordiauero (vt ipſi fecerūt) eadē q̄ ipſis arriſit fortūa. mihi arridebit. An ne
putas. ꝙ ꝓpter ortū vel elementoꝝ carentiam. minus ſim dignus fortūa. q̄ ipſi ſūt bene
ficiati. nō ſpero. cū his. q̄bꝫ illi ſe patientes exhibuerunt ꝛ ego me ſubijciā. ſperans inde
q̄d boni ſeu melioris receptuꝝ. Cū aſſerūt ſapientes. Sufferētes anguſtias eſtote pa

Capitulum Secundum

tientes. ⁊ exaltabimini. Inquit kelila: Si pñti eſſes tempore ſeruitio in regis perſiſt̄es
quiſnam eſſet verboꝝ. ſmonūq; vroꝝ ordo. quo. teipm. per aliū ſeu. a rege exaltari te ia
ctas q̄plurimū. Reſponſum dedit dimna. Cū regis eſſe. ſuiue moris habitum pſcruta
ri poſſem. ſciremq; ⁊ ad ipm ꝑuenirē. alloq̄rer iuxta placitū ſuum cū verboꝝ dulcedine
neceſſe ei rebellis in aliq̄. Et q̄n ꝓponeret facere aliq̄d rectū. cōmēdarē ipm ſup h. et oñ-
derē ei bonū qd̄ in eo eſſet. ⁊ ipm cōfortarē ſup illo. donec faceret ipm et adderet circa il
lā leticiā. Qñ vero caderet in ſuo ꝓpoſito aliq̄d indirectū. de q̄ eēt formidādū. oñderē ei
malū qd̄ in eo eēt cū hūilitate lingue. ⁊ verboꝝ dulcedie. Et ſpero inq̄ hec eē magis in
me q̄ in alijs ſocijs meis. Qm̄ vir intelligēs ⁊ doct⁹ ſi vellet ꝑdere veritatē ⁊ manu tene
re falſitatē. vtiq; multotiēs poſſet queadmodū doct⁹ pictor q̄ pīgit figuras in pietē. ⁊ pi
cturas q̄ſi ſi de eo exirent. ⁊ pīgit alias q̄ſi intrarēt in ipſum cū nō ita ſe habeant. Et cū
ipe meā ꝑcepi intelligētiā ⁊ doctrinā. ⁊ ea q̄ penes viā ſūt deb; vtiq; ſeq̄. ac ꝑq̄rere amo
rē ⁊ honorē mihi. ⁊ cōiūgere me ſibi Inq̄t ei k. Porro et q̄ tuū deliberaſti conſiliū ad ho
norē regis timēdū tibi valde de familiaritate regis pre timoris ei⁹ grauamie Dicūt ei ſa
piētes. Qm̄ in q̄ttuor nō interponit ſe aliq̄s. niſi fatu⁹. ⁊ inſipiēs. nec ab eis euadit niſi
intelligēs ⁊ ſapiēs. Quoꝝ vnū eſt familiaritas regis. Aliud vero ſecretū credere mlieri
bus. Et pot⁹ veneni. ⁊ ꝑgere ꝑ mare. Sapiētes q̄ppe aſſimilauerūt regū familiaritatem
mōti excelſo. in q̄ ſūt arbores bonoꝝ ⁊ delectabiliū fructuū. Eſt tñ luporū habitaculū
et feraꝝ peſſimarū. ⁊ q̄ cupit illuc aſcēdere ⁊ carpe de fructib;: oportet illū cū multis armis
illuc aſcēdere. Et dū ibi moraꝛ. ſꝑ eſt in timore. Inq̄t d. Iā ad tuū ꝟbū aduerti itellectū
meū. ⁊ iuſt⁹ es ī his q̄ protuliſti. Uerūtñ ſcire debes q̄m qui ſe intromittit in anguſtijs
⁊ tribulatōib; magnis: ad ſtatus ſublimes ⁊ grādes nō pōt ꝑuenire. Et q̄ dimittit rē ali
quālꝑter hoc qd̄ forte dubitat ipm: non ꝑuenit ad nobilitatē: nec ad magnum ſtatum.
Dictū eſt enī q̄m tria ſūt ad q̄ q̄s ꝑuenire non pōt: niſi cū auxilio magnitudīs aīe. Que
ſūt. ſ. ſeruire regi. ꝑgere mare. ⁊ ſuū offēdere inimicū. Et dicūt ſapiētes q̄m nō decʒ virū
intelligentē videri: niſi in altero duoꝝ locoꝝ. ſ. vl' cū dñi regis ſeruitio deputatū. vel cū
religioſis in ſolitudie. vt elephas. cuius glā ⁊ exaltatio nō eſt: niſi in duob; locꝭ / videlicʒ
ſolitudie. aut in curijs regū ꝑ ſeruoꝝ amico. Dixit ei k. Uade igiꝛ: ⁊ dñs tecū ſit in tuo
ꝓpoſito qd̄ cogitaſti. Et accedēs ad leonē: ſalutauit ipm. Et ait leo ad illos. q̄ cū eo erāt
Quis eſt iſte? Cui rñderūt. Dñe rex: hic ē talis fili⁹. Et ait leo. Bene noui prēm ſuū. Et
vocās eū leo ad ſe: dixit ei. vbi moraris? Cui rñdit D. Nō ceſſaui iā pl'ib; dieb; morari
oſtio palacij regis. eſtimās forſan ero ſibi vtilis in aliquo q̄nq;. q̄m ſupueniūt regi aliq̄
ꝑ q̄b; indiget eo: q̄ nulli⁹ eſt generoſitatis ⁊ famoſitatis. Neceſt oīno infimi gradus in
quo aliq̄d boni reperiꝛ. q: vilis feſtuca piecta in terrā: vtilis eſt aliq̄n. Accipit eñ illam
hō aliq̄n de terra vt intromittat in aurē ſuā ⁊ purget eā. aut etiā erit ei oportuna ad alia
ſeruitia. Sʒ aīalia q̄ ſciūt ⁊ intelligūt facta mundi magis debent honorari.
¶ Cūq; audiret verba d. leo: gauiſus eſt. ⁊ placuit ei verbū. Cōcepit ei. q̄ ab eo poſſʒ re
cipe cōſiliū ⁊ intelligētiā. Et ait leo ad ſocios ſuos. Scitote. q̄m vir intelligens eſt. et ſa-
piēs. q̄ nobil' eſt. et miſericors eſſe poterit ꝑfecte nobilitatis / licʒ ei⁹ nobilitas ſit oculta
verūtñ ſua natura nō tenet ipm. q̄n reueleꝛ et ei⁹ nobilitas maīfeſteꝛ ⁊ ſapia. Queadmo
dū ignis accēſus. q̄ vbicūq; fuerit latere nō pōt. ſed maīfeſtaꝛ ⁊ refulget. Et plerūq; vna
acus valet q̄n nō valet enſis. Et audiēs d. verba leōis. ꝑcepit. q̄m placuit leoni verbum
ſuū. et q: inuenit grām in oculis ſuis. Et q̄m familia regis ⁊ ei aſſiſtētes. teneꝛ oñdere
ſibi qd̄ penes eos lateret de ſapia et intelligētia. donec ei maīfeſteꝛ ipoꝝ prudētia ⁊ cōſi
liū. Nō ei ꝯſtituet eos in ſtatu quo digni ſūt. niſi ꝑ hoc. Sic eſt ſemē abſcōſū in terra c⁹
bonitas ei⁹ vtilitas nō cognoſciꝛ. nec appciaꝛ apd̄ hoies. donec de terra exurgat ⁊ mani
feſteꝛ. Sic oportet vnūquēq; q̄ eſt de familia regꝭ ⁊ ei⁹ comitia. oñdere ſibi ſciaʒ ⁊ intelli
gētiā q̄ penes eos eſt. Silr decʒ q̄ʒ regē cōſtituere vnūquēq; in ſtatu ⁊ loco. quo dignus
eſt. ſcdm q̄ habet penes ipm de intelligētia ⁊ cōſilio. Iā ei dr̄ in quadā ꝑabolaꝝ. q̄ duo
ſunt que a nullo fieri conueniūt. etiā ſi eēt rex. ſ. ponere alterū eorum in loco ſuo debito.

que ſūt/ſcꝫ virum et veſtimentum. Fatuꝰ eñi reputatꝛ:q̄ ponit in ſuis pedibus indumē
tum capitꝭ. aut in capite indumentū pedis. Similiter quoqꝫ non debet poni vir pru
dens loco ſtulti:nec ſtultus loco prudentis. Dicitꝛ aūt ꝙ in tribus rebus. qđ modicum
excedit alterū. Alterū eſt modicū. ſ. exceſſus viri fortis. alterū virum fortē. Exceſſus pau
ci paucū. Exceſſus multi mltum. Et exceſſus ſapientis alterū ſapientem. Pluriū autē
regū et dñorum qñ non experiuntur ſuoꝝ familiariū et ſubditorū diſpoſitionem in eo
rū ſeruitio:nō proſperātur in ſuis negocijs. qm̄ ſeruitiū eoꝝ nō cōſiſtit in multitudine
ſeruitioꝝ ſuoꝝ. ſed in rectis ipſoꝝ ꝗuis ſint pauci Sicut homo q̄ defert ſuper humeꝝ
ſuum magnū lapidem. ⁊ cū affligit ſuā perſonā in ipſo:nō datꝛ ei:niſi ꝑ eo vnꝰ denarius
lapis vero ꝑcioſꝰ. licet ſit paruꝰ. ⁊ in ipſo deferendo nō ſit labor. tamē deferēti ꝑ ipſa da
tur magna pecunia. Seruiciū autē pro quo indigent ſeruitores dolo et ſeductione vti
non eſt vtile regi. Nec debet rex deſpicere nobilitatem apđ quemcūqꝫ reperiatꝛ. etiam ſi
eam inueniret apđ vilem et deſpectū hoīem. qm̄ multotiens qđ modicū eſt:ſatis creſcit.
Sicut neruus preciſus a corpore cadaueris. de quo fiunt corde pro arcu. quo eget rex
ad ſagitandum in ſuo ſolatio et aduerſitate.

¶ Et volens diuina gratiā obtinere a leone. Et vt ſcirent omnes eius curie qm̄ nō eſſet
illud. qꝛ leo cognouerat patrē ſuū. ſed ſemper ſui ſciam. ⁊ prudentiā: ait. nequaꝗ̄ rex de
bet diligere homines ꝓpter dilectionē parentū ſuorū. nec eos odire ꝓpter odium paren
tum ſuoꝝ. Sed conſiderare debet id:qđ eſt penes eos de intelligentia et ſcientia. et qui
bus ab eis indiget. Poſtea vero oportet meditari in ſuo animo:in quo ſtatu vel loco de
bet eos conſtituere. et honorem ei attribuere. Nihil enim propinquius eſt regi ꝗ̄ ſuū
corpꝰ. Sꝫ aliqñ dolet ⁊ lāguet mltū et eſt ei in tediū ⁊ laborē. nō tñ ceſſat dolor ⁊ lāguor

niſi per medicinã que ſibi poſtea exhibet. Nus autem vero propinquus eſt regi. ha
bitat enim in ſua domo. ſed propter ſua inconuenientia opera fugat et deſtruet illum.
Niſus eſt valde remotus a rege. ſed ꝓpter bonos ſuos mores ipm̃ tenet diligẽter et con
ſeruat. nec ipſum tedet propria manu portare. Similiter quoqꝫ non debet eũ perdere
via nobilitatis et vires bonitatis ſed reddere eis quod reſultat ab eis. et eis retribue-
re qḋ optat. ¶Quoniã hominũ duo ſũt. vnus quidẽ. cuius mores peſſimi ſunt. ſequen
tes ſuũ appetitũ. Sicut ſi quis tranſeat ſuper ſerpentem et cum non mordeat: non de-
cet eũ iterũ tranſire. vt eum mordeat. Alter vero cuius mores ſũt plani et recti. Quẽad
modũ aromata que quãto plus manu tractantur. tanto magis redolent. ¶Et factũ eſt.
cũ remãſiſſet dimna cũ leone. et oẽs de ſua familia receſſiſſent dixit ei dimna. Iã diu vi
di dñm regem in ſuo loco ſtantem. nec inde recedit. nec exit ſicut ſolebat. nec ſcio q̃re ħ
Et nolens leo manifeſtare ſuũ tremorẽ ipi dimne: dixit ei. Nequaqꝫ fuit aliquod malũ.

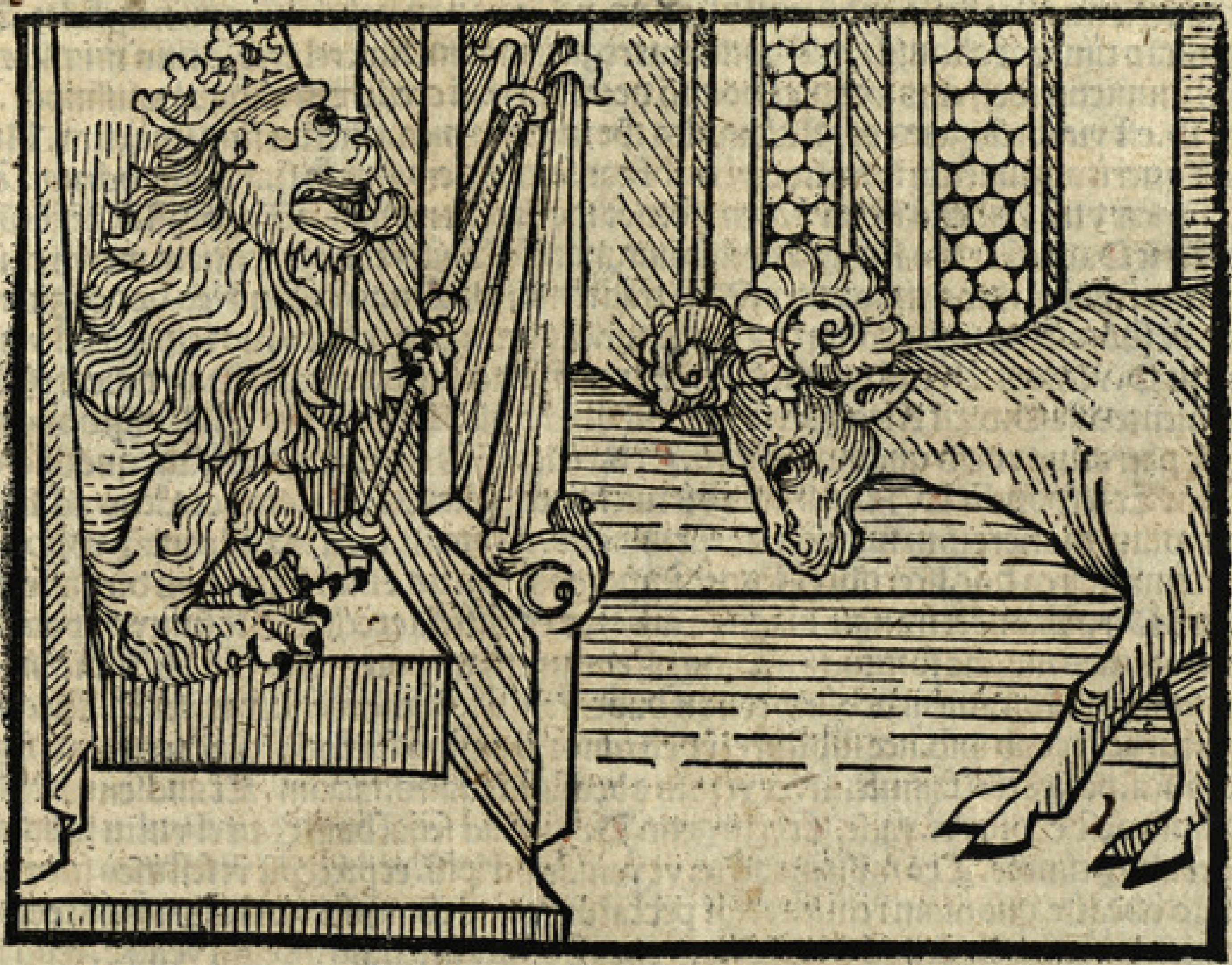

¶Et dũ ſimul loquerẽtur. cepit ſeneſba ſuam vocem eleuare. et clamauit iterum. et au-
diens illũ leo timuit de voce quã audiuit. Et dixit dimne. Vox iſto me prohibuit exire
de loco. nec ſcio quid fuit. eſtimo inqꝫ quoniã perſona eius magna ſit. ſicut ipe eſt. et ꝙ
magna ſit eius potentia ſicut pſona. ꝙ ſi ſic eſſet. nullum vtiqꝫ ſtatũ haberemus in hoc
loco. Et reſpõdẽs dimna leoni. Eſt ne aliqḋ de quo dubitet dñs rex. niſi vox iſta. Scio
etenim. quoniã ſi non eſt aliud non debet rex pro tanto ſuum relinquere habitaculum
q: contrarium vniuſcuiuſqꝫ rei calide eſt aqua frigida que ipſam reddit frigidam. Et
accidẽs pulchritudĩs ⁊ ſtupefactio cordis accñs ꝓ dilcõis eſt mẽdaciũ. Accidẽs hũili
tatis aĩe eſt altitudo animi in prouerbijs aũt eſt hu9 expoſitio. Om̃ non debet quis ti-
mere vocem ſicut fertur. Ait leo. quõ fuit: Ait d. ¶Fuit vulpes quidam ambulans
verſus flumen. circa qḋ ſuſpenſum erat cimbalum in arbore. Ventus autem ramos
arboris agitabat. et propulſabatur cimbalum. Et cum vulpes videret. eſtimauit eſſe
aliquod pingue animal. et plenũ carnibus. que cum ſcinderet ipſum. inuenit ipſum cõ
cauum et vacuum. Et ait. Nolo credere res magni corporis et fortis vocis in ſe habe

re potentiam. et abījt in viam ſuam

Porro adduxi tibi hanc parabolā. q̄m ſpo ſi accederes ad illū cuiꝰ vox te turbauit: eſſet hoc vtiq̄ȝ magis leue q̄ȝ tu eſtimes. et ſi regi placuerit. me mittet ad illū ipſo ſtante in ſuo loco. donec ad ip̄m redibo cum verbo veritatis. ⁊ quicquid de eo ſcire voluerit faciā. Et placuit leoni ꝟbū D. ⁊ miſit eū. Acceſſit āt D. ad locū vbi erat Seneſba. Sed recedente D. a leone. cepit leo cogitare et penituit miſiſſe illum: dicēs. Quid boni inueni D. vt debeā in ip̄o cōfidere. ſup eoꝝ ꝙ miſi eum. Nequaq̄ȝ decet regē credere in aliquo. quouſq̄ȝ ip̄m ꝓbauerit. nec in ip̄o cōfidit ꝓpter malā famā. Aut ꝓpter malas operationes que ſūt in ip̄o. Vel q2 eſt homo litigioſus. aut aduenerūt ei neceſſitates ⁊ anguſtie. aut forte deliq̄t in aliq̄. ⁊ ex hoc timet ne forſan offendat᷑. vel forte eſt inuidus et cupidus q̄ nūq̄ȝ diligit ꝓximū. Aut forſitā aliquē diffamauit. vel forte ſeparauit ipſum a rege. vel forte negocia regis exercebat. et diſperſit omnia q̄ erant regis. Aut deliquit ipſe et ſocij ſui regi: et pepercit eis. ſed contra ipſū ſolū indignatus eſt vel forte querit nocere regi. cū vtilitate ſui ipſius. vel forte non habebat legem neq̄ȝ fidē. Aut forſitan timebat aliquid quod bonū erat regi. et malum ſibi. vel erat ſocius inimici eius vel inimicus ſocij eius. propter hoc nō decet oīa regi credere in aliquo huiuſmodi. Et q2 D. eſt vir intelligens et ꝑſtitit multo tp̄e in incuria mea. relictus ſum ſine cura. Nunc aūt querit argumenta forte nocere mihi conſeruans erga me in ſua mente odium. Aut quis ſcit vtrū habens iſtam vocem: fortior me ſit et ſit rex maior q̄ȝ ego. Nūc autē cū acceſſerit D. ad eū et ſuo ſeruitio declarauit. manifeſtauitq̄ȝ eiam potentiam meam et indicauit ei mores meos indecentes. ita ꝙ tradet me ſibi. Et non ceſſauit leo hec cogitare in corde ſuo. ⁊ in mente meditari ita ꝙ timuit. Et exurgens de loco ſuo reſpexit ad viam ⁊ vidit D. venientem. ⁊ ad locum ſuum eſt reuerſus. vt nō perciperet D. ꝙ timeret. ¶ Adueniente aūt D. dixit ei leo q̄d vidiſti: aut quid egiſti: Et ait ei D. Vidi inq̄ȝ bouem. et ipſe patronus vocis quam audiuiſti. Et dixit leo. q̄lis eſt virtus eius: aut que diſcretio eius: Et reſpondit D. Non habet virtutem neq̄ȝ potentiā. Et iam accedens ad ipſum temptaui mouere ip̄m ſuauiter. ac ip̄e tamē nihil poterat. dixit leo. Nequaq̄ȝ decipiatur cor tuum circa hoc. licet tibi videatur impotens. ventus enim fortis non diruit fenum agri. Diruit tamē et frangit magnas arbores et edificia excelſa. Sic ſunt veri potentes et homines magne fortitudinis. non oſtendunt ſuam potentiam. niſi ſibi inuicem. et ſibi ſimilibꝫ. Non autem debilibꝫ et non habentibus fortitudinem. Dixit ei D. Nequaq̄ȝ perturbet᷑ rex ab ipſo. nec ſubintret ex eo timor in animo ſuo. qꝺ ſi placuerit regi: ip̄ȝ ad te ducā. donec tibi famuletur. et vt tuis obediat mādatis. faciam. Et audiens hoc leo gauiſus eſt. et dixit ei. vade. Et exurgens D. Juit ad ſenaſbam et ait ei vultu fauorabili. et abſq̄ȝ timore. Leo miſit me ad te. vt venias ad ipſū. et precepit vt feſtines ſuo mandato obedire. quoniam remittet tibi peccatum quod cōmiſiſti. quia iam tanto tempore eum non viſitaſti. Quod ſi neglexeris circa hoc. nec intendis ad eum venire. reddat᷑ ei reſponſum. Dixit ei Seneſba. Quis eſt iſte q̄ miſit te ad me: Reſpōdit D. Rex eſt oīm ferarū. Timens aūt ſeneſba dixit D. Si mihi in fide promiſeris ꝙ non adueniat mihi malū ſuper hoc: veniam tecū. Cui D. preſtitit iuramentum in fide. et ille credidit in ip̄ȝ. Juit autem D. cū ſeneſba. et acceſſerūt ad leonem. Et interrogauit leo ſeneſbe. et ei ad placitū ſuū locutꝰ eſt. Et ait ei. Quō veniſti ad illū locū: vel quid fuit illud qꝺ ad h̄ deſertū te adduxit. Cui ſeneſba. omnia ſua accidentia a principio vſq̄ȝ ad finē dixit. Ait leo. ſeneſbe morare nobiſcū. Et ne timeas quoniā honorifice te tenebo. Et benefaciam tibi. Et ip̄m ſeneſba ſalutauit. et regracians eſt ei. Et permāſit ſeneſba cū leone. Et accepit ipſum leo in conſiliariū et ſuum vicariū. Inuenerat enim in ipſo bonū cōſiliū et vtilem ſapientiā. Et tradidit cōſiliū. et ſecreta ſua in omnibus ſuis negocijs. Et ꝑmanente boue cū leone omi die magis eū diligebat leo. ⁊ ip̄m ſibi coniungebat. donec magnificauit et exaltauit ip̄m ſup ceteris ſuis ſocijs. et eū prepoſuit alijs omnibus ſuis conſiliarijs. Et factū eſt cū vidiſſet D. quoniā leo ordinaſſet ſeneſbam in ſuo loco. et ip̄m ſibi prepo-

Capitulum Secundum

ſuiſſet. et vniuerſis eius conſiliariis ⁊ ſociis. Et qꝛ ipſe eſſet eius ſecretarius: cepit multum triſtari. Et factū eſt ei hoc valde moleſtū. Inuidebat ei ſibi pro ſublimi ſtatu eius in quo leo ip̄m poſuerat. Et accedens ad fratrem ſuum. expoſuit ei ſuum accidens. dixit ei frater. Nonne mei fatui conſilii mirabaris ⁊ mee inutilis prouiſionis quam nunc egi in meipſo. Conſiderās ea que bona eſſent leoni vt ad eū bouem adducerem. qui me expelleret de meo ſtatu et honore. tradidi eñ gladium in manu ſua. ad offendēdum me. Cui reſpōdit kelila. Accidit tibi nūc: quod accidit cuidā heremite. dicēs D. Quō fuit?

¶ Dicitur quēdem fuiſſe heremitam. cui rex dedit pulchra veſtimenta et honorabilia. et videns illa latro quidam. appoſuit curam furari illa. Et niſus eſt querere argumenta circa hoc. Iuit ad heremitā dicēs ei. Obſecro ſancte heremita nudus et pauper ſum audiens tuam ſanctitatē veni de terra longinqua vt tibi miniſtrem. et a te docear. Cui dixit heremita. Volo fili vt mecū ſtes et per noctem moreris. Cūqꝫ morās fur ille cū heremita longo tempore adminiſtrabat ei fideliter et deuote. Ita vt crederet in ipſum heremita et confideret de eo. Tradidit itaqꝫ heremita in manu furis om̄ia que erāt in domo. Quadam vero die cū iuiſſet heremita ad ciuitatem pro ſuis negociis: ſurrexit fur et acceptis veſtimentis fugit. Cūqꝫ rediret heremita ad domū. et non inueniret furem nec ſua veſtimenta: eſtimauit illū eſſe furatū veſtimenta. Et apponens querere illum: direxit ſuos greſſus apud quandam ciuitatem. Et cum eſſet in itinere: obuiauit duobꝰ hircis ſilueſtribus adinuicem pugnantibus. donec in ſanguinis effuſionē deuenerūt. Quibus cum ſuperueniſſet vulpes: cepit lambere ſanguinē. qui ab eis emanabat. Et interpoſita vulpe ipſis hircis dū pugnarent in tantū. ab eis eſt oppreſſa: et etiam vulnerata. vt ſanguis ab ea emanaret. Ipſa eñ pedibus hircorum miſerabiliter trita: corruit mortua in terram.

Capitulum Secundum

Poſt hec vero apponens heremita curam ſuam querere furem peruenit in ſero
ad quandam ciuitatem. Et hoſpitatus eſt in domo cuiuſdam mulieris mere-
tricis. cũ non inueniſſet aliud hoſpicium vbi hoſpitaretur. habebat ꝗ̃ hec mu
lier quandam ſeruientem ſimiliter meretricem. quam deputauerat officio meretricatio
nis hominũ vt ex inde ipſa ſallaria reciperet. Adamabat aũt hec ſeruiẽs quendam. nec
volebat ſe dare alijs hominibus. Cũqꝫ hec in defectũ dñe redundaret. eo ꝙ non percipi
ebat ex ea lucrũ. niſa eſt contra amaſiũ illius vt ipſum interficeret. Quadam vero no-
cte cũ miſiſſet pro ſuo amaſio. illa ſeruiens. potauit ipm multo vino: ita ꝙ arripuit eum
ſopor et dormiebat fortiter. Et exurgens dña accepit fruſtũ arũdinis apertum ex vtra-
qꝫ parte. Et eo impleto puluere mortifero iuit ad illum dum dormiret. et diſcooperuit
nates eius vt puluerem intromitteret in anũ ſuum. Et cũ inciperet hec agere expirat⁹
eſt ventus de corpore illius. vt puluis eſt impulſus in ore mulieris. que corruit retror-
ſum in terra et mortua eſt. heremita vidente hec omnia.

¶ Diluculo vero receſſit heremita inde. et iuit ad querendũ furem. et hoſpitatus eſt in
domo cuiuſdam viri amici ſui qui p̃cepit vxori ſue dicens. volo vt honorem conferas
huic viro. Et ei omnia attribuas neceſſaria. quoniã mei me inuitauerũt. Nec potero ve
nire in hac nocte. et abijt vir. Adamabat aũt vxorem vir quidam. Eratqꝫ lena mulier
quedã vxor barbitonſoris vicina eius. Dixit mulier vxori barbitonſoris ꝙ iret et voca
ret ſibi amaſiũ ſuum vt veniret nocte illa. quoniã vir eius non erat in domo. Et ſibi di-
ceret ꝙ eſſet in hoſpitio domus donec ei intrare p̃ciperet. fecit itaqꝫ vxor barbitonſoris:
ſicut ei conſtituerat mulier. et veniens ille ſtabat in oſtio donec ei intrare diceretur vſqꝫ
ad noctem. Interim vero ſuperuenit paterfamilias. qui cum videret in oſtio ſue dom⁹
cũ etiam ipſum ſuſpectũ haberet erga vxorem ſuam acriter alligans eam ad colũnã do
mus. iuit dormitũ. Cũqꝫ traheret ibi moram amaſius mulieris miſit ad eam lenam vx
orem barbitonſoris. que accedens ad eam. dixit ei. Quid vis vt faciat vir ille cum te-

Capitulum Secundum

dium ſit ei in oſtio expectare. Cui reſpondit. Rogo te vt mihi conferas hāc gratiam vt abſoluas me hinc. ⁊ religes me in meo loco. donec vadam ⁊ tractabo in meo loco cū eo et reuertar feſtinanter. et fecit ita. et ligauit ſe vxor barbitonſoris loco mulieris. donec rediret ab amaſio ſuo. Interim vero excitatus paterfamilias de ſuo ſompno: vocauit vxorem ſuam. At vxor barbitonſoris non reſpondebat. ne forte eam cognoſceret. Ille vero cum multociens vocaret ipſam et reſponſum non daret ei prouocatus ira ſurre-xit et iuit ad eam et amputauit ei naſum dicens ei: Affer tuum naſum in exenium amaſio tuo.

¶ Cumqꝫ rediret mulier ab amaſio ſuo: vidit quod accidit ſue ſocie vxori barbiton-ſoris et abſoluens illam ligauit ſe loco ſuo. et vxor barbitonſoris abijt in viam ſuam. heremita vidente hec omnia. Et meditata eſt vxor patriſfamilias argumentum inue-nire: quomodo poſſet ſe facere innocentem ab his que patrauerat. Et clamabat voce magna dicens ſuo marito audiente. Domine deus ſabaoth. Si videris afflictionem ancille tue et reſpexeris imbecillitatem meam: ⁊ innocentiam operū meoꝝ. ⁊ quō capta ſum a viro meo abſqꝫ culpa. Domine deus reſtitue mihi naſum meum. et oſtende ho-die pro ancilla tua miraculum. Et dilatata parū cepit clamare contra ſuum vir̄ dicēs. Surge maligne et impie ⁊ conſidera mirabilia dei que operatus eſt erga me reſpiciēs innocentiam meam. et volens manifeſtare impietatem tuam. ecce reſtituit mihi naſum meum vt prius. Et audiens hoc vir: miratus eſt intra ſe dicens. Quomodo poteſt hoc eſſe. Et accenſo candelabro feſtinanter iuit ad illam: qui cum videret naſum ſuum inte-grum: abſoluit eam a ligamento ſuo. ⁊ ſupplicauit vt parceret ei: cum inique egiſſet con-tra ipſam. ⁊ confeſſus eſt peccatū ſuum ad deum petens ei miſericordiam ⁊ remiſſionē

Capitulum Secundum

Cum͂ veniſſet vxor barbitonſoris ad domū ſuam: cogitauit inuenire argumenta: quō
poſſet euadere de viro ſuo de naſo qui ſibi erat amputatus. Diluculo vero anteq̃ eſſet
aurora ſurrexit vir eius dicens ei. Preſta mihi inſtrumenta artis: habeo enī operari ho-
die in curia cuiuſdā nobilis. et exurgens illa: ſibi porrexit nouaculum. Cui vir. Volo
inq̃ oīa inſtrumenta. At illa iterū porrexit ei nouaclm. Et excitatus in irā pieci rasori-
um verſus illam. At illa cepit clamare dolendo. ve mihi naſū. ve mihi naſum. Die autē
facta: cōuenerūt illuc oēs fratres et cōſanguinei mulieris. et cōqueſti de marito ad pote-
ſtatem: fecit ipm capi: et conſtitutus coram iudice: interrogatus eſt ſuper hoc quare fece-
rat illud; et cum neſciret reſpondere verbū. iuſſit iudex eū ligari et fuſticari per ciuitatem
Ipſo vero ligato vt fuſticaretur: ecce ſuperuenit heremita et queſiuit a populo quare li-
gatus eſſet ille: et heremita videns furem ſuum inter ceteros ſtantem cum ſuis veſtibus
indutum: accepta cauſa: acceſſit ad iudicem: dicens ei. Obſecro dn̄e iudex nequaq̃ ſo-
phiſticentur apud te verba. Veſtes autem q̃s fur furatus eſt: mea erant veſtimenta: nō
ne hirci duo interfecerunt vulpem eorumdem ſanguinem ſitientem. Nonne et illa mu-
lier puluere ſe interfecit mortifero. Nec amputauit barbitonſor naſum ſue vxoris: et in-
terrogatus a iudice ſibi totum expoſuit.

Dixit dimna. Intellexi quidem verba tua: et ſimile eſt illud caſui modo: verum
tū non fecit mihi damnū quiſpiam: niſi ego ipſe mihi. Quid ergo potero facere
Reſpondit ergo: et dixit ei. Dic tu frater primo. quid tibi videtur ſuper hec: Dixit dim-
na. Nequaq̃ quero nunc addere quicq̃ ad nobilitatem ſtatus mei vltra qō prius fue-
rat: ſed quero reſtitui in ſtatu in quo eram prius. In tribus enim oportet vnumquem-
q̃ meditari primo: vt videat circa rem bonam et malam que ſunt in ipſa: vt ſe ſciat a ma-
lo preſeruare ne ei adueniat. Secundum eſt circa aliquod ita exercere vt amotus ſe re-
ſtituat ſicut prius fuerat. Tercium eſt. vt omne quod ſperat de negocijs mūdi a ſe ma-
lum prolonget. et ſibi bonum appropinquet. Ego autem reſpiciens caſum qui mihi ad

Capitulum: Secundum

uenit. ⁊ illud per qđ ſpero mihi poſſe reſtitui meꝰ locꝰ. ⁊ illi q̄ me de eo expulit p̄ualere. nō
videt̄ mihi meliꝰ niſi q̄rere argumēta aduerſus ſeneſbā donec deponā ip̄m de hac vita
Nā ſi valeā hec facere. ſcio ꝙ reſtituar ad locū in q̄ priꝰ erā apđ leonē. Et forſitan hoc ē
meliꝰ p ip̄o leōe. q̄m nimia ſua dilectio ⁊ familiaritas aſſidua quā hēt erga ip̄ȝ erit cauſa
ſui deſpectꝰ. ita ꝙ nō manifeſtabit obprobriū apđ ſuū p̄plꝫ Dixit ei K Nō mihi videt̄ poſ
ſe aduenire leoni ex familiaritate ſua apud bouē neqȝ bonū ſiue malum. Rn̄dit D. imo
p̄cipitat̄ rex p̄pter ſex/ſcȝ p̄pter fortuniū. p̄pter rebellionē ſuoꝝ ip̄oꝝ. p̄pter ꝯcupiaȝ. p̄pter tē
pus p̄pter leuitatē capitꝭ. ⁊ p̄pter opȝ pūerſitatē. Malū q̄ppe infortuniū ē q̄n rex amittit ſu
os milites ⁊ bonos viros Rebellio aūt q̄n hoīes ſui regni inſurgūt cōtra ſeipſos ⁊ op
pugnāt ſibiinuicē. Cōcupia vero q̄n delectatio regis verſat̄ circa mulieres. ⁊ vinum et
venationē ⁊ ſilia. leuitas vero capitis in moribꝰ eſt. ꝙ aſſidue extenuat̄ ⁊ flagellat̄. Tem
pus vero vt eſt penuria rerū ⁊ peſtis ⁊ epidimia p̄pli ⁊ exercitꝰ ⁊ defectꝰ fructꝰ terre. Per
uerſitas aūt opm̄ eſt q̄n nitit̄ rex facere q̄ nōoȝ. ⁊ negligit facere q̄ debet. Nūc aūt leo ꝯfi
dit in ſeneſbā ⁊ māifeſtauit facta p̄pter q̄ in ip̄iꝰ oculꝭ vilis efficietur Dixit ei K. quō ſpas
ledere ſeneſbā. cū ſit fortior te. ⁊ maior in dignitate ⁊ ſtatu ⁊ magꝭ dilectus apđ regē ⁊ po
pulū q̄ȝ tu. Rn̄dit D. Nequaq̄ȝ hoc reſpicias. Nō em̄ facta patrat̄ potētia ⁊ vi. q̄ȝ ples im
potētes ⁊ miſi ſua pꝛuidētia ⁊ intellectu ꝑuenerūt ad locū ad quē viri fortes ⁊ potentes
minime potuerūt ꝑuenire. An forſitā tibi non fuit relatū ꝙ coruꝰ ſuo argumēto ⁊ intel
lectu ſerpentem interfecit. Dixit K. Quō fuit illud: Inquit D. ¶ Parabola

¶ Fuit coruꝰ q̄dā habēs nidū ſuū in arbore q̄dā. ⁊ erat ſecꝰ arborē illā cauernā ſerpentis
⁊ q̄tq̄t coruꝰ filios ꝑducebat. ſerpens deuorabat. de q̄ coruꝰ doluit multū. ⁊ factꝰ eſt triſtis
ſup h̄. Et accedēs ad quēdā ſocioꝝ ſuoꝝ dicēs. Nūquid tibi videt̄ vt exurgam aduer
ſus ſerpētē dū dormit ⁊ eruā ei oclos. ⁊ vindicabo mihi de oībꝰ ab eo ꝑpetratis: Et rn̄s
amicꝰ dixit. Neq̄q̄ȝ fiat hoc vi ⁊ potētia. ſȝ q̄re tibi argumētū p qđ poſſes ꝑuēire ad tuū
deſideriū. Et caue ne accidat tibi. ſic accidit cuidā aui. q̄ putās interficere cācrū. inter
fecit ſeipſam. Ait coruus. Quō fuit hoc: Inquit ſocius eius ¶ Parabola

Capitulum Secundum

¶ Fuit quedam auis que cum haberet nidum ſuũ apud quendã locũ. in quo erant multi piſces. ſenuit. nec poterat venari de illis piſcibꝰ ſicut ſolebat. et cum ſtaret ob hoc triſtis. vidẽs eam cancer percipiẽs ipam eſſe dolentem. ait ei. Quid habes cum videã te triſtẽ. ⁊ meſtam? Cui reſpondit. Quid boni poſt ſenectutem? Erat quippe vita mea de piſcibus huius lacus. Hodie vero piſcatores venerunt illuc dicentes ſibi inuicem. Decet nos piſcari omnes piſces huius lacus ſimul et ſemel. Alter vero dixit adeamus ad quendam locum. in quo ſcio multos eſſe piſces. ⁊ ibi incipiemus piſcari. quomõ nobis peruenientibus ad locum iſtum poterimus capere ⁊ iſtos qui non fugient. Scio inqꝫ quia ſicut ꝓpoſuerunt: ſic facient. Et erit hoc meus interitus cum non habeam de quo viuam. Et exurgens cancer iuit ad turbam piſcium. ſignificans ei hoc verbum quod relatum eſt ei ab aue. Qui congregati omnes venerunt ad auem petentes eius conſilium ſuper hoc. Et dicunt venimus ad te vt des nobis conſilium ſuper hoc quoniam vir intelligens non ſuum priuat conſilium a ſuo inimico: quando eſt boni conſilij. et recipit ab eo iuuamen. Vita enim noſtra eſt inter magnum bonum et vtilitatem. Da igitur nobis conſilium. Quibus reſpondit: Scitis bene: quia non poſſumus illis reſiſtere. nec aduerſus eos pugnare. ſcio tamen quendam bonum locum ⁊ delectabilem: in quo eſt multitudo aquarum: ſi vultis transferri illuc: ducam vos. Cui reſponderunt. Non habemus ducem. nec fidelem rectorem niſi te. quibus dixit. faciam hoc libẽter ad vr̃aꝫ vtilitatẽ ⁊ capiebat oĩ die illis duos piſces: portãs eos ad mõtẽ excelſũ cõedẽs eos. Quadã ſ͛o die veniebat ad eã cãcer dicẽs ei timeo hec. rogo aũt te vt ducas me ad locũ vbi ſũt mei ſocij. Et accipiẽs illũ: portabat eũ ad locũ vbi deuorauerat alios piſces. ⁊ reſpiciẽs cãcer a lõge: vidit oſſa piſciũ ſilꝰ ꝯgregata. ⁊ ꝑcepit qm̃ ipa eos cõederat. ⁊ q2 ipꝫ ſic deuorare intẽdebat. ⁊ ait in corde ſuo. Decꝫ vnũquẽqꝫ hoĩeꝫ qñ ĩcidit in manũ inimici ſciẽs ſe moriturũ pugnare ꝓ ſua ꝑſona ꝯ ſuũ inimicũ ⁊ in oĩbꝰ q̃ pñt ſuã ꝑſonã cuſtodire. Et exurgẽs aduerſus eã oppreſſit ceruicẽ ſuã cum ſuo roſtro: ⁊ ſic interfecit

illam. Et rediens cancer ad turbam piſcium. expoſuit eis fraudem auis. Et quō interfecerat ipſam. qui ex inde gauiſi ſunt. et ſteterunt ſecuri in loco ſuo.

Nunc aūt intuli hanc parabolam vt ſcias quoniam multotiens eſt conſiliū qđ interficit virū ſuū. Sed conſulo tibi vt perambules volans per aerem. vt inuenias aliqđ iocaliū mulierū. et rapias illud. Cūq3 hoīes te viderit neq̄q3 elōges te ab eis. ſed pcede aduerſus eos. ⁊ ſp̄ vidētes te ſeq̄nł. Et cū pueneris ad cauernā ſerpētis proijce ibi iocale illud. et recede inde. Scio etenim quoniam homines euntes ad recuperandum iocale cū viderint ſerpentem interficient ipſum. fecit itaq3 coruus. perambulauit per aerem donec peruenit ad quandam mulierem: que cum ablueret corpus ſuum ſuper tecto domus ſua iocalia poſuerat ibi et rapiens idem coruus aliquid volauit per aerem. homines vero ipm̄ ſequebanł vſq3 ad locū vbi poſuit illud. Cūq3 accepiſſent iocale viderunt ſerpentem, ſtantem in foramine. proiecerunt q3 ſuper eum lapidem. et mortuus eſt.

Vero adduxi tibi hoc exemplum ad ſignificandum tibi verbum veritatis quoniam ingeminationes et argumenta meliores ſunt his que facere poteſt vir potens. Ait kelīia. Uerum diceres ſi ſeneſba non acquiſiuiſſet conſilium et ingeminationes cum nobilitate in qua eſt. poſſes illud facere. verumtamen iam preſtitit ei deus conſilium et intelligentiam. Et eſt vir ſcientie et intelligentie et prudentie. Unde ſcire debes ꝙ ipſe cauebit ſe a te. vel ab hijs. et illud quod cogitaueris in tua mente: concipiet ipſe. Inquit Dimna. Uerum eſt poſſe cauere ſibi ſeneſbam ſicut dixiſti. vere tamen ſcitote ꝙ a me non poteſt ſe cauere. quoniam tradidit perſonam ſuam in ma-

nū meā ⁊ creddidit in me a die quo duxi eū ad regē. Expedit mihi tñ nūc ip̄ꝫ ꝑdere ab h̄
mundo queadmodū lepus fecit de quodā leone. Inq̄t kelila. quō fuit: Inquit D.

¶ Quidam fuit leo in quodam bono loco multarū ferarū ⁊ aquarū nec hic illis ferꝫ q̄c
q̄ꝫ ꝑderat ꝑpter timorē leōis. q̄ oī die rap̄ebat de illis et deuorabat. Et habito conſilio
inter ſe venerūt ad ipſum dicentes ei. Scito quoniā non potes habere a nobis aīal ni
ſi cū labore maximo et ſtrepitu venationis. Nūc aūt inuenimus modum vtilem pro te.
quoniam ſi reddideris nos tranquillos et ſecuros a timore tuo. nec inſidiaberis nob
omni die offerem⁹ tibi ſponte in hora cibi. vnā beſtiam de nobis ꝑ tuo cibo. Quod qui
dem placuit leoni et promiſit eis pactū obſeruare. Quadam vero die cum ſortē eieciſ-
ſent inter eas. quam ip̄arū deberent offerre leoni. aduenit ſors cuidam lepori cui prece
perūt leoni ſe p̄ntare. Dixit eis lepus. Si volueritis mihi conſentire et cōfidere de me
in re que nobis erit vtilis. ſpero vos reddere ſecuros et quietos a turbatione leonis.
Cui reſponderunt. Quid eſt illud. quid vis fiat tibi. Et ait eis lepus. quid eſt. volo q̄
vni veſtrū precipiatis venire mecū ad leonē et nō feſtinet me p̄ntare ſibi donec pretere-
at hora cibi. Cui dicūt. Volumus. fiat tibi. Et exurgens lepus cū ſocio ſuo iuit ad leo-
nem. et retardauit preſentare ſe ſibi. donec hora ſibi preterijt. et eſuriēs leo ſurrexit de lo
co ſuo. Et reſpiciens ſecus viam. vidit quendam leporem accedentem ad ip̄m. Cumq̄
p̄ntaſſet ſe ſibi: interrogauit illū vnde veniret. et vbi eſſet turba ſocioꝝ ſuorum. et cur tm̄
tardauerūt. Cui reſpondit lepus. Ego ab eis venio. mittebāt aūt tibi per me vnū lepo-
rem vt ip̄m tibi preſentarem. Sed cū eſſem prope hūc locū. Ecce ſupuenit mihi alius
leo. et rapuit ip̄m mihi. Cui ego dicebam. Caue quoniam eſt cibus regis q̄ offertur ei.
noli ip̄m contra te prouocare. qui cum audiret. blaſphemauit te. dicens. Ego ſum dig-
nior ipſo regnare in hoc loco. veni igit̄ ad referendum tibi. Et audiens leo dixit. veni
as mecum et oſtende mihi ipſum. et iuit lepus ducens ipſum ad puteum aque. Erat
autem aqua clara. Et dixit lepus. hic manebat ille leo de quo tibi dixi. Et reſpiciens leo

Capitulum: Secundum

ad fontem putei reſultauit ſibi vmbra ſua et leporis: corruit ſuper ipm in puteo. credēs pugnare cū eo q̄ mortuus eſt ibi. Et rediēs lepus ad ſocios ſuos: narrauit eis omia q̄ fecerat qui ipſum laudauerūt ſuper hoc.

i. TAnquit ke ila. ſi poteris ſeneſbam offendere tali modo. vt non percipiat inde rex aliquod dānum. bonū eſt. Nocuit ei mihi et tibi et multꝫ alijs de curia. Sed ſi eū non poteris offendere niſi diſplicēdo regi. ꝯſulo ne facias. Nec ſis rebellis dn̄o tuo qm̄ malū peſſimū eſſet. et magna proditio. Poſt hec vero pretermiſit D. vt nō accederet ad leonem pluribus diebus. poſtea vero iuit ad eum quaſi contriſtatus et dolens.

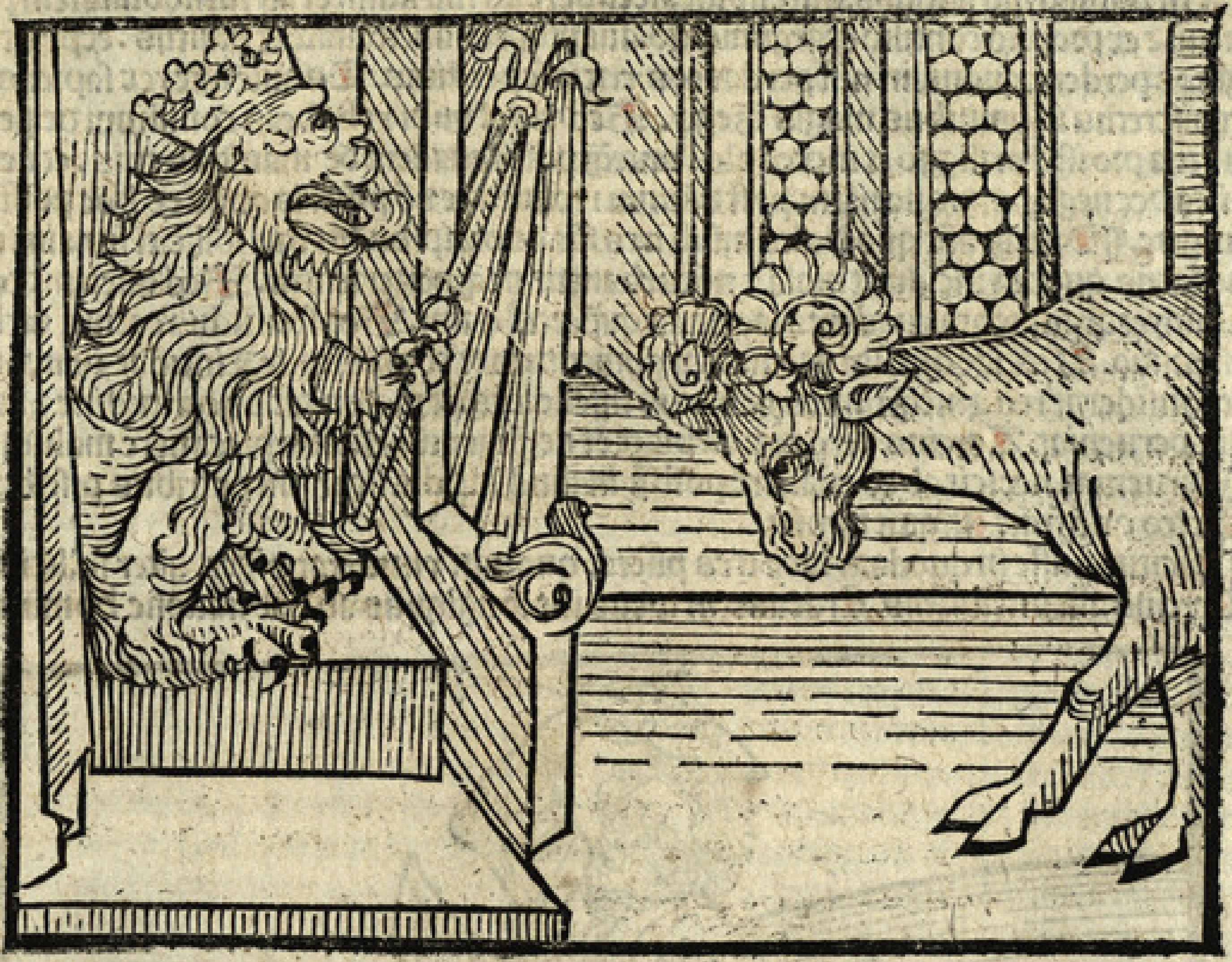

¶ Et videns leo D. ait ei. quare non vidimus te tot dieb9. nūq̄d fuit ꝑ bono. Cui reſpondit D. Eſt quoddā occultū et ſecretū magnū. Et ait leo. Indica mihi illud. quoniā ſumus in loco ſecreto. Et reſpondens D. dixit rei. Dicūt ſapientes ꝙ omne qđ q̄s teſtatur poſſe nocere ſibi. Nec vult illud audire ꝓpter malū qđ in eo eſt. non decet nūciū referē ꝑtem celare ſi diligit ipm cū ſimplicitate cordis. ſicut confidit in eo ſocius eius bona opera ſua conſiderās. que vidit ex eo. et qn̄ ſic fuerit attēdat verbis eius. ⁊ audiat malum quod in eo eſt. et percipiat vel diſcernat bonū vel malum. quod eſt in ipſo. quō quicq̄d eſt in eo boni. eſt ſibiipſi. referenti vero nec bonū nec malū eſt. niſi ꝙ adimplet mandatū et oſtendit dilectionē quā habeat erga ipm. Nūc aūt dn̄e mi rex ſapiens et intelligēs es. volo tibi vnum indicare quod ſcio te nolle audire. et eſtimo te bene illud non eſſe crediturū. Nec velles ꝙ ego illud tibi referrem Sed intra me meditatus video qm̄ turba ferarum et multitudo tui populi: non habent vitam et bonū. niſi in te. Quis nō q̄ras de ea. nec apud me inuenio viam zelandi veritatem. ſed illā tibi manifeſtandi. Quis nō q̄ras de ea. et Quis ego timeam ꝙ mihi non credas. Decet tamen illud reuelare tibi. qm̄ qui occultat regiꝰ conſilium ſuum. et medicis languorem. et ſocijs ſecretum. agit inique et ipſe ſimiliter in re culpabilis. Ait leo. Quid eſt hoc. Cui reſpondit D. Relatum eſt

Capitulum Secundum

mihi a quodam fideli ſocio. quoniam ſeneſba conſiliū cū maiorib9 tui exercitus habet
dicens eis. Ecce ſtans cum leone tanto tempore. expertus ſum ſue ſcientie. ⁊ temptaui
eius potentiam. ac ipſum inueni fragilem in omnibus et deficientē. ⁊ eſt mihi proditor
⁊ ſeipſum non diligens. Cum aūt hec peruenirēt ad aures meas preſumpſi quomodo
ꝓditor eſt atq̧ rebellis. Cū aūt oſtendiſti ſibi honorē. et eum tibi coniunxiſti. et eum ſu-
per domū tuā ordinaſti et feciſti conciliariū et ſecretariū tuū. Ipſe autē putat eſſe ſicut
tu. et eſtimat tibi eſſe ſucceſſurū in regno ſi te contingat a regno diſcedere. Nūc āt dn̄e
rex nequaq̄ ſis negligens circa hec. Quoniam dicunt ſapientes. quando nouerit rex
eſſe in populo ſuo aliquos. qui cupiūt aſcendere ad ſuū ſtatū. et ad ſui nobilitatem per-
uenire ex proprio conſilio et argumento. aut propria auctoritate et diuitijs. expedit re-
gi eos perdere. quoniam niſi perdat eos: erit ipſe perditus. Tu autē dn̄e rex ſapiens es
et diſcretus in omnibus magis q̄ ego. Sed videt̄ mihi vt habeas conſilium de perſo
na tua pro iſto maligno et incredulo. anteq̄ poſſit euadere de manibus tuis. et ne ſis
circa hec negligens. quoniam poſt dānum recuperare nō poteris quod ex hoc poſſit in
ſurgere. ¶ Dicitur aūt q̄o hoīes mūdi tres ſūt. duoꝝ ipſoꝝ ſūt qui ſolliciti ſunt in ſuis
negocijs. quoniā incidunt mala ⁊ nō turbantur neq̧ perterrentur. Sed querunt con-
ſilium et argumenta euadere a laquo. in quē ceciderunt. Sed ſecundus eorum melior
eſt primo. Et eſt ille qui ſibi preuidit argumentum et conſiliū anteq̄ incidat in malum
et conſiderat res anteq̄ ſint: cū oculo ſui intellectus. et prolongat̄ ab egritudine anteq̄
ſibi perueniat. T[er]cius vero eoꝝ eſt piger et negligens. neſciens precauere malum āte
q̄ perueniat. nec ſcit ab eo euadere poſtq̄ in illud incidit. ſicut fuit de tribus piſcibus.
Ait leo quō fuit? Inquit dimna.
¶ Dicitur fuiſſe in quodam lacu tres piſces. quorum vnus erat piger. alter ſollicitus.
Tercius aūt intelligens. Erat autem locus ille longiquus ab habitatione hominum

Capitulum Secundum

¶ Quadam vero die cum veniſſent duo piſcatores ad lacū intendebant expandere ſup
eos rethe vt caperent eos. videns aūt ſollicitus ſciuit qđ illi facere intendebant. et timu
it. Accepit aūt conſilium et argumentū pro perſona ſua vt non periret. et exiuit inde ad
flumen lacui coniunctum. Intelligens vero ſtetit in loco ſuo donec venerunt piſcato-
res. et obdurauerūt exitum aque. ⁊ percipiens hic quid intendebant facere: dixit in ſuo
corde. captus ſum. Et hic eſt eius finis. qui negligit in ſuo opere. Nūc aūt quō potero
euadere ab hoc periculo in quo ſum. raro em̄ iuuat argumentū poſtq̄ ſupuenit malū.
Vir tamen intelligens non debet negligere querere conſilium et argumentū pro ſui li-
beratione. et exurgens perambulabat ſuper aquam quaſi eſſet mortuus. Illi aūt eſtimā
tes illum eſſe mortuū ceperūt et proiecerūt ipm̄ verſus eos in terram ꝓpe flumen. Illis ve
ro recedentibus. repuit et intrauit flumen. et liberatus eſt. Piger vero non ceſſauit ire
et redire hinc et inde. et ſubtus et ſuper. donec captus eſt.

Nquit leo. Intellexi inq̄ verba tua. verūtamē quō poſſum eſtimare malum de
ſenesba. Nec poſſum credere ipm̄ cogitare malum ſup me pre nimia dilectione
quam habeo erga ipſum. Et ipm̄ honoraui. et prepoſui omnibus alijs de cu-
ria mea. Inquit dimna. Non proponet ſenesba contra te agere malum. niſi q꞉ percepit
a te nūq̄ aliquid leſionis. nec reſeruaſti penes te aliquem ſtatum nobilem. in quo non
poſueris eum. Nūc aūt nihil remanſit per quod poſſit ſuus ſtatus nobilitari perfecte.
niſi ſibi vſurpare regnū tuū. qm̄ vbi ſtultus et ſceleratus oñdit amorem et bonū conſi-
lium erga regem donec perueniat ad nobilem. de quo non eſt dignus. Et permanēs in
illo ſtatu: querit adhuc alium nobiliorem illo. cum dolo ⁊ fraude ⁊ perditione ſui dom-
nij. proditor em̄ ſtultus non aſſiſtit regi. neq̄ ſeruit ei pro vtilitate dñi ſui. ſed pro vtilitate
propria. vt ditetur ⁊ magnificetur. q̄ magnificatꝰ redit ad ſua prima mala opa ad ſui pri
mā radicem. Sicut cauda canis quam ſi extēderis tua manu dum ligatu⁊ eſt recte ſta
bit. qñ vero ipm̄ abſolueris redditur torta vt fuit. Et ſcito dñe rex qm̄ quicūq̄ non cre-
dit conſiliarijs ſuis de re vtili. quam oſtendunt ſibi. non eſt tunc laudandus q̄uis ſuc-
cedit ei bonū de ſuo conſilio. Quomodo eſt ſicut infirmus qui reliquens mandatū me
dici facit illud qđ affectat ſuus appetitus. Decet aūt familiarem regis exponere perſo-
nā ſuam morti in re que eſt vtilis regi et debet cogitare in ſuis negocijs ſuo intellectu ⁊
connumerari ei malum et aduerſitatem que pñt ſibi contingere. Et melior horū eſt qui
reſpicit rerū finem et ſcit cauere ſibi ab eis. bona vero fama in artificijs permanet iuſto
rum. Rex aūt nobilis eſt q̄ denegat verbū cōſiliariorꝫ ſuorꝫ. Melior āt inter diuites eſt
qui non eſt ſeruus ſui appetitus. Melior vero inter ſocios q̄ non litigat cum ſocio ſuo
Et dicitur ſi iaceret homo in litore maris ꝓpe aquam ⁊ ſup colubrem tutiꝰ poſſet ibi dor
mire q̄ confidere de inimico. q̄ ſuam q̄rit animam. Rex aūt pigrior eſt ceteris regibus.
qui negligens eſt in ſuis negocijs. Eſt aūt ſicut elephas q̄ nihil reſpicit in hoc mundo
Inquit leo. multū prolongaſti ſermonem tuum ſup hec. verūtamē hec omnia q̄ dixiſti
iam non reperiuntur inter amicos. ſed omnia deleta ſūt apud eos. Qui ſi ſenesba inimi
caretur mihi (ſicut tu aſſeris) non poſſet vtiq̄ nocere mihi. Quō em̄ poſſet tractare con-
tra me. cum ipſe comedebat herbas. ego aūt carnes et ſit mihi in cibū. ego autē nūq̄ ali-
q̄d mali vel incōuenientꝫ ꝑcepi ab eo. nec inueni in ipo mali veſtigiū. poſtq̄ ipm̄ in meū
ſociū fidelem ordinaui. et q꞉ ipm̄ laudaui et exaltaui ſuper omnes principes mei exerci-
tus. qđ ſi permutauero hoc factum. ero ſtultus in meipſo. et negabo fidem. et deuiabo
a iuſticia. Inquit D. Neq̄ decipiat cor tuū dicēs eſſe ipm̄ tibi in cibū. quoniam ſi nō
poterit ſenesba te prodere et offendere p ſeipm̄. tractabit hec cū alijs ⁊ q̄ret aduerſus te
per alios. Dicit᷑ eteni. q꞉ ſi tecū ſteterit aliquis deſpectus vel impotēs vna die cognoſcis
ſuos mores. non credas ei perſonam tuam. Et caue ne accidat tibi hec parabola.
Dixit rex. Quomodo fuit: Inquit Dimna.

Parabola.

Dicitur fuiſſe pediculus in loco cuiuſdam nobilis perſeuerãs: de ſanguine ſuo quo-
tidie ſugens illo non perpendente. quadam vero nocte tranſiens pulex quedam eum
adheſit. Ait ei pediculus. Permaneas hic mecum iſta nocte. et bono ſanguine ſacia-
beris. et eris in bono lecto. et attendens pulex verbum ſuum: remanſit ibi. et eſtimans
ꝙ dormiret vir. ſurrexit pulex: et momordit eum fortiter. ita ꝙ excitatus pre dolore mo-
ſuis: clamauit illis de domo: vt candelam accenderent. et per lectum reſpicerent. cande-
la accenſa: inuenerunt pediculum. et interfecerunt ipſum. pulex autem fugit: ⁊ euaſit
Nunc autem induxi tibi hanc parabolam. quoniam malignus homo non eua-
dit a malo. et quando non poteſt per ſe excitare malũ: pertractat illud per alios.
Si aũt non percepiſti aliquod contrarium a ſeneſba. nec dubitas de ipſo. de-
bes vtiq; miſereri populi et exercitus tui. ne aliquoꝝ corda a tui dilectione diuertat. et
eos inde ducat ad odium tui. Et ſcito quoniam non intendit pugnare cõtra niſi perſo-
naliter. nec faciet hec fieri per aliũ a ſe. Et credens in mente leo verbo dimne: dixit ei. et
quid fiet ei? Dixit ei Dimna. Videt mihi ꝙ debes eum perdere de hac vita. quoniã hõ
in cuius dẽte acceſſit putrefactio non ceſſat eius egritudo. et dolor ab eo non recedit do-
nec eradicetur. Stomachus vero plenus malo cibo non quieſcit donec foras emitta-
tur vomitu. Sic quoq; eſt inimicus de quo timendum eſt. cuius curatio eſt ipm perde-
re de ſeculo. Dixit leo. Induxiſti me iam ſocietati ſeneſbe adherere. nũc aũt mitto pro eo
⁊ requiram quid latet in ſuo corde aduerſus me. precipiam ei. vt vadat ad aliquem locũ
quem voluero. Dubitauit autem D. de hoc. qđ intendebat facere leo. Sciuit enim qm
ſi loqueretur cum ſeneſba. et audiret verbũ ſuũ crederet in ipo. ⁊ non occultaret ei omia
que ſibi dixerat. Et D. ait leoni. Non videt mihi bonũ conſiliũ mittere ꝑ ſeneſba. et re-
ducere ad ſui memoriam peccatũ ſuũ. quoniã dum ignorat te ſcire negociũ habes poſe-
ſtatem ſuper eo. Sed ſi perceperit tibi hoc ſecretũ eſſe reuelatũ. timeo. ne ſumens argu-
menta contra te feſtinet ad malum quod intendit. vel forſitam querat ſuam ſaluare per-

perſonā de manibus tuis. Et ſi contingat eū pugnare aduerſus te: pugnabit cū auda-
cia: cum paratus ſit ad bellū. Si vero recedat a te ibi impunitus. nec poteris ei nocere
q2 cauebit ſibi. aut forſitan ſuperabit te. dū inuitus nō fueris. Nam virtus rerū eſt. vt
non accelerent perdere quemq3. niſi illū. cuius offenſa manifeſta eſt. eius vero cuius of
fenſa eſt occulta. inquirat cauſa. ⁊ adhibeatur cura. et reddat ſibi iuxta opera ſua. Dixit
leo ei. Scire debes q2 quando tormētari mandat aliquem. de quo annūciatū fuerit pec
catū cōmiſiſſe. et poſtea patebit inq̄ſitione diligenti. qm̄ nō fuit verū qđ dictū fuit de eo.
totū malū qđ ei intulerit. ſibiipſi intulit. et in preiudiciū ſue anime. maxime cum nō poſ-
ſum credere tractare ſeneſbam illud quod dicis. Dixit ei D. Et quo ſic tuū eſt cōſilium
cōſulo. ne ſubueniat tibi ille quādo munias et preſerues te ab illo. ne te poſſit offendere.
maxime. quoniam ſcio. q2 ſi reſpexeris ipm qn̄ ſubuenit tibi. videns pilos carnis eius.
eleuatos. et membra ſua cōtremiſcentia. et ipm reſpicientem a dextris ⁊ a ſiniſtris. et di-
rigit cornua ſua quaſi vellet pugnare. Inquit leo. Uolo inq3 tuū recipere conſilium et
tuā ſequi voluntatem. Et ſi videro ex eo ea que dixiſti. ſciam illud eſſe verū. et credā oia
q̄ mihi dixiſti. Et factū eſt. cū pcepiſſet D. verba ſua leoni. et induxiſſet in animo leōis
oia q̄ voluit. cogitauit in ſe ire ad ſeneſbam. vt puerteret cor ſuum aduerſus leonē. vt in
terponeret eis odiū. Uolebat aūt hec facere de volūtate leonis. et ait ei. Uis p vt vadam
ad ſeneſbam. vt videat q̄d agat. vt ſciat ingreſſum et egreſſū ſuum. et audiam verba ſua.
forſitan potero aliq̄ preſumere ab eo. et rediens referam regi. Dixit leo. vade: et reſpice
opera ſua et indica mihi. Et accedens D. ad domū ſeneſbe. ſuuenit ei q̄ſi triſtis et me
ſtus. Et recipiens eum cum honore dixit ei. quare non vidi te tot diebus. nunquid eſt
aliquid noui?

¶ Inquit D. Quis honor facit non ſuperās volūtatem ſuā. ſed voluntas eius in ma
nu eſt alterius. in quo non eſt fides et bonitas. De quo poſſit confidere aliqua hora.
Et ait ſeneſba. Quid eſt hoc qđ dicis? Nūquid eſt aliquid nouum? Inquit Dimna.

Capitulum Secundum

Eſt. Quis aūt eſt qui reuocare valeat quod cōſtitutum eſt ei. aut quis peruenit ad mul
tā gloriā huius mūdi. qui non recalcitrauerit. aut quis ſecutus eſt ſuū appetitū ⁊ non
corruit. aut quis adheſit delectationibus mulierum. et nō remanſit deceptus. aut quis
petijt petitionem ſtulto. et non penituit ip̄m. aut quis adheſit malignis et abijt illeſus.
aut quis aſtitit ſeruitijs regū et permanſit ſibi ſuū bonū et gloria. Juſtū eſt autē verbū
eoꝝ qui dixerunt. Quoniam reges in eoꝝ dilectione que non permanet erga ſuos fa-
miliares. nec dolent de perditione ſuoꝝ viroꝝ. ſiſant meretrici cui adherent homines
vnus poſt alterū. Dixit ei ſeneſba. Audio a te verba quibus eſtimo tibi accidiſſe aliq̄d
nouitatꝭ cum leone. Jnquit D. Jta eſt. verūtamen. non tangit negocium me. ſi vtinam
ſic eſſet. verumtamen non tangit et dilectione que eſt inter me et te. ⁊ federe quod conſer
uarem tibi. et quia tradidi tibi amiciciam meam tempore quo miſit me ad te leo. nec mo
dum inueni obſeruandi tibi fidem. niſi vt iurarem tibi vt non deciperem te. nec rum-
perem fedus quod inter nos eſt. et quod deberem reuelare tibi quod reuelatū eſt mihi
de eo ꝙ timendū eſt de te. in quo poſſet eſſe tua perditio. Jnquit ſeneſba. Quid eſt illd̄.
Jnquit D. Relatū eſt mihi a quodam fideli ſocio: quoniam leo dixit cuidam ſociorum
ſuoꝝ. Miror de ſeneſba. quoniam eſt valde pinguis. nec eſt mihi in aliquo vtilis. nec
videt̄ mihi aliquid boni in eo. niſi deuorare ip̄m. et dare nobis deuorare de ſua carne.
Et cū perueniſſet hoc ad me verbum concepi fraudem et iniquitatem ſuam et proditi-
onem quam intendit aduerſum te. et volui feſtinanter annunciare tibi. vt perficiam fe
dus quod eſt inter nos et fidem quam promiſi tibi. Nūc aūt habe a modo curā de per-
ſona tua. Cūq3 audiret ſeneſba. turbatus eſt. et contriſtatus. Et ait ipſi D. Non decet le
onē tractare q̄d mali aduerſum me. cū non peccauerim ei. nec alicui de mundo. S3 for
ſitan audiens contra me verba mendacioſa et doloſa que vera non ſunt. Scio enim
quomodo habet conuerſationē cum quibuſdā malignis. et temptauit eos cum verbis
que apparent ſibi eſſe vera. Conuerſatio enim malignorum inimicitias infert et odium
inter homines. Et ſcio quidem. quoniā multi dominorum huius curie ſunt qui inui-
debāt mihi pro loco et ſtatu meo. Et q3 inuenitur in hominibus doloſis malū: eſtima-
tur idem eſſe in iuſtis et benignis. Et illud quod relatū fuit ei de operibus malignorū
quos non puniuit. et poſtea fuit illud annūciatum ſibi eſſe verū. fuit illud idem annun
ciatū de hominibus rectis et ſimplicibus. et putat eoꝝ rumorem eſſe verum. Et querit
facere quemadmodum fecit quadam vice quedam auis aquatica. que cum vidiſſet in
nocte vmbram ſtelle in aqua: putabat eſſe piſcem. et querens ipſum tota nocte: ⁊ non po
tens capere ip̄m: reliquit ip̄m. mane vero vidit piſcem in aqua. Et eſtimans illud fuiſ-
ſe quod viderat in nocte: reliquit ipſum. Quod ſi peruenerit in auditum leonis aliq̄d
mendacium contra me: crediderit illud. et reputauerit illud verbum et eo q̄d viderat ab
alijs. et conceperat ſuper eis. et intendit me perdere iniuſte. mirādum eſt ſuper hoc val
de in eo ꝙ ego retorquere nolim eius placitum et dilectionem. Et quiā diſtrahor. poſt
eius mandata obediens ad omnia que vult et declinans ab his que non ſui placiti ſūt
quomodo prouocatus eſt contra me. Quando autem inſurgit ita propter aliquam cau
ſam: poteſt haberi ſpes ſuper ipſa. Sed quando fuerit ſine cauſa ⁊ culpa: nulla poterit
eſſe ſpes. Nam illud quod reputat̄ offenſa alicuius in ſuo acceſſu: redditur placitum
apud ſuum receſſum quando iuſtificatum fuerit et aliquando perditur: et aliquando
inuenitur. falſitas autem permanet et non perditur. Etiam quidem recordatus ſum et
reduxi ad mei memoriam. et non inueni aliquid mali pertractaſſe contra ipſum. nec fu
it aliquid diſceptationis inter me et ip̄m. niſi forte valde modicum. Uerumtamen im-
poſſibile eſt alter adherēti alteri poſſe preſeruari ab eo: ita ꝙ cōplaceat ſibi iuxta ſuū deſi
deriū. Expedit tamē virum ſapientem et fidelem. vt quando peccauerit contra ſe ami-
cus eius reſpiciat peccatum ſuum. et cognoſcat eius pondus. vt ip̄m puniat ſecūdum
peccatū ſuū. Si forſitan leo nouit in me aliquod delictū: quod ego ignorabā ſicut for-
ſitan quando eram rebellis ſuo verbo et conſilio quando agebat mecū conſiliū q̄d to

Capitulum Secundum

totum faciebam pro bono et honore ſuo. concepit forte dicens in corde ſuo. Quid eſt
hoc quod eſt in corde ſeneſbe vt reſiſtat verbo meo: cū ego dico: ſic volo eſſe. Ille autem
dicit aliter. Non debet attribui mihi peccatū in hoc quoniā nō intendebā per illō niſi
eius bonū et vtilitatē. et hoc ipm in quo reſiſtebā ei: nō erat ante pp'lm ſuū ⁊ ſocios ſuos
ſed clam. Scio tamē ꝙ q̄cūq; querit a ſocijs et amicis ꝙ non reperiatꝰ in eis aliq̄d ma-
cule. Peccauit in ſuo conſilio. et addit in ſui egritudiuem. qō ſi non reperiatur in eis ali
quod huiuſmodi: poterit p̄cipitari propter maliciā regis. qm̄ qn̄ deuiat cor regis placet
ei ille contra quē debet indignari. ⁊ indignatur cōtra illū qui debet habere gratiā in ocu
lis ſuis ſine cauſa. et certa culpa. Et ꝓpter hoc dicitꝰ. ꝙ q̄cūq; ingreditꝰ mare: ipe eſt cauſa
ſue p̄cipitationis. ſed magis q̄ adheret ſeruicio regis. ⁊ q̄uis ſit fidelis et rectus cōſilia
rius et amicꝰ. dignū eſt. ipm precipitari in laqueū impij. et capi in eiꝰ rethe. et non inue-
niat exinde adiutorem. Quis em̄ nouit: ſi forſitan ꝓpter bonū qō egi verſus leonem. et
vtilitatem quā ei q̄rebam: induxit eū ad hoc. Nam bona arbor quādoq; perit ꝓpter bo
nos fructꝰ eiꝰ. q2 grauati rami a fructibꝫ frangūtꝰ et corruūt. et diſſipatꝰ arbor. Similiter
quoq; thoes: cuiꝰ ale ſūt meliores q̄ oia q̄ in eo: aliqn̄ tamen ſunt ad impedimentum ei
Nam qn̄ intendit volare vt euadat a malo mouetꝰ grauiter ſuis alis donec capitꝰ. Et quꝰ
etiam bonus aliquando perit propter ſui bonitatem. Aggrauāt enim homines ſuum
onus: confidentes in ſui fortitudine donec periūt. Simili modo vir prudens ⁊ nobilis
aliquando eius prudentia eſt ſibi impedimentum. Nam inuidentes ei ſocij: ſuperant
ipm. et deperdūt. mali em̄ homines plures ſunt q̄ boni in omni loco. Si vero hoc ma
lū non fuerit ſecundū aliquem predictoꝝ modoꝝ. Eſt tamen ſententia quam homo re-
uocare neq̄t. q̄ ſibi a deo eſt. q̄ q̄dem facit vt vult. Ipe enim eſt q̄ aufert leoni potentiam
ſuam donec capitꝰ. et recluditꝰ in domibꝫ. Ipſe eſt qui portari facit hominem debilem et
fragilem ſuper dorſo elephantis. Ipſe eſt: q̄ predominari facit magum, ſerpentibꝫ. vt ca-
piat eos manibꝫ: et ludat cū eis. Ipe eſt q̄ confortat debilem. et debilitat fortem. multi-
plicat diminutum. et diminuit multiplicatū. corroborat cor timidi. et inducit roborem
in corde robuſti. et ſic ſūt omnia negocia cauſata a ſuis cauſis. q̄ a ſuo rectore reguntur.
Dixit ei D. Scire debes ꝙ inimicicia quam tibi fert leo non eſt, ꝓpter aliq̄d eoꝝ qō dixi
ſti. ſed ex propria perditione et cordis nequitia que ſūt in eo. principiū ei eſt mel dulce: fi-
nis vero venenū mortiferū. Dixit ei ſeneſba. Iam credo verbū tuum et verum eſt. q2 gu
ſtaui illō mel et ſapuit dulce palatui meo. Nūc vero video me perueniſſe ad venenū qō
dixiſti: niſi fuiſſet appetitꝰ et concupia: nō ſteriſſē cū leone. cum ego comedā herbas. il-
le vero carnes. Sed appetitꝰ meus ⁊ cōcupia mea proiecerūt me in hunc laqum. ⁊ acci-
dit mihi qō accidit apibꝫ q̄ cū ingrediantꝰ flores q̄ aperiūtur in ortu ſolis. et claudūtꝰ in
occaſu eiꝰ. placet eis ſtare ibi tota die. ꝙ obliuiſcūtꝰ exire donec flores claudūtur in ſero
et remanent ibi. Ille q̄ nō eſt cōtentꝰ de modico huiꝰ ſeculi. ſed ſequūtur eiꝰ ocū vanā glo
riam. nec ſaturatꝰ. nec reſpicit qō eſt an̄ ipm. et obliuiſcitꝰ futuroꝝ: eſt ſic muſca cꝰ appe-
titus non ſaturatꝰ in arboribꝫ aut plantis. et vadit ad ſugendū liquorē exeūtem de auri-
cula elephantis. donec percutit ipm. et moritꝰ ibi. Qui vero p̄ſtat conſilium ⁊ delectatio
nem. et fatigat perſonā ſuam pro eo q̄ non recognoſcit. eſt. ſicut reuelans ſecreta homi-
nū ſurdo q̄ nō audit. Dixit ei D. Relinq̄ hec verba. et pro te q̄re liberationē. Inquit ei
ſeneſba. Qō conſiliū habere potero. ſi me interficere voluerit: ego q̄dem bene cognoſco
mores et conſiliū leonis. q̄ ſi optaret mihi bonū. ſocij vero eius malū. ſuo dolo ⁊ neq̄tia
poterūt me offendere donec interponent mihi odium et leoni. Nam qn̄ cōgregatꝰ pro-
ditio et malignitas aduerſum virū eundem et innocentem. p̄nt vtiq; perdere ipm q̄uis
ſit ipe potens. illi vero debiles. Sicut fecit lupꝰ ⁊ coruus et vulpes de camelo qui inge-
minati contra ipſum. ſuperauerunt eum. Dicit ei D. Quomodo fuit: Ait ſeneſba.

¶ Parabola

Capitulum Secundum

¶Dicitur fuiſſe apud quendam locum ſecus viam leo. cui erāt tres ſocij/ſcilicet lupus
coruus et vulpes. Quadam vero diecum pertranſierūt per illum locum homines mer
catores: reliquerunt ibi vnū camelū. qui cū egrotaret non poterat ſe ſuſtinere. et peram-
bulans camelus. peruenit ad leonem. Cui dixit leo. Ad quid veniſti? Cui reſpondit.
Volo eſſe obediens regi. et eius mandata adimplere. Ait leo. Si meam diligis ſocie-
tatem. et fueris mihi fidelis. manebis mecū cū fiducia et quiete. Nec timebis aliquod
malum. ¶Stetit itaq; camelus cū leone pluribꝰ diebus. Quadam vero die cum veniſ-
ſet leo ad venandū. superuenit ei elephas. qui cum pugnaret aduerſus eum fortiter mo-
mordit eū elephas dentibus in multis locis. ⁊ cum a ſuis manibus euaſiſſet. ibat inuo
lutus ſanguine et abſq; virtute. donec peruenit ad locum ſuum. Nec poterat deinceps
venari. nec circuire terram. Et factum eſt. cum eſuriret leo. et ſocij ſui. nec haberēt cibū
⁊ deficiebat eis eſca. quam leo ſolebat eis exhibere. factum eſt eis hoc valde moleſtum
et contriſtatus leo ſuper hoc. ait eis. multum laboraſtis. et indigetis cibo. Cui dixerūt
Non dolemus tantum de ꝑſonis noſtris. quantum de perſona regis. cōſiderātes defe
ctum tuum. et ꝙ poſſemus aliquod bonū inuenire pro te cum noſtro exercitio et labo-
re. quoniā laboraremus diligenter. Et ait eis leo. Scio inq; fidelitatem et dilectionem
veſtram erga me. et bonum conſilium. pro quibus deus remuneret vobis bona. verum
tamen ſi poſſetis circuire campum. forſitan inueniretis aliquid circa vos. et deferetis
mihi. erit hoc bonum pro me et vobis. Cūq; exirent et ſe prolongarent a leone. congre-
gati ſunt ſimul. lupus. vulpes et coruus. et egerunt conſilium ad inuicem. Et dixerunt
ad inuicem. Quid hoc nobiſcū. Ille camelus. cum comedat herbas. nos vero carnes.
nec eſt de genere et conſilio noſtro. Non eſt nobis melius. niſi ire ad leonem. et ſibi cō-
ſulere ꝙ comedat ipm̄. et reputemus eum vilem et deſpectum in oculis ſuis. Ait lupus
eis. Non poteſt hoc fieri. nec decet nos aliq̄d de ip̄o referre leoni ꝓpter fidem quā dedit
ſibi. Ait coruꝰ ſedete vos in loco v̄ro. ⁊ dimittite me tractare cū leōe ⁊ recedēs iuit ad eū.

Capitulum Secundum

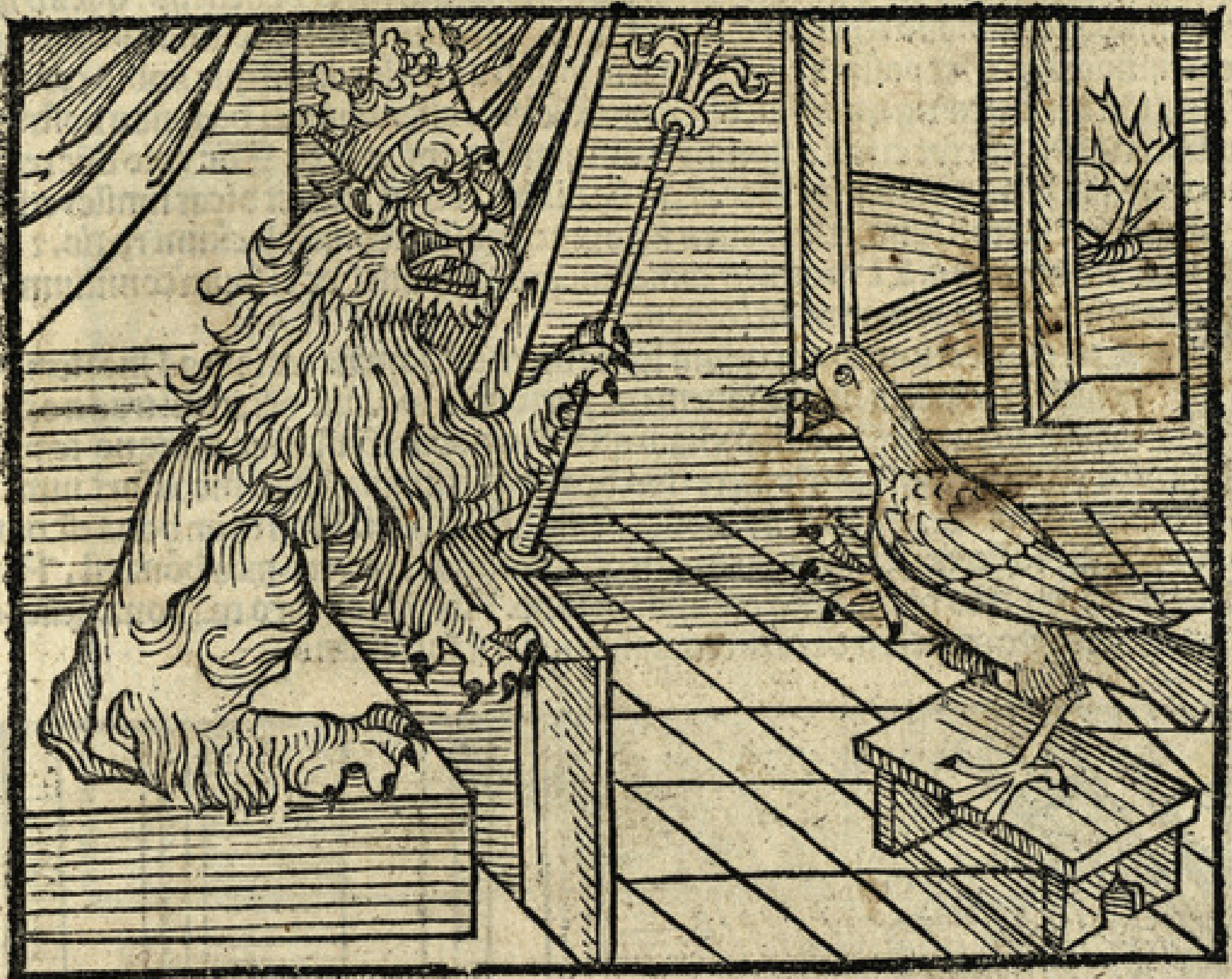

¶ Et cū vidiſſet ipm leo dixit ei. Inueniſti ne aliquid: Cui reſpondit coruus. Non inueni niſi qui habet. et intelligit niſi habens intellectum. nec videt niſi habens oculos. fames autem abſtulit nobis hec omnia. verū cogitauimus vnum. cum quo ſperamus habere recuperationem et vitam pro te et nobis. Reſpodens leo dixit ei. Quid eſt illud quod cogitaſtis: Ait coruus. Videt nobis ꝙ rapias hunc camelū et comedas ipſum quia non eſt noſtri generis. et nos ſui. Nec eius conſilium eſt noſtri conſilij. Et iratus leo contra ipſum. dixit ei. Sile maledicte. deſtruat te deus. ꝙꝫ vile ⁊ malignum eſt tuum conſilium. nec eſt in te miſericordia et fides. Non enim debuiſti mihi temptare loqui verbum hoc. an neſcis quid fecerim camelo: et quomodo ipſum mea fide ſeruaui: An neſcis. quoniam in mundo non eſt maior iuſticia et miſericordia. ꝙꝫ redimere animam captiuam. et ſuccurrere ſanguini qui prope eſt effundendi. et quia promiſi ſibi fidelitatem meam. non deficiam ei. nec ipſu3 vnꝙꝫ defraudabo. Reſpōdit ei coruus. Vere dicis domine rex. verumtamen per vnam animam redimuntur omnes anime domus. per animas domus redimuntur anime totius parentele. et per animas parentele populi. et populi regis. Nos autem ſumus omnes in hac neceſſitate conſtituti. nec aliquid facere valemus. ſed ego cogitaui modum quo valeas a iuramento ſaluari. Et laudans ipſum leo ſuper hoc dixit ei. quid faceret. Poſt hec vero rediens coruus ad ſuos ſocios retulit eis verba ſua et leonis. ⁊ omnia que cum eo ordinauerat. Et interrogās eos coruus dixit. Quod conſilium darent ſuper hoc. vt deuoraretur camelus. ⁊ ſaluus fiat leo a iuramento quod iurauit ei. At illi dicunt ei. Indica nobis conſiliu tuum. Nam in tuo conſilio ſperamus ſalutem. Dixit coruus. Videtur mihi bonum. vt ſimul omēs accedamus ad camelum. referentes ei preterita beneficia que recepimus a leone gratis et ſine vllo beneficio ipſo a nobis percepto. Modo autē videmꝰ neceſſitatē ſuā. decens

Capitulum Secundum

eſt. vt q̄libet noſtrū ſibi ſe ſponte repñtet. laudans ipſum ſuper beneficijs; que ab ipſo recepimus. et quomodo tenemur ei. Sed non habemus in quo poſſumus eum ſuper hec remunerare. Nec poſſumus ei conferre vnum de mille eorum que nobis contulit. Nec aliq̄d inueniemus quod ſibi offeramus. Unde offeramus ei perſonas noſtras et quilibet noſtrū offerat ei ſuū corpus. vt comedat illud dicens ei. Sic volo dñe rex. vt me comedas. et non moriaris fame. et qñ ſic dixerit. ſurgat alter et dicat ſimile verbum et ſaluus fiat ſocius ſuus. et facientes ſic: omnes adimplebimꝰ placitum regis. ⁊ eius amorem acquiramus. Et vocantes camelum: expoſuerunt hoc ei ſuum conſilium. cui placuit. et ſurgentes venerunt ad leonem.

CEpit itaqꝫ coruus loqui coram leone dicens. Domine rex iam ad mortem perueniſti. et requiris liberationem tue perſone. Nos autē decet tibi tradere perſonas nr̄as propter miſericordiam quam tu nobis cōtuliſti ex antiquo tempore. Nam in te vixīmꝰ et ſperauimꝰ viuere nos oēs. et qui ſunt poſt nos ſucceſſuri. nunc volo vt comedas me. Et reſpondens lupus: ait illi. Sile corue. Non enim bona eſt tua caro. et nec regi proficeret. qꝛ mala caro redit egritudinē. Caro vero mea bona eſt. Nunc aūt comedat me dñs rex. Et rñs coruus: ait lupo. Non em̄ eſt caro tua bona. q̄cūqꝫ em̄ vult ſe interficere: comedat de carne tua. qm̄ mox erit ſuffocatus.

¶ Et reſpondens vulpes ait. Comede me dñe rex. qꝛ caro mea ſaciabit te. Et reſpōdēs lupꝰ: ait ei. Sile: quoniā caro tua putrida eſt. et venter tuꝰ plenꝰ eſt ſordicie. Et eſtimās camelus miſer: q̄ qñ diceret ſile verbū: reſpōderet ei ſilr. vt cum eis ſaluaret. Et aperuit os ſuū in ſui preiudiciū dicens. Comedas me dñe rex. quoniā ſaciabo te. ⁊ vēter meus plenus eſt delicijs. et habeo bonū ſepum ⁊ ſanguinē. Comede me ergo mi dñe rex. Cui oēs reſponderūt. bene locutus es: et curialiter feciſti. Qui oēs cōgregati aduerſus eum deuorauerunt ipſum. cum fuiſſet hoc regi valde moleſtum.

Capitulum Secundum

NUnc aũt induxi tibi hanc parabolam pro leone et ſocijs eiꝰ. Quũ ſcio ꝙ cõgregati ſũt aduerſũ me ad perdendũ me. Et etiã ſi ipe vellet deferũt ei omni die verba hec: donec votũ perueniet. Dicit aũt melior omniũ regũ eſt: q̇ aquile ſilatur in cuiꝰ circuitu ſũt cadauera. peior vero omniũ eſt: q̇ ſimulat cadaueri. in cuius circuitu ſũt aq̇le. quoniam ſi eſſet in corde leonis pax pfecta et bona volũtas erga me: non poſſent ipm huiuſmodi inania verba cõmouere. nec eius bonitatem diſſipare cum bonitate capitis. Nonne videns qm̄ aqua cadens frequenter ſuper lapidẽ. perforat ipſum. Et r̄ns D. ait illi. Quid videt. vt faciaꝫ tibi? Inquit ſeneſba. Non videt mihi. niſi querere modum. vt ſaluam perſonã meã. Non eſt meritũ q̇ ambulat in dei cultu et timore eius. q̇ non obſeruat ſuis amicis fidelitatem. Sic meritũ illius q̇ pugnat ꝑ ꝑſona ſua. ꝛ etiã vna hora diei. qñ facit illõ cũ veritate. et eiꝰ aduerſariꝰ cũ fraude et falſitate. Pugnans quippe pro perſona ſua duo bona acq̇rit. qꝛ ſi cõtingat eũ mori. ad vitã tranſit eternam. Si vero vixerit. ſuũ debellat inimicũ. et ſuã ſaluat ꝑſonã. Et ait ei D. Nõ cõuenit viro ſapienti ſe morti exponere dum poteſt euadere alijs argumẽtis et modis. Nam ſi cõtingat eũ mori. ipe eſt q̇ perdit ſeipm et peccat. Si vero cõtingat eũ viuere. erit illud a deo ſapiens ãt debet ponere bellũ finẽ oĩm. et argumentoꝝ ꝛ negocioꝝ ſuorũ. Dicit autem qm̄ nõ debet q̇s vilipendere inimicũ. inopem et etiam acceptis argumentis cõtra ipm. Tu q̄ꝫ ſcis potentiã leõis eiuſqꝫ virtutẽ. Et ſcias. ꝙ q̇cũqꝫ deſpicit factum ſui inimici. accidit ei qđ accidit ṗncipi maris a q̄dã aue. Dixit ſeneſba. Quomodo fuit? Inq̇t D.

¶ Parabola

¶ Fuerunt due aues aquatice vir et vxor in quodam loco maris habitantes. Cum vero pareret mulier filios ſuos: dixit viro ſuo. Quere nobis alium locum tutiorem iſto. vt reponam tibi filios meos. et ſecuri maneant tibi: donec creſcãt. Inq̇t vir eiꝰ. Nõne hic locus bonꝰ eſt. cum aq̄ et herbe ſunt pro nobis. et melior ſit omnibꝫ alijs locis. Dixit ei mulier. Reſpice. bene rogo. quid dicis: et meditare in corde tuo diligenter. Nõne vides

Capitulum Secundum

quō locus iſte eſt locus timoris: propter mare quod apportat filios noſtros. Reſpondit
ei vir dicens. Nequaq̄ poſſum hoc credere: ꝓpter ducem maris. qui vindicaret nos ab
ipſo. Inquit mulier. Quoniam magna eſt ſtulticia tua circa hoc negocium. Nonne ve
recūdaris dicens hoc verbū. nec te ipm recognoſcis: poteras ne reſiſtere illi q̄ maior eſt
te et fortior. Dicit aūt qm̄ non eſt in mūdo maior inimicus hominū q̄ ipſe ſibi. et tu es
ita. Nunc aūt exaudi meū conſiliū. ꝛ recedamus de loco iſto. At ille pro tāto noluit acq̄
eſcere cōſilio ſuo. Et videns hoc illa. dixit ei. Quicūq̄ non recipit conſilium amicoꝝ
ſuoꝝ. accidit ei. qḋ accidit teſtudini. Dixit vir. Quō fuit: Inq̄t mulier. ¶ Parabola.

¶ Erant in quodam campo circa fontem due aues ſimul cum testudine que et ibi erat:
Erant aūt omnes tres ſtudioſi et amici. Quodam vero tempore cū nō plueret ſup ter-
ram: defecit aqua fontis. qui erat ibi. Quicū vidiſſent hoc. conſulte ſunt ad inuicem re-
linquere locū illū. et querere aliū. et accedentes ad teſtudinem volebant licentiari ab ea
ꝛ dicunt ei. Intēdimus recedere ab hoc loco. q2 aq̄ deficit nobis. Quibus dixit. Scio
inq̄ quoniam non deficit vobis aqua. ſed mihi miſere. que non valeo viuere: niſi in ea.
Nam vos poteſtis viuere in alijs locis. Nunc obſecro vos: facite mecum miſericordiā
et ducite me vobiſcū vbi eſſe intenditis. que dicunt. volumus tibi conferre grām. ꝛ te cō
ferre nobiſcū ad locū. ſed qn̄ te portabimus per aerem . et viderit te aliquis homo. et lo-
quatur de te. caue: ne reſpondeas verbū. Quibus dixit. Iſta faciam. Dicūt ei. Accipe
in ore tuo paruū lignū. et apprehende illud fortiter tuis dentibus . et ego apprehendam
vnam extremitatē ligni. et ſocius meus alterā. Et fecerūt ita. Et cum deferrēt ipam per
aerē: viderūt eā hoīes. et mirātes ſibi inter ſe dicentes. videte miracula. Teſtudo volat
per aerem inter duas aues. Illa vero audiens dixit eis . Ita facio. malo veſtro velle.
Et cum aperiret os ſuum euulſo ligno de ore ſuo corruit in terram. et mortua eſt
¶ Inq̄t vero vir vxori ſue. Intellexi quippe verba tua. Sed ne timeas mare nec dubi-
tes de ipſo. Et factū eſt cum pepiſſet mulier ſuos pullos: permāſerūt in loco ſuo donec

Capitulum Secundum

creſcerent. Et audiens hoc dux maris: voluit ſcire veritatem huius rei: quid poſſet auis
agere contra mare. et quõ poterit ſe cauere ab ipſo. aut quid erit conſilium ſuum ſuper
hoc. et ſiluit donec creuit mare. et detulit nidũ cum pullis. Cũq; rediret mlier ad nidũ: ⁊
non inueniret ibi q̇cq̃: vidit q̃m mare comportauerat totũ. et ait viro ſuo. bene preſciui
hoc anteq̃; fieret. ſed adhuc confortat̃ ſtulticia tua ſuper perſonam meam et tuam. Cō-
ſidera importunitates q̄ aduenerunt nobis, ꝓpter tui ſtulticiam. Et ait ei vir. Nequaq̃;
timeas. videbis enim vltimo quid erit de negocio. quoniam adhuc in alio ſuo velle re-
ſtituet nobis pullos noſtros

¶ Et exurgens auis illa iuit ad ſocios ſuos dicẽs eis. Uos eſtis frẽs mei ⁊ ſocij. peto a
vobis conſiliũ et iuuamen vt mihi reſtituat̃ damnũ illatũ. Nõ eñ ſcitis. quid et vobis
aduẽire poterit in ꝓceſſu dierũ. Ne forte accidat vobis qđ accidit mihi. Cui rñderunt
aues dicentes ei placet nobis qđ induxiſti. ⁊ dignũ eſt recurrere nos vt pſtemus adiuto
riũ tibi. verũtñ q̇d poterim⁹ agere ꝯ mare. et cõtra ducẽ ei⁹. Dixit eis. Uidetur mihi. vt
ſiml' oẽs ꝯueniam⁹. ⁊ eam⁹ ad ad ſingl'as aues annũciãtes ipis q̇d acciderit mihi. vt ſci
ant cauere ſibi. ne accidat eis hoc idẽ. Fecerũt itaq;. ⁊ rñdentes ſingl'e aues. Dicũt eis
vera ſũt ꝟba vr̃a. Uerũtamẽ: q̇d poſſum⁹ agere cõtra mare et ei⁹ ducẽ. Quib⁹ rñderunt.
Scitote q̃m regina auiũ eſt ipa ciconia. Nũc aũt circueam⁹ donec inueniamus ipam
Fecerũt itaq;. Et cũ eẽnt corã ciconia: q̄ſiuit ab eis. Ad q̇d veniſſent. Cui expoſuert. ꝓ-
ceſſũ q̇ erat inter illã auẽ et ducẽ mariſ. ⁊ dicũt ei. Tu. es dñ̃a nr̃a. et rex. q̇ eſt vir tu⁹: potẽ-
tior eſt duce maris. et admittẽs ciconia petitionẽ ipam. ſcripſit viro ſuo vt deberet amo
uere bellũ cõtra ducẽ mariſ. Cũq; dux maris hoc audiret: cognoſcens ſe eſſe fragilẽ aput
potentiam huius regis. Et quia non poterat ei reſiſtere: fecit aui ſuos pullos reſtitui.

Aduxi ãt tibi hãc parabolã vt ſcias q̃m nõ eſt vtile ꝯſiliũ te pugnare aduerſus
leonẽ. ⁊ exponere te ꝑiculo mortis. Inq̇t ſeneſba. Non videt̃ mihi aliud niſi vt

Capitulum Secundum

non oſtendam leoni malam voluntatem. nec cum malo vultu ei appaream. niſi qua-
tenus ſicut prius ſolebam donec videbo de eo aliquid. de quo ſit timendum. Et hoc
audiens diſplicuit ei. eſtimans quoniam ſi non videret leo de ſeneſba illa ſigna que de-
ſignauerat ei: poſſet percipere ſuum propoſitū eſſe falſū et doloſum. et poſſit in palam de
uenire. Et ait ei D. Accede ad regē quoniam tu poteris percipere ab eo ſigna eius. que
dixi tibi. Dixit ſeneſba. Quō potero ſcire illud? Et ait ei D. Si qn̄ acceſſeris ad leonē
videris ipm̄ reſpicientem contra te: et ſtantem cum audacia. quaſi paratū ad bellum. et
voluerit faciem ſuam aduerſus te ponere et commouere corpus eius. et ſtat contra te a
pertis oculis et ore. et clauſis auribꝫ. et percutit terram cū ſua cauda ſcito te nūc mortu-
um eſſe. Et caue ab eo. et eſto paratus. Dixit ei ſeneſba. Si videro a leone ea que mihi
dixiſti. ſciam illud eſſe verū. Et factū eſt ita. Cūqꝫ autē ꝑuerteret͛ cor leonis aduerſus ſe
neſbam. et cor ſeneſba aduerſus leonem. Iuit D. ad fratrem ſuum k. Et ait k. Ad quid
perueniſti de tuo negocio. Cui reſpondit D. Iā appropinquabit ſalus et glīa ſcđm deſi-
deriū meū et tuū. Et ſcias cum veritate quoniam tantas zizanias inter regem ⁊ S. ſe-
minaui qꝙ S. illeſus a rege non euadet.

¶ Et ſurgentes k. et D. iuerūt ad leonē et inuenerūt ſeneſbam ſuperuenientem ei. Qui
vidēs de leone ſigna que dixerat ei D. quomodo ſtaret ſollicitus. ſup ſuis pedibꝫ ⁊ clau
deret aures ſuas. et aperiret os ⁊ oculos ſuos. ⁊ ꝑcuteret cū ſua cauda in terrā credidit
quoniā leo intendebat ipm̄ interficere. Et dixit in corde ſuo. Qui adheret regi: erit in
toto corpore ſuo in timore maximo. ſicut ille qui adheret ſerpentibꝫ et feris in ſuis habi
taculis. qm̄ nō ꝑcipit homo finem bonum ſuū donec offendet͛ ab illis. Et meditat᷑ in
hoc q deliberauit inſurgere contra ipm̄. et pugnare ſecum. Et videns hec leo credidit qđ
relatū erat ei de eo. Et inſurgens leo: ꝑcuſſit eum fortiter. Et ꝑcutientes ſe ad inuicem:
multū pugnauerūt vſqꝫ ad ſanguinis effuſionem. ita vt mortu᷑ eſt bos. Stabat itaqꝫ
leo aduerſus bouem. et reſpiciens eum. et triſtatus eſt in ſua mente.

¶ Capitulum Secundum

¶ Tuncq; vidiſſet K. hoc factum: cepit reprehendere D. dicens ei. reſpice finem operum tuoꝝ et tui cōſilij: que peſſima ſunt. perturbaſti enim leonem. et interfeciſti ſeneſbam. et ſubuertiſti corda exercit⁹ regis. et corrupiſti verba ſua bona. q̄b⁹ laudabāt te primo. ⁊ habebant te odio. nūc videntes maliciā tuoꝝ operum. quoniā impoſſibile eſt: ꝙ non manifeſtent᷑. Nonne ſciuiſti aut audiuiſti. quoniā malum conſiliū eſt. quando quis q̄rit bellū: cum poſſit tranſire et deuenire ad votū ſuū abſq; bello. et proditiōe. Debet autem quilibet euitare bellum propter mala accidētia et importuna. que in eo ſūt. maxime. qn̄ poteſt peruenire ad ſitum optatum cum ſecuritate et pace. ⁊ temporꝫ diurnitate. Similiter vbi nobilis precipitatur propter malum conſilium et promptitudinem. Duo ſunt quoꝝ vnū obfuſcat alterū. nec habet alterū ipoꝝ dominiū ſuper alterū. Multa em̄ trāſeūt cum conſilio abſq; promptitudine. Nec poteſt quis ad aliqđ peruenire: niſi per illā Ille vero qui querit verba doloſa: cum neſciat finem rei q̄ ſeq̄tur ex eo: facit ſicut tu feciſti. Jam em̄ ſciui tuam prauitatem et vanam gloriam anime tue. et quotidie meditabor in hac ad turpe. quo tuum cognoui appetitum. et delectationem tui cordis ad malum. quia in vltimis recolliges quod plantaſti. ⁊ metes quod ſeminaſti: et conuertet᷑ malum ſuper te et me. Vir enim miſericors ⁊ intelligens meditatur in rebus anteq̄ veniant. et perſeuerat in re quam ipſe ſcit poſſe ſequi ſecūdum ſuum deſiderium. Rem vero quam ſcit poſſe precipitari a ſe: prolōgat. Nec ceſſaui corrigere te. ter annūciare tibi onus pcti tui: in principio tui proceſſus. niſi ꝓpter vnum quod tibi modo non poſſum exprimere. Scio enim quoniam verba mea non adijciāt tibi rectitudinem. nec cōuertent te a malo in quo es. Nunc autem quia tibi patuit tuum vile cōſilium. et tuus intellectus qui factus eſt malicia et finis tuorum operum. Expone tibi ea que prius egiſti, et vſq; nunc quoniam tu ſcis bene aptare verbū. non tamen opera. Dicit᷑ autē: quomodo non eſt interficiens regem: niſi habens in ſe talem naturam. et hoc eſt per quam permanſit leo deceptus in te. Non eſt verborum bonitas niſi in opere. neq; ſapientie. niſi in iuſticia amoris. neq; in corde. neq; in facie. niſi in verbo. in diuitijs. niſi in prodigalitate. neq; in veritate. niſi in operum nobilitate. neq; in vita. niſi in leticia et quiete. et etiam accidit illud quod non poteſt remouere: niſi vir ſapiens et intelligens. ſicut eger: cui congregantur multe male egritudines. que remoueri non poſſunt: niſi per medicū peritū. Scies quoniam doctrina remouet ab anima ſapiētis errorem. et addit ſtulto deuiationē ⁊ cōfuſionem. Sicut lumen ſolis qđ omnib⁹ animalibus viſum habentibus lumē addit veſpertilioni vero viſum obfuſcat. Vir aūt intelligens non recalcitrat. nec eius anima magnificat᷑ in ſe. quando eſt in nobili ſtatu. et ſicut mons qui non commouet᷑ a ventoꝝ flatione. Anima vero miſeri et ſtulti in ſe magnificat᷑ et gloriatur. Sicut fenū agri qđ a leui vēto commouetur. Et iam quidem recordatus ſum verbi. quod audiui antiquitus. quando rex fuit iuſtus. et eius familiares iuſti in poplo ſuo: areſcit iniq̄tas: ⁊ ceſſat ab eis prauitas. nec ad eos accedit impietas. Conſilij vero regū et ipſorum argumentoꝝ eſt: benefacere: et iuſte agere. Tu aūt voluiſti: vt non adhereret leoni: aliq̄s: preter te Scias tamē: quoniā rex cū ſuis adiutorib⁹ eſt: ſicut mare cū ſuis vndis. Stulti vero hominis eſt requirere in dolo et iniquitate fratres et amicos. ⁊ agere iuſticiā ad apparētiam. et diligere mulieres ad cōcupiſcentiā. ⁊ benefacere ſibi cum malo alterius. Verū quoniā hoc qđ dico ſcio tibi non eſſe oportunum. et doctrinam meam ſcio eſſe vilem in oculis tuis. Eſt verbū meū: ſicut verbū illius q̄ dixit. Non q̄ras dirigere illū qui dirigi non poteſt. Nec caſtigare q̄ caſtigari non valet. Inq̄t D. Quomodo fuit? Inquit K.

¶ Parabola

¶ Dicitur fuiſſe in quodam monte turba ſimeorū. Nocte vero cū eſſet frigus viderunt luculam que lucet in nocte. et putantes ipſam eſſe ignem. et congregatis multis lignis appoſuerūt illam in lignis et ſtabant ſufflantes tota nocte manibus et ore. Erant aūt aput quādam arborem in qua erant aues. et deſcendens quedam illarū dixit illis. Nequaq; laboretis. in vanū em̄ eſt. hoc qđ videtis: non eſt ſicut creditis. ⁊ cū nollent atten-

dere ſuo verbo. cepit eos corrigere et rephendere cū ſua ſapiētia. Et accedens ad eā q̄dā ſymeoꝝ dixit ei. Nequaq̄ȝ dirigere velis quod non poteſt dirigi. nec docere. qui nō poteſt doceri. nec corrigere qui non corrigitur. Nam lapis qui non poteſt frangi. non temptant in eo homines enſem et lignum. Et qđ plicari non poteſt. noli niti plicari. Quoniam. quicunq̄ȝ facit hoc. penitebit. Et non curans auis de verbo illius acceſſit ad eos. vt moneret et corrigeret. quam cepit vnus ipſorum. et cum ſuis pedibus cōculcauit in terra. et mortua eſt.

Cum aūt ſic es. non eīn iuuat in te doctrina et comprehenſio. maxime q̄r cor tuum deceptum eſt in vana gloria et fraude. que ambe ſunt mali mores. Et ſcias q̄ quicūq̄ȝ intromittit ſe in aliquod. quod eum non decet. q̄uis verū ſit. faciunt eum corruere opera ſua. et accidit ei ſicut accidit pice. Ait D. Quomodo fuit: Ait K.

¶ Parabola

¶ Fuit quidam mercator in terra perſie. qui cū haberet vxorē que adamabat aliū voluit certificari de re. Nutriuit autem ſibi quandam picam quam docuit loqui. vt haberet ipſam. vt annūciaret ſibi ea que fierent in domo. Quadam vero die cum iuiſſet vir pro factis ſuis. miſit mulier pro amaſio ſuo. vt veniret ad eā. Qui cū veniſſet. ſtetit cum muliere iocans et ludens cum ea. et receſſit. Cum vir rediјt et interrogauit picam. ꝛ illa expoſuit illi totū illud quod viderat de amaſio mulieris. Et audiens hec vir. ſuam verberauit vxorem fortiter. Mulier vero credens ſe accuſatam ab ancillis ſuis. increpabat et verberabat eas. At ille iurauerunt ei. non defraudaſſe ipſam. ſed pica. Et ſciens mulier. cogitauit in aīo ſuo dicens. Si ipſam interfecero. erit mihi deterius. preſumet eīn marit⁹ meus. q̄m ꝓpter hec ipām interfecerim. Quadā vero nocte cū nō eſſet vir eius in domo. miſit pro ſuo amaſio. et p̄cepit ancillis ſuis. vt circūſtarent picā. ponēs in manu vnius ipſarū tympanū vt pulſaret ad aures pice. In manu vero alteri⁹ magnū poſuit ſpeculū vt oſtenderet ipm viciſſim ad oculos pice. Altera ſpergebat de aqua ſpon-

Capitulum Secundum

gia ſuper picā. Altera vero nolam voluebat verſus picā. Altera vero agitabat caueam
in qua erat pica. et facientib⁹ ſic tota nocte: non potuit aliq̄d percipere de factis mulie-
ris. Mane vero cū veniret vir ſuus. interrogauit picam de factis ſue mulieris. Cui rn̄
dit. Quomodo potui hec percipere. cū hac nocte fui in maximis tormentis. pre nimia
pluuia/tonitruis et coruſcationib⁹ ꝛ terremotu. de q̄bus videbat̄ mihi mūdus perire.
Et audiens hec vir. eſtimabat om̄ia verba pice que ſibi retulerat de vxore ſua mendacia
cum illa etiā non fuiſſent vera. quia per totam noctē tempeſtas trāquilla ꝛ cōueniens
erat. Et hic accipiens picam interfecit illam. et ſuſpendit eam in ligno.

Ó Ideo eduxi tibi hanc parabolam. vt ſcias. quoniaꝫ quis ſe intromittat in rē. de
qua non poteſt exire. q̄uis vera ſint precipitabit̄ et corruet. Et ſcio ꝙ accidit ti-
bi ſicut accidit cuidam. Dixit D. Quomodo fuit? Inquit R.

¶ Parabola

¶ Dicitur fuiſſe duo hoīes quoꝝ vnus vocabatur deceptor. Alter vero velox. Qui cū
ambulaſſent pariter per viam. inuenerūt ſaculum plenū argento. reuerſi ſunt in regio-
nem ſuā. Qui cum appropinquaſſent ciuitat̄. Dixit velox deceptori. Da mihi medieta-
tem argenti. Cui dixit deceptor. Nequaq̄ꝫ hoc faciamus. quoniam ſocietates et amici-
cie debent ſemꝑ inter nos manere. Sed quilibet noſtrū accipiet de argento quantum
ei ſufficiat. Reliquū vero abſcondamus in aliquo tuto loco. ꝛ q̄n indigem⁹. capiemus
de eo. Et putans eius ſoci⁹ velox ipm̄ loqui bona fide. placuit ei cōſiliū. et abſcōderunt
argentū ſub quadā magna arbore. ꝛ abierūt pro factis ſuis Et cū rediſſent ad locū ſuū
iuit poſt diem deceptor ad arborē. et accepit totū argentū. Quadā vero die req̄ſiuit eum
velox dicens ei. eam⁹ ad depoſitū. quoniā indigeo de mea porcione illius argenti. Cui
reſpondit libenter. Et eūtes ad locū vbi poſuerūt argentū. ꝛ fodientes. nil inuenerunt
Et exurgens deceptor qui illud acceperat. cepit clamare et verberare ſe dicēs. Nequaq̄ꝫ
confidat amodo quis in fratre vel ſocio tu em̄ cepiſti illud. At ille iurauit per viuentem

¶ Capitulum Secundum

in ſecula: q̃ non acceperat illud. Deceptor vero magis inſiſtebat ei dicens. Nunquid fu
it alius qui ſciret hoc ſecretum niſi ego. et tu? Et ait ei deceptor. veni et eamꝰ ad iudicem
poteſtatis. vt nobis cauſam diffiniat. Quibus cõſtitutis coram iudice: dixit iudex. Eſt
ne aliquis teſtis ſuper hec? Cui reſpõdit deceptor. Ita dñe. Eſt arbor. ſub cuiꝰ radice
repoſuimus noſtrũ argentũ. Ipſa enĩ perhibebit teſtimonium ſuper hec. Et ait iudex.
ducite me cras ad arborem. vt diffiniatur cauſa veſtra. Et rediens deceptor ad domum
ſuam: narrauit patri ſuo proceſſũ hũc dicẽs. Scito pater mi quoniam nõdum reuelaui
tibi hoc ſecretũ. ſed ſi tu vis inclinare cõſilio meo. cõſeruabimꝰ nos ambo theſaurum.
quẽ dedit nobis deus et poterimꝰ multiplicare et addere ipm̃. Cui dixit pater. Quid eſt
illud fili mi? Cui reſpondit. Ego quidẽ abſtuli totũ illud argentũ qđ inuenimus. volo
illud autem. vt intres hac nocte et permaneas in ventre arboris. cũ ſit ibi locus conca
uus vbi poteris ꝑmanere. Mane aũt cũ venerit iudex interrogãs arborẽ. quis accepit ar
gentũ. reſpondeas tu de medio arboris. velox rediit ad me: et accepit illud. et hoc eſt qđ
peto a te tantũ. Et rñs pater: dixit ei. Quotiens vanũ conſiliũ facit corruere hominem:
Et caue ne accidat tibi ſicut accidit cuidam aui. Et ait filius. Quõ fuit. Dixit pater

¶ Parabola.

¶ Fuit quedã auis. cuius vicinꝰ erat ſerpens. qui ſemper deuorabat pullos ⁊ oua eius
nec ei aliquod relinquebat. Erat tamen auis cupiens in illo loco habitare propter loci
bonitatem. Sed dolebat de his q̃ ſerpẽs agebat cõtra eam: Annũciauit aũt hoc factũ
cuidã cancro amico ſuo. Cui dixit cancer. dabo tibi conſiliũ. vt ſemp eris pacifica ⁊ trã
quilla ab opere ſerpentis. Et duxit eũ cancer ad quoddã foramen. in quo erat q̃dã fera
rum: q̃ eſt ad modũ canis. et expoſito ibi aui odio qđ eſt inter ipſum animal ⁊ ſerpentem
Dixit ei. Uade et congrega multitudinem piſciũ ⁊ ordina piſces per vnã lineam a fora
mine ſerpentis vſq; ad foramen huius animalis. Quoniam ipm̃ animal perambulans per
lineam piſciũ. et comedens eos perueniet ad foramen ſerpentis ⁊ deuorabit eum. Fecit

Capitulum Secundum

itaqꝫ auis. et ordinauit piſces a foramine ſerpentis vſqꝫ ad foramen animalis antedicti. Cum itaqꝫ iret animal comedēs piſces. peruenit ad ſerpentem. ⁊ deuorauit illum. Poſtea vero cum conſummaſſet deuorare piſces: querebat adhuc per viam odorem piſcium donec perueniens ad nidum auis: et deuorabat illam cum pullis ſuis.

Nunc autem induxi tibi hoc prouerbium. vt ſcias. quoniam multociens eſt conſilium quo homo precipitatur et corruit: que q̄s parat ſocio ſuo. in illis incidit. vt non poſſit euadere ab eis. et tu ſcis hec omnia. Et reſpondens deceptor dixit patri ſuo. Intellexi verba tua. ſed relinque hec. quoniam res eſt magis facilis q̄ tu eſtimas. et monuit ipſum ſuis verbis donec inclinauit conſilio ſuo. et fecit pater quod filius voluit.

¶ Et iuerunt ad arborem. et manſit pater in ventre arboris tota nocte. Mane vero cū veniſſet iudex cum ſua familia ad arborem: ſtetit: et queſiuit ab arbore. quis abſtuliſſet argentum. Et reſpondens ille de medio arboris. dixit. velox accepit illud. Et ſtupefactus iudex ſuper hoc. voluit ſe vndiqꝫ et neminem videbat. Qui precepit vt apportarent ligna: vt accenderetur ignis in circuitu arboris. Et cum calor et fumus perueniſſent ad illum qui erat intus: cepit clamare fortiter. cum amplius calorem non poſſet tolerare. et extractus eſt inde quaſi mortuus. Et videns iudex fraudem hanc: mandauit fuſticari ambos. et reſtitui argentum ſocio ſuo. Quibus fuſticatis: mortuus eſt pater. Et accipiens deceptor patrem ſuum: tulit ipſum mortuum ad domum ſuam. ⁊ remanſit dolens de argento amiſſo. et de vituperio ſibi cunctis ab hominibus relato. Contriſtabaturqꝫ de patre ſuo mortuo. cuius ipſe erat cauſa efficiens. cum ſocium ſuum defraudari niſus eſſet. et ſeipſum vna cum ſuo patre in idem corruit vicium ⁊ damnum

Capitulum Secundum

HAnc induxi tibi parabolā. vt ſcias qm̄ aliqn̄ capiuntur hoīes in fraude ⁊ dolo
quos parant. Tu autem D. congregaſti in te malos mores. quos predixi et re-
colliges de fructu operationum tuarum maxime. cum ſciam te non euaſurum
eſſe. quia tu loqueris duabus linguis et duas habes facies ⁊ nullū eſt attribuendū pec-
catum leoni et boui niſi tue lingue que ſubuertit eos. Nam nullus eſt in mūdo qui non
poſſit blanda lingua conuerti ad ſui voluntatem. Corda enim decipiuntur verbis do-
loſis. et trahuntur funibus falſitatis. Quemadmodum mulier illa que decepit ſuum
virum dolo verborum ſuorum. Dixit D. Quomodo fuit: Ait K.

¶ Parabola

¶ Fuit quidā qui habebat pulchrā mulierē. erat tm̄ meretrix. Quadā vero die. cū vir ſu-
us egrotaret: dixit ei vt iret ad apotecā. et emeret ſibi de reb9 quas medicus cōſuleret. Et
exurgēs mulier: iuit ad apotecariū. qui erat amaſius ſuus. vt ſibi daret illas res. ⁊ intro-
ducta in apoteca: ſtetit cū amaſio ſuo. ⁊ p̄cepit apotecari9 ſeruo ſuo. ꝙ daret ſibi oīa que
volebat. ſeruus vero cū eſſet ſtult9 accepit manutergiū. et inuoluit in eo puluerem de ter-
ra. et ligauit: ⁊ dedit mulieri dicens ei. Ecce oīa ſunt ibi. Et abiēs mulier ad domum ſu-
am: aſſignauit manutergiū ſuo viro. ⁊ intrauit domū aliam: vt apportaret vas. vbi repo-
neret res illas. ⁊ ſoluens vir manutergiū inuenit puluerem. et clamauit ad eam dicens.
Quid eſt hoc: iuiſti pro medicinis. et apportaſti puluerē: ⁊ illa audiēs: reliq̄t q̄ in manu
tenebat. ⁊ accipiens cribellū: exiuit ad virū ſuū. ⁊ ait ei. Neſcis q̄d accidit mihi in via cū
irē: ecce equ9 currēs: īpulſit me. et corrui in terrā. Itaqꝫ cecidit mihi de manu mea argen-
tū: et nō potēs inuenire illud. cōgregaui puluerē de loco illo: inuolui in manutergio. do-
nec educerē illū per cribellū. forſitā inueniā ipm. Et audiens vir credidit ei. et dixit. Ac-
cipe plus de argento. et vade et eme mihi.

NUnc aūt induxi tibi hanc parabolā vt ſcias qm̄ nullus cui ſi dicant̄ talia ver-
ba doloſa ſicut ea q̄ dixiſti non crederet vtiqꝫ. ⁊ deciperet cor eius. Sicut ꝙ leo
decept9 eſt verbis tuis et credidit tibi. Scias aūt ꝙ aq̄ fluminū bone ſūt anq̄

Capitulum Secundum

permiſceant͛ et conturbent͛. Sic etiã fratres et parentele boni ſunt. dũ nõ eſt inter eos homo malus et ſocietas maloꝝ. ſed dilectio amicoꝝ q̃ permanẽs erit. Cũ nõ interponitur eis ſeductoꝛ. ſicut tu es. et nõ eſt aliquid in mũdo. qḋ ſimulet͛ tibi: niſi ſpecies q̃ de oꝛe ſuo venenũ diſtillat moꝛtiferũ. ⁊ cũ toto hoc timeo de veneno qḋ cũ lingua tua ſit. ⁊ prius q̇dem abhoꝛrebã ſocietatem et conuerſationẽ tuã. Nã ſapientes dicũt. ꝓcul ſis a cõuerſatione impioꝝ. et dicũt intelligente ꝫ adherere vias iuſticie et nobilitatis: et nũq̃ ſepareris ab eis. ⁊ caue a conuerſatione ſtulti. Et ſi ſit vir conſilij. et bonoꝝ moꝝ. caue: et ꝓſerua te a malicia operationũ ſuarũ. et ne dimittas ſocietatem viri nobilis ⁊ recti. Q̃uis tibi nõ poſſet conferre bonũ: debet tibi ſufficere illḋ quod vides ex eo ⁊ debes iuuare ipm tuo animo. et recede a ſtulto ⁊ maligno. ⁊ fuge eum. Ego aũt debeo a te diſcere. ⁊ tuam elongare cõuerſationẽ qm̃ nõ ſꝑabunt ſocij tui in te bonũ cũ fueris in regno tuo. totũ qḋ tentauit coꝛ tuũ. et effect⁹ eſt ſimilis parabole mercatoꝛis qui dixit. Terra cuius mures comedũt mille libras ferri: dignũ eſt: vt eius aues rapiant pueros. Dixit. Quomodo fuit? Inquit kelila.

¶ Parabola

¶ Fuit q̇dam pauper mercatoꝛ in quadam terra. q̇ habebat mille libras ferri. ⁊ cum vellet inde diſcedere ⁊ ire ad aliã terrã. depoſuit ferrũ apḋ quẽdã notũ ſuũ vt ſibi ꝯſeruaret et abijt. Cũq̃ rediret poſt tẽpus: petijt ferrũ ab amico ſuo. Cui reſpondit. poſui ferrum tuũ in vno anguloꝝ dom⁹. et comederunt illud mures. Ipſe vero vendiderat et comederat preciũ ei⁹. Et ait mercatoꝛ. Nũq̃ audiuimus eſſe in mũdo animal quod frãgeret ferrum. Et mures comederunt modo illud. Nunc autem nihil reputo illud. ex quo deus liberauit te ab eis. et non offenderunt te. At ille gauiſus de verbo quod audiuit ab eo. Rogauitq̃ illum: vt comederet ſecum illa die. ⁊ ſtatuit ſibi terminum reueniendi ad eum. Poſtq̃ vero receſſit ab eo mercatoꝛ: cogitauit argumentũ vt caperet ſibi filiũ ſuum Qui cũ furatus eſſet eũ. abſcondit in domo cuiuſdã. Et cũ rediret ad eum. dixit ille qui

amiſerat filiū. vidiſti ne filium meum? Cui reſpondit. Alia die prope tuam domum vidi auem que rapuit vnum puerum. neſcio tamen. vtrū fuit filius tuus. Ille vero cum audiret clamauit et dixit hominibus qui erant ibi. Audiuiſtis vnq̄ talẽ: q̄ aues rapiunt pueros. Et reſpondens mercator: dixit. ita eſt. Terra cuius mures comedunt mille libras ferri. dignum eſt. vt eius aues rapiant pueros. Ille vero cum audiret hoc verbum confeſſus eſt ei abſtuliſſe ferrum ſuum. Et ait ei. reſtitue mihi filium meum: et ego reſtituam tibi ferrum tuum. At ille reſtituit ſibi filium. et ille ferrum.

INquit k. d. Induxi tibi hoc exemplum vt ſcias q̄m ſi temptaſti agere proditionem contra regem tuum. quid facies contra alios. Iam ſcio: quoniam nobilitas apud te nihil reputatur. nec ſcis nil eſſe in mundo peior illo. qui credit in eo qui non habet fidem. Et qui facit miſericordiam illi. qui non recognoſcit illam. Et qui dat doctrinam non recipienti. Et ſecretum reuelat non celanti illud. Nec ſpero ammodo poſſe tranſmutari tuos mores. ſed in natura in qua natus es p̄manebis. Nā arbor amara ſi tota melle perungeret. non pro tanto faciet fructū dulcem. Et ego erraui huc vſq̄ in conuerſatione tua. q̄m quicunq̄ bonis conuerſat: poſſidebit ab eis bonum. ⁊ equitatem. Conuerſatio aūt impioꝝ poſſidere facit prauitatem cordis et maliciam operum Sicut ventus pertranſiens res ſordidas et fetidas: accipit inde malum odorem. Si vero tranſeat per aromata vt muſtum/ambram. capit inde bonum odorem. Et ego q̄dem ſcio tedium verborū meoꝝ aput te. Sed nunq̄ mundus ceſſauit ab hac ſua natura. vt ignorantes ſemper abhorreant ſapientes. et ſtulti nobiles. et mali bonos. ⁊ praui rectos. Fuit autem finis verborum k. cum dimna hic. et iam leo interfecit ſeneſbam. Et cum interfeciſſet illū: penituit ipm̄. et meditatus in facto poſtq̄ quieuit ira ſua: dixit. Triſtis eſt aīa mea de ſeneſba q̄m erat vir magni conſilij et intellectus. Nec penes me ſcio cauſam quare ipm̄ interfeceram. nec radicem ſcio mei operis. et diſplicuit valde leoni: et contriſtatus eſt. Et ſciens hec Dimna: Relicto kelila: iuit ad leonem. Inquit

Capitulum Secundum

D. leoni. Domine rex. iam dedit tibi deus victoriam de inimico tuo. exterminauit enim inimicum tuum. Et qui tuam querebat animam quare igitur contriſtaris. Et reſpondens leo ait. quoniam penituit me feciſſe quod feci. cum eius conſidero conſilium ⁊ intellectum. et ſuos nobiles mores. ac ſui de ectabilem conuerſationem doleo in corde meo. Et ait D. Nequaq̄ dicat dominus rex hoc verbum. Non em̄ debes miſereri eius de quo timēdū erat. probus em̄ rex multociens abhorret quem diligebat. ⁊ expulit illū et poſtea recipit eū. et ipſum ordinat ſuper ſuis negocijs. quando de eo viderit bonitatem. ſicut facit ille qui abhorret tiriacam. propter ſui amaritudinem. non conſiderans ſui efficaciam. Aliquando autem diligit rex aliquem et honorat et exaltat. deinde vero illum perdit et exterminat timens eius malū. Sicut homo, cuius digitus fuit morſus a ſerpente amputat illū. eſtimans. ne quando dilatetur a veneno totum corpus et interficiat ipſum. Et audiens hoc leo a Dimna. credidit ei. et recepit ipſum ſecum aliquibꝰ diebus. Poſt hec vero dixit ſuo philoſopho Sendebar. Audiui inq̄ parabolam ⁊ percepi opera Dimne. cum ſit deſpectus et vilis inter animalia. et quid egit contra bouem et leonem. et quomodo ſubuertit corda eorum contra ſe inuicem. donec deuenerunt in odium. Sunt autem in verbis iſtis exempla: et magna doctrina cupientibus intelligentiam. vt ſe ſciant a viris doloſis preſeruare et timere. et dubitare. mendacia eorum ⁊ euitare. et inquirere diligenter circa ea vt extermināt omnes in quibus talia reperiuntur. quomodo eſt bonum conſilium et pax anime atq̄ quies.

Simile

¶ Explicit Capitulum ſecundum.

¶ Sequitur Capitulum tercium.

Capitulum Tercium

De fine illius qui delectatur in malo alterius.

INquit rex diſſes. Sedebar philoſopho. Intellexi inq̄ verba tua de men-
dacijs viri doloſi querentis diſſipare veritatem cum verbis falſitatis. do-
nec remouet amorē. et ponit odiū in ſuo loco. Indica mihi nūc. ad quam
vltimo deuenit cauſam D. donec leo mandauit ipm̄ interfici. Inq̄t philo-
ſophus. Domine rex dicitur. ꝙ cum leo interfeciſſet ſeneſbam. poſt receſ-
ſū dierum penituit eum ipm̄ feſtinanter interfeciſſe. recordatꝰ ſui boni conſilij et intelle-
ctus et nobilis conuerſationis. nitebatᷣ autē leo ſedere multū ſemper cū ſocijs ſuis q̄bꝫ
delectabatᷣ. vt per hoc recederet eius triſticia. et in gaudiū poſſet reſtitui. Fuit aūt vnus
de familia regis. qui erat leopdus. qui cum eſſet nobilior et honorabilior ceteris ſocijs
regis. accepit eū rex in ſuū fidelem ſociū et conſiliariū. a quo recipiebat omni die conſi-
lium. et cū eo tractabat ſua ſecreta. et tota die aſſiſtebat ei. Quadam vero nocte cū tran-
ſiret iſte per oſtium domus K. et dimne. Audiuit verba K. corripientis D. et increpantis
ipſū ſue proditionis quā egit aduerſus leonē. oſtendebat em̄ ei. q꞉ male faciebat de toto
eo ꝙ egerat aduerſus ſeneſbam abſq꞉ culpa et delicto. et ſignificabat ei. quoniam non
euaderet de manu leonis. et impoſſibile erat ſuū malū et mendacia in vltimo non reue-
lari. nec habere in vltimo de ſuo malo aliquā vltionem. vt in foueam quam fodit incide-
ret. et in rethe q̄d parauit caperetᷣ. Et rn̄s D. K. fratri ſuo dixit. Iā ꝑuenit illō q̄d nō po-
teſt reuocari. Sed nūc relinquēda ſūt hec ꝟba. et querēda conſilia circa hec. vt trāſmu-
temus rem q̄ incidit mentē leonis de ſuo facto. ⁊ me q̄ꝓpe iā penituit eius q̄d feci. Verū
tamē mea cōcupia fuit que me ad hec induxit. Et audiēs hec leopdus venit ad domum
matris leonis. et retulit ei illud. poſtq꞉ ꝓmiſit ei iuramento. vt nō reuelaret alicui viuēti
Exurgens vero mr̄ leonis diluculo venit ad filiū ſuū. et inuenit eum ꝯtriſtatum. ⁊ cum
vidiſſet eū. percepit hec nō eſſe. niſi q꞉ ſine culpa interfecerat ſeneſbam. ⁊ ait ei. Scito fili
ꝙ ſuſpiriū et dolor nō potuerūt tibi reſtituere q̄d amiſiſti. ſed quotidie debilitāt corpus
et diſſoluūt et ꝑdūt intellectū. Sed indica mihi q̄ eſt cauſa tue triſticie꞉ q̄m ſi eſt res꞉ de
qua ſit dolendū. ſcias ꝙ nullus eſt tuoꝝ familiariū. q̄ nō ꝯtriſtetᷣ et cōpatietur tibi. Si
forte vero ꝓpterea ꝙ interfeciſti ſeneſbam. Iā patuit nobis q̄m inique feciſti. et abſq꞉ cul-
pa ⁊ delicto eſt mortuꝰ. ꝙ ſi tuā refrenares volūtatē in illa hora. Et cogitaſſes circa illō
adhuc. et imaginatꝰ fuiſſes triſticiā ⁊ dolorē quos merito pateris ſuper hec. fuiſſet vtiq꞉
tūc tibi reuelata ꝟitas. Dicūt em̄ ſapiētes. q̄m nullꝰ eſt qui habeat odiū aliq̄d aduerſus
amicos ſuos abhorreat illō. Nūc aūt indica mihi. qualiter erat animꝰ tuꝰ erga ipm̄. an-
teq꞉ interficeres ipm̄. ⁊ q̄n̄o poſt. Dixit leo. Iā multū in meo corde meditatꝰ ſum de facto
eius. ⁊ niſus ſū meo animo inuenire viā cōtra eū de aliquo delicto. ⁊ nō īueni. nec potui
ꝑcipere in eo aliq̄d mali anq̄ ipꝫ interficerē nec poſtmodū. penitet vero me amicitie eiꝰ꞉
q̄d feci. ⁊ mō doleo ⁊ cōtriſtor. oēs viri ſapiētes tenēt ſeneſbā fuiſſe innoxiū alijs oībus.
q̄ appoſita fuerūt aduerſus eū. Et q꞉ fuit mūdus ⁊ ſimplex corde. verūtn̄ prouocatꝰ fuit
cōtra ipm̄ crudelis aduerſariꝰ dimna ſua fraude ⁊ mēdacijs q̄ mihi retulit de eo. q̄ qui-
dē nūq꞉ fecit ſeneſba. nec ea cogitauit in corde. Sꝫ indica mihi. ſi aliquid audiuiſti. vel
ſi aliq̄s tibi de hoc enarrauit aliq̄d. Nā q̄n̄ fuerit cōſiliū cū verbis. q̄ ſimul audiunᷣ erit
magis manifeſtū ſenſui ⁊ ſatiſfaciēs cordi. ⁊ expedit vt homo nō relinquat in corde ſuo
dubiū aliq̄d. ſed inq̄rat veritatem. Dixit mater leonis. Relatū eſt mihi a q̄dā fideli ſo-
cio. quoniam dimna non iuſte egit contra ſeneſbam q̄d egit. Et q꞉ ſeduxit te. et ſubuer-
tit cor tuum aduerſus eum꞉ niſi propter inuidiā qua inuidebat eius dignitatē ⁊ ꝙ erat
in gratia quam inuenerat in oculis tuis. Ait leo matri ſue. Quis retulit tibi hec mater?
Ait illa. Qui mihi retulit. inhibuit ipm̄ non manifeſtare. ⁊ ſcias. q̄n̄cunq꞉ fuerit traditū
alicui ſecretū aliq̄d. debet eſſe fidelis de eo. ⁊ q̄ reuelat ſecretuꝫ q̄d traditum eſt ei꞉ decipit
amicū ſuū qui ei tradidit. ⁊ habet vilem ſtatum apud homines. Nec vnq꞉ aliq̄s ei ſecre-
tum reuelabit. Dixit leo vere dicꝭ. et res ita ſe habet꞉ vt dixiſti. Verūtn̄ nō debet q̄s ami-
co ſuo occultare veritatē. ſed oſtēdere illā vt meritū adimpleat. neq꞉ ſubtrohat veritatem

Capitulum Tercium

quam audiuit et nouit. et maxime de hoïe et inquirat de ſanguine viri innocētis. Nam
q̄ occultat delictū peccatoris ip̄e particeps eſt illi. Rex aūt non debet aliquem cōdemp
nare nec affligere pro re dubia et opinione ſui cordis. niſi pro veritate. Nec procedat ad
aliquod punitionis. donec ei res pateſiat. ſanguis effuſio difficilis aſt apud deum. q̄ð
ſi ego egi malū̄ aīa mea. interficiens ſeneſbam ſine culpa. nolo idem facere de D. abſq̄
teſte et initio veritatis. Etiam video te ſcire illum qui reuelauit tibi. et tu inde culpam
habes. Dixit mater. Juſte dixiſti. verūtamen. eſtimabā prius anteq̄ tibi hoc dicerē. du
bitare in re. et ſufficere tibi teſtimoniū meum vt crederes mihi. nec haberes me ſuſpectā
apud te ſup hec. Dixit ei leo Non es apud me. niſi fidelis. Sed volo vt manifeſtes mi-
hi illū q̄ manifeſtauit tibi. q2 anim⁹ meus magis requieſcit. Dixit ei mater. Si ego ſum
fidelis in oculis tuis. affiige hūc crudelē ſeductorē. ſicut afflixiſti illum. Reſpōdit ei leo.
nullū incōueniēs te ſeq̄tur. ſi mihi reuelaueris illū. Dixit mr̄ leonis. immo maximum
malū mihi adueniet ſuper hoc. q2 vilepēdar in oculis ei⁹. q̄ mihi ſuū ſecretū reuelauit.
cū deciperē ip̄m. Et ſi hoc facerē. nunq̄ aliq̄s confideret in me. nec reuelaret mihi aliq̄d
Et audiēs leo hec a matre ſua. cognouit q̄m perſonā illam ſibi non reuelaret. Et ait ei.
Vade in pace.

¶ Mane vero mandauit rex congregare omnes ſenes et ſapientes populi. et exercitus
ſui. et miſit pro matre ſua. et pro dimna. vt eſſent coram ipſo. Cumq̄ cōgregati eſſent in
tota curia ante leonem. ſedebat leo inclinato capite ad terram. confuſus enim erat de eo
quod fecerat. quia interfecerat ſeneſbam.
¶ Cumq̄ videret hec Dimna: percepit. quoniam venit dies viſitationis ſue. et timuit
de morte. et ait ad eos qui erant ante ipſum. Quare rex oſtendit malum vultum: et do-
let et eſt contriſtatus. Nunquid eſt aliquid noui: propter quod congregauit nos om-
nes tam cito ante ipſum. Et reſpondens mater leonis ait contra Dimnam dicens.

Capitulum Tercium

Quicquid vides de paſſione leonis eiuſqꝫ triſticia: non eſt aliud niſi quia reliquit te vitium vſqꝫ hodie. ex quo temptaſti te facere proximum regi. referens ei verba ſubuerſionis et induxiſti eū tuis medacijs et ſeductionibꝯ. vt interficeret ſenesbam. Et reſpōdēs dimna ait. Non video aliud q̄ dixerūt ſapientes niſi vera eſſe cum dicant. Quicūqꝫ laborat benefacere poſt triſticiam. et malum eſt ſibi valde propinquum. Sed abſit ꝙ hoc exemplū tangat regem. nec ſocios eiꝰ. qm̄ dictū eſt. Quicūqꝫ adheret malis: q̄uis nō exerceat opera eoꝝ: a malis eoꝝ non euadet. q̄uis caueat ſibi multū. Non eſt in mundo q̇ retribuat bonū pro bono: niſi deus ſolus. Quicūqꝫ vero preter eū ſūt: nō ſic faciūt. nec aliquē inuenio q̇ dignus ſit rectitudine ſicut regem. Et propter hoc videmus turbas religionū et deū colentiū: in montibus ⁊ locis deſertis habitantes. ⁊ oēm conuerſationem ⁊ ſtatum relinquētes. Nec miſcenᵗ cū eis propter ipſoꝝ nequiciam. Sed faciunt omnia magis ad honorem dei q̄ꝫ ad aliquod huiꝰ ſeculi. Dilectio vere mea. que fuit erga regem ſemper. et bonū conſiliū quod ei conſului. et caui et preſeruaui ipſum ab eo. q̇ contra ipſum inſurgere intendebat. ⁊ iuſticia cogitationum mearū induxit me in hanc tribulationem. Et q꞉ manifeſtabam ei quecūqꝫ de aliquo contrario ſuſpectū habebam Et reuelata fuit illa proditio aduerſus eū. ⁊ patuit ei per inq̇ſitionē qua inq̇ſiuit ⁊ inuenit veritatē. Et ſi ip̄e vult: inq̇rat dere. et inſpiciat in ea cū oculo veritatis. Tunc enim fiet iuſticia verboꝝ meorū in his omnibꝫ que ſibi retuli. qm̄ ignis qui eſt in lapide: ab eo non extrahiᵗ. niſi cū argumentis et ingenijs. Nec poteſt hoc latere. q꞉ peccatū delinquentis: q̄to plus inq̇ritur: tanto magis reuelaᵗ. et manifeſtaᵗ in mundo. et multiplicatur et noteſcit. ſicut res ſordida et fetida: quāto magis agitatur: tanto magis de ſuo malo odore ſentitur. Et ſi ego deliquiſſem. fugiſſem vtiqꝫ ad extremitates orbis terre. cum ampla ſit. nec ſtarem in curia regis. ſed confidens in ea iuſticia et ſimplicitate cordis et innocentia manuū mearum remanſi. nec volui fugere. Supplico tamen regi. ꝙ ſi aput ipſum fuerūt verba permixta. que dicūtur. mandet inquiri veritatē. et examinari ipſam. Et ſit ille quē rex ordinauerit ſup hoc vir bonus et ſimplex. legalis. nō auertens faciem in ipſa veritate. nec fraus ſit in operibus ſuis. nec velit me rex interficere innocentem. Et ſciet ſibi referri verba mea et verba aliorum. tunc videat et reddat iudicium. et nolit iudicare ſecundum verba inuidoꝝ et emulantiū: niſi cū veritate. quoniam ex quo manifeſtū eſt regi accepiſſe verbum falſitatis et mendacij. Et q꞉ ſeductus fuit: vt ſenesbam interficeret ſine culpa. et q꞉ non req̇ſiuit de veritate: debet cauere ſibi: ne iterum incidat in illud. qđ priꝰ: donec inq̇rat et ſciat. et ſcio qm̄ obtinebam a rege maximū ſtatuꝫ quem multi habere deſiderāt. et inuident mihi ſuper hoc. Et ſcio ꝙ ipſi loquūtur ei ſeditiōes de me. qđ ſi rex voluerit facere: deliberabit perdere me. nō habeo redemptorem ⁊ ſaluatorem niſi deum. q̇ nouit ſecreta et occulta cordiū. Ip̄e vero me liberabit de hac tribulatione. ¶ Dicitur aūt ꝙ q̇cunqꝫ facit aliqđ dubiū. nec veritatem ducit ad lucem. nec reſpicit bene q̇d facit. erit vltimo ſuū negocium. ſicut cuiuſdam mulieris. quam decepit ſeruus per ſuum amaſium. ita vt confuſa remaneret. Dixerūt leo et omnes alij viri. Quomodo fuit? Dixit Dimna.

¶ Parabola.

¶ Dicitur fuiſſe in quadam ciuitate nomine boſtenne in prouincia abezie quidā carpētarius. cui erat pulchra vxor. habebat aūt hec quendam amaſium pictorem: qui agebat cū ea. Dixit mulier ſuo amaſio. Uolo vt facias tibi ſignum. per qđ cognoſcā te in nocte vt non ſit tibi neceſſe clamare. nec pulſare ianuam. ne ſentiat aliquis. Cui dixit amaſius faciam mihi pannum album et nigrū ad ſigna rectoꝝ q̄ſi oculos. vt albū ſit ad moduꝫ lune. nigrū vero ad modū pupille oculi. et quādo videris illū. ſit tibi ſignū egrediendi ad me. et placuit mulieri. et fecit ita. Audienſqꝫ illos ſeruus mulieris qui erat in domo conſeruauit verbum in corde ſuo. Erat aūt amaſius accedens ad ipſam in nocte. Et illa videns ſignum veſtimenti. exibat ad ip̄m ſtatim. ⁊ ſic fecit hoc mō multis diebꝫ. Quadā vero die dum iret mariꝰ ad curiā regis de nocte ad operādum ibi: iuit ſeruus mulieris ad vxorem pictoris. quē mulier adamabat petijt ei. vt ſibi illud accōmodaret veſtimē

Capitulum Tercium

tū.deditq; ei.et iuit cū eo ſeruus ad mulierē ſuā nocte. Uidens itaq; mulier ſignū credidit ſuum eſſe amaſium.que exiens ad eum.ſtetit cū eo. Et abiens ſeruus in viam ſuā. reſtituit veſtimentum illi mulieri. Poſt vero mediam noctem rediens pictor de domo regis.accepit veſtimentum illud.⁊ iuit ad mulierem. At illa cum videret.obſtupuit. Dixitq; ei. Quid tibi nocte iſta.et quare redijſti ad me iterum feſtinanter. ex quo adimpleuiſti tuam voluntatem. At ille cum audiſſet hoc verbum.percepit. quomodo alius homo acceſſit ad eam nocte illa. Et rediens ad domum ſuam.cepit increpare et percutere vxorem ſuam fortiter.donec ſciuit veritatem de re quacunq;. et accepit veſtimentum et combuſſit illud.

Hanc notate parabolam. vt non procedat rex feſtinanter in re ſophiſtica. Ipſe enim portaret peccatū.nec credatis hoc me dicere pre timore quem habeo de morte. Horū enim ſuperuenit homini malo ſuo velle.nec poteſt ipſam euitare et omnis viuens moriturus eſt.⁊ ſi centum haberet animas. Si vero ſcirem regi meam placere proditionem. Ego ipe ſibi ſponte me offerrem. verūtamen proteſtor mihi hec vt non immittat rex manum ſuam in ſanguinē innocentem. Nam ſicut faceret mihi nūc poſſet multis alijs facere. preter quā inquirat de rei veritate.et eſſet hoc regi magnum preiudicium.⁊ vtinam pateſieret hodie mea innocentia apd oīs.⁊ poſtea morerer ⁊ ſcirent omnes de curia.qm̄ innocens ſum. Sed timeo ne moriar in mea innocentia ignorata.et relinquam hanc infamiam poſt me. Et ait quidam de curia ipſi dimne. Uerum non loqueris hec pro dilectiōe tua erga regem.nec ad ſui honorem. ſed ꝓpter perſonam tuam loqueris.quia queris enim argumenta euadere a fouea quam incidiſti. Reſpondit ei d.maled cte tu:nōne merito innocētiam meā pateſacio dn̄o regi. aut habꝫ ne aliqs aliquem ſibi propinquiorem ſicut perſonam ſuam. Et niſi ego queram conſilia ⁊ argumenta pro mei liberatione:quis quereret illa pro me? Nam enim dicunt ſapientes. Quicunq; non benefacit ſibimet. nulli alteri benefacit. Et iam quidem bene patuit inui-

dia tua. Omnes enim aſtantes ſentiunt dolum et fradem tuam. quia nullum ſcis dili-
gere te. Et quia inimicaris tibiipſi. quanto magis alteri non es dignus habitare cum
brutis. maxime cuum rege. et eius familia. Cumq; dimna perfeciſſet hunc ſermonē aduer
ſus illum. obticuit ille. et exiuit de curia confuſus et triſtis a verbis que locutus eſt ei
Dimna. Et reſpondens mater leonis: dixit. Non miror niſi affluētie tue lingue in ver-
bis et parabolis. quas tu profers aduerſus omnes contra te loquētes cum cōmiſeris
omnia que commiſiſti de dolis et ſeductionibus. Ait ei Dimna. Quare reſpicis vno
oculo. et audis vna aure. nec reſpicis res cū veritate. et oculo fidelitatis. ſed in ipſis p-
cedis ſecundum tuam voluntatem. Uideo tamen q meum infortunium me permuta
uit ante oculos tuos. Nec eſt aliq̄s qui loquit̄ cū veritate et ptractat ipſam. ſed vniuer
ſi falſe reſpondent. et iuxta proprium appetitum loquuntur. Etiamſq; hi qui ſūt in cu-
ria regis confidentes de ſuo amore et miſeratione non dubitant loqui ſecūdū ꝓpriam
volūtatē. ⁊ atteſtari falſitatē cū ꝟbis veritat; ⁊ mēdacij credētes cū nō reuocare ſua ꝟba.
Et hic eſt locus reprehenſionis. ſi fieret eis parabola. forte proficerent. Dixit mater leo
nis. Reſpice hunc crudelem proditorem qui adhuc claudit oculos hominū ſua falſita
te. vt diſrumpat eorum conſilium. et ſe faciat innocentem. Dixit dimna. Quādoq; ſunt
illi qui faciunt hoc qd̄ dixiſti. Ille ſcz penes quem deponitur ſecretum. nec ipſum con-
ſeruat. Et qui induit veſtem mulieris. Et mulier que induit veſtem viri. Et peregrinus
qui ſe facit patrem familias. qui ⁊ loquit̄ inter populum et regem in his de quibus non
eſt interrogatus. Dixit ei mater leonis. Recognoſcas maliciam operationum tuarum.
et timeas de his. ⁊ recognoſce peccatum verborum tuorum. et diſcerne illa. An neſcis:
quia non euades: q non fiat de te vindicta maxima. Dixit D. Qui cōmittit peccatum.
nec diligit hominem bonum: non prolongat a ſe peccatum. q̄uis illud poſſit remoue-
re. Dixit mater leonis. proditor et aduerſarie. quoniam preſumis tua audacia talia lo-
qui coram rege. cum ego miror te permiſiſſe viuum vſq; hodie. Cui reſpondit Dimna.
Ille quem dicis eſt vir quem decet bonum conſilium. vt eius tradatur inimicus in ma
nu ſua. Cuius inimicus non ſum. Spero in regem q non interficiet in mea innocen-
tia nec faciet iuxta conſilium mulieris inimice. Et ait mater leonis. falſe et mendax ſpe-
ras ne de tanto ſcelere euadere quod cōmiſiſti. ⁊ mēdacijs que retuliſti. Reſpōdit Dim
na. Qui profert quod non eſt. pati debet quod dixiſti. Ego tamen locutus ſum veri-
tatem. confirmaui illam. et annūciaui eam regi. et obſeruaui fedus. Nec vnq̄ cogi-
tauit cor meum facere iniquitatem. et loqui mendacium. Et ſpero quidem. quoniã ad-
huc reuelabitur mea fidelitas. et teſtabitur in me iuſticia mea. in ſimplicitate cordis et
innocētia manuum. Et factū eſt: cum vidiſſet mater leonis ipſum leonem nihil reſpon-
dentem verbis Dimne: eſtimauit in animo ſuo. dicens. forſitan falſū eſt totū quod pre
ſumitur contra ipſum. Et forte innocens eſt ab his omnibus que ſibi opponuntur.
Nam qui recitat verba ſua coram rege. et mundificat ſe ab his que opponuntur ſibi.
nec aliquis reſpondet in contrarium. videtur dicere veritatem de his que dicit. quoniā
ſilere aliquem in ſui cauſa eſt confiteri veritatem. Nam dicunt ſapientes. Qui tacet: af
firmat. Et exurgens diſceſſit a facie eius cum iracundia.

¶ Mandauit itaq; leo in collo cathenas apponi ipſi Dimne: magna cum ferocitate.
facieq; proterua. viſu ac horribibili. ⁊ ipſum in carcerem duci fortiſſimum. ſumma ac di
ligentia et pena de ſui cauſa inquiri. Quibꝰ factis. et de ſuis cautis actibus ve perceptis:
debent ad ipſum per fideles ſuos familiares referri regem. Et vti ipſe rex iuſſit ſuis fa-
miliaribus. ipſorum domino obedire recuſabant minime. Eumq; violenti manu appre
henſum omni cum auſteritate Dimnam duxerunt ad carcerem. qui non modicum (vti
bene fidei ſit tribuendum) doluit.

Capitulum Tercium

¶ Poſtea locuta eſt mater leonis filio ſuo dicens. Relata iam ſunt mihi de iſto iniquo
ſeductore mala. que nunq̃ de aliquo audita ſunt. ſicut illa. Et iam concordauerūt vni-
uerſe lingue ſuper hoc. Ipſe aūt intēdit oīa permutare. nec latet factū ſuum aliquem vi-
rum intelligentē. et preter hoc relatū eſt mihi ⁊ animo meo repoſitū per quendā. qui au-
diuit iniquitatem et ſuam ſeductionem. et ſi dederis ei fauorem: ſuperabit te argumētis
falſitatis. Ille autem qui mihi retulit: eſt vir iuſtus et legalis. Nunc autem cōſulo tibi
ne reſpicias verba eius. et prolonga ip̄m abs te. et redde populum tuum pacificū ab eo:
Et reſpondens leo matri ſue. Fili: quoniam ego curabo factum ſuum. ⁊ eius cauſam
examinabo. quoniam ipſe ſapiens et intelligens eſt. Ego autem inueſtigabo frequen-
ter et reſpiciam factum ſuum. et non ero in eo negligens. nec agam malum contra ani-
mam meam adimplebo deſiderium eius. qui factum ſuum ignorat vtrum verum ſit ſi-
ue falſum. Et propter hoc indica mihi. quis eſt iſte vir legalis quem dicis. et reuela no-
men ſuum. qm̄ homines inuident ſibi ad inuicem. Et alter deſiderat locum alterius.
Dixit ei mater. ſcio ꝙ vir legalis ⁊ perfectus qui mihi nunciauit hoc ſecretum eſt ſocius
⁊ fidelis ſecretarius tuus leopardus. Dixit leo. Sufficit tibi. videbis amodo. quid fa-
ciam ei. Aut qualis erit proceſſus meus contra ipſum. vade in viam tuam.

¶ Et factū eſt cum annuuciatum fuiſſet K. quoniam Dimna detineretur in carcere. mi-
ſertus eſt ei pre nimia dilectione ⁊ aſſidua ſocietatꝫ fraternitate. que erat inter eos. Et ex-
urgens kelila: iuit ad eum clam ad carcerem media nocte. et cum videret ipſum detentū
cathenis ferreis: cepit plorare fortiter. et ait K. dimne. Iam commiſiſti facta: de quibus
nolo te amplius reprehendere. nec tibi loqui de his. que tibi diſplicēt. Nunquid recor-
daris modo eius qđ dicebam. et conſulebam tibi. et ducebam te per viam rectitudinis
nec meo conſilio acquieſcere voluiſti nec mea verba reſpicere. hoc totū per altitudinem
tue mētis apud tuum conſiliū et intellectum habes. Iam quidā dicūt ꝙ homo falſus
moritur ante tempus. Non ꝙ eius vita decidatur. ſed qꝛ mortuus eſt in vita exiſtens. ſi

cut tu modo detentus in hac tribulatione:qua mors melior eſt. Ue igitur tuo intelle-
ctui ꝛ ſapientie. qui declinauerunt te. Jam enim perueniſti vſq₃ ad ianuam mortis. De
te quidem dicitur. Qui capit ſapientes impioꝝ ſapientia et conſilium ſtultorum expe-
ditur. Reſpondit D. ei dicens. Scio inq̃ frater. ꝙ a tempore quo me cognouiſti:non
ceſſaſti mihi bonum exhibere conſilium et loquebaris mihi de veritate. ꝛ me monebas
ſuper ipſam et viam rectitudinis indicabas. Ego tamē non acceptaui dicta tua. et con
cupiſcentia et vicijs que me ſuperabant. vt magnas acquirerem dignitates. et ambula
rem in magnis ꝛ mirabilibus ſuper me propter aduerſitates et tribulationes que ſcrip
te fuerūt ſuper meo capite. Et ſcio quoniam hoc non fuiſſet mihi. ſuffeciſſent correctio
nes tue. vt mea via per illas fuiſſet rectificata. ꝛ non laudarē finē meum pro tuo conſilio
Uerūtamen quicūq₃ vulneratus eſt a deo vulnere cōcupiſcentie. ſocioꝝ correctōes nō
recipit. Et erit finis operū ſuoꝝ penitere earū que commiſit. Et iā mihi temp9 ꝛ hora de
quibus timui Attamen quid poſſū facere de cōcupiſcentia anime mee et eius ſuperbia:
que interrupūt conſilia recti viri. et ſapiam ſapientis. Quemadmodū infirmus qui ſci
ens infirmitatem ſuam accidiſſe ſibi pre nimio appetitu eius ad mala cibaria. et ea ac-
cidiſſe in ſuum languorem. ac ipe pro tanto non deſinit illis vti. donec eius egritudo ag
grauetur et moriatur. Ego aūt non tantū contriſtor de me: quantū de te. quoniā timeo.
ne qñ capiaris propter mei cauſam ex noticia que erat inter nos. et duceris ad tormen-
ta et afflictiones. cogeris illis meū reuelare ſecretum. Et interficient me credentes in te.
Nec poſt mortem liberaberis de manibus curie.

Ait k. Jam cogitaui ſuper hec. ne quis mutat ſuum factū in vita ſua. Sed
aliquando accidit homini quando ducitur in temptationē ꝛ aduerſitates con-
fiteri peccatum quod commiſit ꝛ quod non commiſit ex ſui affectione et vt alle
uietur ſibi onus tormentoꝝ. Ecce ego volo recedere in viam meam anteq̃ nobis poſ-
ſit aliquis de viris exercitus ſuperuenire ꝛ videre me tecū. Sed conſulo tibi: vt tu reci

Capitulum Tercium

pias conſilium meum. vt confitearis peccatum tuum. et delictū agnoſcas. Quoniam tu omnino mortuus es. Expedit nam te affligi in hoc mūdo magis ꝙ̄ ad futurꝫ ſeculū cum eternis afflictionibus accedere. Dixit ei dimna. Juſtus es. et mihi conſuluiſti vtile conſilium. Uerūtamē videbo verba leonis et reſpiciam. quid mandabit in me fieri.

¶ Rediit quoqꝫ kelila ad domū ſuam triſtis ⁊ dolens. ne forte caperet peccato dimne. Et cōgregate ſunt aduerſus eum tribulationes et ſuſpiria. donec nocte illa mortuus eſt.

ERat autem prope carcerem lupus detentus. qui excitatus ad verbum vtriuſqꝫ. audiuit ea que dixerunt. et quid reſpondit alter alteri. ⁊ conſeruauit ea in corde ſuo. Diluculo vero ſurrexit mater leonis. Et accedēs ad filium ſuum: ait ei. Recordare verbi quod mihi promiſiſti ſuper cauſam huius crudelis ſeductoris. Et quid egit contra tuam familiā. Nec ſcio in mūdo maius meritū ꝙ̄ meritū illius. qui mūdum ab hoc maligno pacificum redderet. Quoniam dictū eſt. Quicunqꝫ conſentit malignis in ſuis operibus. ipſe eſt particeps eis. Tunc mandauit leo leopardo et iudici ⁊ toti exercitui. vt ſederēt in ordine iudicii. et vocaretur dimna ante eos. et examinarēt ipſum. vt ſcirent verba eius. et referrent regi. quicꝗ̄ contra ipſum reſponderet ad verba eorū. nec fallerent quicꝗ̄ de his. que ſuper eius cauſa diceretur. et examinarent eius argumenta et ſuorum verborum oppoſita vt iudicarent iuxta illa nec cognoſcerent faciem in iudicio. ſed omnia ferrent ſecundum equitatem et rectitudinem.

¶ Et euntes leopardus et iudex aliiqꝫ exercitus. Et ſederunt in ordine iudicii. Et vocatus Dimna. venit e⁊ aſtitit ligatus cathenis firmiſſimis in ſuo collo tremens valde. ¶ Et inquit leopardus. Uos viri de curia domini noſtri. Audite. quoniam a die qua rex ſeneſbam interfecit. extitit triſtis et dolens. quoniā abſqꝫ culpa interfecit ipſum. ⁊ ſine vllo delicto. quod ipſe cōmiſiſſet. ſed argumentis et ſeductionibus inuidiaqꝫ qua in

Capitulum Tercium

uidebat ei dimna: contra eius dignitatem. Nunc autem quicunqꝫ veſtrum penes ſe aliquod haberet teſtimonium. aut nouerit aliquid ſuper hoc. referat nobis illud. vt et nos omnia regi referamus. quoniam non eſt ſui propoſiti interficere quemqꝫ: niſi poſt acquiſitionem diligentem et ſufficientem examinationem. Non enim vult ipſe iudicare ſecundum propriam voluntatem. nec faciem cognoſcere in ſuo iudicio. Et ait iudex. Reſpicite et attendite bene omnia: que legalis leopardus locutus eſt. nec aliquis veſtrum occultare debet quod nouit de iſta materia. ſiue cauſa. ⁊ hoc propter multas cauſas. Prima quidem eſt: quia nullus veſtrum dedignari debet ſententiam que lata fuerit. ſiue bona. ſiue mala. Nec velitis aliquid mutilare de eo quod ſcitis. Nam modicum veritatis maximum eſt. et precipue apud deum. vt rex non interficiat innocentem et abſqꝫ culpa verbis ſeductoꝛis et mendacis. Secunda cauſa eſt. quia quando punitur peccatoꝛ iuxta peccatum ſuum: reliqui audientes: timebunt et cauebunt ſibi. ne in ſimili incidant peccato. et hoc redundat in bonum regis exercitus et populi. Tercia cauſa eſt. quia quando perditur malus et ſeductoꝛ exercens mendacia et dolum: eſt maxima tranquillitas regi: et exercitui ſuo. Nam ſua conuerſatio cum eis in maximā et grauem turbationem redundat. Nunc igitur dicat vnuſquiſqꝫ veſtrum quod nouit. neqꝫ celet veritatem. et confirmet falſitatem. Cumqꝫ audiſſent viri exercitus verba hec: reſpiciebant vnuſquiſqꝫ ad inuicem et tacebant. Dixit dimna. Quare tacetis? dicat vnuſquiſqꝫ veſtrum quod nouit. quoniam non credatis mihi diſplicere. ſi omnia que ſcitis dixeritis. Nam ſi ego deliquiſſem gauderem vtiqꝫ pro veſtro ſilētio: Uerum tamen ſcio me eſſe innocentem. Et ideo in eo quod ſcitis loquamini. Scitote tamen cum veritate. quia ad omnia eſt reſponſum. Et ideo cauete: ne aliquod quod neſcitis: proferatis. Nam ei qui putat vidiſſe quod non vidit: et audiuiſſe quod non audiuit: di

Capitulum Tercium

gnum eſt accidere ſibi quod accidit cuidam ſtulto medico. Reſponderunt iudex et leopardus. Quomodo contigit illi? Inquit Dimna

¶ Parabola

¶ Dicitur fuiſſe in quadam terra prouincie indie peritus medicus: et valde dilectus apud omnes homines. Conceſſit enim ſibi deus gratiam. vt vniuerſi infirmi exiſtentes: ſuo conſilio ab eorum languoribus ſanarentur. Cum autem is mortuus eſſet: reſpiciebant ſucceſſores ſui in ſuis libris. et ſtudebant in illis. vt ex eis caperent bonum medicinarum documentum perfectamqꝫ ſcientiam. Quadam vero die: venit ad terram illam quidam qui dicebat ſe eſſe medicum magnum et expertum. tamen in pauciſſimis erat perſcrutatus. Habebat autem rex illius regni quandam filiam: quam diligebat valde. et pluſqꝫ omnes de ſua domo. Que cum eſſet grauida ⁊ tempus ſui partus adueniret grauis. et ſuperuenit ei infirmitas ſanguinis fluxus. Et cum rex hoc videret: mandauit feſtinanter pro quodam ſuo noto medico. qui erat in alia ciuitate. vt veniret in ſuccurſum ſue filie. Tuncqꝫ ad ipſum veniret nuncius inuenit eum cecum. Qui cum ad regem ire non poſſet. ſcripſit ei ꝙ daret in potu filie regis talem medicinam. Et audiens hec rex: queſiuit habere medicum qui ſciret conficere et adminiſtrare hanc medicinam ſue filie dilecte. et miſit pro q̄pluribus ſed neminem illud attēptare volentem inuenit. Et tandem cum fama diuulgaretur: peruenit ad eum iſte antedictus medicus qui dicebat ſe eſſe peritum et doctum medicum. et promiſit regi: quoniā ſciret huiuſmodi medicinas abſqꝫ iſtius magiſtri ſiue medici preſcripti conſilio. eaſqꝫ conficere bene ⁊ preparare et dixit regi: ne haberet dubium de ſua filia. ſiue de eius infirmitate. cum ipſe eam bene ab eadē ſanaret infirmitate. Et ſtatim mādauit famulo ſuo. vt apportaret ſibi vaſa in quibꝰ erant medicine illius periti medici et magni doctoris. ꝗ breuiter mortuus

Capitulum Tercium

uidebat ei dimna: contra eius dignitatem. Nunc autem quicunqꝫ veſtrum penes ſe aliquod haberet teſtimonium. aut nouerit aliquid ſuper hoc. referat nobis illud. vt et nos omnia regi referamus. quoniam non eſt ſui propoſiti interficere quemqꝫ: niſi poſt acquiſitionem diligentem et ſufficientem examinationem. Non enim vult ipſe iudicare ſecundum propriam voluntatem. nec faciem cognoſcere in ſuo iudicio. Et ait iudex. Reſpicite et attendite bene omnia: que legalis leopardus locutus eſt. nec aliquis veſtrum occultare debet quod nouit de iſta materia. ſiue cauſa. ⁊ hoc propter multas cauſas. Prima quidem eſt: quia nullus veſtrum dedignari debet ſententiam que lata fuerit. ſiue bona. ſiue mala. Nec velitis aliquid mutilare de eo quod ſcitis. Nam modicum veritatis maximum eſt. et precipue apud deum. vt rex non interficiat innocentem et abſqꝫ culpa verbis ſeductoris et mendacis. Secunda cauſa eſt. quia quando punitur peccator iuxta peccatum ſuum: reliqui audientes: timebunt et cauebunt ſibi. ne in ſimili incidant peccato. et hoc redundat in bonum regis exercitus et populi. Tercia cauſa eſt. quia quando perditur malus et ſeductor exercens mendacia et dolum: eſt maxima tranquillitas regi: et exercitui ſuo. Nam ſua conuerſatio cum eis in maximā et grauem turbationem redundat. Nunc igitur dicat vnuſquiſqꝫ veſtrum quod nouit. neqꝫ celet veritatem. et confirmet falſitatem. Cunqꝫ audiſſent viri exercitus verba hec: reſpiciebant vnuſquiſqꝫ ad inuicem et tacebant. Dixit dimna. Quare tacetis? dicat vnuſquiſqꝫ veſtrum quod nouit. quoniam non credatis mihi diſplicere. ſi omnia que ſcitis dixeritis. Nam ſi ego deliquiſſem gauderem vtiqꝫ pro veſtro ſilētio: Uerum tamen ſcio me eſſe innocentem. Et ideo in eo quod ſcitis loquamini. Scitote tamen cum veritate. quia ad omnia eſt reſponſum. Et ideo cauete: ne aliquod quod neſcitis: proferatis. Nam ei qui putat vidiſſe quod non vidit: et audiuiſſe quod non audiuit: di

gnum eſt accidere ſibi quod accidit cuidam ſtulto medico. Reſponderunt iudex et leopardus. Quomodo contigit illi: Inquit Dimna

¶ Parabola

¶ Dicitur fuiſſe in quadam terra prouincie indie peritus medicus: et valde dilectus apud omnes homines. Conceſſit enim ſibi deus gratiam. vt vniuerſi infirmi exiſtentes: ſuo conſilio ab eorum languoribus ſanarentur. Cum autem is mortuus eſſet: reſpiciebant ſucceſſores ſui in ſuis libris. et ſtudebant in illis. vt ex eis caperent bonum medicinarum documentum perfectamq̧ ſcientiam. Quadam vero die: venit ad terram illam quidam qui dicebat ſe eſſe medicum magnum et expertum. tamen in pauciſſimis erat perſcrutatus. Habebat autem rex illius regni quandam filiam: quam diligebat valde. et pluſq̧ omnes de ſua domo. Que cum eſſet grauida ⁊ tempus ſui partus adueniret grauis. et superuenit ei infirmitas ſanguiniſfluxus. Et cum rex hoc videret: mandauit feſtinanter pro quodam ſuo noto medico. qui erat in alia ciuitate. vt veniret in ſuccurſum ſue filie. Tuncq̧ ad ipſum veniret nuncius inuenit eum cecum. Qui cum ad regem ire non poſſet. ſcripſit ei ꝙ daret in potu filie regis talem medicinam. Et audiens hec rex: queſiuit habere medicum qui ſciret conficere et adminiſtrare hanc medicinam ſue filie dilecte. et miſit pro q̄pluribus ſed neminem illud attẽptare volentem inuenit. Et tandem cum fama diuulgaretur: peruenit ad eum iſte antedictus medicus qui dicebat ſe eſſe peritum et doctum medicum. et promiſit regi: quoniã ſciret huiuſmodi medicinas abſq̧ iſtius magiſtri ſiue medici preſcripti conſilio. eaſq̧ conficere bene ⁊ preparare et dixit regi: ne haberet dubium de ſua filia. ſiue de eius infirmitate. cum ipſe eam bene ab eadẽ ſanaret infirmitate. Et ſtatim mãdauit famulo ſuo. vt apportaret ſibi vaſa in quibꝰ erant medicine illius periti medici et magni doctoris. q̄ breuiter mortuus

erat. ex quibus appoſitis ante ipſum: accepit ex inde vaſculum in quo erat toxicum. et ignorans quid eſſet ibi. accepit de eo. et miſcuit cum alijs medicinis. et tradidit regi dicens. Ecce medicina filie tue. Uidens autem rex promptitudinem eius in preparatione medicine. eſtimauit illum eſſe peritum medicum in omnibus rebꝫ. et honorauit ipm dans ei bonam remuneratio nem in pecunia et veſtimentis. Et accepta medicina exhibita fuit filie regis. Poſtmodum vero: cum inciſa ſunt viſcera eius et mortua eſt. Et videns hoc rex: mandauit capi illum. et exhiberi ei de eadem medicina. Et factum eſt ei ſicut rex mandauit et mortuus eſt etiam cum ipſa. Sic illa imperitia cecidit ſuper imperitum.

Hanc parabolam dixi: vt non loquamini de eo quod neſcitis: querentes per hoc alijs cōplacere. Nam oīs homo a ſuo corde decipit̄. quando nouit modicū de ſciencia. Ego autem innocens ſum ab his que mihi opponuntur. ⁊ ſū inter manus veſtras. Timete tamen deum toto poſſe veſtro. Et hec audiēs princeps cocorum de ſua confidens dignitate et de rege ait. Audite hunc omnes de exercitu. et in his que vobis dico cogitate. Sapientes eñ nihil obmiſerunt de ſignis malignoꝝ ⁊ bonorum virorum. ſed ea clare determinauerūt. Signa vero impietatis ⁊ crudelitatis potiſſime manifeſtant̄ in hoc peccatore maligno. Et iā ſup eū eſt mala fama diuulgata. Dixit iudex principi cocorum. Iam audiuimus hec. tamen pauci ſunt qui intelligūt illud. Sꝫ quid eſt hoc quod vidiſtis in hoc homine? Et reſpondens princeps cocorū ait aduerſus dimnam coram populo. In libris ſcribitur ſapientū. quoniam quicūqꝫ ſiniſtrum oculum minorem habet altero. et continuo cōmouetur. et habet ſuum naſum declinantem ad partem ſue dextre maxille. et inter ſupercilia eius eſt magnum ſpaciū. et pili ſuperciliorum ſuorum creſcunt curnati. et ambulat inclinato capite. Et poſt ſe reſpiciens continue. et eius caro quotidie eleuatur. eſt vir doloſus et fraudulentus proditor. que omnia reperiuntur in hoc ſeductore. Et ait ei Dimna. Res ſignificant ſe inuicem. Iudicium autem dei ſuper eius creaturis Uerum eſt: in quo nulla eſt falſitas. ⁊ iuſtum eſt quo nulla eſt prauitas. Nos autem omnes qui ſub celo ſumus conſtituti. in dei voluntate exiſtimus. Uos vero viri ſapientie et doctrine audiſtis que iſte dixit. audite quoniam poſſet eſtimari ꝙ non eſſet aliquis ſciens res nec habens ſcientiam niſi ipe. Quod ſi eſſet bonum vel malum quod ab homine fit: a ſignis fieret: que ſunt in corpore ſuo. Uere: iam manifeſtum eſſet: ꝙ nulla ſpes eſſet viri iuſti colentis deum. nec mereretur ſua iuſticia et dei timore. Nec eſſet puniendus peccator de peccato ſuo. cum bonum vel malū non eſſet in poteſtate hominis. Sed ſigna que in ſuo ſunt corpore ipſa benificāt et malignant. Et qui facit iniq̄tatem et peccatū. non poſſet hoc euitare. et omnino eſſet coactus illud facere. Et faciens rectitudinem et iuſticiam: non poſſet illud facere. nec aliquis bonum agere. et vitare malum. Et ego iam multum laboraſſem auferre malos mores conſequentes in his ſignis. et non potuiſſem. cum non eſſet poteſtas huius in me. ſed in eo qui me creauit. Si eſſent in me mali mores. ſed abſit. quod in me ſint. Nā ſi eſſet in hominis poteſtate arbitrium: vtiqꝫ bona ſigna in ſuis corporibus diſpenſaſſet. Ego autem ſum innocens ab his que mihi opponuntur. nec me geſſi: niſi per ſemitā veritatis. Sed iam patuit omnibus audientibus ſtulticia tua. Et quia neſcis res: nec cognoſcis eas. nec es maior intelligēs ꝙ̄ ceteri. qui ſunt in hoc collegio. Et nullus fuit qui aperit os ſuū in ſtulticiam niſi tu. et errasti in tuis verbis. Et propter hoc es: ſicut ille medicus predictus. Et iam dicitur quidam dixiſſe ſue vxori. honora me tuo poſſe. et attende mihi. et non alijs. et relinque maculā aliarum mulierum. Et reſpice maculam tuam. et tuum cela obprobrium. quod noſcis. et tu es ſicut ipſa. Dixit princeps cocorū Quomodo fuit hoc? Et reſpondit Dimna. dicens ei:

¶ Parabola

Capitulum Tercium

¶ Dicitur ſuperueniſſe cuidam ciuitati nomine Merua inimicos. qui cū cepiſſent eorum mulieres. et interfeciſſent viros. Diuiſerunt inter ſe mulieres. Et aduenit ſorte cuidam eorum bubulcus. duas habens vxores. Et cū patronus eoꝝ affligeret ⁊ extenuaret eas fame: Surrexit quadam die ille cum duabus vxoribus ſuis ad colligendum ligna. Et inueniens altera ipſarū pecias panni accepit illas. qꝛ nuda erat. Et cooperuit cum eis ſuam turpitudinem. Dixit altera viro ſuo. Nunquid vides meretricem nudā: cū qua ſe cooperuit. Cui reſpondit vir. Ve tibi: dimittens perſonam tuam nudam ⁊ vituperas illam. que ſuam cooperit turpitudinem. nec reſpicis maculam tui ipſius. videlicet trabem in oculo tuo. in alterius autem oculo vides feſtucam.

¶ Viror quippe valde tui reſpondit dimna coco. vnde cor tuum temptauit te loqui: et quo ſentis in perſona tua ea que nouiſti de egritudine tui corporis. Et quia es mali coloris. et tuū corpus fetidū eſt. quia in te eſt pollutio corporis. ⁊ malicia operū. et quid temptat cor tuum eſſe in familia regis. mundi enim corpore ⁊ puri ab inquinationibus et maculis pertractare eius cibaria debent et parare ea. Et iam quidem noui maculas tuas celabam et occultabam ego et plures exercitus regis. Celaui autem eas vſqꝫ nūc nec eas reuelaui. conſiderans in corde meo. Si honorat eum dominus meus rex. nō nocet mihi. Sꝫ ſi faceret ei malū. non mihi prodeſſet. vñ apud me debebā illas reſeruare. Sed poſtq̄ꝫ patuit mihi de te odiū. et locutꝰ es mendaciū cū doloſitate tui cordis de his que ignoras. Dico tibi qm̄ non es dignus ſeruire regi in aliquo negocioꝝ ſuorum Etiam eſſe in curia ſua maxime cibum regis exercere. Reſpondit princeps cocorum: ⁊ dixit dimne. mihi dicis hec que audio: Cui reſpondit Dimna.

¶ Ita dico tibi qm̄ mala multa ſunt in te cōgregata. tu enim es claudus. ⁊ herenioſus. et crepatus. ⁊ ſcabioſus teſticulis. et ſcalpis te quotidie manibus. et caput tuū plenum eſt puſtulis. nec de cetero debes accedere ad officium regis

¶ Capitulum Tercium

¶ Cūqꝫ audiſſet princeps cocoꝝ ea q̄ dixerat cōtra ipſū D. ꝑmutata eſt eiꝰ facies. ⁊ ligua infiſcata palatu ſuo. cepit flere. qꝛ obloq̄batur de eo D. ⁊ ipm corā populo diffamauerat Et vidēs D. qūo fleret: dixit ei. Dignū eſt te flere et contriſtari die ac nocte, quoniam ſi ſciret rex ea que in te ſunt: elongaret te vſqꝫ ad extremitates mundi.

Capitulum Tercium

¶ Et audiens hec omnia notarius curie de quo leo confidebat. notauit omnia. quibꝫ relatis ad leonem. mandauit amoueri principem cocorum de ſuo officio. ⁊ ipſum de curia ſua expelli. Et ſcriptis omnibus que dixit D. et ſigillo in illis appoſito. remiſſus eſt ad carcerem. Et receſſerunt omnes de exercitu in viam ſuam in die illa.

Erat aũt in familia regis quidā noīe reſba. ꝙ fuerat amicus kelile obtinēs a rege locũ et ſtatũ. hic acceſſit ad dimnā ad carcerē. annũciauit ei ꝙ mortuus erat kelila. qui cum audiret: doluit multum. ⁊ duplicata eſt in eo triſticia eo ꝙ inter eos fuerat ſocietas et fraternitas. ⁊ fleuit amare dicens. Ue vite mee. quoniam deciſus ſum a meo fratre. et ab omni ſolacio et mei cordis fiducia. Iam quidem iuſte dixit qui dixit. Quoniam: quicunqꝫ fuerit percuſſus in vno: congregatur ad eum ex omni latere perſecutiones et tribulationes atqꝫ ſuſpiria. ſicut nunc mihi cui ſunt tot tribulationes congregate. tribulatio / ſcilicet carceris. Et qꝛ totus populus inſurgit aduerſum me ad condemnandum me. Et quia ſum deciſus a viris conſilij. et meis fratribus et conſanguineis. Nunc tñ laudo deũ qui recolligens ad ſe fratrē meũ k. Reliquit mihi de viris ſocietatis et dilectionis mee fratrem ſicut te. in quo recuperabo ruinam mei fratis K. Et confido iam in miſericordia dei: quam faciet mihi ſemper. Et in eo quod vidi de te quia poſuiſti curam ⁊ ſollicitudinem circa meũ negocium. Et ex miſeratione quam video te habere erga me. Et ſcio quoniam tu declinaſti ad me cum dilectione et fraternitate. ſicut frater meus kelila. et magis. Et quia tractans meum negocium. ſicut tractarat frater fidelis. et prius quidem congregauimus aliquid de pecunia. vt eſſet nobis in ſuſtentamentum vite. quod abſcondimus in quodam loco. Unde ſi videtur tibi apportare huc rogo vt facias. Feſtinauit autem Reſba quoniam dixerat ei Dimna. et extractis omnibus que ibi erant: detulit ante Dinnam. Et accipiēs Dimna ſortem fratris eius kelile. dedit illam reſbe. Et ait ei. Confirma cor tuum erga me in bonum. et reuoca

Capitulum Tercium

cogitationes tuas in me. et pertracta meum negocium. et indica mihi verba leonis. q̄ verba mea que locutus ſum ei referuntur. et attende verbis matris leonis. et habe curam de his que tibi dico. et de his que non dixi. Et qđ dicit̄ de me in domo regis ꝙ poteris bene intrare et exire ſicut volueris. Poſtea vero annuncia mihi om̄ia. Volo aūt ꝙ ſcias q̄m iſtud modicū quod tibi dedi. non ꝙ intendebā per hoc vt propter illud debeas me iuuare et eruere de periculo in quo ſum propter malum quod fecerim. Verūtamen tibi dedi illud et amore. qui olim fuit inter te et Kelilam fratrem meum. ꝛ quia de tuo confido conſilio et veritate tua ac de tua conſtantia. Nec aliquem vidi eorū quos reliquit Kelila. magis dignum ad poſſidendum illud q̄ te. Et propterea volo vt habeas illud. Et accipiens reſba qđ declarat ſibi D. iurauit ſibi ſignificare om̄ia que audiret a leone in cauſa ſua. Et remiſit pecuniam ad domum ſuam.

Poſt hoc vero ſurgēs diluculo reſba iuit ad domum leonis. inuenitq̄ iudicem et leopardum qui apportauerunt quaternos ante ipſum. Et cum lecti fuiſſet ante leonem mandauit notario reſcribere. ꝛ tradere eos leopardo. Et madauit iudex dimnam duci et conſtitui ante curiam. Et ſibi referri omnia que ipſe diceret et que apponerent̄ ei. Et cū exiſſent inde iudex ꝛ leopardus de palacio regis. ſuperuenit mr̄ leonis et mandauit leo. vt legerent̄ matri ſue omnia acta cauſe dimne. ꝛ audiēs illa oīa hec verba cepit loqui contra filium ſuum dicens. Ne diſpliceat tibi. ſi forſitan ad te aſpere loquar. quoniam video te non diſcernentem quid tibi bonum eſt aut malum. Nōne monui te. vt non deciperetur cor tuum in his que audis ab iſto inimico mendaci ꝛ deceptore. Conſulo autem tibi. vt reddas tuum populum ab eo tranquillum. Nam ſi vixerit diſſipabit tibi tuum exercitum. Et exurgens mater leonis receſſit a facie ſua iracunda. Audiens itaq̄ reſba verbum matris leonis exiuit de pallacio. et venit ad carcerem ad D. Et annunciauit ei omnia que mater leonis locuta eſt aduerſus ipſum: quādo mandauit leo acta Dimne legi coram ipſa. adhuc eo loquente ecce nuncius iudicis venit ad Dimnam. qui ductus conſtitutus eſt coram exercitu. Cunq̄ vero congregatus eſt po

pulus et exercitus. et dimna ſtaret coram eis. Dixit princeps exercitus dimne. Jam patuit mihi factum tuum. et verificauit mihi illud qui fidelis eſt. Nec amplius oportet me inquirere ſuper eo. aut plus inueſtigare illud. quia ſcio quoniam verum eſt Et quia iam requiſiui et inueni veritatem. Et niſi quia mandauit rex hoc fieri. habens miſerationem ſui populi et exercitus. vtiqꝫ iam te iudicaſſemus iuxta opera tua. Jnquit ei dimna. Audio verba tua. verba eius in quo nulla eſt miſeratio et bonitas. nec reſpiciens factum defraudatum et oppreſſum. nec requirens veritatem. et inueſtigans rectitudinem. nec examinans iuſticiam. Sed duceris poſt tuum appetitum. et intendis interficere mecum non ſit tibi verificatum de verbis que opponuntur. Sed nunc conqueror de te. quia impius et prauus non vult illud quod viri iuſticie et rectitudinis volunt Et reſpondens iudex ait ei. Oportet illum qui ordinatus eſt ſuper populo. retribuere viro iuſto ſecundum iuſticiam ſuam. et recognoſcere illam ſibi. et honorare ipſum inde. Et opportet etiam illum qui ordinatus eſt affligere peccatorem propter peccatum ſuum et flagellare ipſum iuxta ſuum delictum. vt reliqui audientes. timeant. et addant viri iuſti et recti in eorum iuſticia et rectitudine. Tibi autem magis expedit puniri in hoc mundo magis q̃ ad futurum ſarcinatus peccatis accedere. Nunc ergo confitere peccatum tuum et annuncia delictum tuum. et da gloriam deo fili mi: quoniam hoc faciens. bonum finem exequeris. liberabitur enim anima tua ab afflictione futuri ſeculi. ⁊ inſurget tibi bona fama. et omnes bonum de te loquentur. et a multis liberaberis tribulationibus. Remoue ergo a te friuola verba tua. que tu aſſeris. et non ſis de illis qui falſa proponunt. et pone confeſſionem peccatorum tuorum et quietem anime tue in domo futuri ſeculi. Nam iuſte mori melius eſt. q̃ inique viuere. Reſpondens dimna iudici ait. Audi me domine mi. Vere locutus es. et omnia verba tua iuſta ſunt. Et ſermones tui. ſermones viri ſapientis. Verumtamen. quando proſperatur fortuna hominis non debet tunc vendere finem ſuum pro iſto ſeculo maledicto. et perdito. Nec ſibi debet acquirere modicum quietis. pro multa ceterorum afflictione. Et debet dicere veritatem. et ſuum peccatum confiteri. Et ſi ego eſſem maior malefactor q̃ omnes homines huius mundi. quando audiuiſſem hec verba. cor meum humiliari debuiſſem. Et oculus mei intellectus bonam viam a mala diſcernere. quoniam quando ipſum corrigitur non poteſt ſuam relinquere maliciam. Sed quando preparat ei deus correctionem ſapientem et intelligentem ſicut tibi. cor ſuum obdurare non valebit. Sed redditur humiliatum per verba correctionis. et recognoſcens ſuum peccatum illud cõfitetur. Ego autem nunc cupio deliquiſſe vt dicis. et peccatum meum confiteri. vt ab hac tribulatione requiem inuenirem. et exire feſtinarem de hoc ſeculo maledicto, ad domum deliciarum et iocunditatum. Et vere tibi nunc dicerem quoniam peccaui. et peccatum confiterer quod non commiſi. audiens dulcedinem verborum tuorum cum conſilij rectitudine. et placeret mihi mori innocens. vt duplicaretur bonum meum in futuro ſeculo. Sed recordatus ſum quod dicunt ſapientes. Qui ſeipſum interimit. non habet partẽ in hoc ſeculo. nec in futuro. Et ſcio quidem ꝙ dicerem me peccaſſe. et morerer pro tanto imputaretur mihi. ſicut meipſum interfeciſſem et quo confiterer peccatum qḋ non commiſerim. Sed ego ſum innocens et mundus ab his que mihi opponuntur. quoniam meipſum necabo. et meum iuuabo aduerſarium ſuper hec. cum locutus non fuerim mendaciũ. Nec illud cogitaui mihi. Et defraudatus ſum in mea cauſa. et propter hoc mihi diſplicuit confiteri quod non cõmiſi. Et eius eſſe particeps. qui querit me perdere. tu autem ſcis. quantũ eſt in hoc negocio peccati. Sed ſi volueritis me iniuſte perdere. deus mihi adiutor erit. Tamen dico vobis illud quod heri dixi. Habete deũ pre oculis veſtris. et recordamini creatoris veſtri domini iudicium. nec ſubmittens rem. cum poſſitis penitere. quando non proderit vobis. Et ſcitote quoniã ſententia aliqua non debet proferri ſiue exprimi de re dubia ſed vera. et nota. Et ego quidẽ cognoſco me

¶Capitulum Tercium

ipſum magis ꝙ̃ vos. vobis autem de me malum eſtimantibus eſt cauendum. ne accidat mihi quod accidit cuidam ſeruo referenti quod nõ vidit neqꝫ ſciuit. Dixit princeps iudex et exercitus. Quomodo contigit illi⁝ dic nobis. Inquit Dimna.

¶Dicitur fuiſſe in ciuitate quadam vir habens vxorem pulcram. et prudentem et intelligentem. ita ꝙ omnes de eius prudentia mirabantur. et ceperunt exemplum ab ea. Acciditqꝫ cum vir iſte antedictus habens ſeruum. qui nitebatur agere cũ ea. ⁊ ipſam requiſiſſet multotiens. vt eam ad illicita moueret. ac illa renuiſſet. queſiuit ſeruus iſte inuenire modum nocte et die. quo ipſam turbaret. Contigit. vt cum exiret quadam die ad venandum. cepit duos pullos pſitaci. et papagalli. et parans eis caueam ad nutriendum eos. docuit vnum illorum in lingua edomico dicere. Ego vidi portarium cum domina mea iacentem. Secundũ vero docuit dicere. Ego amplius nolo loqui. Et docti ſunt pſitaci loqui lingua edomica. Nec aliquis de terra ſua potuit intelligere eos. Quadam vero die. cum eſſet vir in domo cum ſua vxore. acceſſerunt ad eum pſitaci garrientes. Et cum placeret viro vox eorum et cantus ignorans tamen quid dicebant. precepit ſue vxori eos conſeruare. et eis quotidie benefacere. Quadam vero die cum venirent ad eum peregrini ex regione edomica. et inuitauit eos in ſua menſa. Et comeſtione conſummata. ducte ſunt aues ille ad menſam. vt cantarent ante dominum. Et cum audirent peregrini verba illarum auium. ſtabant inclinato capite. ad terram reſpicientes ſibi inuicem pre confuſione. et mirabantur valde de illarum auiũ loquela. Et dixerunt patrifamilias. Nunquid intilligitis. quid dicunt aues iſte⁝ Quibus reſpondit. Non. niſi vocem illarum que mihi valde placet. At illi dixerunt ei. Nequaꝙ̃ tibi diſpliceat domine quod dicemus de verbis relatis ab auibus iſtis. cum vnus illarum dixit. ꝙ portarius iacuit cum vxore tua. Et ſecũda auis dixit. Ego nolo plus loqui. Et vtrum ſit credendum aut non. neſcimus. Quod audiens ſeruus, cito dixit

Capitulum Tercium

Et ego teſtor quod dicunt aues. Et mandauit dominus vxorem ſuam interfici.

¶ Uxor vero ſignificauit ei dicens. Inquire diligenter ſuper hoc quod audiuiſti. qm̄ tibi nunc patebit verbum huius mendacis. Nunc autem quere ab iſtis viris. vt interrogent aues ſi aliud ſciunt loqui de lingua edomica. niſi hec verba. quoniam iſta verba docuit eos ſeruus iniquus. qui voluit in me immittere libidinem ſuam. et nolui ſibi conſentire. Fecit itaqꝫ vir interrogare aues. Et nihil aliud ſciebant proferre niſi hec verba. Tunc cognouit dominus. quoniam ſeruus docuerat ipſas. Et mādauit venire ſeruum. Qui cum veniret ad eum: cum niſu in manu ſua: dixit ei domina. Ue tibi ſerue inique. quomodo temptaſti talia aduerſus me. Cui reſpondit ſeruus. ymmo ita eſt. Et corruens niſus ad oculos eius. fodit eos de capite. Et ait ei domina. Cito tribuit tibi deus ſecundum opera tua. quia dixiſti te vidiſſe. que non vidiſti. Et teſtatus es contra me falſa et iniqua. Tunc mandauit dominus ſeruum ſuum interfici. Et ſic digna factis recepit. ¶ Cum aūt attuli vobis parabolā hanc. quoniam quicunqꝫ facit ſicut iſte. cito retribuetur ei ſecundum facta ſua.

POſt hoc vero ſcripſit iudex omnia que dicta fuerant de Dimna. et que ipſe reſpondit. Et remiſit ipſum ad carcerem. Et recedentes: iuerunt omnes ad domū regis. Poſtea vero frequenter ibat Dimna: aſſerens multa verba. At illi non audiebant ipſum. Et ait mater leonis. Si relinquis dimnam viuum: et quo fecit omnia mala et aduerſa: adhuc inueniet maxima mala et tribulationes multas. Et incides in ruinam que reſartiri non poterit. Et factum eſt. cum ipſa loqueretur leoni de die in diem. intrauit hoc in animum ſuum. Et certificatus eſt. quoniam verum fuit.

¶ Et productus leopardus teſtificatus eſt de Dimna ea que ab ipſo et a kelila audiuerat. quoniam tranſiuit per domum ſuam. Et miſit rex pro lupo. qui erat in carcere.

iuxta Dimnam. et preſentatus regi teſtificatus eſt contra dimnam que audiuit de eo loquente ad kelilam. et que ſibi reſpondit Kelila. Tunc credidit leo. et nouit ꝙ Dimna decepit et ſeduxit ipſum. vt interficeret ſenesbam. Et mandauit Dimnam duci et interfici.

¶ Sic oportet virum intelligentem ab huiuſmodi cauere et ſcire. quoniam quicunque querit bonum ſuum cum malo alterius: peccat contra ſeipſum. ⁊ capitur in malicia operationum ſuarum.

¶ Explicit Capitulum Tercium. Sequitur Capitulum quartum

¶ De columba. et de fidelibus ſocijs

p

Oſt hoc vero dixit rex ſendebar Intellexi iam parabolã tuã de dilectis ſocijs ⁊ amicis. quos ſeparare facit ab inuicẽ. homo doloſus ⁊ ſeductor ſuis ſeductionibꝰ. Et ſcio ad quid peruenit eius finis. Nunc autẽ indica mihi de fidelibꝰ amicis quõ manifeſtatur et confirmatur eorum dilectio. vt benefaciet alter alteri in eorum dilectiõe et ſocietate. Inquit philoſophus regi. Scito ꝙ vir intelligens eſt adiutor amicorum ſuorum. Et amici ſunt ſibi inuicẽ adiutorũ. Nec eorum corrumpitur dilectio ex aliqua cauſa. Et de parabolis que adducũtur ad hec. eſt parabola de columba/ mure/ ⁊ coruo. Dixit rex. Quõ fuit. Inqͣt philoſophus.

¶ Dicitur fuiſſe in prouincia quadam apud quandam partem locus pro venatoribus ad quem omni die veniebat quidam ad venandum. Erat autem ibi magna arbor et ramoſa in qua erat nidus cuiuſdã corui. Quadã vero die dũ eſſet coruus in ſuo nido vidit

Capitulum Quartum

venatorem accedentem aput arborem quandam cum rethe et baculo magno. Et cũ videret coruus timuit et cogitauit in animo ſuo dicens. Jam fert venator iſte rem quam neſcio vtrum pro me ſit an pro alijs. Sed ſtabo videns quid faciet. Et ſecundum hoc ſciam me habere ac dirigere. Et accedens venator: diſperſit ibi grana tritici in omnibꝰ locis. Et ſtabat expectans prope rethe. Poſt vero modicum temporis ſpacium: ecce venit columba cum maxima turba columbarum: quarum omnium ipſa erat ductrix. Et maxime eſurientes hic et vbiqꝫ proſpicientes ſtatim viderunt triticum. non perpendendo de rethe: corruerunt omnes ad capiendum triticum. Et omnes in rethe capte ſunt. Et videns hec venator: gauiſus eſt non modicum. Columbe vero cum ſentirent ſe captas. commouebant ſe lamentabiliter hinc et inde. intendentes ac de ideraͣtes poſſe euadere a rethe. Quibus tandem ait columba ductrix earum. Nequaq̃ circa vanitatem attẽdere debetis. nec altera veſtrarum diligat ſeipſam. magis q̃ alteram. Sed omnes ſimul ſurgite. forſitan ſubleuãtes rethe poterimus eu[illegible]re ab iſto magno periculo. (quo nunc prochdolor ſumus conſtituti) Et fortaſſis c[illegible]libet liberabit ſe et alias ſecum. Fecerunt itaqꝫ ſubleuantes rethe de terra magno c[illegible]bore. et volabant cum eo per aerem. ita. vt videns venator mirabatur huius facti. et ſequebatur eas a lõge. Nec abſtulit ſuam ſpem ab eis deſperando. ſed eſtimans. ne quando aggrauate a rethe corruerent ad terram. Coruus autem hec omnia a longe vidẽs cogitauit in animo ſuo dicens. Volo ſequi eas vt videam tandem qualis erit earum proceſſus. et venatoris aduerſus eas. Et reſpiciens columba aliarum ductrix poſt ſe: vidit venatoren ſequentem eas repente. Et ait ſuis ſocijs. Ecce mi ſocij. venator ſequitur nos. nec deſinit nos querere. Nunc autem ſi volabimus per rectam viam verſus eum: non poterimus ab eo occultari. nec ceſſabit ſequi nos. Si vero volabimus per montes et colles et arbores cito ab eo occultabimur. qui ignorans iter noſtrum: cito deſperabit de nobis. et reuertetur in viam ſuam. Et prope nos in via eſt cauerna in qua eſt mus habitans. qui meus eſt amicus et ſocius. Et ſcio quoniam ſi ad ipſum peruenimus (ſicut ſpero) rodet rethe. et liberabit nos. Fecerunt itaqꝫ columbe. ſicut ſtatuerat earum ductrix. et volauerunt q̃ cito potuerunt. donec occultate eſſent ab oculis venatoris. et diſſipauerunt ab eo. ita. ꝙ abijt in viam ſuam. relinquens eas. Coruus autem eas a longe ſequebatur. vt videret finem de eis. et quomodo euaderent. Et vtrum liberari valerent a rethe. vt poſſet ex inde et ipſe pro ſe ingenia et argumenta ſumere. ſi ſibi ſimile cõtingeret. et ea in animo ſuo diligenter reſeruare. Cunqꝫ tandem columbe perueniſſent ad cauernam muris precepit ductrix. vt omnes ſe ſimul deponerent. in terram. que omnes ipſarum ductricis iuſſui obedierunt et depoſite ſunt ſimul.

¶ Inuenerunt autem murem qui iam preparauerat centum cauernas pro temporibꝰ neceſſitatum. Et vocauit eum columba ſambat nomine. Qui ſtatim reſpondit de cauerna. quis es tu? Et ait ei. Ego ſum columba ſocia tua. At ille exiuit ad eam. Et cum videret eam ſub rethe cum alijs columbis: mirabatur dicens ei. Soror mea dilecta: quid in hunc laqueum te ſubiecit? Et reſpondens columba ait. Neſcis: quoniam non eſt aliquid in mundo quod non ſit a deo propoſitum et terminatum. Diuina vero predeſtinatio fuit. que me ſubiecit in hunc laqueum. Et ipſa quidem mihi grana tritici reuelauit. et rethe occultauit donec incidi in ipſum ego et ſocie mee. Nec poteſt quis euadere ab eo quod eſt datum deſuper. Et ſi ſic ſoror mea aliquando enim obſcuratur ſol et luna. et capiuntur piſces in aqua profunda. in qua tamen non poteſt aliquis natare. Et aues deponuntur ab aere: quandocunqꝫ illud predeſtinatũ fuerit: ſine dubio. Quod autem coniungit pigrum ſuo placito. Illud idem ſeparat ſollicitum a ſuo propoſito. Et illud eſt etiam mi ſoror dilecta ꝙ me cum meis ſocijs in hunc laqueum ſubie

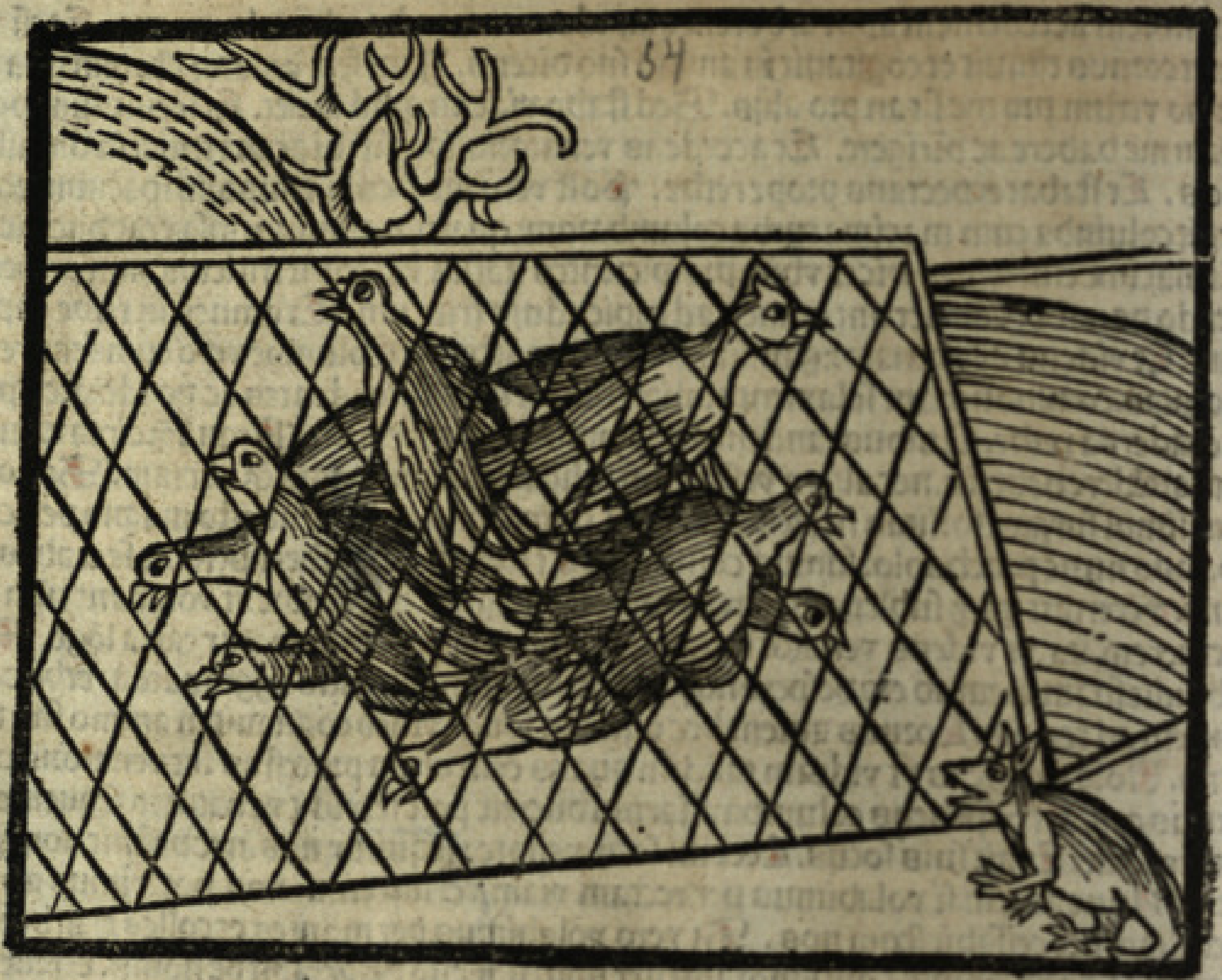

cit. Poſtea vero acceſſit mus. et cepit rodere rethe a parte in qua erat columba. Cui ait columba. Incipe ab alijs columbis. et abſolue eas. poſtea vero abſolue me. Et cum ei dixiſſet hoc verbum pluries: ille pro tanto non curabat. nec ei reſpondebat. Cumq̃ȝ illa multiplicaret ei loqui. dixit ei mus. Jam quidẽ dixiſti mihi hoc multociens. quaſi non querens liberationem tuiipſius. Et ait columba. Nequaq̃ȝ tibi diſpliceat petitio mea. Non em̄ dixi tibi hoc. niſi quia he ſunt ſocie mee. et ſubmiſerũt ſe mihi. et me ſibi dñam et rectricem poſuerunt. Debeo ergo eas conſeruare ſicut perſonam meam et magis. Et iam quidem ſunt obedientes meo cõſilio. ⁊ earum ſocietate. ⁊ adiutorio liberauit nos deus de manu venatoris. Nam ego non timebo ſi ab eis inceperis anteq̃ȝ ſoluas me. ⁊ remouero in vltimo. Tũc em̄ me derelinquere non poteris propter dilectionem ⁊ miſerationem tuã erga me. Et ait ei mus. Adhuc hoc quod facis. addit dilectionẽ ſocijs tuis in te. Ultimo vero rodit mus totum rethe. Redijt itaq̃ȝ colũba cum ſociabus ſuis illeſa.

¶ Parabola

Q Umq̃ȝ vidiſſet coruus qđ fecerat mus. q2 liberauit colũbas: voluit ei adherere dicens in corde ſuo. Quit ſcio mihi poſſe aduenire in proceſſu dierũ. ne forte accidat mihi qđ accidit colũbis. Nec habeo quietẽ ⁊ ſtatũ abſq̃ȝ ſocietate hui9 muris. Et accedens ad foramen muris: vocabat eum nomine proprio / ſcȝ ſambat. Dixit ei mus. Quis es tu? Cui reſpondit. Ego ſum coruus: videns quod accidit ſocie tue columbe. Et quia deus per manũ tuam illas liberauit: veni. ad adherendũ tibi. et habendum ſocietatẽ tuã. Ait mus. nulla eſt ſocietas inter me et te. Uerũtamẽ debet vir intelligens illud q̃rere qđ ſperat habere. et relinquere qđ non poteſt habere. ne ſit inſipiens. Sicut ſi quis putat ducere naues per deſertum. et currus per mare. Quõ nõ poterit inter nos eſſe ſocietas. cum ego ſim cibus tuus: tu vero deuorãs. Et ait ei coruus. aduerte tuum intellectũ. ⁊ cogita cũ aĩa. q2 mors tua mihi nõ ꝓderit. ſed tamẽ in tua vita multũ potero habere adiutoriũ cũctis dieb9 quib9 vixero. Nec eſt tibi conueniens poſtq̃ȝ veni

ad requirendū tuā amiciciā me confuſum a te repellere. ex quo de te apparet miſericor-
dia. et operum rectitudo. q̄uis non facias hec ad apparentiam; nec manifeſtet opera
tua alicui. Nam iuſti rectitudo nō poteſt occultari. nec miſericordia miſericordis. q̄uis
illas nitatur occultare. Etem̄ admodū ambre. quam ſi ligauerit q̄s in peciam ipa non (Simile de ambra)
pro tanto ceſſat redolere. Tu aūt non permutes mihi tuam cōſuetudinē. Nec mihi tu-
am prohibeas amiciciam. Et ait ei mus. Scito ꝙ odiū maximū eſt odiū ſubſtantiale.
Nam odiū accidentale ceſſat. cum ceſſat accidens. odiū vero ſubſtantiale nō poteſt ceſ-
ſare. Sunt autem duo. ſicut odiū elephantis cum leone. quoniā eſt odiū belli. aliquan
do em̄ interfecit elephas leonem. Aliqñ vero leo elephantē. Alterum vero odium eſt ex
duabus rebus propter vnam ſicut quod eſt inter te et murilegū. et odium qđ eſt inter te
et me. quoniā hoc odiū nō eſt propter malū. qđ eſt a me aduerſus te. ſi hoc odiū eſt inter
nos propter malū quod ſcriptū eſt de me et vobis. Nec vnꝗ̄ pax eſt in odio ſubſtantia-
li q̄uis pacem habeant. in fine tamen peruertitur. Nec eſt confidendū de pace inimici.
Aqua em̄ ad ignem calefacta vt ſit calida ſicut ignis. ſi proiciať ſup ignē: extinguit illū
¶ Aſſimulauerunt quoq; ſapiētes illum qui ſuo adheret inimico. et qui ponit ſerpentē
in manu ſua. Nec ſcit qñ aduertať ſup ipm vt mordeat eū. Vir aūt intelligēs et doctri-
natus nūꝗ̄ credit ſuo inimico. ſed elongat ſe ab eo. ne ei contingat ſicut cuidā q̄ ſerpentē
nutriuit in domo ſua. Inquit coruus. Quō fuit hoc. Rn̄dit mus ¶ Parabola

¶ Fuit vir quidam ſimplex. in cuius domo ſerpens morabať. Sperabant autē vir et
vxor eius valde fortunoſum eſſe: cum eis ſerpētem ducere moram. quod etiam illius pa
trie erat conſuetudo. Quadam vero die dominico vir miſit familiā ſuā cū vxore ad ec-
cleſiam: ipo manente in lecto. qꝛ capitis dolorem patiebatur. Et facto ſilentio in domo:
ſerpens exiuit cauernā (circūſpiciens late) Vir autem miſit ianuam verſus ignē ſemi-
apertam. et videns ꝙ ſerpens (poſtꝗ̄ neminē domi ſenſerat) caudam miſit in ollam. in
qua decoxit mulier eſcas circa ignem. Et veneno immiſſo: abijt in antrū ſuum. Et cum

Capitulum Quartum

hoc paterfamilias videret: ſurrexit et fodit olam cum decoctione ſub terram. ne quis ab eo cibo infirmaretur. Adueniente autem hora ſolita q̄ ſerpens q̄rebat eſcam quam mulier frequenter ei dabat. Ecce vir cum ligone ſtabat ante foramen expectans ſerpentis exitum. Et cum veniret ſerpens ad foramen: erexit caput. et ſedule ſe circūſpexit. quia recordabatur malicie eius. Vir autem volens percutere: ſerpens ſenſit hoc. et fugit in antrum quia ſciuit ſe malefeciſſe.

Eadem parabola.

¶ Et poſt aliquod dies mulier imprecabatur viro: vt ſe cum ſerpēte vniret. et odiū ſuum deponeret. In qđ vir conſenſit. Et iuit ad foramem et vocauit ſerpentē dicens ſe cū eo velle vnire. ⁊ odiū inter eos auferre. Cūq̄ꝫ hoc ſerpens audiret. dixit. Nunq̄ꝫ reintegrabitur inter nos amicicia noſtra. q꞉ cū recordaberis maleficiꝫ mei. quō venenū in ollam ad interficiendū te et familiam tuam poſui. Etiā qñ ego recordabor qđ tu cū ligone ad puniendū me: percuſſiſti abſq̄ꝫ vlla miſericordia. tunc non poteſt ſtare amicicia noſtra. Et ergo melius eſt. vt quilibet noſtrum ſolus et ſine mora alterius habitet.

Inquit coruus. Intellexi q̄ꝑ verba tua. Verūtamen debes naturā tuā cognoſcere. et iuſticiā verboꝝ meoꝝ. Nec ſit aſperū tuū verbū aduerſus me. Nec elōges me a te. dicens. non eſſe locū mee ſocietatis tecū. nec poteſt eſſe. Viri eñ intelligentes et nobiles requirūt bonitatem vt ei adherent. Amor autē qui eſt inter fideles amicos nunq̄ꝫ ſeparat᷑. ſi aūt ceſſat eius ſeparatio. tarda eſt ⁊ cito reintegrat᷑ amicicia Quia qđ bonū eſt: durabile eſt. et ſimulat᷑ vaſi aureo. quod cū rūpatur longo tempore. cito reintegratur ſi ſeruat᷑. Separatio aūt amicicie inter malignos proxima eſt. ſed coniunctio tarda. Sicut vas figuli cito rūpitur. ⁊ nūq̄ꝫ reſanat᷑. Vir aūt nobilis diligit nobiles in vna vice qua viderit eos. et in die vna qua eos cognouerit. Amicicia vero ſtulti non eſt aliud niſi auaricia. Tu aūt nobilis es. ⁊ ego indigeo ſocietate tua. Nec deſcē

Capitulum Quartum

dam a te apud ianuas domus tue perſiſtens. nec comedam nec bibā. donec mihi eris
in ſociū. ¶ Reſpondens mus ait. Jam volo amiciciam tuam. qꝫ nunq̄ꝫ conuerti faciem
alicuius inanem. a petitione ſua. Verūtamē incepi tibi loq̄ talia verba et querere occaſi
ones anime mee pro te. vt non prouocetur cōtra me. Nec ei reſeruē cauſam querele aduer
ſus me. Jdeo oſtendi tibi iam. quoniā ſi voluiſſē: potuiſſem vtiqꝫ euitare ſocietatē tuam
et preſeruare me a te. ſi forſitan maligna mihi egeris nō glꝫeris cōtra me dicēs. inueni in-
q̄ꝫ murē abſqꝫ cōſilio et intellectu. nec potuit ſibi cauere a me. et deceptus eſt. Neqꝫ cōtin-
gat mihi: ſicut contigit gallo cuidam. Jnquit coruus. Quomodo eſt factum. Reſpon-
dit mus. ¶ Parabola

¶ Tempore hyemali nocte quadā perfrigida exiuit vulpes quidā famelicꝰ vt ſibi cibū
colligeret. Et veniente ipo ad predium quoddā: audiuit gallū in lentiſco canentem. Et
feſtinans vulpes ad arborē: inquiſiuit a gallo. Galle quid cantas in hac tenebroſa ꝛ fri
gida nocte. Reſpōdit gallus. Annūcio diem quē ex natura noſco ſtatim venturū quem
omnibus meo cantu inſinuo. Ait vulpes. Ex hoc cognoſco te aliquid faticinij ꝛ preſagij
diuini habere. Audiens hec gallus letatus eſt. Et iterū incepit cantare. Et tūc vulpes
incepit coriſare et ſaltare ſub arbore. Et ſic inquiſita cauſa a gallo. quare vulpes ſalta-
ret. Reſpondit. Quia video te ſapientem philoſophum cantare. merito et ego coriſare
debeo. Quia cum gaudētibus gaudere debemus. Et dixit. O galle priceps omniū aui
um non ſolū dotatus es vt in aere. ſed etiam in terra more prophetarū tua faticinia om
nibus creaturis terrenis nūcies. O feliciſſime. qꝫ pre omnibꝫ te natura ornauit. deſcē-
de vt tecū poſſim contrahere ſocietatē. Sed ſi illā integre fauere non velis. ſine tamē me
oſculari dyadema et coronā tui inſignis capitis. vt poſſim dicere. Oſculatus ſū caput
ſapientiſſimi galli qui fert coronā inter omnes aues. Et audiens hec gallus. deſcendit.
confidens blāditijs vulpis. Et inclinauit caput vulpi. quod arripiens vulpes: gallum
comedit. ſuamqꝫ famem refecit. Et dixit. Ecce inueni ſapientem abſqꝫ omni prudentia

Capitulum Quartum

¶ Hanc parabolam tibi dixi. ꝙ gallus merito precogitaſſet inueteratum odium inter
ipſum et vulpem. Sic gallus factus eſt cibus vulpis. Sed confide tibi dixit mus ad
coruũ. ꝙ verba tua non ſint bilingui collo expreſſa. ¶ Et poſt hoc exiuit mus de ſuo fo
ramine. ⁊ ſtabat in oſtio. Dixit ei coruꝰ. Quare ſtas in hoſtio? ⁊ q̇d ꝓhibet te exire ad me
et eſſe mecũ? Nũquid remanſit in animo tuo aliq̇d timoris adhuc de me? Et ait ei mus
Duo ſunt apud homines huius ſeculi. ſcȝ donũ perſone. et donũ manus. Illi vero q̄
donant donũ perſone. ſunt fideles. et qui conuerſant̄ ad inuicem in eorũ amicicia Qui
vero donant donũ manus. hi ſunt. qui iuuant ſe inuicē in omni re. cuiꝰ amor vtilis eſt.
Qui vero bene facit pro bono ſuo in futuro ſeculo. ſimulat̄ venatori ꝓiicienti triticum
auibus. non ad vtilitatē earũ ⁊ miſericordiā. ſed benefaciendũ ſibi procurandũ vitā ſu
am. Donũ quippe perſone eſt melius q̄ȝ donũ manus. Et iā quidē credidi in dono per
ſone tue. et placuiſti aīe mee. Nec ꝓhibet me exire ad te malicia cordis que eſt in te. Et
ſcio quidē quoniā multos ſocios habes. quoꝝ fũdamentũ nature eſt ſicut natura tua
nec eoꝝ conſiliũ eſt erga me ſicut conſiliũ tuum. timeo enim. ne quando viderit me ali-
quis eoꝝ tecũ: q̄rat me perdere. Dixit ei coruus. Signũ fidelis ſocij eſt. vt ſit ſocius ſo-
cij ſui. et ſit inimicus inimici ſocij ſui. Nec apud me habeo ſociũ vel fratrem qui non ſit
tibi ſocius: et diligat te. et facile erit apud me perdere. et exterminare omnes qui nō eſſēt
ſic erga te. Poſt hoc vero exiuit mus ad coruum. ⁊ ad eum acceſſit: ꝓmittentes ſibi inui
cem fidem et dilectionem. habitauerũt quoqȝ ſimul pacifice et confidenter narrantes to
ta die parabolas ⁊ hiſtorias mũdi. Et factũ eſt: cum traheret ibi moram: dixit coruꝰ mu
ri. hec tua cauerna prope viam hominũ eſt. timeo. ne q̄n ipſi apponentes oculos in me
offendent me. Sed ego ſcio locũ bonũ et vtile habitaculũ. in quo ſunt multi piſces. et
aqua et fructus. Et habeo ibi ſociũ de aīalibus aque. volo vt eamus ibi. et illic manea
mus. Dixit ei mus Uolo inqȝ tecũ venire ad locum illum. quoniā hũc locũ multum ab
horreo Dixit ei coruus. quare ipſum abhorres? Reſpōdit ei mus. multa importuna ac
ciderunt mihi. que tibi narrabo: quando erimus ibi. Et accipiens coruus murem per
caudam: volauit vſqȝ ad aquam. in qua erat illud animal ſocius corui. quod erat teſtu-
do. Et videns hos animal ſubmerſit ſe in aqua. q2 non cognoſcebat eos. Et depoſito
mure ab ip̄o coruo ad terram. poſuit ſe coruus in arbore. vocauitqȝ illũ ſociũ qui erat in
aqua ſuo proprio noīe. Qui cum cognoſceret vocem eius: exiuit ad eum. ⁊ gauiſus eſt. ⁊
cum quereret ab eo vnde veniret. narrauit ſibi omnia que viderat. ab hora qua viderat
columbas. ⁊ omnia que tractauerat cum mure poſtea vſqȝ in illam horam. Et mirata te
ſtudo de intellectu muris. eiuſqȝ prudentia et legalitate. acceſſit ad eum. et ſalutauit eum
querens ab eo. quare venit ad illum locũ. Dixit coruus muri. Dic modo verba que mi
hi promiſiſti dicere cum eſſem us in alio loco. ⁊ reſponde ad illud quod interrogat te. te-
ſtudo ſocia noſtra. Et cepit mus narrare ſua facta. dicens

¶ Fuit principium habitationis mee in tali terra in domo cuiuſdam viri ſancti heremi
te. qui nũqȝ habuerat mulierē. qui cum offerrent ſibi homines ſingulis diebus panem
vt comederet ad ſui ſufficientiam. reſiduum colligens in caniſtro: ſuſpēdebat in domo
Ego autem me obſeruabam: donec exiret heremita. tũcqȝ ſaltans ad caniſtrũ: nihil ibi
relinquebam. et comedens quod volebam. dabam reſiduũ alijs muribus. qui erant in
domo. Et cum niteretur heremita ſuſpendere caniſtrũ in tutiori loco. in quo non poſſē
peruenire: nihil ei proficiebat. Quadā ꝟo die cum ſuperueniret ei peregrinus quidam
qui comederunt et biberunt ſimul bene. Et accipiens heremita totum reſiduum q̄ð eis
remāſerat poſt cōmeſtionem: repoſuit in caniſtro. ⁊ ſuſpēdit illud ⁊ loquebat̄ peregrinus
q̄uo perābulabat mũdum. ⁊ iuerat vſqȝ ad extremitates eiꝰ. nec reliquerat locũ in quo
non fuiſſet. et viderit mirabilia mundi. et monſtra. heremita ꝟo non attendens verbis
peregrini: non ſinebat trepidare ſuis manibus aduerſus caniſtrum. vt me fugaret. Et
videns hoc peregrinus: turbatus eſt contra heremitam: dicens. Ego narro tibi verba

Capitulum Quartum

tu autem non attendis ea. nec tibi ſapiunt. Et ait ei heremita. Nequaq̄ domine. ymmo
delector multum in verbis tuis. et ſapiunt mihi ſermones tui. ſed hoc facio ad fugan-
dum mures qui ſunt in domo. qui iam me diu turbauerunt et moleſtauerūt deuorātes
omnia que ſunt in domo. et nihil relinquētes mihi. Et ait peregrinus. dic mihi. Eſt ne
vnus mus: aut plures? Cui dixit. Plures ſunt mures domus. verūtamē vnus eſt mus
qui pre ceteris alijs me turbat et infeſtat. Et nec valet mihi conſiliū ꝛ argumentū cōtra
eum. Et ait ei peregrinus. Reduxiſti ad mei memoriam verbū cuiuſdā mulieris dicen-
tis ſocie ſue. Non cambuit hec mulier zizanias excorticatas pro non excorticatis ſine
cauſa. Inquit heremita. Quomodo fuit? Inquit peregrinus.

¶ Quadam die hoſpitatus fui in domo cuiuſdam. et cum comediſſem in ſero: prepara-
tus eſt mihi lectus vt dormirem. Et cum intraret paterfamilias in lectū cum vxore ſua:
audiebam verba eorum quando loquebantur ad inuicem. Erat enim lectus meus pro-
pe lectum ipſorū. Diuiſit tamen a ſe inuicem per velū. vt poſſem audire et intelligere ver-
ba ſua. Et audiui circa mediam noctem verba viri dicentis ſue vxori. Volo cras inui-
tare quoſdam amicos ad prandendum mecum. Et reſpondens vxor: dixit ei. Non ceſ-
ſas omni die facere conuiuia. et conſumis omnia. nec aliquid relinquis in domo tua.
Cui reſpondit vir. Nequaq̄ diſpliceat tibi quod facere volo. Quicunq̄ enim intendit
accipere et non dare: ſed ſemper congregare et reponere: erit finis eius: ſicut finis lupi.
Inquit mulier. Quomodo fuit? Ait vir eius.

¶ Dicitur fuiſſe quidam venator. qui cum exiuiſſet quadam die cum ſuo arcu et ſagittis
ad venandum in ſilua: non procul a ciuitate. occurrit ei ceruus. et ſagittans eum: inter-
fecit. accepitq̄ ipſum. et redibat ad domum ſuam cum eo. Et cum ambularet per viam
occurrit ei aper quidam. et ſequens eum aper: volebat eum interficere. Qui cum hoc vi-
diſſet: deponens ceruum ab humero ſuo. ſagittauit aprum. et percuſſit eum in corde ſuo

Capitulum Quartum

Aper vero ſentiens vehementiam doloris vulneris: irruit in hominem. et vulnerauit
cum ſuis dentibus. ſcindens ventrem ſuum. et mortuus eſt homo. Aper etiam cum lo
taliter vulneratus eſſet: mortuus eſt cum eo. Et cum tranſiret ibi lupus: vidit aprum/
ceruum/ et hominē mortuos. et gauiſus eſt. et dixit in corde ſuo. Debeo conſeruare hec
omnia que inueni. vt ſint mihi conſeruata pro temporibus neceſſitatum. ne valebo de
eis guſtare hodie. ſed ſufficit mihi nunc rodere cordam arcus. Et accedens ad arcum
cepit rodere cordam. que prorupta: ſubito percuſſit eum in tramite. et mortuus cecidit.
TAduxi vero hanc parabolā. vt ſcias. q̄m non eſt bonū ſemꝑ ꝯgregare diuitias
et non vti eis. nec comedere et gaudere cum eis. Et ait vxor ei. vere dicis. Ueru
tn̄ habeo quātitatem zizanioꝝ que ſufficit tribꝰ vel q̄ttuor boibus. Et ſurgens
tempeſtiue: procurabo parare eas. pro quibus volueris. Mane vero ſurrexit mulier.
Et acceptis zizanijs excorticauit eas. et expoſuit ſoli ſuo puero. precipiens. vt eas cuſto
diret ab auibus et canibꝰ. Et cū recederet inde mulier. venit canis domus: puero non
vidente. ⁊ comedit de eis quātum voluit. vltimo vero minxit ſuper reſiduū. Et videns
hoc mulier deſpexit eas. vt fieret de eis aliquid cibi. Et accipiens eas. iuit ad plateam vt
cambiret eas pro zizanijs non excorticatis equaliter. Et me vidente hoc. audiui a quo
dam circūſtante. Qui dixit ad aliū. Ecce quare hec pro nō corticatis dat zizanias corti
catas. hoc non niſi pro aliqua cauſa. Sic quoq; dico tibi de iſto mure. quē tu dicis ſal
tare ſuper caniſtrū inter omnes ſocios ſuos non eſt hoc. niſi ex maxima cauſa. Nūc ve
ro affer mihi ligones et picones. et perfodā in cauernā ſuā. ⁊ videbo ſecretū illius mu
ris. Et apportauit ei heremita. Ego aūt miſer teſtudo audiens hec omnia ſtabam in ca
uerna cuiuſdam ſocioꝝ meoꝝ. Erant aūt in cauerna in qua erat habitaculū meū mille
talenta auri ignorās tamē q̄s poſuerit ibi illa. que omni die exponebā mihi. ita vt gratu
letur animꝰ meꝰ in eis. ⁊ corroboret nimis. Poſt hec vero accedens peregrinꝰ ad cauer
nā. et fodit eam. donec ꝑuenit ad aurū. Et accepto illo dixit heremite. Non poterat hic

Capitulum Quartum

mus aſcendere ad locum ad quem aſcendebat: niſi cauſa huius auri. hoc enim admini
ſtrabat ei vigorē et virtutē. et corroborabat cor ſuum. Nūc vero videbis ipm nihil poſſe
nec habebit prerogatiua ceteris muribus. Et audiens ego verba peregrini: ſciui. qm̄
verum erat. et arripuit me inde dolor in aīa. et ſopor mentis et debilitas virtutis. Da
ne vero ꝯgregati ſunt ad me oēs mures ſocij mei ſicut ſolebāt ad me venire oī die. vt eis
eſcā ſolitā exhiberē. et dixerūt mihi. Jam rapuit nos fames. nec habem⁹ aliq̄d cibi. Tu
aūt ſp̄ fuiſti nobis refugiū et ſpes nr̄a. procura igiť nobis aliq̄d. Et accedēs ad locum
ad quē ſaltare ꝯſueuerā niſus fui illuc aſcēdere. ⁊ non potui. Et illi videtes me nō poſſe
aſcēdere: ⁊ nō dare eis aliq̄d. ſū factus vilis et deſpect⁹ in oculis ipoꝝ. Et dedignati ſūt
me. Et audiui quendā eoꝝ dicere mihi. Jā perditus eſt soci⁹ iſte nr̄. nec valet ad aliq̄d.
Nūc abiet vnuſq̄ſq; in viā ſuā. et delinq̄mus eū. nec ampli⁹ attendam⁹ ei. qm̄ videmus
ipm nihil poſſe. nec facere ea/ſcȝ que faciebat. ymmo dico vobis. q꞉ deinceps ipe indige
bit nobis. querēs a nobis ſubſidiū. Declinem⁹ igiť ab eo. et curet vnuſq̄ſq; negocia ſua
propria. Et recedentes om̄s: dereliquerūt me. nec ampli⁹ acceſſerūt ad me. nec dignabā
tur reſpicere me. Tūc dixi in mea mente. non videnť mihi ſocij ⁊ amici. cōſanguinei. fra
tres. et proximi. niſi oēs declinantes ad auariciā. et ſeq̄ntes diuitias ⁊ gl̄ias mūdi. Nec
eſt nobilitas/conſiliū/fides/⁊ ſapīa: niſi in diuitijs. Jnueni eīm illū q̄ caret diuitijs. qn̄
aliq̄d facere intendit: nō ſuccedit ei illud: ſicut vult. nec habet poteſtatē illud pficere. Si
cut aq̄ riui in poteſtate ſua: q̄ ſi exiccatť: nō habet poteſtatē fluendi. Et inueni: qm̄: q̄ non
habet diuitias: nō habet frēs. Et q̄ nō habet fratres. nō habet genus. Et q̄ nō habet ge
nus. nō habet plem. Et q̄ nō habet prolē: nō habet memoriā. Et q̄ non habet memoriā.
nō habet intellectū. Et q̄ nō habet intellectū. nō habet hoc ſclm̄/ſcȝ. nec futurū. nec pri
cipiū. neq; finē. Homo eīm qn̄ caret diuitijs. indiget ſubſidio alioꝝ. et tūc habeť a ſocijs
odio. et eū delinquūt cōſanguinei et amici. et noti eius obliuiſcunť ipius et crediť vilis
apud eos. Et qn̄ q̄s conſtituiť in paupertate. exponit ſe morti. ⁊ vēdit aīam ſuā. et deū ſuū
et eius obliuiſcetur. Nec reſpicit ante et retro. et relinquit oīa. donec dejicietur. Et ideo
nō eſt in mūdo peius paupertate. Lignū eīm plantatū in terra. ⁊ raſū ab oī parte. meli⁹ eſt
apud me. q̄ꝫ q̄ indiget donis alioꝝ. ¶ Paupertas eīm eſt pricipiū oīs laboris. et cauſa oīs
timoris ⁊ tribulationis. Aufert eīm corda magnatorū terre. ducit cōſules ſtult⁹. ⁊ dn̄os
infatuat. Aufert eīm ſermonē ſapientū. et cōſiliū ſenū tollit. Et eſt origo oīs triſticie. de
cidit vitā. aggregat tribulationes. Et q̄cunq; vulnerat⁹ eſt vulnere paupertatꝫ. impoſſibi
le eſt. q꞉ nō tollať ſibi māſuetudo. ⁊ acquirať p̄ ōptitudo. Et quicūq; caret māſuetudine
operū. caret nobilitate. peccabit. et p̄cipitabitur. Et quicūq; precipitať. contriſtať. Et q̄
cūq; ꝯtriſtatur. p̄dit intellectū: ⁊ obliuiſciť ſue intelligētie. Et inueni. qm̄ qn̄ quis depau
perať: ſuſpicať de eo omē malū. qd̄ nō patrauit. ⁊ q̄ alij faciūt: attribuūť ei. nec eſt in mū
do bona cōſuetudo q̄ laudať diues: q̄n etiam vituperet pauper. Qm̄ ſi fuerit prodigus:
diceť cōſumptor bonoꝝ. Et ſi prorogauerit iram ſuā in negocijs. diceť debilis. atq; remiſ
ſus. Et ſi fuerit vir intelligēs cum nobili anima. diciť feſtinus. Et ſi fuerit refrenans ſu
os mores. diciť ignorans. Et ſi fuerit fortis corde. dicetur fatuus ⁊ ſtultus. Et ſi fuerit
ſermocinator. dicetur verboſus et linguoſus. Et ſi fuerit taciturnus. dicetur beſtia. Et
ideo mors melior eſt paupertate. que inducit hoīem in temptationē ⁊ vtilitatē. vt petat ab
alijs. et maxime. qn̄ neceſſe fuerit petere a ſtultis aut auaris. qm̄ reddunt ipm cōfuſum.
Expedit virū nobilem pauperē immittere manū ſuā in ore ſerpētis. ⁊ extrahere inde ve
nenū. et illud ſorbere magis q̄ꝫ petere hoī ſtulto. Et dꝫ: q꞉ q̄cūq; fuerit laborās languorē
ſui corporis. ita. vt nō ceſſat ab eo. donec ſeparet a ſocijs ⁊ amicis. vel q̄ fuerit peregrin⁹
in terra q̄ nō recolligiť ab aliquo. nec habet coadiutorē. eſt ei mors melior q̄ꝫ vita. q꞉ vita
ſibi mors eſt. Mors āt eſt ei liberatior requies. ⁊ aliqn̄ cogiť paup̄ ꝓpter ſui nimiā pauperta
tem. furari. occidere. ⁊ defraudare. q̄ peiora ſūt p̄mis operibꝫ. q̄ relinq̄t. Qm̄ dicūt ſapiē
tes. Expedit hoīem poti⁹ eſſe mutū ⁊ veracē. q̄ꝫ loquētē ⁊ mēdacē. Et melius eſt. nō eſſe q̄ꝫ
eſſe verboſū. Et etiā in ipa veritate. Ego aūt dū eſſem in cauerna. qn̄ extraxit peregrinus

Capitulum Quartum

aurũ de foramie. Et diuiſerũt ſibi illud inuicẽ. Et accepit heremita ſuã partem ponens
ipam in marſupio ſub capite ſui lecti: niſus fui rapere de eo aliq̃d. vt forſitã per hec reſti
tuerẽt mihi ꝟtus et vigor. et cõ uerterẽtur ad me amici ꝛ noti mei. ꝛ ſurrexi dũ dormiret:
et acceſſi ad eũ. Et ille excitatus eſt meo ſtrepitu. Et cũ baculũ haberet circa ipm: percuſ
ſit me baculo in capite fortiter. ꝛ fugiẽs ego. intraui cauernã. Et cũ a me dolor percuſſio
nis receſſiſſet rapuit me cõcupia. ꝛ ſeduxit me viciũ: ita. vt ſecũdario irem ad capiẽdum
illud. Et cũ acceſſiſſem ad lectũ: ipe ꝓ̃ptus ꝛ vigilãs cõtra me: accepto baculo ſcđario
me percuſſit in capite: ita. vt de vulnere ſanguis emanaret. Et recedẽs inde cũ amaritu
dine aie et dolore: reuoluẽs me ſuꝑ ventrẽ: donec ꝑueniẽs ad cauernam: ꝓſtraui me ibi.
Ego aũt ꝓpter dolorẽ: erã ſemimortuꝰ ꝓſtratus in terra abſq₃ dolore ꝛ itellectu: pre nimio
dolore q̃ me occupauit. Ita q̃ ex nunc dedignatꝰ ſum oẽm pecuniã et diuitias. vt etiam
memoria eius mihi inducit cordis terrorẽ. et mẽtis turbationẽ. Et ꝯſideraui in mea mẽ
te et vidi. ¶ qm̃ nullus lãguor ꝛ tribulatio in mũdo eſt qui nõ cauſet ex concupia ꝛ vitio
Et habitator huiꝰ mũdi trãſfertur cõtinue de tribulatiõe in triſticiã. Et vidi differẽtiã q̃
eſt inter prodigũ et auarũ: q₂ maxima eſt. Inueni enĩ. qm̃ qui ꝯtentꝰ eſt ſua porcione bo
norꝫ. nec expetit vltra q̃ꝫ datũ fuerit ſibi: diues eſt. et illud ei valet plus q̃ꝫ omnes diuitie
Et audiui ſapientes dicẽtes. qm̃ nõ eſt intellectus: ſicut illius qui premeditaẽ ſua facta
nec eſt nobilitas: ſicut boni mores Nec ſũt diuitie. ſicut diuitie eiꝰ: qui gaudet ſua ſorte
Nã ei meliꝰ eſt illud modicũ. qđ ei ꝑmanebit. q̃ꝫ multe diuitie q̃ cito recedũt. Et dicũt ſa
pientes q̃ meiꝰ cũ honore eſt miſeratio ꝛ caput dilectionis et trãſmiſſio lr̃arũ. et eplarũ
ſocietatis. et caput intellectꝰ. cõſiſtit in ſcia rei ꝑñtis ꝛ nõ ꝑñtis. Et homo melioris ani
mi eſt. qui procul ſe facit a re. ad quã nõ poteſt ꝑuenire. Et factus eſt finis negociorum
meorꝫ eſſe cõtentus de mea ſorte. et declinãs a domo heremite veni ad illũ locũ deſertũ
ibi acq̃ſiui ſocietatẽ colũbe. et nũc vſq₃ hodie. Et fuit eiꝰ ſocietas cauſa. vt adhererẽ et mi
hi coruus iſte. qui cũ exponeret mihi ſocietatẽ. q̃ eſt inter te ꝛ ipm. ꝛ ſignificaret mihi qm̃
volebat venire ad te. volui ego venire ſecum. qm̃ diſplicuit mihi habitare ſolus. q₂ non
eſt in mũdo leticia. ſicut ſocietas amicorꝫ. nec triſticia. ſicut eſſe abſq₃ amicis ꝛ ſocijs Et
totũ probaui et cognoui. qm̃ nõ debet q̃rere q̃s de hoc mũdo. vltra ſtatutũ qđ ipe nouit
poſſe ſatiſfacere ſue oportunitati. ꝛ euitare malũ ſibi. qđ q̃ deſtatutũ eſt victꝰ ꝛ habitacl'z.
Nam ſi dareẽ homini totus mũdus cum oibus q̃ ſunt in eo. nõ ꝑcipiet de eo. niſi illud
modicũ quo ſatiſfacit neceſſitati ſue. Reliquum vero non ſibi. ſed alijs ſeruat. Et ideo
veni ego cũ coruo ad hoc. vt ſim tibi frater et ſocius. ꝛ volo. vt ſit gradus meꝰ apud te. ſi
cut gradus tuus apud me. Et factũ eſt. cum cõſummaſſet mus ſua ꝟba. Rñdit ei teſtu
do dulci ſermone. ꝛ lingua humili dicẽs. Intellexi quippe ꝟba tua. ꝛ video te bene retine
re in mẽte tua oĩa q̃ paſſus in te fuiſti. ꝛ q̃ nũc narraſti. Nũc aũt nequaq̃ꝫ tuũ cor corrum
paẽ ꝓpter illa. et remoue de corde tuo triſticiã. q₂ bona res non cõſiſtit niſi in bona ope
ratione. Sicut eger ſciens ſuã egritudinẽ et eius curationẽ. Et niſi ſuã ſanet egritudi
nem. nec ei valet ſua ſcientia. nec q̃etem inueniet. Nũc aũt ad intellectũ ꝛ ſciẽtiam te con
uerte. nec doleas de amiſſione diuitiarũ. Nã vir nobilis honoraẽ ab hoibus. etiã ſi ca
reat diuitijs. ſicut leo quẽ timẽt vidẽtes. etiã ſi ſit recũbens. Diues aũt non habẽs in ſe
nobilitatẽ operũ. vilipẽditur ab hoibus. ſicut canis q̃ vilipendiẽ ab omi hoie. Etiã ſi in
dutus ſit ornamẽtis auri. a capite vſq₃ ad pedes. Et ꝓpter hoc ne ſit tibi graue eſſe in pe
grinatione in hoc loco. qm̃ vir intelligẽs qui trãſmigratur de terra in terrã. intellectus
ꝓcedit cũ eo. Sicut leo q̃ nõ trãſfert de loco ad locũ non ſine ſua fortitudie cũ qua viuit
Et credas in te hec q̃ dixi tibi. Et erit tuũ bonũ multũ. Et qñ hec adimpleueris bonũ
poſſidebis. qm̃ bonitas et intellectus dati ſunt viro prudenti. q̃ reſpicit res cũ oculo ſue
mentis. Piger tamẽ eſt. q̃ negligens eſt in ſuo ope. ꝛ raro proſꝑatur. ꝛ figuraẽ eiꝰ gloria
quẽadmodũ nõ delectaẽ aia puelle de ſocietate eiꝰ. Nec in tua mente cõtriſteris. dicens
Fui diues. modo aũt effectꝰ ſũ ꝑaup. qm̃ bona mũdi cito veniũt ꝛ cito recedũt. q̃ũo deo
placet. Et iam narrauerũt ſapiẽtes ea. q̃ nõ ꝑmanent. ꝛ cito trãſeũt. Et ſũt ſicut vmbra

Capitulum Quartum

ſocietas malignoꝝ. dilectio mulierũ. falſa laus: et diuitie. Sapiens vero in multis di-
uitijs nõ letat. nec in earum paucitate cõtriſtat. diuitie vero in quibus eſt letãdus: ſunt
eius intellectus: et bone opatiões. in qbus poterit cõfidere et ſcire. qꝛ nullus eſt potẽs
ſibi illas defraudare. Nã ſi eſſet aurũ ⁊ argentũ: aut alie res: poſſet timere de eis. de inimi
cis et latronibꝰ. aut alijs accidẽtalibꝰ ſeculi. Bonas aũt opatões nõ timebit qs ei defi-
cere. vel ab aliquo auferri. et cũ hoc nõ debet obliuiſci eius finis. Et premeditetur: quo
modo debet redire ad domũ ſui ſeculi. Mors aũt ſupuenit repẽte. Nec eſt ſpaciũ tpis:
inter ipm hoiem et ipſã. nec tempꝰ determinatũ. Ipa eñi ſeparat fres a ſe inuicem. Cũqꝫ
nõ eges correctõe mea: qꝛ ſapientioꝛ me es. et intelligis ⁊ cognoſcis. que bona aut mala
ſunt. viſũ autẽ mihi eſt. vt rñderem tue iterrogationi. mea et dilectõe ⁊ ſocietate: ⁊ indica
rem tibi bonos mores. Tu autem frater nr̃ es. ⁊ oia q̃ habemus: tua ſunt. Et audiens
coruus ꝟba q̃ rñdit teſtudo muri et dulcedinem ꝟboꝝ ſuoꝝ ⁊ rectitudineꝫ: gauiſus eſt
multũ. et dixit ei. Jam letificaſti me. et rectificaſti coꝛ meũ. et magnũ bonũ nobis intuli-
ſti. Tu aũt gaudere debes in aio tuo in eo. qꝛ deꝰ perfecit te in oi bono. qm̃ nemo poteſt
gaudere et bñfacere ſibi. et habere bonã famã. niſi eius pes nõ cõmoueat a ſuis amicis
Nec eiꝰ amicꝰ declinet a ſocijs. nec ipſi ab eo declinent. nec a ſe pro cunctis faciet alios.
qui letificent ipſum. et reſpiciat que ſunt eis vtilia. Nam quãdo cadit nobilis. non ſub
leuat. niſi per nobiles. Sicut elephas quãdo cadit in foueã. nõ educit inde. niſi ab ele-
phantibus. Nec debet vir intelligens derelinquere agere miſericordiã quã ſolet agere.
Et etiã ſi ſubmittit ſe picũlis in actione miſericordiarũ. nõ eſt eñi nephas. ſed ſciat qm̃
per illud acquirat ſtabile per fragille. et bonum per malum et multum per paucũ. Nec
reputatur diues in cuius diuitijs exiſtit cupidus et auarus. Et factum eſt dum loque
retur coruus

Capitulum Quartum

Ecce ſuperuenit ei ceruus. et timẽtes: ſubmerſit ſe teſtudo in aquã: ⁊ mus ingreſſus eſt
cauernã ſuam. et volãs coruus: poſuit ſe in arbore. Cũq3 veniſſet ceruus ad aquam bi-
bit aliquãtulũ. et ſtabat timidus. et venit coruus volãs per aerẽ vt videret. ſi quis eſſet
aliq̃s pſeq̃ns: ⁊ q̃rens hũc ceruũ. ⁊ cum nullũ videret: vocauit teſtudinẽ ⁊ murẽ: vt exirẽt
dicẽs eis. nihil eſt: de quo ſit timẽdũ. Qui exiuerũt et cõgregati ſunt. Et videns teſtudo
ipm ceruũ reſpicientẽ aquã: ⁊ nõ accedentem ad ipam: ait ei. Bibe dñe mi ſi ſitis: nec time-
as. q2 nullus eſt hic. q̇ noceat tibi. Et accedẽs ceruus ad eam: ceperũt diligere ſe inuicẽ
Et ait teſtudo. vñ venis? Cui reſpondit ceruus. Fui inq3 in hoc deſerto plibus dieb9.
Et cũ non ceſſarẽt ſapiẽtes ſequi de loco in locũ: timens. ne ſupuenirẽt aliquis venator
veni ad locũ iſtum. Dixit ei teſtudo. Ne timeas: q2 in hoc loco nunq3 venator apparuit
Et nos q̇dẽ cõfirmabimus tibi fedus et dilectionẽ nrãm. morare igit̃ nobiſcũ. qm̃ paſ-
cua ppe nos ſũt. Cupiẽs igit̃ ceruus eſſe cũ eis. remãſit ibi. fecerat ſibi ãtymbraculũ de
herbis et arboribus: vbi omĩ die ꝯuenerãt ſimul narrãtes et dicẽtes verba ſeculi. Qua-
dã vero die cũ ſtarent ibi. mus teſtudo et coruus. et nõ eſſet ibi ceruus: dubitabãt de eo
et dũ tardaſſet venire timuerũt. ne forte eſſet a venatoribus impeditus. Et dixerunt te-
ſtudo et mus coruo. Uola circuiens terram: et reſpice. forte videbis aliq̇d. Et circuiens
coruus. vidit ceruũ captum in rethe venatoris. et rediens feſtinãter ad ſocios eius. an-
nũciauit eis. Dixerũt coruus ⁊ teſtudo muri. aduenit nobis nũc malũ. in quo nõ ſpera-
bamus nõ poſſe liberari. niſi per te. Nũc aũt ſalua ſociũ nrm et tuũ. Et audiẽs h mus.
iuit vſq3 peruenit ad ceruũ. et ait ei. Frater mi. q̇s te iactauit in hũc laqueũ? ſoles em̃ eſſe
de prudentib9 ⁊ intelligẽtib9. Et rñs ceruus ait. Nunq̇d valet intelligẽs euadere a ſentẽ-
tia q̃ de ſup lata eſt ei. Nonne ſcis. qm̃ nõ valet leuibus curſus. nec potẽtib9 bellũ? Et
dũ loquerent̃ ad inuicem. ſupuenit eis teſtudo. Cui ait ceruus. Quid tibi viſũ fuit ve-
nire huc? aut q̇d iuuabit nos aduentus tuus? Scio em̃q2 anq3 pueniat venator ad nos
pficiet mus rodere rethia. et cũ ſim leuis. potero fugere et euadere. Mus etiã poteſt in-
uenire multas cauernas in quibus ſe abſcondit. Coruus etiã volabit per aerẽ. Remane-
bis autẽ tu grauis motu. nec potens fugere. capieris forte. Reſpondit teſtudo et ait ei.
Non debet quis reputari intelligens. q̇ viuit poſt ſeparationẽ a ſocijs ſuis. Nam adiu-
toriũ homĩs et ſolaciũ ſui animi in tpe aduerſitatis eſt. qñ habet ſecũ amicũ ſuũ. et qui-
libet eoꝝ extrahit cor ſuũ. exponẽs illud amico ſuo. Sed qñ ſeparãtur amici ab inuicẽ.
obfuſcatur eorum leticia. et oculi caligant. Adhuc eo loquente: repente ſupuenit vena-
tor currens velociter vt ceruum quem putabat eſſe captum. acciperet. ⁊ ſecum domi por-
taret. Sed anteq3 ipſe appropinquaret. mus roderat rethia. et ceruus euaſit. fugiens
ad nemora velociter. et coruus volauit ſuper arborem quãdam. et ſedebat ibi expectãs
finem de teſtudine. ⁊ mus cauernam ſuam ingreſſus eſt. ſed teſtudo fugere tam cito nõ
potuit. de quo mus doluit multum in corde ſuo. et tacuit reſpiciens a longe. vt videret
quid de ea fieret.

¶ Cumq3 ſupueniſſet venator ad rethia. et vidit ea inciſa. obſtupuit. et reſpiciens vndi-
q3. non vidit niſi teſtudinẽ. et capiẽs illã. ligauit eam bene. ceruo et coruo a longe videnti-
bus multũ indolentibus. Et ait mus. Non videt̃ mihi. niſi qñ euadim9 de laqueo. in-
cidimus in foueam. ⁊ procedimus de vna tribulatione in aliam. Jam iuſtũ eſt verbum
illius. qui dixit. Quoniam non deſinit homo eſſe in tranquillitate et pace. dũ nõ cadat
Poſtq3 vero ſemel incidere incepit. inuadunt eum tribulationes ex omni latere. et non
ſuffert mihi infortunium meum. q2 me ſeparant a viris ſocietatis mee et diuitijs. ſed ſe-
parat me a ſocio qui non ſolum ſocius. verumetiam mihi frater erat / ſcilicet teſtudine.
qui melior ac vtilior mihi ac nobis omnibus erat. Q3 omnes mei conſanguinei et amici
quos vnq3 diebus vite mee habui. que non venit huc (vt bene ſcio) niſi ex nimia dilecti-
one et fidelitate et nobilitate ſuoꝝ operũ. q̃ melior eſt q3 dilectio patris aut matris ad fi-

liū. qui quidē non ceſſat vſq; ad mortē. vel huic corpori: cui tot mala predeſtinata ſunt
vt diſcurrat de malo in malum. Nec diu permāet quis in aliquo bono: quemadmo/
dū ſtelle nō pmanēt in aliquo bono vel malo. ſed quotidie cōuertant̄ de vno in alterū.
Nō lucēt. modo obſcurant̄. modo cōuertunt̄ de tenebris ad lucem. Nō aūt de lucē
in tenebras. he vero tribulationes: q̄s induxit mihi ſocius meꝰ: ſūt ſicut apoſtema: qđ
intēdens medicus curare: tāgit illud cū ferro: vt aperiat̄. tunc vero inſurgit egro du/
plex dolor inciſionis: et dolor apoſtematis. Sicut quoq; homo: cuius lāguores ſana
ti ſūt. cū inuenit ſuos amicos et ſocios. poſtea vero ſeparat̄ ab eis. Dixerūt coruꝰ et cer
uus muri. Contriſtatio et verba nr̄a et tua: nō proficiunt teſtudini. Nūc vero hoc re/
linque: et quere argumenta pro ea. Dicūt ei ſapientes: qm̄ in tp̄ibus aduerſitatū tēpta
bis amicos. fideles aūt viros in mercationibꝰ. Socios vero in accidentibus tp̄m.

¶ Ait mus. Videt̄ mihi: vt vadat ceruus: et exeat ad viā ſcȝ venatoris. ſtans ꝑcul ab
eo in itinere. per qđ debet trāſire venator. et ſimulet ſe q̄ſi mortuū. ⁊ ſtet coruus ſup eū
q̄ſi vellet de ſua carne comedere. Scio eteni qm̄ venator reſpiciens hoc: deponet ſar/
cinā funiū: ⁊ rethia de humero ſuo. et curret feſtinanter aduerſus te. Tu aūt cū viders
ipſum accedentē ad te. procede inde paululū: vt nō recedat ſpes ſua de te. Et fatiga ipſū
poſt te. ⁊ interim ego rodam funes. Scio ei ꝙ añ reditū venatoris erūt funes roſe. et
erimus oēs libri ad nr̄m locū cū pace redeūtes. Et fecerūt coruus et ceruus ita. Et
cū venator eos perſequeret̄: donec propinquans eis fugit ceruus et coruus in viā ſu
am. Et cū rediret venator cōfuſus: ad capiendū funes: inuenit: qm̄ teſtudo de laqueo
euaſerat. et obſtupuit multū: exiſtens cōfuſus. et cogitās in aīo ſuo. Et cū venator de
ceruo q̄ aſtitit ei: ꝑcul cogitaret et de coruo q̄ aſtabat ſup eū q̄ſi de carne ſua comedens.
cū ita non fuiſſet. Et cū cogitaret de rethibus ſuis que inciſa erāt: miratus fuit: et ait.

Capitulum V

Non ne eſt hec regio magoꝝ aut demonū: et abijt in viā ſuā cū timore. Coruus vero teſtudo. ceruus et mus ad ſuū locū cū pace ⁊ ſecuritate ſūt reuerſi

Inquit rex ſuo philoſopho. Perſpiciendū eſt in huiuſmodi fabulis. qūo puenit cōſiliū puoꝝ aīaliū ⁊ viliū auiū iuuare ſe inuicē. maxime hoīes ꝙ ſe cōſtituerēt in hac cōſuetudīe pueniret eis fructus operationū ſuaꝝ et ſuoꝝ pceſſuū rectitudo. in cōſeruādo opꝰ miſericordie. ⁊ odiendo iniqtatem.

¶ Caplm̄ de coruo et ſturno. Et eſt de eo ꝙ cōfidit in inimico. ⁊ qd̄ deiñ accidit ei.

Inquit rex philoſopho ſendebar

Intellexi iam ea que dixiſti mihi ſeu declaraſti de amicis fidelibus: qui diligūt ſe inuicē cū ſimplicitate cordis ⁊ aīe. ⁊ ꝗ ſit merces eoꝝ circa illos. Indica mihi nūc de inimico: ſi pōt ne effici amicus. vt de eo eiꝰ cōfidāt inimici. Et qd̄ ē inimicitia: et eiꝰ modus et natura: Et qūo oportet regē agerē quando aduenit ei aliquid a viris inimicitiarum ſuarum. vtꝝ debeat pacē eoꝝ ꝗrere: vl' nō. Et vtꝝ poſſit credere inimico ſuo: et ei adherere. ⁊ oñdere ei ſocietatē ⁊ amorem Et ſup hoc affirma mihi parabolā. Inqt Sēdebar. Nō debet rex qñ accidit ei aliqd ab aduerſario: niſi dubitare ſp de eo: ⁊ timere de ſe et exercitu ſuo: ꝙuis ſuꝰ aduerſariꝰ reqrat ab eo fidem. et oñdit dilcōnē et familiaritatē ſuis ſociis. nō p tāta debet credere ſuis verbis. qm̄ timēdū eſt: ne accidat ei: ſicut ſturnis et coruis Dixit rex. Qūo accidit illis: Inquit philoſophus Sendebar.

¶ Dicit̄ fuiſſe in quadā regione iuxta ciuitatē quādā magnꝰ mons: in quo erat arbor magna ⁊ ramoſa. Erāt āt in arbore illa nidi p mille coruis. ꝗ regē habebāt In monte erat ſilr locꝰ. in quo erāt nidi p mille ſturnis. ꝗ et regē habebāt. Quadā vero nocte: exurgens rex ſturnoꝝ cū ſuo exercitu: irruerūt in coruos. et pcuſſerīt d̄ eis plures. ⁊ interfecerūt, ꝓpter odiū qd̄ erat int̄ eos. nec pcepit rex coruoꝝ hoc fcm̄ ꝗuſqꝫ i mane ſurrexit. Qui cū videret ruinā ꝗ in ſuo exercitu facta erat: doluit mltū. ⁊ cogitās ſup hoc: vocauit ad ſe oēs ſapiētes et cōſiliarios ſuos: narrās eis qd̄ acciderat. Timebat ei: ne forte

Capitulum V

iterū inuaderēt eos. ꝛ diſſiparēt de eis: ſicꝙ prꝰ. Et dixit eis rex. Cōſiderate bn̄ verba vr̄a nec feſtinetꝭ. deliberetꝭ cōſiliū: donec diligēter examinetis. Erāt āt cū eo qnq; cōſiliarij viri ſapiētes et docti. et vocās eos rex ad ſe: q̄ſiuit ab eis ſup hoc cōſiliuꝫ. Dixitq; rex p̄rio coruo. Quale eſt tuū cōſiliū ſup hoc qđ nobis accidit ab aduerſarijs nr̄is? Et qꝛ ſumꝰ in timore: ne nobis ſecūdario ſupueniat. Dixit ei coruus. cōſiliū meū eſt illđ: qđ dixerūt ſapiētes. qm̄ qn̄ accidit tibi aliq̄d ab inimico fortiore te. cui reſiſtere nō poterꝭ: melius eſt fugere ꝛ elōgare ab eo. nec declines cor tuū ad pugnādū cū eo.

¶ Et interrogās rex aliū coruū: dixit ei. Quid tibi videt̄ de cōſilio huiꝰ? Cui rn̄dit. Nō eſt bonū cōſiliū qđ cōſulit hic coruus. nec bonū eſt relinq̄re habitacula nr̄a. ꝛ nos ſubicere ſuis pedibꝰ p̄ria vice. Sed debemꝰ eē attēti et parati: ꝛ cuſtodire nos ab inimicis qn̄ ſupueniēt. vt nos mūitos inueniāt. ꝛ repugnemꝰ eis: quātū poſſemꝰ. Cuſtodes et exploratores ponētes ab oī latere. Et q̄cq̄d viderint de ſturnoꝝ exercitu: nobis annūcient. Poſtea vero: ſi veniāt ad bellū. exiemꝰ ad eos parati. et pugnabimꝰ fortiter contra eos. Et forſitā obtinebimꝰ victoriā ꝛ vigorē ſup eis. et faciemꝰ in eis totū illđ qđ fecerūt in nobis. Nec ſit principiū nr̄i pceſſus fugere ꝛ relinq̄re familias ꝛ mobilia. q̄niā hoc eſſet in adiutoriū eoꝝ. Sꝫ reſiſtamꝰ eis: et ſi cōuincāt nos: fugiemꝰ tūc: poſtq̄ nō poterimꝰ aliq̄d agere cōtra eos. Dixit rex tercio coruo. Quid videt̄ tibi de cōſilio tuorū ſocioꝝ. Qui ait. Ambos ſane intellexi: ꝛ ambo optime locuti ſūt: iuxta eoꝝ intellectū. Sed qūo poterimꝰ nr̄is reſiſtere inimicis ſcđm dānū qđ habemꝰ ab eis. Et hoc mihi p̄cipue placet. vt vnū de nobis prudētē ad eos mittamꝰ. vt ab eis intelliget̄ ſtudeat intentionē ꝛ p̄poſitū eoꝝ. et clare nobis ſignificēt. ꝛ ſi voluerint ſe nobiſcū cōponere: et tributū cōueniēs a nobis annue recipe: vt ſic nr̄m p̄teritū dānū recuperare valeamꝰ ꝛ ſic in pace in loco noſtro permanere inire perſuadeo. Quia dicūt ſapiētes. Quando rex dānū a ſuis inimicis recipit: q̄bus reſiſtere nō poteſt. et timet de maiori ruina ſui populi et patrie: tunc ſalubre ſit tributū dare cū pace. et feſtina cito hoc attemptare.

Capitulum V

Dixit rex coruo. Quid tibi videt̃ de cõſiliis: que dixerũt ſocij tui. Cui dixit. Nihil dix
erunt: ſup quo dñs rex ſe ſtabilire põt. Videt̃ aũt mihi nõ prodere pſonas ⁊ nobili/
tates: et p nihilo ire, ꝓpter hos viles et ſtultos. q̇ ſũt cõculcatio pedũ nr̃oꝝ. nec demus
eis tributũ. qm̃ nobis eſſet maxima verecũdia. Et ſcito: qm̃ melius ẽ nobis relinque
re habitacula nr̃a ad tẽpus: et fugere ad loca deſerta. ⁊ eſſe ibi ĩ pegrinatõe cũ pace (quo
uſq; de⁹ voluerit) q̃ꝫ hoc inire. Qm̃ dicũt ſapiẽtes. Qui ſubmittit ſe angarijs ⁊ ſubdi/
torib⁹ eius inimici: iã ipe iuuit ſuũ aduerſariũ cõtra ſe: maxime. qꝛ ſcio. qm̃ ſi ſciret tur
ba ſturnoꝝ nos velle illud facere: adderent vtiq; ad angarias noſtras. et nobis graue
tributũ imponerẽt. qđ tolerare nõ poſſemus. Et p hoc eſſet nr̃a pditio. Sed expedit
nos cautos eſſe. paratos. ⁊ munitos. Et ſi nobis ſupueniãt itex: irruamus ⁊ pugne/
mus cõtra ipos: ſperãtes. forſitã: miſerebit̃ nr̃i de⁹: ⁊ nõ moriamur. Poſtea vero inter
rogauit rex et dixit q̇nto coruo. Quid tibi videt̃ de his que dixerũt ſocij tui? Cui rñ/
dit: nihil p rege dixerũt: ni ſi nos oportet excitari ad bellũ: dũ nõ inueniam⁹ viaꝫ ad pa
cem. cũ ſint nobis fortiores. Et iã dr̃ in parabolis. qm̃ quicũq; ignorat gradũ ⁊ poten
tiã ſuĩpſius. ⁊ cũ ſua ignorãtia pugnare cõtra potẽtiorẽ inimicũ ipe vult pdere ⁊ ſedu
cere aĩaꝫ ſuã. Et faciẽs illud: decept⁹ ẽ. Et q̇ decipit̃: pcipitabit̃. Ego ãt timeo ſturnos
nec debet q̇s vilipẽdere ſuũ inimicũ. etiã ſi ſit imbecillis. Nũc maxime doctus ⁊ intel/
ligens. Dicit̃ ãt in quadã parabolaꝝ. Accede paꝝ ad tuũ inimicũ. nec accedas ad euꝫ
multũ. qm̃ vilipẽdes te: et ſubmittes te in manu aduerſarij tui. Sicut lignũ poſitũ ad
ſolem. ſi depoſueris paꝝ: faciet magnã vmbrã. Si vero ipm multũ depoſueris: eius
vmbra deficiet: donec fuerit in eadẽ mẽſura cũ ligno. Sic oportet nos appropinquare
ſturnis. et illis adherere. qm̃ ſi eẽmus potẽtes: ſicut ipſi: tũc deberem⁹ facere illud do/
nec venirem⁹ ad nr̃m votũ de eis. Qũo vir malã habẽs vxorẽ: niſi pſuadeat ei blãdi/
cijs et verbis humilibus et verberare non velit: et ſuſpicari: nõ habebit eã in tranquil
litate. nec erit ei obediens. Ego ãt nõ ſuadeo nos pugnare cõtra eos. quia nõ debet q̇s

Capitulum Quintum

credere nec decipere coꝛ ſuū aduerſus inimicū forte. ꝙuis diſtem⁹ ab eis. Nec debem⁹
dicere ꝙ non timeamus eos. Conſiliū aūt meū. et qd agere debem⁹ eſt. vt ſimus para
ti et muniti ad bellū contra eos. et decipiamus eos argumentis et dolis. qm̄ vir ſapiēs
vidit rem anteꝙ̄ adueniat ei. poſtꝙ̄ ꝟo aduenit. eam reuocare non poteſt. Bellans vero
non habet agere niſi bellare. ꝛ raro euadit. Sꝫ aliqn̄ pōt euitare bellū blādis ſermonibꝫ
et lingua humili. Nec eſt aliqd in mūdo melius ꝙ̄ hoc. Nec vt homo poſſit ſuum votū
attingere ſicut per hoc. et hoc meū conſiliū eſt. Nunc autem nequaꝙ̄ ſit veſtrum conſili
um pugnare contra eos. qui hoc intendit. intendit perdere animam ſuam.
¶ Dixit rex. Videt̄ tibi nō pugnare contra eos. Sed q̄ ſunt ingenia et argumenta acci
pienda aduerſus eos. Reſpondit ei coruus dicēs. Attende ꝯſilio meo. qm̄ rex qn̄ egerit
ſua facta ſecundū conſiliū dn̄oꝝ ſuorum. et fideliū ſocioꝝ ſuoꝝ. qui oīa ſciunt ꝛ magna
et parua. tūc ſuū aduerſariū poterit affligere. et ei parare laqueū. et eius ꝑmanebit im
periū. et ei⁹ mltiplicabit̄ exercit⁹. ꝛ addet̄ ei ad ſingula. Si vero noluerit attēdere conſi
liū dn̄oꝝ ſuoꝝ et cōſiliarioꝝ. eſtimās ſuū cōſiliū eſſe ſufficiens. et preualere conſilio ſuo
rū principū et familiariū. ꝙuis ſit ipſe ſapiens et intelligēs. nō perueniet ad ſuum inten
tum. ꝛ deficiet eius ꝓpoſitū. ꝛ ſuū ꝯſiliū diſſipabit̄. Et erit ſuū ꝯſilium rethe pedum ſuoꝝ
qui nō q̄rit a ſocijs ſuis. et ſapientibꝫ ꝑ ſecreto ſuo. Debet aūt querere a ſapiētibꝫ et a nō
ſapientibꝫ donec in vnum conueniāt. Qn̄ vero rex fuerit ꝯſult⁹ cum eo. q ipm̄ non dili
git. etiam ſi proſperabit̄ nō permanebit ei bonū illud. ſed cito recedet. et reddit̄ in nihi
lum. Et ſi vna vice ꝓſperat̄. alia vice nō proſperabit̄. Porro meū ꝯſilium eſt. parari ꝛ ex
citari aduerſus eos. et relinquere negligentiā et inſipientiā. et habere aīe fortitudinem.
Si vero ſubijciamur eis et ſuſtineamus iugum angariarū ſuaꝝ. ſcias hoc nō eſſe vitu
periū maximū ꝛ ꝑiudicium nobis et filijs nr̄is et infamiā ab inimicis noſtris. Vir em̄
intelligens ſi viuerit in bona fama et honorifica memoria. ꝙuis abbreuient̄ dies ei⁹. eſt
tamen ei meli⁹ ꝙ̄ viuere in triſticijs ꝛ obprobrijs. Nec videt̄ mihi te negligere ꝛ habere
pigriciam. quoniam pigricia eſt cauſa oīs mali defect⁹ ꝛ tribulatio hoīs. verumtn̄ ſecre
tum qd tibi reuelare intendo. nolo vt ali⁹ audiat. Nam ſecretum poſtꝙ̄ trāſit pl⁹ ꝙ̄ inter
duos hoīes. notum fit et manifeſtū. qm̄ reddit̄ regibꝫ victoria per cordis fortitudinē ꝛ ce
leritatem ſuoꝝ operum qn̄ non negligenter in ipīs agit. Qui vero in ſuis negocijs con
fortat̄: celat ſecreta ſua. ꝛ ſibi mercedē acqrit. habebit ei per hoc vnū illoꝝ. aut ſcꝫ vicere
et ad ſuū optatū ꝑuenire. aut a ſuo malo et aduerſitate liberari. Rex ei. ꝛ ſi ſit intelligēs
ꝛ boni conſilij: mag⁹ ꝙ̄ ceteri ei⁹ conſiliarij: debet tamen q̄rere cōſilium a ſuis ꝯſiliarijs
¶ Flamma em̄ q̄ ardet in lucerna: qn̄ ſuꝑ eum oleū effūdit̄. addit̄ ei lumē ꝛ vigoꝛ. ꝛ mag⁹
lucet ꝙ̄ pri⁹. Verūtn̄ debet rex ei⁹ ꝯſiliari⁹: qn̄ ab eo q̄ritur conſiliū reſpicere id: qd rex in
tēdit. qꝛ ſi ſciuerit dare conſilium. erit illud bonū pro ſe ꝛ ꝓ ipſo. Si vero dubitauerit coꝛ
ſuū in aliq̄ et certitudinē neſciat. debet manifeſtare illud. ꝛ ſi palā ſibi fuerit veritas eius
qd intēdit: addet in ipō deſideriū ꝛ amorē. ꝛ mltiplicabit circa inq̄ſitionē eius. Nec de
bet ſecretū qd tibi intendo reuelare niſi due lingue loq̄: ꝛ q̄tuoꝛ aures audire. Audiens
aūt rex coꝛui verbū: intrauit cum eo in cauernā. ꝛ dixit ei. Indica mihi nūc. qꝛ tu ſcis res
ꝛ annūcia mihi fūdamentū odij: qd eſt inter nos ꝛ ſturnos. ꝛ qd fuit ei⁹ principiū ꝛ radix
Dixit ei coruus. Cauſa huius odij fuit verbum qd dixit qdā coruus. Dixit ei rex. qn̄o
fuit. Inquit coru⁹. Dicit̄ ꝙ q̄dam die cōuenerunt oēs aues et inierūt cōſiliū vt ſibi re
gem ꝯſtituerēt. qꝛ mortu⁹ erat rex eoꝝ. Et deliberato cōſilio: eligerūt ſibi ſturnū regem.
Et cum vellēt hoc cōfirmare: viderūt coruū volātem apd eos per aerē. Dixerunt qdam
coꝝ. bonū eſt: vt vocet̄ iſte coru⁹. ꝛ eū ſuꝑ hoc interrogem⁹. Et vocato coruo. dixerūt ei.
Tu habes auctoritatē. ſicut vnuſqſq; nr̄m. ꝛ ꝓpterea volum⁹: vt dicas nobis volūtatem
tuā ꝛ cōſilium. qm̄ ſturnū in regem nr̄m eligim⁹. Et ait eis. Si me pro cōſilio vocaſtis
audite verba mea. dico em̄ vobis. ꝙ ſi ꝑdita eſſent omnia genera bonarū ꝛ honorabiliū
auiū ꝛ vulturū ꝛ ciconie. ꝛ colūbe. aliarūq; auiū: nō deberemus ꝯſtituere regem de ſtur

Capitulum Quintum

nis. qm̄ cōgregauit in ſe malos mores. Eſt enim mali coloris. ꝛ praue lingue. ſtultus in
quo non eſt nobilitas operum. ꝛ ſene intellectu ꝛ ſenſu. Iracūdus ꝛ crudelis. nō miſere
tur alicui⁹. et eſt gens. in qua eſt malicia opeꝝ. ꝛ prauitas cogitationū. et doloſitas cor
dis. et multa incōueniencia. que vobis abbreuio. Et dico vobis. ꝙ nō eligatis de hoc
genere vobis in regem. ſed q̄rite de alijs auibus q̄uis ſtulta fuerit in ſuis operibꝫ. expe
dit em̄ magis vobis alteri⁹ ſtulticia q̄ȝ illius ſapia. Rex enim q̄uis ſtultus ſit. ſi tamen
habet ſapientes conſiliarios et rectos ſocios. ad lucē pcedunt opa ei⁹. ꝛ cōueniūt ſui p
greſſus et ei⁹ imperiū exaltat. queadmodū fecit lepus. q̄ nocte lune iuit ad regē elephan
tū. cū verbo qđ nō fuerat ſibi cōmiſſū a ſuo rege. et aſſumpſit ſibi cōſiliū. per qđ ſuū per
fecit intentū. ꝛ ſuū liberauit regē et populū. Dixerūt ei aues. Q̄uo fuit. Inquit coruus.

¶ Dicit fuiſſe quodā tpe mūdo accidiſſe peſtis et famis. in quo non plueret. ꝛ defecerūt
aque riuoꝝ et fluuiū. et exicate ſunt herbe inde. et factū eſt hoc moleſtū valde omnibus
aialibus. et precipue elephantibꝫ. q̄ ꝯgregati. dixerunt ſuo regi. Iam nobis aq̄ ꝛ herbe
deficiunt. nunc ſi videt tibi bonum. eam⁹ ꝛ q̄ramus locum meliorē iſto. qm̄ in h̄ viuere
nō poſſum⁹. Miſitq́ȝ rex ſuos nūcios ad explorandū locū in quo eſſent aque. q̄ redeun
tes dixerunt ei. Inuenim⁹ locū. q̄ fons lune nuncupat. Et eſt loc⁹ bon⁹ aquarū ꝛ herba
rum. et bona paſcua. Et deliberauit ſuū cōſilium illuc ire. q̄ cū veniſſent elephātes ad fō
tem illum. pambulabāt ſup cauernas lepoꝝ. et diſſipabant eos. et ſuis pedibus plures
coꝝ cōculcabant. ꝛ interficiebāt. Et lepores hoc vidētes. ꝯgregati ſunt ad ſuū regē. an
nunciātes ſibi mala. q̄ ipis elephātes inferebāt. ꝛ ꝯtriſtati ſunt valde. q̄ȝ nō expediebat
ſua habitacula relinq̄re et fugere. Et querētes a ſuo rege. vt ſup h̄ deliberatum ꝯſilium
daret. Dicunt em̄ ſapiētes. Debet em̄ vnuſq̄ſq́ȝ q̄rere liberationem ſibi. an̄q̄ȝ incidat in
malū. ꝛ poſtq̄ȝ incidit. nec dum dubitat illud. Nos autē timem⁹. ne forte alij ſupueniēt
et diſſipent nos. Reſpondens rex. dixit eis. Veniant ad me omnes ſapientes vnde et
vt videam conſilium veſtrum. Et accedens ei quidam lepus intelligens et doctus in

Capitulum Quintum

ſcia dixit. Si placet regi mittere me ad elephantem cũ aliq̃bus viris. de quo cõfidat. vi
debit q̃d agã. ⁊ annũciabo regi oĩa q̃ fecero. Cui dixit rex. fidelis es tu in oculis meis
nec aliud volo teſtimoniũ de te. nec habeo te ſuſpectũ apd̃ me. Nũcia aũt vade. et ꝯſidera
oĩa q̃ ſunt facienda. ⁊ annũcia regi elephãtũ ex parte mea q̃cq̃d tibi videt̃ bonũ. Scias
nãq3 q̃m nũcius ipſe eſt q̃ aptat ṽba. et diſſipat. et differre facit negocia. et ea appropiquat
et addit in rebus et diminuit. et ipſe eſt. q̃ ſuis ṽbis attrahit corda hoĩm. et eã reprimit
et ipſe eſt qui exaſperat corda ſuis malis verbis.

¶ Et exurgens nũcius in nocte. in qua erat plenilunĩũ. ⁊ iuit ad locũ. in q̃ erãt elephã
tes. Et cũ accederet ꝓpe locũ. cogitauit in mẽte dicens. Ego ſum minim⁹ corpe. ⁊ tener oſ
ſibus. timeo. ne introuenero eis. forte cõculcabit me aliq̃s eorũ. et interficiet me. Nã di
in parabolis. Q̃m quicũq3 trãſit ſup ſerpentem. aut aĩal venenoſũ. dignum eſt. vt ſuo
morſu venenoſo iterficiat̃. Expedit me tñ aſcendere ad mõtem excelſũ. et inde loq̃ eis. q̃
voluero. Et aſcendẽs ad mõtem. vocauit regẽ elephãtum ꝓprio noĩe. et ait ad eũ. Luna
mittit me ad te. et nulla eſt culpa nũcij q̃ refert. ſiue bona ſint. ſiue mala. Et ſi aſpe loqua
tur. cũ lator ſit verboꝝ. et nõ interſit eius. niſi tantummodo referre. q̃ ſunt ſibi cõmiſſa
Et reſpõdens rex elephantũ. dixit ei. Quid mihi luna ſignificat? Et ait ad eum. Luna
dicit. q̃m vir fortis cõfidens in fortitudine ſua. aliq̃n inducit eum fortitudo ſua. pugna
re cõtra illũ. q̃ melior eſt ipſo. et potentior. ita. vt eius virtus ſit ſibi impedimentũ. et ſua
potentia laque⁹ pedũ ſuoꝝ. Tu aũt cũ ſcies ꝑ dominiũ tue fortitudis ſup feris ⁊ beſtiis
nõ ſufficit tibi illõ. ſ3 temptauit cor tuũ venire ad turbã lepoꝝ. q̃ ſunt circa fontem. meo
noĩe nuncupatũ. ⁊ q̃ ſunt popul⁹ meus. ⁊ gens mei imperij. ⁊ diſſipati. ⁊ interfeciſtis de
ipſis. et diruiſtis cauernas ſuas. ⁊ potas aquas ſuas. ⁊ deuoras paſcua eorũ. ⁊ egiſti cõ
tra eos multa mala. ⁊ ſocij tui. Nunc autem iniungo tibi. ne h̃ ampli⁹ facias. Nã ſi de
cetero h̃ feceris. tuos faciã oculos caligare. ⁊ oĩm ſocioꝝ tuoꝝ. ⁊ veſtras exterminabo ꝑ
ſonas. Nunc vero domine mi. huc miſit me luna. vt hec referrem tue maieſtati. Et ſi nõ

credis. vade mecum ad fontem. vt eam tibi demonſtrabo. Cunq̧ rex elephantum audi-
ret hec verba. obſtupuit. et iuit cum eo ad fontem. Cũq̧ reſpiceret ad aquam. vidit ima-
ginem lune reſultantem in aqua. et dixit ei nuncius. Accipe cum tuo naſo. et odorabis
lunam. Qui cum accepiſſet de aqua. commota eſt aqua. At ille videns eſtimauit. ꝙ lu-
na commoueretur et iraſceretur contra ipſum. Et ait rex elephantum. Quare iraſcitur
dñs rex. forſitan. qꝛ meum naſum miſi in aquam. Et reſpõdit nuncius. Ita eſt. Conſi-
dera multitudinem ire ſue aduerſus te propter oĩa mala q̃ feciſti. Et timẽs rex elephan-
tum multũ. dixit lune. Dñe rex. nunq̧ tẽptabo ampli⁹ agere contra te. nec ego. nec vllus
meorum. et ecce recedo in viam meam. qui inde abierunt.

Vero attuli vobis hãc parabolã propter ſturnũ. qm̃ melius eſt conſtituere re-
gem de alijs generib⁹ auiũ. Quis eſſet ſtult⁹. qꝛ boni ſocij docebũt ipm̃. quẽad-
modũ fecit iſte lepus ſuo regi. Et non eligite regẽ ſuper vos ſturnũ. qm̃ habeat
in ſe malos mores. pre nimio doloꝛ iniq̃tate. q̃ in ipo ſũt. nec eſt refrenatio ſui ſpũs. nec
eſt de viris imperij. nec eſt dign⁹ ad illõ. Et peioꝛ oĩbus regib⁹ eſt. q̃ crudelis eſt ꝑplo ſuo
Et q̃ cõfidit in ipo. ꝛ cõſtituit eũ regẽ. ſibi accidit. ſicut accidit aui et lepori. Qui elegerũt
ſibi iudicem in ſua cauſa murilegũ. videntes ipm̃ ieiunantẽ ꝛ orantẽ omni die. cum eſſet
doloſus et fraudulentus. Dixerũt ei aues. Quo fuit? Ait coruus.

¶ Habui ſociũ de auib⁹. cui⁹ nidus erat circa quandã arborẽ in q̃ morabar ego. hic vero
ſocius qñ de ſuo nido deſcẽdebat: multũ redire tardabat. Et cum iuiſſet quadam vice.
tardauit multũ. ꝛ non ſciebã. vbi eſſet. et cõtriſtatus valde. ne qñ eſſet mortu⁹. ꝛ capt⁹ ab
aliquo aut forſitã inueniſſet aliũ ſtatũ iſto nobiliorẽ. Et intrauit lepus q̃dam in ſuũ ni-
dum. Et cum nõ vidiſſem illũ. dixi in aĩo meo. et quo amiſi auẽ ſociã meã. non decet me
cũ iſto lepore litigare. qui ſuũ habitaculũ vſurpauit. In pceſſu vero tꝑis. rediit auis ad
locũ ſuũ. Et cũ in ſuo loco leporẽ inueniret. dixit ei. hic eſt meus locus. ꝛ meũ habitacu-
lum. egredere de eo. Cui reſpondit lepus. habitaculũ eſt in poteſtate mea. vnde ego ma-

Capitulum Quintum

gis debeo obtinere ꝗ̃ tu. Tu aũt cõtra me calũnioſe moueriſ: nec inde exibo. ſed habes
aliquid cõtra me. duc me ad poteſtatem. Cui reſpondit auis. Uolo cauſari cõtra te. Et
inducã ſup hoc teſtẽ. Et reſpondit ei lepꝰ et dixit. qñ inueneris iudicẽ: induces aduerſꝰ
me tuos teſtes. Dixit ei auis. Iudex eſt nobis propinquꝰ: eamꝰ ad eum. et diſcernet no
bis cauſam nr̃am. Dixit ei lepus. Quis eſt? Dixit auis. eſt q̇dã murilegꝰ q̃ ſtat iuxta flu
men. ⁊ eſt colẽs deũ. ⁊ eſt heremita. ieiunat in die. ⁊ orat in nocte. expoliatꝰ a vanis mũdi
delectationibꝫ. nulli nocẽs aĩali nec effũdens ſanguinẽ/ herbis tm̃ nutrit̃. et aq̃. Sur
ge ⁊ eamꝰ ad eũ. ⁊ diffiniet cauſã nr̃am. Dixit lepus. placet mihi. eamꝰ: ⁊ iuerunt ambo.
Ego aũt ſeq̇bar eos alonge. vt viderẽ iudicium illiꝰ iudiciſ. Et cum videret murilegus.
illos: rediJt ad ſtatũ ſuũ q̃ſi oraret ⁊ flexis genubꝫ. Et videns lepꝰ: miratꝰ eſt ſue ſetitatis
atqꝫ mãſuetudis. Et accedentes. ſalutauerũt ipm vt determinaret ſuã cauſam. Quibꝫ
p̄cepit: vt ſibi cauſam explicarẽt. ⁊ explicata ſibi: dixit eis. Ego ſenex ſum. ⁊ oculi mei ca
ligauerũt. ⁊ aures mee grauate ſũt. nec poſſũ bene audire. accedite ergo ad me: vt poſſim
audire verba vr̃a. Qui cũ audiuiſſent hoc. acceſſerũt ad eũ. ⁊ retulerũt ei iterũ ſua ꝟba.
Illi ꝟo cum cõſiderẽt in ipm ait eis. Iam audiui ꝟba veſtra. ⁊ ea q̃ ſũt iuſticie. ⁊ ꝟitatis.
vt poſſim vobis recte iudicare. ⁊ precipio vobis q̃ratis ꝟitatem. qꝛ qui querit veritaem
q̃uis reus ſit in iudicio: melius eſt ei. Qui vero q̃rit falſitatem q̃uis vincat in ſua cauſa
eſt malum ſibi. Debet homo cognoſcere ſuam culpam. qm̃ nihil eſt in mũdo: qđ portet
ſecũ homo. niſi opera bona q̃ ꝑmanebũt ei pre omnibus aliJs rebꝫ in mũdo exiſtẽtibꝫ.
Debet aũt vnuſq̇ſqꝫ vir intelligens reputare mlieres in oculis ſuis ſicut ſerpẽtes. ⁊ aurũ
⁊ argentũ debet reputare vt lapides. ⁊ diligere qđ bonũ eſt proximis. ⁊ odire eis malum
Et cum audiſſent ab eo hec verba. crediderũt et adheſerũt ei: q̃s rapuit et deuorauit.
¶ Nũc ꝟo induxi vobis hanc parabolã vt ſciatiſ. qm̃ ſturni ſunt doloſi ⁊ fraudulenti. et
ipi ſũt de lupis auiũ. q̃ rapiũt aues. Nec debemꝰ eis confidere nec de eis nobis regem
cõſtituere. Et factũ eſt cum audiſſent oĩa genera auiũ illud: nihil ꝓſecuti ſũt ſibi ſturnũ
in regem conſtituere. Et reſpondit auis q̃ erat de ſturnis quã voluerũt cõſtituere in re
gem. Et dixit coruo q̇ locutꝰ eſt hec oĩa. ꝑturbaſti me multũ hodie. Nam nõ offẽſa mea
contra te. nec ſcio vtrum ꝓceſſerit a me aliq̇d culpe contra te. Iam diu ex quo debuiſſes
mihi inferre hanc verecundiam. Indica mihi nunc q̇d tibi fecerim? Aliq̇d eſt ne qđ ꝓmo
uitte ad exaſperandum ꝟba tua contra me. Sed tibi iuro in ꝟitate: qm̃ lignum a ferro
inciſum põt adhuc recuperari. Gladius q̇qꝫ incidit carnem ⁊ frangit oſſa. et ſanat̃ inde
homo. Sꝫ vulnꝰ lingue non ſanat̃. neqꝫ ceſſat. Sunt ei q̃ ꝟba ſunt ſicut gladiJ. nec ceſ
ſare valent ſed intrant ⁊ nunq̃ꝫ exeunt. Omĩs eñ ignis põt aq̃ extigui. lis ꝟo expirat ſi
lentio. morſus ſerpentis ſanat̃ tyriaca. Contriſtatio delet̃ ſpe. Amor diſſipat̃ ſegregati
one. Ignis ꝟo inimicicie nunq̃ꝫ extiguit̃. vos autem turba coruoꝝ plantaſtis arborem
inimiciciarum inter nos ⁊ vos. Et ꝑmanebit in ſecula in vita noſtra ⁊ filioꝝ noſtrorum
Et locutꝰ ſturnus hec ꝟba: abiJt in viam ſuam iracundꝰ ⁊ turbatꝰ. Et receſſerunt inde
oĩs turbe auium non ꝯſtituentes ſibi regem in die illa. Poſt h̃ ꝟo cogitauit ſibi coruꝰ
recognoſcens verboꝝ ſuoꝝ maliciam quam locutꝰ fuit cõtra illum. ⁊ dixit in corde ſuo.
Uere peccaui hodie in his omnibꝫ q̃ locutꝰ ſũ. p̄parans mihi odiũ cõtra me et contra
totũ ꝑplm meum. Quia nullꝰ fuiſſet de multitudie auſus tẽptare loq̇ talia ꝟba. qm̃ mul
ti eoꝝ fortaſſe viderãt ea. q̃ ego ipe vidi: ⁊ cognouerãt q̃ cognoui. ⁊ nullꝰ fuit inter eos ver
bum ꝓrũpens niſi ego. Sed oẽs linguas cõpeſcẽtes: nihil dicere voluerũt. reſpicientes
malum qđ eis exinde cõtingeret. Ipi q̇qꝫ futura ꝓuiderunt. Uir enim intelligens licet
cõfidat in ſua fortitudine ⁊ virtute. non tñ debet promouere odium contra aliquem: di
cens. confido in meis argumentiſ ⁊ potẽtia. queadmodũ ⁊ nullꝰ temptare debet guſtare
venenũ. confidens in tyriaca. ſeu q̃cunqꝫ medicia. Bonitas q̇ppe hoim ꝯſiſtit in bonis
operibꝫ. nõ aũt in bonis ꝟbis. Nã q̇ bonoꝝ operũ eſt: ſi fuerit bonoꝝ verboꝝ: addit̃ ad
ſui gl'am. Et manifeſtat̃ eius iuſticia maioribꝫ ⁊ nobilibꝫ. Uiri aũt bonoꝝ ꝟboꝝ tantũ

et ſi abundent in eis: non tñ cõmendanꝛ ſuper hoc niſi pro bonis operibꝰ. ¶ Et hodie in mũdo non maioꝛ fatuus eſt: q̃ ego. qui exaſperaui verba mea: preterq̃ ab aliquo querere conſiliũ nec didici a ſapientibꝰ. Et ſcio q̄m q̄cunq̃ non dignaꝛ querere cõſiliũ a viris intelligentie. ⁊ vtitur ꝓprio conſilio et arbitrio. penitebit eum vltimo. nec oportuit me hodie cauſare mihi hanc inimiciciam et inducere anime mee hanc triſticiam et cogitationem. Et reprehendens coruus ſeipm̄ his verbis: abijt pro factis ſuis. Hoc igitur eſt q̄d interrogaſti me de cauſa inimicicie. que eſt inter nos et ſturnos. Et ait rex. Intellexi iam verba tua. ⁊ vtinã coruus ille nũq̃ fuiſſet natus. q̄d nobis non cõtigiſſet hodie per ipm̄. hoc infortuniũ in quo ſumus. Patres nr̄i peccauerũt et non ſunt. nos autẽ peccata eoꝝ ſuſtinemus. Nunc autem relinquẽda ſunt hec. Annũcia igiꝛ mihi quid ſuper hec facere nos oporteat. Scio eĩ: q̄m nondũ eſt amicus eoꝝ ſatiatus de hoc q̄d fecerũt nobis: ſed iterũ irruent in nos ad pugnã. Et reſpõdens coruus dicit. Iam oſ̃di tibi ꝓpter q̄d non eſt bonum pugnare cõtra eos. Verũtamen ſi poterimus ſuſcipere argumenta quibus eos de mũdo exterminaremꝰ: faciamus illud. Nam vir intelligẽs poteſt ſua intelligentia et ſapientia facere illud q̄d magnus et potẽs non poteſt. Iã enĩ relatũ eſt mihi. q̄m q̄dam ſua ſapiẽtia ⁊ argumentis deceperũt heremitã: vt negarent ſui oculi quod viderãt. Dixit rex. Quomodo fuit? Dixit coruus.

¶ Fuit q̄dã heremita q̄ emit ceruũ vt offerret eũ in holocauſtũ dño. ⁊ dũ portaret eũ. obuiauerũt ei tres homines deceptores. q̄ habuerũt conſiliũ. vt ipm̄ ſibi aufferrent. Et ait ei vnus eoꝝ. Videte hunc heremitã portantem hunc canẽ: q̄d intendit facere de eo? Et ait alter. Video modũ heremite ⁊ habitũ. Non tñ videꝛ mihi ſic eſſe in operibus ſuis. Nã ſi ſic eſſet: abijceret vtiq̃ canẽ. Ait tercíꝰ. Vis ne illũ canẽ vẽdere. Et audiẽs hec heremita: eſtimauit illũ ceruũ eſſe canẽ. dicens in corde ſuo: forſitã q̄ vẽdidit ipm̄ mihi. me decepit. Et proiecto ceruo a ſe. feſtinauit ad domũ. Illi ꝟo accepto ceruo. diuiſerũt inter ſe
¶ Induxi tibi hãc p̄abolã. vt ſcias: licꝫ ſturni ſint potẽtes. pñt tñ ſupari a nobꝭ argumẽtis

Capitulum Quintum

acceptis contra eos. vt exterminemus eos de hoc mūdo. Nunc aūt appone curā cōſilio
meo. et fac illud qđ eſt. vt ſimules te in ira eſſe cōtra me per motū corā poplo tuo. dilani
ando et vulnerādo me donec me reddideris ſanguinē inuolutū. proſtratū in terrā. ⁊ re
lictū apud arborē. in q̄ noſtrorum̄ eſt habitaculū. Tu quoq; cum vniuerſo pplo tuo diſce-
dēs hinc. ſitis in aliquo loco huic procul. vt ab illis non videami. donec redibo ad vos
cum reſponſo veritatis. Et audiens hec rex. fecit ita. Poſt hec ſurrexit turba ſturnorū
ad inſidiandū coruis. Qui cum veniſſent ad arborē. ⁊ non inueniſſēt illos. reuerti intē-
debant. Et videns coruꝰ. qm̄ nō perpenderāt de ipſo. dixit in corde ſuo. Affligi perſonā
meam. et ſum vulneratꝰ ad mortem. vt per hoc deuenirem in eorum̄ ſocietatem. modo re-
cedent iſti non videntes me. non eſt mihi bonū. Et prorupit vocem ſuam in fletū. et ſu-
ſpiria. vt a turba ſturnorum̄ audiret. Cūq; audiret ipm vnꝰ illorum̄. acceſſit ad eum ex decem
ſocijs ſuis. interrogās eū. vn̄ eſſet. et vbi eſſet turba coruorum̄. Et reſpōdens coruus. dixit
ei. Ego talis ſum. ⁊ filius illius. Sed q̄d q̄ris a me de coruis. nōne reſpicis languorem
⁊ mea vulnera doloroſa. Quid de coruorum̄ ſecreto ſcire poſſum aut aliorum̄ conſilia. Et ait
rex ſturnorum̄ ſocio ſuo. Scito q̄ hic coruus eſt princeps regis coruorum̄. ⁊ eiꝰ ꝯſiliarius ⁊
ſecretariꝰ. Et propter hoc q̄re ab ipſo, ꝓpter quid. et vnde accidit ſibi hec afflictio ⁊ tribu
latio. Et interrogatus coruus. reſpondit. meū malū conſilium. et mei intellectꝰ fatuitas
ad hec me induxerūt. Cui dixit. Et quō. At ait. Scitote. q̄ qn̄ feciſtis coruis omnia q̄
potuiſtis. ⁊ de ipſis mltos diſſipaſtis. poſt receſſū vrm̄ vocauit nos rex noſter ante ipſū.
querens a nobis conſilium ſuper hoc. Et vniuerſi eiꝰ cōſiliarij deliberauerūt ſuū ꝯſiliū
ſuper hoc. vt pugnarent contra vos p̄ter q̄ ego. Dixi enim eis. Nequaq̄ mihi videtur
pugnare contra eos. q2 potentiores nobis ſunt. ⁊ hoīes dure ceruicis. ⁊ date illis tribu
tū qđ vobis imponēt. et tractate ſuper hoc cū ciuitatibꝫ veſtris. vt concordent vobiſcum
in hoc. At illi cōſulebāt penitꝰ vobis eſſe rebelles. ⁊ pugnare contra vos dicētes. Illud
bonū eſſe ſibi. et malū vobis. Ego tamen eis ammodo inſiſtebam ſubijci eos vr̄o ſerui-
cio. Et dixi illis. Nonne ſcitis. q2 non poteſt q̄s de manu potentis aduerſarij liberari
niſi vt ſibi humiliet. videtis em̄ fenū agri ſaluū reddit a ventis furioſis. q2 paruū eſt et
humile. et vicinū terre. qđ declinās a dextris et a ſiniſtris. ſed ſi obduratur ſtare directe
contra ventos. tūc frangit: ⁊ in terrā proijcit. Et cū audirēt a me dixerunt mihi. Nūq̄d
es tu de aduerſarijs noſtris. Videmꝰ iam te noſtris aduerſarijs conſentire. et intendis
ad noſtri perditionem. vt gratiam apud eos inuenias. et te in dignitate conſtituant.
Et inſurgentes aduerſus me: fecerūt hec q̄ vides. Et audiens rex ſturnorum̄: dixit cuidā
conſiliariorum ſuorum. Quid tibi videt de hoc coruo. Qui reſpondit. Nihil mihi me-
lius: q̄ ipm exterminare de hac vita. qm̄ eſt vir magni conſilij. et de nobilioribus conſi
liariorum̄ et ſapientū regis coruorum̄. ⁊ ſua perditio erit nobis maxima trāquillitas. coruis
vero magnū dānum atq; defectꝰ. qm̄ non amplius habebūt q̄ det eis vtile conſiliū. Di
cūt em̄ ſapiētes. Quicūq; inuenit magnū q̄d: ⁊ illđ amittit: nunq̄ amplꝰ recupabit. Et
q̄cūq; cupiēs ſupare inimicū ſuū. et deꝰ ꝑparauit eū in manu ſua. ipe t̄n de eo nō curat
nec aſſumit aduerſus illū argumentū ⁊ eſtimationē vt illū ꝑdat: nō ſibi proſit ſua ſcia. ſ;
eſt ei in laqueū ⁊ impedimētū. Et q̄n̄cūq; deꝰ tradiderit inimicū in manu alicuiꝰ ipe t̄n ſi
nō reddit ſe q̄etū et ſecurū ab eo penitebit. qn̄ huius inimicꝰ de manu ſua euaſerit. ⁊ am-
plius cōtra eū nō poterit. Poſtea vero interrogauit rex ſcđm cōſiliariū: vt q̄d ei videret
de hoc coruo. Qui rn̄dit. Meum conſiliū eſt: q̄ non interficias ipm: qm̄ mitis ⁊ pau-
peris miſerādū eſt: q̄uis aduerſariꝰ eſt: liberādꝰ t̄n eſt a morte. Pluries ei inueniet ho-
mo ſubſidiū in ſuo inimico. ⁊ reddit ſibi amicꝰ. queadmodū facta eſt vxor ſenis diligēs
virū ſuū poſtq̄ odio habuit ipm. Dixit rex. Quō fuit: Inq̄t ſturnus. ¶ Parabola.
¶ Dicit fuiſſe q̄dā diues mercator ſenex valde. q̄ cū haberet vxorē pulcrā: nō t̄n ab ea di
ligebat. nec volebat ſibi vxor ſua in lecto adherere. Sꝫ quātūcunq̄ ipe traheret ad ſe il

BIBLIOTECA NAZIONALE

Capitulum Quintum

la ſemper elõgabat ſe ab eo. Quadã ꝟo nocte. dũ iacerẽt ſimꝉ in lecto. ſuꝑuenit eis fur Et
excitata ſimꝉ mꝉier ad ſtrepitũ furis. expauit. ⁊ accedẽs pre timore adheſit viro ſuo fortiter do
nec excitatꝰ eſt. Et ait vir ſue vxori. Vñ hoc nouũ q꞉ mihi adheſiſti nunc magꝭ. q̃ vnq̃.
Et attendẽs vir audiuit ſtrepitũ furꝫ in domo. tũc ꝑcepit. q꞉ ex timore furis adheſit ſibi
vxor ſua. Et ait furi pr̃familias magnã grãm reputo te mihi nocte iſta cõtuliſſe. de quo
tibi teneor cũctꝫ diebꝫ vite mee. poſtq̃ fuiſti cauſa vt ãplexaret mihi vxor mea. Nũc autẽ
accipe q̃cũqꝫ vis. et oĩa tibi de domo mea licita ſũt. ¶ Dixitqꝫ rex tercio cõſiliario. Quid
tibi videt̃ de hoc coruo? At ille dixit. Non videt̃ mihi nos ipſum debere interficere. q̃m
q̃n q̃s inuenit ſociũ ſui aduerſarij vulneratũ ⁊ hũiliatũ. debet ipſum ſaluare ⁊ viuificare
q꞉ erit hoc in ſui bonũ. Ille nãqꝫ indicabit ei ꝓceſſus aduerſarij ſui ⁊ introitũ et exitum
eiꝰ. ⁊ oẽs eiꝰ ſemitas nũciabit. Qñ vero intelligẽtes rebellãtur et repugnãt ad inuicem
q̃ſi eos ſuꝑabit. ⁊ ſeq̃tur inde maximũ bonũ ſibi. ⁊ eruet̃ a plꝛibꝫ ⁊ maximis tribulatõibꝫ
qñ ſui aduerſarij ad ſe inuicẽ diſcedũt. ſicut euaſit heremita ꝓpter diſcordiã q̃ orta eſt in
ter furem et demonem. Dixit ei rex. Quõ fuit? Inquit conſiliarius
¶ Dicit̃ fuiſſe heremita. cui data fuit vacca vna. ⁊ cũ duceret eam ad domũ ſuã. quidam
fur vidit illam. et furãdi curã adhibuit. Ibat autẽ fur poſt eũ vſqꝫ ad domũ heremite.
Et cũ eſſet in via. obuiauit ei demon in figura hominis. Cui dixit fur. q̃s es tu. aut q̃d
intendis. Et ille rñdit. Ego q̃dem ſum demon. ⁊ intendo nocte iſta ſuffocare heremitã
et nunc ſequor eum. donec hoĩes ſint in ſomno. Tũc exurgã cõtra ipſum et interficiam
eum. Et ait ei fur. Ego ſilr intendo ire ad domũ ſuam. ⁊ furari vaccã ſuã. Et eũtes iuert
ꝑiter ad domũ heremite. Ingrediẽs aũt heremita domũ. introduxit vaccã. et comedit.
Et intrauit ſuũ cubiculũ ad dormiẽdũ. Et cogitãs fur. dixit in corde ſuo. dubito ne for
te qñ accedẽs hic demõ ad ſuffocandũ heremitã clamabit ipſe. et ſuccurrent ei homĩes
⁊ nõ potero capere vaccã. ſꝫ me videtes capiẽt ⁊ interficiẽt me. Dixit ergo fur demoni. Si

Capitulum Quintum

le parū. et dimitte me capere vaccā prius: q̄ꝫ tuam adimplebis volūtatē. Cui reſpōdit de
mon. Nequaq̄ꝫ hoc faciam ſed pri⁹ ipſum volo interficere. et poſtea facias qꝺ intēdis.
At ille dicebat. Nequaq̄ꝫ ſed ego incipiam. Et orta diſcordia inter ipſos fortiter incepe-
runt pugnare. et ricari ad inuicem. donec fur vocaret heremitam dicens ei ſurge. quia
iſte demon vult te ſuffocare. et excitatus heremita et ſua familia: fugierunt fur ꝛ demon
et ſic euaſit heremita a periculo mortis.

¶ Et propter hoc induxi vobis parabolam hanc. quia vir doctus et intelligēs debet
quādoqꝫ adherere ſocio ſui inimici. ꝛ ab ipſo querere quid lateat in corde ſui inimici ad
uerſus eum. Et factum eſt: dum conſūmaſſet tercius conſiliarius regi loqui hec verba
Reſpondit primus cōſiliarius regis qui illum interficere cōſuluit. Et dixit regi. Quo
decepit vos coruus iſte: et detrahit vos ſuis blandis ſermonibus. vt in ipſo cōfidatis.
et credatis verba eius. Dicunt autem ſapientes. qꝛ qn̄ inimicus humiliat verbis ſuis.
ne credas ei. Vultis autē vos qꝫ ipſos perdere. et conſiliū veſtrum. et deſpicitis magnā
rem: donec perditis illam. Finite ergo ab hoc veſtro conſilio. et contēplamini ſicut de
cet contēplari vir prudens ꝛ intelligens. et tāqꝫ ſapiens qui nouit opera ſui inimici. Ne
detrahat cor veſtrum: vt a bono declinet conſilio. volo penitus dn̄e rex: vt ipſum inter-
ficias. Timeo enim. ne ſi ſteterit nobiſcū. finis noſter male ſuccedat. vir em̄ doctus et
intelligens non decipit a verbis. nec ſuum relinquit aduerſariū qn̄ trahit eum de ſuis
manib9. Inſipiēs vero ſeducitur verbis blandis ꝛ humilib9. nec ſiſtit ſicut piger. quoꝝ
corda decipiuntur in his que vident. et credunt que audiunt. et detrahuntur ad verba
inimicoꝝ ſuorum. credentes magis qꝺ audiunt. q̄ꝫ id qꝺ vident ꝛ ſciunt. ſicut quidam
carpētarius. qui denegans illud qꝺ viderant oculi eius. credidit. qꝺ audiuerant ſue au
res. et deceptum eſt cor ſuum. Dixit rex. quomodo fuit? Inquit ille

Capitulum Quintum

¶ Dicit͛ fuiſſe q̄dā carpentarius:q̄ pulcram habebat vxorem.quam multum amabat. habebat et mulier illa amaſiū:q̄ cū agebat cū ea.⁊ cū ſignatū eſſet ſuo viro:a ſocijs ⁊ conſanguineis.voluit vir inquirere h̄ factum diligēter.vt ſibi clare noteſceret ꝟitas huius rei. Et credere nō voluit de facto vxoris ſue:niſi videret ad oculū. Dixit ei q̄dā die:vt pararet ei cibū.q2 intēdebat ire ad operandū in alia terra:in domo cuiuſdā nobilis.⁊ ibi pluribus dieb9 moram trahere. Et audiens hec mulier:letata eſt valde. Et parato ſibi cibo exiuit de domo.et ait vxori. Cuſtodi bñ domū.⁊ habe poteſtatē quouſq3 redibo. Et cū ibat:reſpiciebat poſt eū mulier:donec prolōgaret͛ a domo. Et cum rediret mulier ad domū:latitauit vir in quodā loco poſt ianuam dom9. Nocte vero acceſſit iſte ſuauiter ad camerā.et ſe ſub lectū intromiſit.in quo ipſi iacere ſolebant.mulier vero eſtimās ipm receſſiſſe:miſit pro amaſio ſuo ſignificās ei.q2 vir ſuus non erat in domo. At ille cū veniſſe::comederūt et biberūt.et locuti ſunt parabolas. Poſtea vero iuerūt ad lectū. Et dū iacerēt in lecto:audiuit vir omīa q̄ agebant. Et cū dormirent:pr̄familias reuoluit ſe.et extendit pedē extra lectū in ſomno.mulier vero ſentiēs ſtrepitū ei9:cognouit ꝙ maritus eius erat.et excitās cito ſuū amaſiū:dixit ei. Scio qm̄ marit9 me9 ſub lecto eſt. Nūc volo ꝙ alta voce q̄ras a me.quē plus diligis:aut me.aut maritū tuū? Et cū noluerim tibi dicere:inſiſte a me q̄rere:donec dixero. Et cū ille interrogaſſet illā. Rn̄dit ei. Quare querit͛ hoc a me:nūquid putas:ne ſit qui apud me dilectus et carus:ſicut me9 maritus. Nos aūt huiuſmodi mulieres.nō diligim9 amaſios nr̄os.niſi quātū adimpleam9 nr̄am concupiſcentiā.ꝑſonas eoꝝ nō reſpiciētes.neq3 mores.nec aliq̄d eoꝝ ↄſiderantes. Cōſummata vero noſtra volūtate.eff ciūtur in oculis nr̄is.ſicut ceteri homies de mundo. maritus quoq3 melior mulieri.q̄3 pr̄ et mr̄.et fr̄es.et filij. totus nāq3 labor et eius intētio eſt in ipſo. Et propterea maledicatur quecunq3 mulier.que non diligit magis vitam mariti ſui.q̄3 vitam ſuipſius. Et audiens vir ſuus hec verba.confidit in amore ſuo et his q̄ audiuerat ab ea.dicens in corde ſuo. Nunc ſcio.ꝙ vxor mea diligit me valde toto corde et mente. Et iacuit ſub lecto in auroram.et amaſius cum ſua vxore in lecto dormiens.

Aſtutia nequam mulieris

Capitulum Quintum

Mane vero receſſit amaſius mulieris in viam ſuam. marito ignorante. q2 dulciter ſub
lecto iacuit dormiendo in ſtercorib9. mulier vero iacuit in lecto dormiẽs. et expergectus
maritus bonus. exiuit de ſubtus lectum. et inuenit ſuam vxorem ſuauiter dormientem
et cepit ſedere in latere eius. et flare in faciẽ eius. et oſculari et amplexari eam. donec fuit
excitata. Et ait anima mea. redemptio tua. Jace et dormi. q2 non dormiuiſti hac nocte.
Et niſi. quia nolui turbare te. interfeciſſem vtiq3 illum iniquum. et reddiſſem te tran-
quillam ex eo.

Adduxi vobis hanc parabolam. ne ſitis ſolliciti. ſicut ille qui denegauit omnia
que audiuerant ſue aures. Et ꝓpter hoc non credatis verba hui9 corui. qm̃ nõ
eſt in eo veritas. nec eſt de viris bñ dignis. qm̃ nõ poteſt ꝗs offendere ſuum in-
imicũ qñ euaſerit de manu ſua. poſtq̃3 tradidit eum deus in manũ eius. Corui autẽ ni-
hil nocere potuerunt vſq3 in diem hodiernũ. Nec ſcimus ꝗd accidat nobis extunc. aut
ꝗs non tali cõuerſatio hui9 corui nobiſcũ fuerit ꝓpter malũ nr̃m. Et forſ tan ſuperuenit
nobis viſitatio. Eſt igit̃ meum cõſilium. ipm̃ exterminare de hoc mundo. Et ſcitote. ꝙ
non timui coruos. niſi a die quo audiui verba veſtra de ipſo. Et nolens rex ſturnoꝝ in
clinare aurem ſuam cõſilio hui9 ſturni ex ſua ſtulticia. et defectu ſue intelligentie. et ſciẽ.
et ſui cordis fatuitate. mandauit illũ duci ad palaciũ regis. et benefieri ei. ⁊ ipm̃ curari
a ſuis vulnerib9. Poſt hec ꝓo dixit ſturn9 cui9 cõſilium fuerat ipm̃ interficere. Dñe rex.
Ex q̃ non vultis eũ perdere. reputet̃ tñ in oculis vr̃is tanq̃3 inimicus. de quo ſit timen-
dum. et ꝓſerua te. et populum tuum ex eo. qm̃ ipſe coruus intelligens eſt et ingenioſus
Et videt̃ mihi. ꝙ nõ fuit hec ſocietas. q̃ aſſociat9 eſt nobis. niſi ad nr̃m malum. Et non
curauit rex ſturnoꝝ verbũ illius. immo deſpexit illud. nec valuit conſilium illius vitare
regem benefacere illi coruo et honorare ipm̃. Erat autem iſte coru9 intelligens. et boni
ꝯſilij. ſciens optime q̃ placebant regi ſturnoꝝ. ⁊ que dedignabant̃. ita. vt omi die recita
bat ei parabolas. ⁊ ſermones ſapiẽtie. Erat aũt oi die ad dẽs rex in ipo affectionẽ ⁊ amo
rem. ⁊ cõfidebat in eo. Et loquebat̃ omi die ad ſocios regis ⁊ aſſiſtentes ei. verba iocũda

et delectabilia: ita. vt oēs amabāt ipm. Quadam ꝟo die dū eſſent coram rege ipe ⁊ mlta turba ſturnoꝝ. Et etiā ſturnus: q̄ cōſuluit ipm interficere. Ait iſte caru⁹ Uerū eſt q2 coꝛui turbauerūt me ⁊ moleſtauerīt ⁊ me interficere voluerīt ex odio. ⁊ ex hoc in animo meo propoſui de loco nō diſcedere nec q̄eſcere. nec habere leticiam quouſq3 meū deſiderium adimpleo ex ipis. Et inueſtigans ꝓpter hec nihil inueni illos poſſe vincere niſi vos. Ego aūt per me non poſſū eos vincere q2 vnic⁹ ſū. Et iā q̄dē mihi ſignificatū fuit ꝑ quēdā nobiliū regū. q2 q̄cūq3 offert ſe ſpōte igne cremari: obtulit maximū holocauſtū dn̄o. Et q̄cq̄d a deo petierit in illa hora: admitteꝛ ei. Nūc ḡ ſi videꝛ dn̄o regi vt igne cōburat: et inuocās deū: rogabo ipm. vt me reddat ſic vīm. et forſitan vīdicabo me de inimicꝭ meis et algebo calorem magni cordis q̄n reuertar in formam ſturnoꝝ. Et rūs ſturn⁹: cuius cōſiliū fuit ipm interficere: ait. Nulli aſſimulo te per bona ꝟba q̄ oñdis: ⁊ mala q̄ abſcondis: niſi vino habēti bonū odorē: ſaporē tn̄ venenoſū. Scire debes: qm̄ ſi cōburemus te milleſies: ad tuū redires elimentū. ⁊ tue nature radicē. ſic q̄dam muricla. de q̄ fuit dictū q2 cum repn̄tata fuiſſet cuidā potēti de mūdo. vt illa reciperet ipm in virū. At illa oēs refutabat. ſ3 ſꝑ querēs meliorē ⁊ potentiorē donec rediȷt ad ſui naturā ⁊ pꝛicipiū. Dixit rex. Quō fuit. Inquit ſturnus.

¶ Feruꝛ q2 q̄dā fuit heremita deuotus valde. ita q2 deus exaudiuit eū in oībus. q̄ cum ſederet iuxta flumē. tranſiuit ſuꝑ ipm niſus. portās ſuis pedib⁹ muriculā. q̄ cecidit an̄ pedes eius. quā vidēs heremita. miſtus eſt eius. ⁊ accipiēs illā. intēdebat eā nutrire. ſ3 timuit ne abhorreret familiā domus. ⁊ ꝓpterea orauit ad dn̄m. vt ipſā cōuerteret in puellā. Quo facto. duxit ipſam ad domū ſuā nutriēs eā. ⁊ nihil ſignificauit vxori ſue. qm̄ fuerat muricula. ſ3 eſtiauit vxor illā eſſe cōſanguineā. Et cū creuiſſet hec puella in nubilem etatem. cogitauit heremita dicens. Non poterit hec ammodo eſſe abſq3 marito. qui eam gubernet. et in ipſa delecteꝛ. Et ait heremita puelle. Elige tibi quē volueris in virū habere. qui te cuſtodiat et gubernet. Et rediens ego ad meū officiū: ſtudebo in his que mea ſūt: vt prius. Et dixit ei puella. virū nō exiſtētem ſimilē ſibi in potentia et dominio. Ait heremita. neſcio aliquē ſimilem ſoli habētem in tetanta dominia et imperia. ⁊ orans ad deum: petam. q2 deſponſare te faciat a ſolis rectore. Et mundificatus: orauit dicens.

Capitulum Quintum

O ſol claritate et bonitate fulgēs. q̄ creat⁹ es ad illūiandū creaturas dei. benigne ⁊ gra-
cioſe peto. vt tradas hāc filiā meam in vxorē tuo rectori. qm̄ petijt mihi ſibi dari virum
qui oīs in fortitudie precellat et vigore creaturas. Et reſpondēs ſol. dixit ei. Jam au-
diui petitionē tuā. nec debeo faciē tuā cōuertere in nichilū in tui orationē ꝓpter gloriam
et gratiā quā tibi de⁹ cōceſſit pre alijs creaturis. Uerūtn̄ indicabo qui fortior me eſt. Et
ait heremita. Quis eſt ille. Dixit ſol. Rector nubiū q̄ ei⁹ virtute occupat lucē meā. ⁊ reſi
ſtit mihi. vt ſeculū illūiare non valeā. Et accedēs heremita ad locū. vbi nubes de mari
deſcendebāt. ⁊ orās petijt rectori eoꝝ. ſic fecerat ſoli. Cui reſpondit rector nubium. In-
tellexi q̄ppe verbū tuū. et vere cōceſſit mihi deus potentiā. quā etiā ſuis angelis nō con
ceſſit. Uerūtamen indicabo tibi. q̄ maior et fortior me eſt. Ait ei heremita. Quis eſt ille.
Cui rn̄dit. Eſt rector ventoꝝ. q̄ mouet me. ⁊ ducit me ab vna mūdi extremitate in alte-
ram. nō potēs ei reſiſtere. nec eius mandata reuocare. Et accedens heremita ad rectorē
ventoꝝ. et dixit ei. ſic dixerat alijs. Et ait ei rector ventoꝝ. Uere potēs ſum. ſicut dic̄. et
pre multis alijs creaturis mihi deus conceſſit dignitatē. Uerūtamē indicabo tibi qui
potentior me eſt. ⁊ quē nitor ſuperare. ⁊ nō poſſū. Et ait ei heremita. Et q̄s eſt ille. Dixit
rector ventoꝝ. Ego non ſum ita potēs. ſicut mons iſte. q̄ añ te eſt. Et voluēs heremita
ſe ad montē. dixit. Uolo vt accipias filiā meam in vxorem tibi. Et cū ſis potēs potētū.
et dominās dominantiū. Et ait ei mons. Ueritas eſt. ſicut dicis. verūtamen indicabo
tibi. qui fortior me eſt. qui fodit et diſſipat me. nec poſſum ei reſiſtere. Et ait ei heremita.
Quis eſt ille. Cui dixit mons. Eſt mus. Et accedēs heremita ad murē. dixit ei. ſic dixe-
rat monti. Cui reſpōdit mus. Ueritas eſt. ſicut mōs de me dixit. verūtn̄ quō erit mihi
cōueniēs habere vxorē de genere humano. cū ego ſim mus. ⁊ mecū habitaculū ſit in ca
uernis terre. et ſaxorū foraminib⁹. Et rediēs heremita ad puellā ait. Filia mi. vis neceſſe
vxor muris. q̄r nō reperi fortiorē ipſo. cū non reliquerim etiā vnū de potentib⁹ ⁊ dominā
tibus. quē nō exquiſiuerim. et oēs indicauerūt mihi ipſum murem. Uis ne igit̄. ꝙ in-
uocās deū meū. petā te muriculā effici. vt cōhabites ei. Cui rn̄dit puella. q̄cq̄d tibi pla-
cet pater. fac. Et orauit heremita deū. ⁊ puella in muriculā eſt conuerſa. ⁊ tradidit ipſam
muri. introducens eam in ſui cauernam.

Ḟ Adduxi ꝓpo hanc parabolā propter ſeductorē. quia ſi igne combuſtus eſſes. ni-
hilominus ad principiū tue nature redires. ⁊ in radice tue ꝓme creationis perſi
ſteres. Et noluit rex ſturnoꝝ. ſociq̄ȝ eius acq̄eſcere cōſilio. et ꝓbis hui⁹ ſturni. Coruus
aūt letificabat eos parabolis et ſermonib⁹. ita. vt addebāt ad diligēdū eū. ⁊ in ipſo confi
dendū. Et ait coruo rex ſturnoꝝ. Non eſt neceſſe te cōburi. nos ipi vindicabimus te de
alijs. Ait aūt coruus. Inueni grām in oculis regis ſturnoꝝ. Et moram traxit cum eo
donec ei⁹ vulnera ſanata fuerīt. ⁊ renata fuit caro ſua. ⁊ mēbra ei⁹ fortificata. Qui cum ſte
tiſſet ibi. et totū ſecretū regis ſturnoꝝ ſciuiſſet. trāſuolauit q̄dam die letanter. ⁊ iuit ad re
gem coruoꝝ. Cui dixit. Gaudiū vobis annūcio. q̄r tradidit deus in manu nr̄a inimi-
cos noſtros. Et ait rex. Quid ergo vides eſſe faciendum. Ait ei coruus.
Scito ꝙ vniuerſi ſturni manēt oīni nocte in q̄dam cauerna. ⁊ ibi recolligūt̄. Nūc aūt ac
cipientes vnuſq̄ſq̄ȝ nr̄m fruſta lignoꝝ iuxta ſuū poſſe ſupponētes cauernis ſturnoꝝ ego
portans ignē. ponam in lignis. ⁊ vos flantib⁹ ore atq̄ȝ alis accēdat̄. Quicūq̄ȝ ei de cauer
na exierit. cōburet̄. ⁊ q̄ int⁹ manſerit. morietur fumo ⁊ calore. Fecerīt itaq̄ȝ corui. ſic ille illis
cōſuluit. et mortui ſūt vniuerſi ſturni incēdio. Et redeūtes corui ad ſuū locū. vixerūt to
to ſuo tpe cōſidēter et pacifice. ¶ Poſtea ꝓpo dixit rex coruoꝝ illi coruo cōſiliario ſuo mi-
ror quō tam diu potuiſti morari cū ſturnis. ⁊ cum illis conuerſari. Dicūt eīn ſapiētes. ꝙ
morſ⁹ ſerpētis et vſtio ignis tolerabiliores ſūt ꝯuerſatōe malignoꝝ ⁊ ſocietate impioꝝ.
Et rn̄dit ei coruus. dicēs. Uerū eſt ſicut dic̄ dn̄e rex. verūtn̄ vir prudēs cohabitās ad-
uerſarijs ſuis oportet. vt patiat̄ vniuerſas tribulatiōes. ⁊ loq̄tur q̄d ipis placet. ⁊ aſperi
tatē ꝓboꝝ ipſoꝝ ſuſtinet vultu placabili. reſpōſū dās vnicuiq̄ȝ ad placitū. ⁊ cū ipis ſe ge

rit pacifice. et parat ſuū humerū ad ſuſtinēdū oīa onera verboꝝ ſuoꝝ aduerſarioꝝ. q̄ ſi
bi ſūt peiora tranſuorātibꝰ ſagittis. ſic facit ſapiēs eger. q̄ ſumit tyriacā amaram ꝓpter ſui
effectū medicatōis. quē poſtea ex ea percipit. Et dixit rex coruoꝝ. Annūcia mihi nūc q̄
modo erat ſcia ſturnoꝝ: ⁊ ipoꝝ prudētiū. Et ait coruꝰ. Apō nullū eoꝝ reperi ꝯſiliū ⁊ in
telligētiā: niſi apō vnum q̄ regi cōſulebat me ꝑdere. ⁊ ꝑ nimia eoꝝ fatuitate. ignorātia ⁊
ſtulticia: de ſuis dictis nō curauerūt. nec ꝯſiderauerūt me eſſe maiorē oīm. ⁊ tuū ꝯſiliariū.
nec dubitauerūt me poſſe cōtra eos mouere argumēta. ⁊ deſpiciētes cōſiliū eiꝰ: nō reſpexe
rūt vltima dona. Dicit aūt: q̄ q̄cūq; inuenit ſuū aduerſariū in magna dignitate ⁊ hono
rabili ſtatu apō eius ſocios: debet ſe ꝓſeruare ab eo: ⁊ ipm timere: ſic timendū eſt de ſer
pente. in q̄ q̄s nūq; debet ꝯfidere. Et ex mlta eoꝝ ſtulticia non celauerūt mihi eoꝝ ſecreta
nec ſe a me ꝓſeruauerūt. Dicit aūt: q̄ſi oportet vnūquemq; ꝓſeruare ſe ab omni re dubia. ⁊
cauere ſibi in ſuo cōſilio ab omni q̄ ſuſpectꝰ reddit in oclis eiꝰ. ⁊ quātū poteſt: ſuū fugi
at inimicū. nec accedat ad ipſum: nec intret in aquā ſimul cū ipſo. nec in ſuo loco vbi ia
cet. nec eiꝰ veſtimentū induat. Et caueat ab equo. quē ipſe ſumit. et a corona ſui capitis.
nec in ipſo cōfidat verbo vel opere. ſed in viro fideli: q̄ mūdus eſt corde. Dixit ei rex cor
uoꝝ. nō accidit ſturnis: niſi ſua ſtulticia et defectꝰ prudentie eoꝝ. et ſuperbia ⁊ vile conſi
liū eoꝝ. Et ait coruꝰ. Juſte dicis. q̄ ſemel ꝑuenit ad cōſilium imperij. q̄ nō recalcitraue
rit. aut fuerit ſeductus a mlieribus. ⁊ ipm nō reuocauerit. aut quis cōfiſus fuerit in illis
et ſibi fidē obſeruauerit. aut q̄s mſtū comederit ⁊ nō egrotauerit. aut q̄s ſtultos habue
rit cōſiliarios: et non perierit de hac vita. Dicit aūt q̄ q̄cunq; decipit ſuo conſilio: care
bit bona/memoria/et fama. Deceptor vo ⁊ ſeductor nō habēs ſocios ⁊ amicos: nobilita
tem facit in aliam doctrinā declinare. Auarꝰ aūt caret omni bono. Cupidus vero mul
ta congregat peccata. Rex aūt negligēs ⁊ notoꝝ ſuoꝝ ⁊ ꝯſiliarioꝝ ſuoꝝ vilipendens cōſi
lium: perdet animam ſuam. Dixit rex coruorum maxima ſuper te tranſiuit tribulatio.

Capitulum Quintum

qui ſturnis fuiſti humiliatus.ꝛ ſub eis afflictus.eorum tolerans moleſtiã. Et ait coruꝰ Uere hec omnia ſuper me tranſierunt et ea recepi.ꝛ ſuſtinui. ſalutem ſperans et futurã tranquillitatem pro nobis. Quicunqꝫ enim ſuſtinet tribulationem propter bonum qđ inde ſperat habere. non debet ei eſſe difficilis moleſtia. Audiui iam quomodo ſerpens factus eſt ſeruus cuiuſdam rane. vt eſſet ei equitator tempore neceſſitatis. attendens per hoc ſalutem et bonum ſuīpſius. Dixit rex coruorum. Quomodo fuit? Inquit coruus.

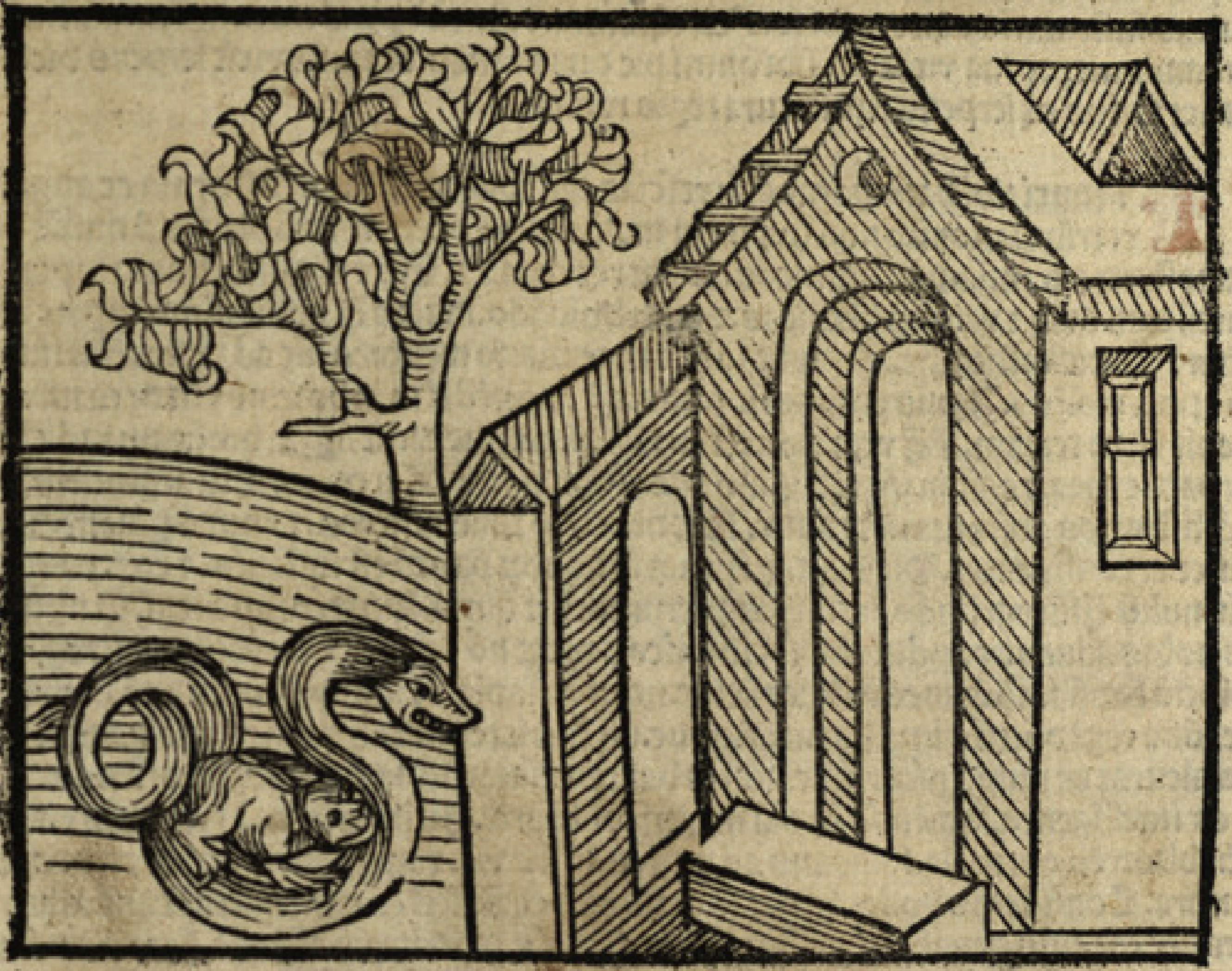

¶ Quidam fuit ſerpens. qui cum valde ſenuiſſet. eius defecit potentia. ita vt venari nõ poſſet amplius. et ſuum victum habere. Quadam vero die viſus fuit ſibi tantum. ꝙ ambulauit vſqꝫ ad fontem in quo erant multe rane. ad quem ſolebant venire quoti-die. Et cum ipſum rane viderent. dixerunt ei. Quid habes. vel quid tibi deficit. ꝙ te videmus triſtem et mitem. Quibus reſpondit. Quid boni poſt ſenium videtis. niſi me in tanta defectione poſt ſenium conſtitutum. Quare igitur queritis a me. Nonne ſcitis. quia omni die inſidiabam vobis. et de vobis meum victum capiebam. Nunc autem virtus et potentia mea declinauerunt et extenuata eſt mea caro. oſſa mea lique-facta ſunt. et mea pellis putrefacta. ita. vt a vobis meum victum ammodo non valeam capere vt priſtinis temporibus conſueui. necqꝫ etiam vos commorari non valeo. Etiam ſi aſcenderitis ſuper me. non poſſem vtiqꝫ me a vobis defendere. Nũc autem rogo vos vt eatis ad regem veſtrum. annunciantes ei. Et cum annunciaſſent hec regi eorum. ve-nit ad eum rex. et ait ei. Quid habes. ſeu quid tibi eſt. et quo ſic miſere hic te preſentas. Qui reſpõdit ſerpens. Querẽs fui hac nocte ranam quandã et ſecutꝰ ſum illam in mul-tis locis. ita vt tandem deueni ad hoſpiciũ cuiuſdam heremite habentis dilectũ filium

ſibi valde. Et dum filius ille ambularet. oppreſſit me ſuo pede. ⁊ ego ipm̄ momordi. ⁊ videns hec heremita me q̄ſiuit. ⁊ cum non inueniſſet me. q2 fugerā. orauit ad deum ſuum vt auferret mihi potentiam et vigorem. Et factus ita triſtis et miſer inter omnes ſocios meos. Nunc autē mi reuerende domine rex in manu tua ſum: fac in me quod tibi placet. et ſi volueris: ero in equitaturā tibi. Et cum audiret hec rex ranarū eſtimauit in aīo ſuo. qui magn⁹ ſibi honor eſſet ſi ſup ipm̄ eq̄taret. ⁊ pluribꝫ diebꝫ ſuper ipſum equitauit. Quadā ꝑo die dixit ſerpens regi. noſtis bn̄. q̄ miſera ſum ꝑſone. nec potēs ſū ad venādū aliq̄d pro mea vita. bonū aūt qđ mihi cōfers ad honorem dei facies. ſupplico: vt mihi pro vita ꝓuideas. Et ait rex. Scio bn̄ te non poſſe viuere abſq3 aliq̄ prouiſione. qua valeas ſuſtentari. ex quo mihi fact⁹ es eq̄tatura. volo tibi ꝓuidere in ſuſtentamentū vite ⁊ mandauit pro ſua vita dari ſibi omni die duas ranas. de quibꝫ vixit ſerpens diebꝫ vite ſue. et factus eſt ſerpens equitatura regis ranarum.

Adduxi tibi hanc parabolā: vt ſcias q̄m totū qđ ſuſtinui a ſturnis ex anguſtijs et tribulationibꝫ non fuit mihi malū. immo ꝑcepim⁹ iam per illud multū bonū q2 noſtros extermiāuim⁹ inimicos. Dixit rex coruoꝝ. Vere pōt q̄nq3 homo ſuꝑare inimicū cum dolo ⁊ verboꝝ blādicijs. ⁊ ſe illi humiliādo. magis q̄ poſſit illum ſuꝑare cū potētia ⁊ exercit⁹ m̄ltitudie. Argumēta aūt ⁊ ingeniatio meliores ſūt ad deſtruēdū inimicū q̄ opera violētia. Ignis ei q̄uis ſit fortis. q̄n apphēdit in arbore: nō vrit de ea niſi: qđ inuenit circa terram. Aq̄ vero non eſt fortis: ſ3 q̄n cotidie cadit ſup arborē: eam radicibꝫ extirpat de terra: ⁊ agit in ip̄a: qđ ignis agere non poteſt. Tu quoq3 tuis argumentis dereliq̄ſti ſturnos abſq3 ramo ⁊ radice. Nec de cetero timemus eos. ⁊ ammō ꝑmanebim⁹ pacifice. et confidenter. Dicit̄ aūt: q̄ q̄tuor ſūt. quoꝝ paucū eſt ſufficiēs. ⁊ eoꝝ paucū vincit multū. q̄ ſūt egritudo. inimicus. detrimentū. ⁊ ignis. Dixit coruus regi. Quicq̄d boni nobis aduenit ex ꝑditione/ſc3 inimicoꝝ nr̄oꝝ nō fuit de bono cōſilio dn̄i regis ⁊ eius ꝓſpera fortūa. nō āt meo valore ⁊ ꝟtute. nec mea ſapīa. Dr̄ aūt: q̄ q̄cunq3 intēdit mala agere cōtra regē doctū ⁊ intelligentē. ꝑcipue. q̄n fuerit rex iuſtus ⁊ ſanct⁹. male agit. ⁊ q̄ non recalcitrat de nimia ꝓſperitate. nec turbat̄ pro nimia aduerſitate ſeipm̄ offendit. O rex q̄ es intelligens ⁊ ſapiēs. ſciēs oīa magni cōſilij arte. In hora ire tuā reprimēs voluntatē: abhorrēs oīa mala. ſollicitus ad inq̄rendū ꝟitatē. ⁊ in tēporibꝫ ſupbie ⁊ ire reſpiciēs futura. Conſiderās hodie q̄d erit in craſtinū. nec iraſcit̄ cū eius m̄ltiplicant̄ aduerſitates nec cor eius eleuat̄ ſup ſocijs ⁊ amicis q̄n eis ꝓſperitates affluūt. q̄rens eis ſuo poſſe qđ bonū eſt. Et q̄ querit malū agere regi. ſibi ip̄i agit. Et ait rex coruoꝝ. Nequaq̄ hoc fuit. niſi tuo intellectu: et cōſilio. Nā ego a diebꝫ meis te cognoui cū iſtis moribꝫ. Tu quoq3 locutus es ꝟba viroꝝ miſericordiū ⁊ ꝑmanētium in federe dn̄oꝝ ſuoꝝ. q2 vere ſpoſpōdiſti magna agere. intellectu ⁊ magnis argumētis. donec tranq̄llos nos reddidit deus ab inimico magno ⁊ peſſimo ⁊ crudeli. ⁊ opat⁹ es in ipo opus qđ pauci ſūt ſciētes facere. Vir eñ potēs q̄n inſidiat̄ ei caſtramētū. ⁊ interficit decē vel viginti viros. iā reputat̄ feciſſe magnū q̄d. Sed vir intelligēs ⁊ ingenioſus (ſicut tu es) ſuo cōſilio et argumētis deſtruit magnos reges ⁊ multos exercitus. ⁊ poteſt ip̄e ſolus ſuū perdere inimicū magis q̄ ipi grādes ⁊ potētes. Maius aūt de q̄ miror de tuis opibꝫ eſt. q2 ipoꝝ ſuſtinebas cōtumelias ⁊ increpatōes q̄s tibi inferebāt tolerabas. ⁊ ſuoꝝ maliciā ꝟborum audiebas. Ac pro tāto minime errasti in aliq̄ dum ſtares cum eis. nec vnq̄ in te iracūdiā ꝑcepiſti. Et ait coruus. a tuis iudicijs nō declinaui. q̄m tu me docuiſti ⁊ tuā obſeruaui doctrinā dn̄e rex. ⁊ trahebā corda eoꝝ ſuaui ſermone ⁊ humili lingua. ⁊ oſ̄ndebā eis amorē. ⁊ riſu3 vt non cognoſcerent in me aliq̄d ſuſpicationis. et tuum conſiliū mandatū ⁊ doctrinam adimpleui. Dicit̄ eñ q̄n fueris inter duos inimicos. ⁊ eos timueris. cape illos ſapiētia. et ſeduce eos prudentia. ⁊ humiliare illis. Et caue tibi. ne contra eos aīa tua ſuperbiat. ⁊ ne exaſperas verba aduerſus eos. q̄m nō ſic faciēdo. nūq̄ eos ſuperabis. Et ait rex coruoꝝ. Video te ita eſſe ſicut tu ꝯſuluiſti. Dicit̄ āt q̄ q̄n rex habuerit ꝯſiliariū ꝓbum ⁊ in

telligentem. et voluerit rex aliquid facere q̄uis illud differatur. erit eius finis ad bonū
et proſperabit qđ faciet. qñ vero malū habuerit conſiliariū. ornatū ſermone z abſq̨ ope
et voluerit rex aliqđ facere. q̄uis in ſuo principio proſperet. in ſuo tñ fine p̄cipitabitur.
et iraſcet et penitebit. Et magis quidem letoꝛ. qꝛ ſaluū te fecit deus de manu ipſorum. q̄
de q̄ete et pſperitate. q̄ nobis puenerūt. Nam a die q̄ non videbamꝰ te. nō valebat nobis
comedere et bibere ⁊ dormire. ex paſſiōe q̄ cōpatiebamur tibi. Dicit eñ ꝙ nō ſapit egro
ſomnus donec ſanet. Nec alicui cupido. cui mandauit rex magnā pecuniam exhibere
donec eiꝰ mandatū pficiat. Nec timēti ſuū inimicū donec ipm pdat a ſeculo. ⁊ ip̄e ab eo
trāquillus reddat. Et dicit q̄dem a quocūq̨ ceſſauerit egritudo. inuenit quietem corpꝰ
eius. Et qui depoſuit a ſe onus. ſuis lūbis reqem adinuenit. Et q̄ ſuū pdit inimicū ſuo
cordi quietē adinuenit. Ego ſilr quietē inueni de eo qđ deꝰ per manū tuā opatꝰ eſt. Et ait
coruus. Peto a deo tuo. ꝙ ſicuti a tuis inimicis reddidit te tranquillū. ſic ꝯſeruet tuum
regnū. ac tuū vigorē cōtinuet. ⁊ addet ad tui glām. Et ait rex coruoꝝ. Indica mihi nūc
q̄ūo erat rex ſturnoꝝ in ſuo regimēto. cōſilio ⁊ populo. Ait coruus. Erat rex ſturnorum
ſtultꝰ / piger / ſupbus. Cuiꝰ ꝯſiliarij oēs ſtulti erant p̄ter vnꝰ qui cōſuluit me interficere.
Dixit rex coruoꝝ. Quid tibi viſū eſt de eo. q̄ te ꝯſulebat interficere. qꝛ laudas ipm tm̄.
Et r̄ndit coruus. Erat ſapiēs ⁊ intelligēs ſciens res ante aduentū ipſoꝝ. diligēs ſuum
regem. et nihil ei celās. de quo timēdū eſſet. Et qñ videbat ipſū aliqđ volēte facer. loq̄bat
ad ſui aīm. et docebat eū viā rectā. et ei veritatē exponebat. ⁊ p̄ſtabat ei ꝯſiliū ſue aīe et cor
dis. Poſt hoc dixit Sendebar philoſophꝰ. Vide q̄d fecerīt corui ipis ſturnis cum ſint
imbecilles. Eſt aūt in hac doctria et diſciplina oī ſapiēti ſuū timendi inimicū. Debet eñ
ſe pſeruare ſic corui fecerīt. Nec vnq̨ credat ſuo inimico. et ſi ei dilectionē oñdit. qꝛ nō eſt
ſicut cor ſuū. Quicūq̨ ꝑo mltiplicat amicos et ſocios. erūt ei refugiū in tp̄e aduerſitatꝫ.

¶ Caplm vi. de ſimea ⁊ teſtudine. Et eſt de eo q̄ affectat habere
amicū. quo habito neſcit eum conſeruare. donec amittat eum.

Inquit rex diſles Sendebar ſuo

philoſopho. Intellexi ꝟba tua q̄ dixiſti. Qm̄ opteat hoīez pſer
uare ſe qñ accidit ei aliqđ a ſuo inimico. Nūc autē indica mihi
quid melius eſt. aut bonū acquirere. aut bonū acq̄ſitum conſer
uare. Sūt eñ qui bonū q̄rūt. et illud inueniūt. ſed neſciunt illō
ꝯſeruare. donec illō amittūt. ⁊ reddūtur cōfuſi. ſic remāſit teſtu
do cōfuſa a ſymeo. Dixit rex. Q̄uo fuit? Inquit philoſophus.
Dicit ꝙ cum rex ſymeoꝝ ſenuiſſet. et ſuū vigorē ac eius ꝟtutes
amiſiſſet. pdidit eū vnꝰ ex famuloꝝ ſuoꝝ. ⁊ ipm expulit de ſuo regno. ⁊ regnauit ip̄e loco
eiꝰ. Et fugiēs ſymeꝰ. abijt ad littus marꝫ. in quo erant multe arbores ficuū. Et aſcēdēs
ſymeus ad ficū. comedebat de ficubus. Et cū cecidiſſet vna ficus de manu ſua in aqua
vidit illam teſtudo. ⁊ accipiens teſtudo ficū. comedit illam. Et cū placeret ſymeo ſonus
caſus ficus in aquam. pjciebat vnam poſt aliam. Teſtudo aūt accipiens. comedebat
illas. nec ſciebat ꝙ ſymeus ipſam pjceret. Et educens teſtudo caput de aqua. reſpexit
ſymeū. et ſymeꝰ ipſam. ⁊ ſtupefacti ad inuicem. voluerūt ſimul aſſociari. Et firmato fe-
dere inter ſe habitabāt ſimul. Stās itaq̨ diu teſtudo cū eo. oblita eſt redire ad ſuam do
mū. nec appoſuit curā de ſua vxore. vt ad ipam redire affectaret. Et videns vxor ſua ꝙ
non rediret ad eā. facta eſt triſtis. ⁊ multū doluit. annūciauitq̨ hoc cuidā ſocie ſue. ⁊ ait
ad eā ſocia ſua. Nequaq̨ dubites de tuo viro. Audiui eñ qm̄ eſt in tali littore maris in
ſocietate cuiuſdam ſymei. ⁊ comedūt ⁊ bibunt et gaudent ſimul. Et ꝓpter hoc ad te non
redijt. Nunc vero ne cures de ipſo. ex quo tui oblitus eſt. ⁊ vilis ſuis oculis reputeris.
Quēadmodū ⁊ tu ipm in oculis tuis. Verūtamē ſi poteris inuenire argumēta cōtra il-
lū qui ipm a te ſaparauit. donec illū perdas ſapienter. vt vir tuꝰ nō percipiat facias. Et
ait ei. Q̄uo faciam hec. Cui illa dixit. Volo ne comedas nec bibas. niſi parū. et expōas
te ſoli et ventis. Poſtea adueniente tuo viro indicabo tibi conſiliū. Illa vero non cura-

uit ſa;ere qđ eius ſocia ſibi conſuluerat: comedebat et bibebat parum. et ſtabat ad ſolem
et ad ventos: donec exiccata eſt cutis eius vt lignū aridum. et extenuata eſt facies eius
Poſt hoc vero recordatus vir eius familie rediit ad domū ſuam. et inuenit eius vxorē
iam conſumptam. ⁊ ex carne ſua extenuatam. et cum quereret ab ea de ſua infirmitate:
illa non reſpondebat ei verbum. ſed oſtendebat ſe iracūdam contra ipſum. Et reſpon-
dens eius ſocia: ait ei. Scito ꝙ iſta egritudo que accidit ei: peſſima eſt. ſuſcipit tamen
curationem ſed nō eſt tibi poſſibilis. Et ait ei maritus. Rogo indica mihi medicinam
forſitan eam potero inuenire. ipſa enim vere nouit. qm̄ ſi quereret animam meam: non
ei vetarem. Et ait ſocia. Scito ꝙ egritudo hec curari non poteſt: niſi cum corde ſymei:
vt illud comedat. et ſi illud nunc haberet: mox eſſet ſana. Et audiens maritus hoc ver-
bum: cogitauit dicens. hoc eſt mihi impoſſibile vt potero habere cor ſymei. vt ſeducerē
ſocium meum fidelem et proderem ipſum: quod abſit mihi hoc ſubire peccatū. Nec poſ
ſum hoc euitare: ne forte moriatur vxor mea. Nam bona mulier aro et argento non va
let comparari. nec etiam margaritis. Ipſa eſt enim ſubſidium ſuo viro in hoc ſeculo. et
etiam in futuro. decet ergo me ipſam de morte liberare. Et exurgens iuit ad ſymeum: co
gitans in corde ſuo dicens. Quomodo faciam hoc malum vt interficiam meum ſociū
fidelem et delectabilem propter meam vxorem. ⁊ ibat ambulans ⁊ cogitans in corde ſuo
donec peruenit ad ſymeum. ⁊ videns ipm̄ ſymeus: gauiſus eſt. ⁊ exiens obuiam ſibi: ſa
lutauit eam. et dixit. Vn̄ venis: et q̄re tantū tardaſti venire ad me. et q̄d fuit illud quod
te retinuit ad me venire: Cui reſpondit teſtudo non retinuit me aliquid. niſi quia vere-
cundia opprimebat me. quia non regraciatus ſum tibi de tanto bono. qđ mihi tribuiſti
licet ſis nobilis ⁊ prodigus. debes tamen fructum tuorum operum recolligere et metere
ſemen tue bonitatis. quod q̄dem difficile eſt mihi ⁊ moleſtū. qꝛ nunꝙ̄ te honoraui. nec
tibi aliq̄d boni feci. Et ait ei ſymeus. Nequaꝙ̄ debes verecundari a me. neq̄ mihi talia
dicas quia vera non ſunt. Nō em̄ ergo quero a te. niſi tuā ſocietatē. et mei cordis ſolatiū

Capitulum Sextum

erga te: et ſufficit mihi. ꝙ in te obliuiſcar triſticie mee et tribulationis: que mihi ſupue-
nerūt a die q̄ reliq̄ regnū meum: a domo mearū deliciarū expulſū: et filijs et ꝯſāguineis
meis. Et ait ei teſtudo. Decet per om̄ia ꝙ amicus amico. ⁊ ſocius ſocio: de bonis ꝯceſ-
ſis: recompenſam faciat: vt cognoſcātur ad inuicem. et oſtendat ei dominium: ⁊ bona ⁊
filios ⁊ conſanguineos ſuos: et comedat de pane ſuo. Tu nunq̄ intraſti domū meam:
nec aliq̄d boni a me percepiſti. qd̄ quidē mihi verecūdam eſt. Et ait ſymeus. Nō debet
quis querere de amico ſuo: niſi ꝙ manifeſtet totum cor ſuum. et ſibi totam reuelet dile-
ctionē: et eum diligat vt ſeipſum. Om̄ia aūt preter hec vana ſunt. Equi em̄ boues ⁊ aſini
coniuncti ſunt ad inuicē: qn̄ comedunt eoꝝ eſcas. fur vero adheret illis in nocte. non ex
ſui dilectione quam habet erga illos. ſed vt furet illos. Et ait teſtudo. Vere et iuſte dicis.
q: non debet q̄s de amico ſuo q̄rere: niſi amiciciam ſuam: et conſeruare ſibi fidem: ⁊ non
ad meritum quod ab eo recipiat. Dicit autem ꝙ quicunq̄ q̄rit aliq̄d ab amico ſuo. nō
multū frequētet ipſum aggrauare in ſuis petitionibus. Quia vitulus qn̄ multum ni-
titur ſequi ſuam mrēm: ꝑcutit eum mater: vt corruat in terram. Ego aūt debeo te q̄rere ⁊
remunerare tibi ſcd̄m opera tua pro poſſe meo. Et non locutus ſum tibi hec om̄ia que
dixi: niſi q: noui voluntatē tuā: ⁊ moꝝ tuoꝝ complementū. Et propter hoc volo vt ve-
nias ad domū meam. qm̄ eſt in loco multarū arboꝝ et bonoꝝ fructuum. et prope eſt

¶ Nūc aūt frater mi. volo: vt aſcendas ſuper dorſum meū: ⁊ portabo te ad illū locū. Et
audiens ſymeus memorationē arboꝝ et fructuū: ſuperauit eum ſuus appetitus. et ait
illi. Volo venire tecū. Et aſcendēs ſuꝑ dorſū ipſi᷒. portabat ipſum teſtudo per aquam.
Et cū eſſent in medio aq̄. recordatus eſt ſui peccati qd̄ proponebat agere contra ſymeū.
Et ſtabat cogitās et dicens in corde ſuo hoc qd̄ facere intendo. maximū eſt peccatum.
et ero ſibi ꝓditor. cum in manu mea expoſuerit aīam ſuam. ⁊ habuerit me fidelem ſuper
ipſum. et ipſe eſt meus frater et ſocius ⁊ maxime propter mulierem. Quoniam non eſt
fides in mulieribus ꝓpter earum fragilem dilectionem et federis inconſtantiam. Et di-
citur ꝙ aurū igne examinat. hoīes vero in ſuis negociationibus. Beſtie vero in graui

Capitulum Sextum

bus ponderib⁹. mulieres vero in nullo poteſt homo probare. nec vnꝗ̃ eas cognoſcere
et cogitans in his omnibus ſtabat. et natabat.
¶ Cūq̃ videret ſymeus ꝙ ſic ſtaret. et non procederet. eſtimauit illū forſitan aliqđ malū
cogitaſſe aduerſus ſe dicēs. Quis ſcit. vtrū ꝑuerſū ſit cor ſocij mei in malū ſup me. et in
tendat me offendere aut nō? Nam nihil eſt in mūdo tam cito cōuertibile ſicut cor. Et di
cit̃ ꝙ ꝗcꝗd eſt in corde ſocij. inimici/ fratris/ patris/ mr̃is/ ⁊ mlieris. ſuis v̾bis op̾ib⁹. et
morib⁹ manifeſtatur. q̃ oīa hec teſtantur que in cordib⁹ latent. Et ait ſocio ſuo. Amice
cur non natas. eſt ne aliqđ qđ meditar⁹ timuiſti. At ille. Doleo inꝗ̃ multū de eo ꝙ non
potero te honorare ſic deberē. quoniā introduxerim te in domū meā. ꝓpter infirmitatē
vxoris mee. et eius defectū. Et ait ſyme⁹ ad eā. Scito ꝙ dolor et triſticia nihil tue auſe/
rūt aduerſitatis. nec tibi proſūt. deſine ergo ab huiuſmodi. ⁊ q̄re medicinam vxori tue.
qm̄ meli⁹ tibi erit. q̄ꝫ in hac pertriſtatōe perſiſtere. Et ait ei teſtudo. Jam ꝑ ea q̄ſiui medi
cinā. et dr̄ mihi nō poſſe curari. niſi ſumēdo cor ſymei. Et cogitās ſyme⁹ in corde ſuo. di/
xit. maledict⁹ ſit appetit⁹ iſte. q̄ꝫtas tribulatiōes infert hoībus. plus et multum plus ſit
maledict⁹ apotecari⁹ ille q̄ eam ſic docuit. Jam et ſic duxit me mea magna concupia inci
dere in laqueum. a quo nullū habeo refugiū. nec euaſionē. niſi per argumēta et ſollicitu
dinem. Juſt⁹ quippe eſt ſermo ei⁹ qui dixit. Quicūq̃ fuerit content⁹ de eo qđ datum eſt
ei. et nō q̄rit vltra. ſecur⁹ ꝑmanebit et illeſus. viri aūt cōcupiſcentie ⁊ quib⁹ nō ſufficit qđ
datū eſt eis. cōſumunt dies ſuos in malū. in triſticia. et in timore ꝑſiſtunt. Nūc ḡ mihi
oportun⁹ eſt intellect⁹. egeo conſilio. quo valeam euadere a laq̄o quem incidi. Et dixit
ſymeus teſtudini. hoc qđ q̄ris a me. q̄re non dixiſti mihi dum eramus in littore iuiſſem
vtiq̃ ad domū meā. et accepiſſem cor ⁊ portaſſem illđ mecū. ac ipm̄ vxori tue tradidiſſem
tribus em̄ (vt dicunt ſapientes) non debet petitio denegari: heremite/ ſcꝫ ꝓpter meritum
qđ a deo expectat̃. et regi ꝓpter potenciā. ⁊ mlierib⁹. q̃ ſūt vita hoīs. et ei⁹ ſubſidiū. Dixit
ei teſtudo. ⁊ vbi eſt cor tuū. Cui rn̄dit ſyme⁹. Jn domo mea reliꝗ illđ. Cui dixit teſtudo.
q̄re hoc feciſti. Et ait ſyme⁹. qm̄ eſt nr̄e cōſuetudinis. vt qn̄ a domo recedimus ad occu/
pandū aliquē ſocioꝝ nr̄oꝝ. ipm̄ cor in domo relinꝗm⁹. qm̄ eſt odioſum et vindicatiuū.
nec nobiſcum ferim⁹. v. non valeam⁹ odire amicos nr̄os. et ſic amouem⁹ corda noſtra. ⁊
nr̄a viſcera mūdificam⁹ ab omni odio a ſocijs nr̄is. Nunc autem ſi vis. redeam⁹. ⁊ ca/
piam⁹ illud. et tradam tibi. Et cum audiret teſtudo h̄ verbū. gauiſa eſt valde. ⁊ ait ad eū.
Maximū bonū mihi facis. Et redijt cum eo feſtinācter. donec ad littus maris ꝑueniret
Et feſtinās ſyme⁹. ſaltauit de dorſo teſtudis ad arborē. ⁊ relicta teſtudine in terra. ſtabat
ſyme⁹ in arbore. Et cum multū tardaſſet. vocauit ipm̄ teſtudo dicēs. Amice deſcende. ⁊
affer cor tuū et eam⁹. Cui rn̄dit ſyme⁹. Uideo te me reputaſſe ſicut aſinū. de quo vulpes
dixit. non habuiſſe aures ⁊ cor. Dixit teſtudo. Quō fuit. Cui dixit ſymeus.
¶ Dicit̃ fuiſſe apđ quēdam lacū leo. cui natū erat apoſtema. de quo extenuat⁹ eſt. ⁊ in ma
ximū ꝑuenit defectū. ita. vt venari nō poſſet aliqđ ꝑ ſua vita. Erat āt cū eo vulpes cui⁹
vict⁹ erat. reſiduū leonis ⁊ qđ ſibi erat ſupfluū poſtꝗ̃ cōedit. Et fctā eſt hec egritudo leo
nis vulpi valde moleſta. q̃ amiſerat eſcā ⁊ portionē ſuā. Quadā vero die. dixit vulpes
leoni. Dn̄e aīaliū. q̄re video te macilētū ⁊ ꝑditū. Cui rn̄dit leo. hoc qđ vides in me. non
eſt. niſi ex apoſtemate qđ accidit mihi. cui nō inuenio medicinā. niſi cū corde ⁊ auricl'is
aſini. vt loto meo corpe bn̄ in aq̄ fluēte. comederē illas. et tūc reficerer. Dixit ei vulpes. h̄
mihi facile eſt. qm̄ ſc. ꝓpe nos fontē. ad quē fullo venit oī die ad cādidandū pānos ſecū
ducēs aſinū quē ducā ad te. vt de eo capies quod vis. Dixit ei leo. ſi mihi h̄ feceris. erit
apud me maxia gr̄a. Et feſtinās vulpes. acceſſit ad locū vbi erat aſin⁹. dicēs ei. Quō vi
deo te defectuoſū. ⁊ macrū. Cui rn̄dit aſin⁹. h̄ eſt ex malicia mei pꝛoni. q̄ me affligit ⁊ te/
nuiat fame. Et ait ad eū vulpes. Quare igit̃ vis eſſe ſecū. Et rn̄dit aſin⁹. Quo valeo ire.
Ubicūq̃ em̄ iero. ſic mihi ꝯtiget. Et dixit vulpes. veni mecū ad quoddā paſcuū bonū
in quo ſūt mlte aſine. nec eſt ibi mugit⁹ leonū. nec ſtrepit⁹ ferarū. Et audiens hec aſin⁹.
placuit ſibi. ⁊ dixit. nō ſolū tecū vado ꝓpter aſinas. ſꝫ ex nimia dilcōe q̄ꝫ habeo erga te. Et

Capitulum Sextum

exurgens iuit cum eo. Venienti bus illis ad leonẽ: gauiſus eſt leo. Cum autẽ inuadere vellet aſinũ leo: ex debilitate corporis ſui non potuit ipſum laniare. Et dimiſit aſinũ illeſum ab eo diſcedere. Cum hoc vidiſſet vulpes: ait leoni. Domine ferarum: quid eſt hoc quod feciſti? Iuro tibi ſi illum dimiſiſti tua voluntate: magnum laborem et afflictionem famis mihi intuliſti. Si vero ex tua impotentia dimiſiſti: ve nobis. quia perditi ſumus. nec in nobis amplius erit potentia acquirendi vitulum. Et nolens leo: ꝙ perpenderet vulpes ſuum defectum cogitauit dicens. Si dixero ei: quia volui ipſum dimittere: reputabit me fatuum. Et ait ad eum. Si poteris ipſum iterum ad me ducere. indicabo tibi quare illud feci. Dixit vulpes. Iam expertus eſt aſinus deceptionem meam vadam ad ipſum ſecundario: et ei parabo argumenta que potero. Et exurgens: iuit ad ipſum. Et cum videret eum aſinus a longe: dixit ei: Ve tibi: quid amplius queris in me agere.

Et ait ad eum vulpes: non intendo in te agere niſi omne bonum. Verumtamen veni tecum ad aſinas quas tibi dixeram et vidiſti quid tibi faciebant ex nimia earum dilectione erga te. et quia tua conuerſatione delectabantur. Tu autem expauiſti: eſtimans tibi in malum facere. Verumtamen ſi parum ſuſtinuiſſes: vidiſſes gloriam quam nunꝙ vidiſti. Et cum aſinus a diebus ſuis non vidiſſet leonem. nec ſciret quid eſſet: rediit ſecundario cum vulpe qui affectabat eſſe cum aſinabus. quas ſibi ſignificauerat. Et cũ accedtret ad leonem:: rapuit ipſum leo: et interfecit illum. et dixit vulpi. Conſerua ipſũ. donec vadam et abluam corpus meum. iuxta informationem medici mei. Et cum iret leo ad lauandum ſe. comedit vulpes aures et cor aſini. Et cum rediret leo. dixit vulpi. vbi ſunt eius auricule et cor. Cui reſpondit vulpes. Scire debes. quoniam ſi habuiſſet auriculas. et cor quibus me audiuiſſet et intellexiſſet: non iterum ad te veniſſet poſtꝙ de manu tua euaſiſſet.

Capitulum Sextum

VEro induxi tibi hanc parabolam. vt ſcias ꝙ nō ego ſicut ille aſinus facere vo
lo. dixit ſymeus ad teſtudinem. Tu quocꝫ me decipere intendebas ſeductioni
bus et proditionibus. et euaſi a te. meo conſilio: et intellectu. Dicit aūt. ꝙ quic
quid ſtultus diſſipat. ſapiens reparat. Et ait ad eum teſtudo. Juſtus es in ſermōe tuo
Et ſcio quidem. quoniam vir ſapiens abbreuiat verba. et perficit opera. et omnia per q̄
peccata recognoſcit et emendat ſtulticiam ſuam per ſuum intellectum. Sicut homo lu
ctans et corruens. in eadem informatur et eleuatur. Sendebar philoſophus inquit.
ꝙ quicunqꝫ querit aliquid precioſi. et inuenit illud. ſollicite ſtudeat. diligentiāqꝫ freque
ter apponat. ne per leues ⁊ viles occaſiones rem vtilem inuentam amittat. non enim ſem
per alicui conceditur poſt dampnum acceptum meliora acquirere. Et ſuper hoc ait rex
diſles philoſopho Sendebar. per fabulam tuam intellexi ꝙ decet viros ſapientes con
ſiderare et animaduertere. vt rem ſibi acquiſitam conſeruare ſciāt. et ad comodum ſeu
profectum exponere. cum non ſolum reputatur ſapiens. qui multa ſcit congregare. ſeu
per ſcientiam. laborem ve multa adipiſci. ſed qui collecta. acquiſitaqꝫ reſeruare ſcit ea ac
in rebus ſue perſone vtilibus exponere. Quicunqꝫ enim hoc facit. nunq̄ꝫ diebus quib⁹
vixerit penitebit. Summeqꝫ cauendum eſt. ne forſitan eius precipitetur intellectus ali
qua in re. ne labor ſit ei inuanus. cum recuperare non poterit quis. quod amiſit.

Explicit capitulum ſextum.

Incipit capitulum. VII. Et eſt de eo qui celer eſt in ſuis negocijs. non
reſpiciens finem. et quid ipſi eo euenit. quod ſumme eſt animaduertendū

Capitulum Septimum

Nquit rex philoſopho Sēdebar
Aduerti quedam verba tua. quibus percepi. quomodo amitti
tur res quando neſcit homo ipſam conſeruare. Nunc vero in-
dica mihi de eo qui feſtinus eſt in ſuo opere. ſuiſqꝫ negocijs. ea
et conſiderās minime. futurorum ve ignarus. ſeu cogitatiuus
Super hocqꝫ. mihi vt a vobis quedā de. ur parabola: affecto
ſumme. Inquit ſuper hoc philoſophus regi. Quicūqꝫ eſt. ſicut
dixiſti. non reſpiciēs futura. corruet in ſuis negocijs. et in ſuis
factis penitebit poſtea. et erit eius negocium ſimile illius. quod refertur de heremita et
de eius cane. quem ſine culpa interfecit. non inquirens rei veritatem. radicemqꝫ rei pre
uidendo minime. Dixit rex. Quomodo fuit? Inquit philoſophus.

¶ Dicitur fuiſſe in quadam ciuitate viri boni et recti. quorum vnus erat heremita. bo-
nus et colens deum. cui erat vxor ſterilis. In proceſſu vero dierum. concepit mulier. de
quo gauiſus erat heremita non modicum. dicens vxori ſue. Gaudere et exultare debes
cum naſceretur nobis filius. qui deo auxiliante anime noſtre erit reſtauratio. ⁊ ſolaciū
noſtri corporis et cordis. quem regam bona doctrina. vt creſcet in bonis moribus et
fama. et magnificabit deus nomen meum in ipſo. et relinquam poſt me bonam memo-
riam de me. Et reſpondens mulier ait ad eum. Nequaqꝫ loqui debes de eo qd̄ neſcis.
niſi tibi pbās eſt hoc dicere. Quis enim te certificauit ſi peperero aut non? Et ſi maſcu
lum peperero aut feminam? aut vtrum vixerit natus. aut qualis erit ratio pueri. eiuſqꝫ
diſtractio. Relinque igitur hec. et ſpera in domino. et expecta eius volūtatem. Nam vir
ſapiens non debet loqͥ de his. q̄ neſcit. nec iudicare tēptet opera diuina. Inutiles enim
cogitationes in corde hoīs ſunt qꝫplures. conſiliū tū dn̄i confirmabit. Quicūqꝫ enim
aſſumit talia verba loqui. accidet ei ſimile qd̄ accidit heremite cuidam ſuper quem vas
mellis effuſum eſt. Et dixit maritus eius. Qūo fuit hoc. Ait vxor.

Capitulum Septimum

Dicitur olim quidam fuit heremita apud quendam regem: cui rex prouidebat quoli/
bet die pro ſua vita/ ſcilicet prouiſionem de ſua coquina. et vaſculum de melle. Ille ve/
ro comedebat decocta. et reſeruabat mel in quodam vaſe ſuſpenſo ſuper ſuum caput: do
nec eſſet plenū. Erat autē mel percarū in illis diebus Quadam vero die. dum iaceret in
ſuo lecto eleuato capite. reſpexit vas mellis qđ ſup eius caput pēdebat. Et recordatus
quoniam mel de die in diem vendebatur pluris ſolito ſeu carius. et dicit in corde ſuo.
Qñ fuerit vas plenū: vendam ipſum vno talento auri. de quo mihi emam decem oues
et ſucceſſu temporis he oues facient filios et filias. et erunt viginti. Poſtea vero ipſis
multiplicatis cum filijs et filiab9: in q̄ttuor annis. erunt q̄ttuor centū. Tunc de quibuſ
libet q̄ttuor ouibus emam vaccam ꝛ bouem et terram. Et vacce multiplicabuntur in fi/
lijs. quoꝝ maſculos accipiā mihi in culturam terre. preter id qđ percipiam de eis de la/
cte et lana. donec non conſūmatis alijs q̄nꝗ annis multiplicabuntur in tantū ꝙ habe
bo mihi magnas ſubſtantias et diuitias. et ero a cunctis reputatus diues ꝛ honeſtus.
Et edificabo mihi tunc grādia et excellētia edificia pre omnib9 meis vicinis et conſan/
guinibus. ita ꝙ omnes de meis diuitijs loquētur. nonne erit mihi illud iocundū: cum
omnes hoīes mihi reuerentiā in omnib9 locis exhibeant. Accipiam poſtea vxorem bo
nam de nobilib9 terre. Cumꝗ eam cognouero. cōcipiet et pariet mihi filiū nobilē ꝛ dele/
ctabilem cum bona fortuna ꝛ dei bñplacito. q̄ creſcet in ſciētia ꝛ ꝟtute. et relinquā mihi
per ipſū bonam memoriam poſt mei obitū. et caſtigabo ipſū dietim. ſi mee recalcitraue
rit doctrine. ac mihi in oīb9 erit inobediēs. ꝛ ſi non. ꝑcutiam eum iſto baclo. ꝛ erecto ba/
culo ad ꝑcutiendū. ꝑcuſſit vas mellis ꝛ freg. ipm. ꝛ defluxit mel ſup caput eius.

Hanc ꝓtuli ꝑabolā vt de his q̄ neſcꝫ. nō loq̄ris. Dicit eñ. Nō exulterꝫ de diecra/
ſtino. q2 neſcꝫ q̄d accidet hodie. Et audiēs hec heremita ſiluit. ꝛ correctus eſt.
¶ Adueniēte autē tēpore partus antedicte mulieris peperit filium pulcrum et
delectabilem. ſuper quo ambo gauiſi ſunt. Et conſūmatis diebus purgationis mulie/

ris.dixit ſuo marito. Sede hic cum puero.vt vadā ad balneū.ꝛ mundabo me. Ex patre
remanēte cū puero.ecce venit nūci⁹ regiſ ꝛ vocauit eū ad regē. habebat aūt in domo canē
q̄ cū vidiſſet ſerpētē de foramie exeūtē ꝛ ad puerū accedētē.vt ipm offēderet.rapuit ipm.
ꝛ eū in fruſta detrūcauit.ꝛ remāſit os canis ſanguie pollutū Et factū eſt cū rediret here
mita de domo regis.apto oſtio exiuit ad eū canis. Et vidēs heremita os canis eſſe ſan
guine pollutū.eſtiauit puerū offendiſſe.ꝛ pcutiēs ipm fortiter interfecit illum.nec medi
tatus eſt in ſuo facto. Poſtea vero intrauit domū.et inuēto puero viuo.ꝛ ſerpēte mor-
tuo an̄ ipm.ſciuit.qm̄ canis ſpentē interfecerat.ꝛ penituit eū valde.ꝛ doluit mltū dicēs.
vtinā natus nō eſſet puer iſte.ꝛ nō interfeciſſē canē meū.nec pro tanto bono tantū retri-
buiſſē malū ei. Talia ei ſūt opa illi⁹.q̄ ingrat⁹ eſt de receptis bn̄ficijs. Et rediens mulier
ad domū ſuā.vidit canē ꝛ ſerpentē interfectos.ꝛ interrogauit maritū ſup hoc. Cui ex-
poſuit negociū.ꝛ ait ad eū mulier. Talis eſt fruct⁹ cuiuſlibȝ agētiſ opa ſua cū feſtināntia
nec pūidēs res an̄q̄ ꝑtractet eas. Quicunq̄ ei ſil'r nō facit.penitebit et cōtriſtabit̄.et nō
pficiet ei q̄cq̄. neq̄ cedet de ſuo corde triſticia. ¶ Poſt hoc dixit Sendebar regi. Veri
intelligētes ꝛ prudētie pūidētes diligēter in ſuis pceſſibȝ pueniūt ad id ad qđ viri concu-
piſcibiles ꝛ furioſi pueniīe nō pn̄t. Et ꝑpter h̄ decet virū prudentē ꝯſiderare huiuſmodi
et ſe ab illis preſeruare.vt ſua opera fiant cum diligentia ꝛ probitate.vt per hec ad ſuum
intentum perueniat. ¶ Explicit capitulum ſeptimum

¶ Capl'm.VIII. De murilego et mure. Et eſt de inimico
qui requirit pacem cum ſuo inimico tempore neceſſitatis.

Nquit rex philoſopho Sēdebar

Intellexi v̄ba tua q̄ mihi retuliſti p illo q̄ ſua opa iprouide ꝑtra
ctat.ꝛ q̄d vitio ei accidit inde. Nūc aūt indica mihi p viro imbe
cilli.qn̄ incidit in manū inimicoꝝ ſuoꝝ:q̄ decet ipm argumēta
ſuſcipe:vt de manu illoꝝ euadet.aut adhereat alicui ipoꝝ:ꝛ re
cipiat ipm in ſociū ꝑpter illud qđ ipe indiget p ſui euaſione.ꝛ li-
berationē a malo.ꝛ cum eo alios ſuos vniuerſos inimicos ſu-
peret.ꝛ ab illis nō capiet̄ de ꝯſilio illi⁹ inimici q̄re amicus eius
effectus eſt ꝛ q̄uō ei eſſe debeāt ſue ingeminatiōes. Inq̄t phūs Scias q̄ oī tēpore ini-
micus fit amic⁹. Nō aūt amic⁹ inimic⁹. Qm̄ qn̄ q̄s videt ſuū inimicū eſſe ſibi refugium
in aduerſitatibȝ.et q̄ inimic⁹ iuuabit ipſum.et reddit̄ eoꝝ dilectio in inimiciciam. Sed
qn̄ q̄d videt ex amico aliq̄d qđ nocet ei:reddit̄ eoꝝ vehemēs dilectio in inimiciciam Et
fortaſſe quidē nō licet phū hoiem ꝯfidere in ſuo inimico.nec ipm hr̄e fidelē p ſua pſona
Sȝ debet ei⁹ facta reſpicere.ꝛ facere qđ vtile eſt. Quicūq̄ vero reſpexerit qđ ei proficit ꝛ
nouerit q̄uō q̄rat pacē ſui inimici tpe ſuo.ꝛ q̄uō inimicari debeat ei.qui amicus erat ad
magna pueniet.et ſuū habebit optatū. Quēadmodū fecerūt mus ꝛ murilegus.q̄ ex ſo-
cietate a mortis pi̇culo euaſerūt. Dixit rex q̄uō fuit. Inquit philoſophus.
¶ Dicit̄ q̄ erat q̄dā magna arbor circa littus mariſ in q̄dā maria planicie.erat aūt in radi-
ce iſti⁹.cauerna cuiuſdā murilegi:cui⁹ nomē erat pēdē. Et cū ſepe venirēt ibi venatores
ad venandū. Quadā ꝟo die veniētibȝ illis ꝛ expoſitiſ ibi retibȝ:incidit in illa iſte muri-
legus.qđ vidēs q̄dā mus:noīe rem:exiens more ſolito ad q̄rendū ſibi eſcā vidit murile
gum captū retibȝ ꝛ gauiſus eſt:neſciēs ſuū finē:ꝛ q̄d ſibi accidere poſſȝ.ꝛ reſpiciēs poſt
ſe:vidit canē inſidiātē ſibi.ꝛ eleuās ocl'os in altū:vidit in ramo arboris:auē volētē ipm
rapere. Tūc eſtiauit mus.qm̄ ſi retrocederet caperet̄ a cane.ꝛ ſi vltra iret:raperet̄ ab aue
Et vidēs:qm̄ circūdederunt ipm vndiq̄ pi̇cula:cogitauit in ſe dicens. Multe tribula-
tiones ꝯgregate ſunt aduerſū me.nec eſt q̄ me ab eis eruat:niſi argumēta ꝛ me⁹ intelle-
ctus. Nūc aūt nequaq̄ debet cor meū ſtupeſcere ab his nec turbari. Non enī debet avi
ro ſapiēte eius intellectus ꝛ prudentia recedere. Intellectus enim ſapientū ipſe eſt qui
eos ſaluos reddit in hora tribulationis.nec debēt ſtupeſcere in his que facere debent.

Capitulum Octauum

Et conſiderauit mus dicens. Non eſt mihi melius conſilium. q̃ adherere huic murile-
go. ⁊ ei⁹ pacē req̄rere. Nam video ſibi ſimiles veniſſe tribulatiōes. q̄ mihi aduenerunt a
quib⁹ nullus valet ipſum liberare. Et forſitan audiens murilegus verba mea bona. fi-
delia et recta. que ſibi oſtendam. credet in me. ⁊ pacē meam requiret pro ſui bono⁊ libera-
tione. et cum hoc forte ſimiliter et ego ab hoc periclo euadam. Et accedēs ad eum. dixit
ei. Q̄uo habes? Cui reſpondit. Tu vides me eſſe in hac tribulatiōe. Et ait mus ad eum
Non ego mentior. nec doloſe tibi loquor. ſed pure et vere. quia diu deſideraui hanc vi-
dere diem. vt in malū incideres. verūtā mihi etiā ſuperuenit tribulatio. q̄ abſtulit hanc
leticiam quā habebā aduerſus te. Et nemo potens eſt te iuuare in hac tribulatione niſi
ego. Nunc aūt audi. que tibi dico. q⁊ non eſt mendaciū. Canis et auis inimicant mihi
et tibi. ego autē ſum paruus et vilis. ſi reuertar. canis capiet me. et ſi recedam. rapiet me
auis. et ſic accedam ad te. interficies me. Et ſi non interfeceris me. liberabo te ab hoc peri
culo. rodens rethia. q̄bus tu iaces captus. Nunc autē ꝯfide in meis verbis (q̄cunq₃ eīm
non ꝯfidit in alijs. non alij cōfidunt in eo. nec eſt ſapiens) Recipe ergo a me ſocietatem.
et da mihi fidem tuam. vt poſſim in te confidere. ⁊ tu in me. vt non affligas me. Et ſicut
quero vitam tuam. et viuam. ſic et tu debes querere vitam meam. vt viuas. Et quēadi
modum nemo liberat a mari. niſi per naues. nec naues niſi per homines. eas regentes
ſic noſtra ſocietate liberari poterimus de hac tribulatione. Et audiens murileg⁹ verba
muris. nouit. q̄m fidelis eſſet ſibi. Et gauiſus eſt. Et confidens in ipſo ait muri. Juſt⁹
es. et vere locutus es. Nunc autem reſpice. et fac illud per qđ erit pax inter me et te. q̄m
ego obſeruabo tibi hanc miſericordiā. quam feceris mihi. Dixit mus. Da mihi fidem
tuā. ⁊ accedā ad te. ⁊ ſtabo tecū. q⁊ canis et auis q̄n videbunt hoc. amouebunt ſpem eo⁊
et tunc ego videns illos receſſiſſe. nec timebo eos: detruncabo rodendoq₃ rethia: et fu-
nes: cum in pace ſecurus fuero ⁊ ſoluā te. Et murileg⁹ dedit muri fidem ſuam Et acceſſit
mus ad eum. Et videntes hoc canis et aues: q̄m mus adheſiſſet murilego: receſſerunt.

Capitulum Octauum

Et accedens mus. rodit funes ſuauiter. donec euaſit murilegus. Et dū roderet negligē
ter. ait ad eum murilegus. Amice cur tam tepide agis in mei liberatiōe? Scire debes.
qm̄ ſicut tuam feſtinaui liberationē. ſic debes ꝛ tu meam feſtinare. qꝛ ſi forſitā hoc facꝭ
qḋ recordaris nunc odij qḋ inter nos eſt. Non decet viris qualis tu es hoc facere. nec
ampliꝰ in tuo corde reſidere debet hoc odiū aduerſus me. Iuſti em̄ viri ꝛ miſericordes
non reſeruāt ſibi inuicem odiū. q̄uis eis offendaꝭ. vnico tm̄ beneficio remittūt offenſā.
et adhibent eis ſocietatem et dilectionē. quoniam qui ingratus eſt de accepto beneficio
meretur malum. Et ſi malū facere propoſueris. erit eius finis ad malum ꝛ tribulationē.
¶ Et ait mus. Duo ſūt ſocij. Primus qdem eſt. qui fidelis eſt in ſuo amore. Secūdus
vero. cuius amor eſt cū dolo et fraude. ore ſuo loqtur pacē proximo ſuo. corde vero inſi-
diaꝭ ei. Et erit neceſſe penitus alicui adherere illi vt quilibet eoꝝ nitaꝭ ad illud pro bo-
no ſibi. fidelis vero ſocius debet exponere aīam ſuā tribulatiōibꝫ ſui proximi in omibꝫ
q̄ facere teneꝭ ei. decet tm̄ virū ſapientē preſeruare aīam ſuam. Quicūqꝫ em̄ querēs pacē
ſui inimici. et confidens in ipſo. nec tm̄ cauens ſibi erit. Quemadmodū ſi quis ꝓprium
ſequēs appetitū. oſſa comedat. q̄ minime calor ſtomachi decoquere et dirigere poterit.
Quapropter ſibi mala cauſant. nec vllus debet reſpicere hominem non proficientē ſibi
Decet em̄ nunc me reſpicere bonū qḋ mihi feciſti. Et ſicut iam perfeciſti meū bn̄placitū
ita debeo adimplere tuū beneplacitū iuxta meū cōmodū. Et preſeruabo me a te. ne mi-
hi malū adueniet qḋ me coegit q̄rere pacē tuam. et erit tunc mihi tua ſocietas cauſa rui-
ne mee. Oia em̄ fieri debent ſuo loco. ꝛ tpe. Nā qḋ non fit ſuo tempore ꝛ loco. nō habet
radicem. nec producit fructū. Nūc aūt rodā funes tuos caute. Relinqꝫ tm̄ de illis vnā
q̄ tenearis. vt me offendere non poſſis. detrūcabo tm̄ tibi illā. qn̄ nō poteris mihi nocere
cum tu a laqueo euaſeris. Et factū eſt. cū veniſſet venator ad illū locū. videns illum mu-
rilegus a longe. timuit valde. Et ait ad eum mus. Nūc vero venit hora. vt debeo rodere
rethe ꝛ tuū laqueū. Et factū eſt anq̄ꝫ accederet venator ad rethia. detrūcauit mus vltimū
funem. et liberatus eſt murilegus. Et aſcendit in arborē. et mus in cauernam ſuam in-
greſſus eſt. Et accipiens venator rethia ſua. abijt confuſus in viam ſuam.
¶ Poſtea aūt exiens mus de cauerna ſua vidit murilegū. qui ait ei. Amice nunquid ac
cedis ad me? et quo totū bonū mihi contuliſti. decet. vt comedas fructꝰ operationū tua-
rum. accede ergo ad me. ꝛ ne timeas. tu ei eruiſti aīam meam a morte. Debes itaqꝫ a me
ꝛ a gēte mea tuas ꝑcipere operatiōes. q̄s in me operatus es. ꝛ oia q̄ habeo tua ſūt. ꝛ iura
uit ei murilegus. vt credere deberet in ſuis verbis ꝛ in ipſo confidere. Et rn̄s mus. ait
ad eū. Quicūqꝫ neſcit cū ſuo inimico conuerſari. ſicut debet cū amico. precipue qn̄ talis
prius fuit inimicus. cuius et neceſſitate tn̄ indiget. ita ꝙ ſuis caris debet humiliare ſu-
am animā ſub pedibus eoꝝ. ſicut ille q̄ ſtat verſus elephantem dormiens. Appellauerūt
aūt ſapientes nomen amici. et poſt ſuā cōſiderare naturā. ille viuit amicus ꝓpter bonū
qḋ ſperaꝭ ab ipſo. ꝛ inimici inimicus ꝓpter malum qḋ dubitaꝭ de ipſo. nō eſt autē in mū
do inimicus. in cuius inimicicia non ſit mea dubitatio illa. Vtiꝭ aūt homo ꝯſilio ꝓprio
bono. Et decet vnūquēqꝫ cauere a ſuo inimico. Et decet virū ſapientē nūqꝫ credere ſuo
inimico ꝓpter bonū qḋ ſperat ab eo. Et relinquere amicū ꝛ eius ſocietatē ꝓpter malū qḋ
timet ab inde aduenire. Sic em̄ ꝛ munera faciūt. Videmꝰ em̄ filiū ſequentē mr̄em dū
lactat eū. poſtq̄ꝫ vero lactare deſinit. relinq̄re ipm̄. Sic et vir prudens debet ſibi q̄rere
vtilitatē ab amicis ꝛ aduerſarijs. Nam nūqꝫ redundat ſibi bonū in inimicicia q̄ eſt inter
ipm̄ et ſuū aduerſariū. Aut ex amici amicicia. nec debet vir prudēs relinq̄re amiciciam
veteris amici qn̄ eū non iuuat. nec ex ea percipit vtilitatē. Sed debet apḋ ſe amicꝰ repu-
tari et cōfidere debet in ſocio ſuo. Et timere inimicū. Quicūqꝫ em̄ fuit inimicꝰ. et poſtea
factus amicus ꝓpter aliqḋ bonum qḋ ſperat. ceſſante illo bono. et eius ceſſat amicitia.
Et redit in priſtinū ſtatū inimicitie. Sicut aq̄ calefacta per ignem. que remota ab igne.
redditur frigida vt fuit. Tu autem es mihi maior inimicus omni creatura de mundo
Sed propter bonum et lucrum ꝙ quilibet noſtrū recipit ex altero accidit nobis nūc vt.

facti eſſem⁹ ſocij. Nūc aūt expirauit timor de quo timebam⁹. et rediȷt odiū qđ fuit inter nos. Et bene ſcio ꝙ tuū odiū erga me. eſt ſic de dieb⁹ antiq̃s. ⁊ cū ſim cib⁹: tu vero comeſtor. Et ego debilis. tu vero fortis. q̄uo poterit inter nos eſſe ſocietas. vt velim a te deuorari. Et ꝓpter hoc nō credā te in eternū. Quicūq; credit inimico ſuo: vitio incidet in manū eius. Dixerūt aūt ſapiētes. Unuſq̇ſq; vir prudēs tunc debet adherere ſuo inimico q̄n alterū indiget altero. ⁊ humiliare debet ſe an̄ ip̄m: ⁊ tradere aīam ſuā in manū ipſius et fugere ip̄m q̄n decet. nec cōfidat in ipſo. ſed eſtimet ipſum ſic fuerat in ꝓncipio. Uniuerſa em̄ ꝑicula q̄ occurrūt hoīb⁹: nō ſunt niſi ex ſua ꝯfidentia quā habent ad inuicem. Oēs q̇dem in viro intelligēti confidūt. Ipſe aūt non in omī hoīe cōfidit. ſed pro ſe q̄rit argumēta. Nunc vero multū remota eſt amicicia q̄ fuit inter me et te ⁊ venatorē. Et licʒ ego diſtem a tua ſocietate: diligo tn̄ te ꝓpter bonū qđ mihi feciſti magis ꝙ̄ prius. a te q̄ʒ decet idē erga me velle. Et ingrediēte mure ad foramē ſuū: abiȷt murilegus in viam ſuā ¶ Poſtea vero dicit philoſophus regi. Conſiderandū eſt q̄m q̄uis mus ſit debilis: q̄ſiuit tn̄ viam bonā ſibi pro ſocietate e⁹ inimici. ⁊ ꝯfidit in eo. Timuit aūt ip̄m q̄n inimicos expulit qui erant circa ip̄m. ⁊ ſic ipſe cum ſuo inimico a tribulationib⁹ euaſit.

¶ Caplm. ix. de rege et aue. Et eſt de ſocijs qui inimicantur ad inuicē. et quo modo debeant ſe cauere ad inuicem.

Nquit rex diſſes Sendebar ſuo philoſopho. Intellexi ꝑabolā de viro adherēti inimico ſuo vt iuuētur ad inuicē: donec euadēt a ꝑic'lo qđ timēt. Nūc āt affer mihi de viris inimicantib⁹ ad inuicē: q̄liter ſe ab inuicē oportet preſeruare. Et ait philoſophus. Uiri prudentes et diſcreti non debent confidere in ſuis inimicis. etiam ſi pandant ſibi dilectionem et fraternitatem. quemadmodum egit auis erga regem cuius filiū orbauerat. Dixit rex. Q̄uo fuit. Inq̄t philoſophus

Capitulum Nonum

¶Dicit fuiſſe quidam rex in india. qui habebat auem vnam pizam nomine. que docta
erat loqui et intelligere ſermones hominis. Cui vnus erat pullus. Et mãdauit rex cui
dam puelle domus: vt conſeruaret et nutriret eam diligẽter. Poſtea vero peperit vxor
regis filiũ. et adherens pullus ipſi puero: ludebat cum eo. et conuerſabantur tota die
ſtantes et comedentes et ſollicitantes ſimul. Pinza vero ibat ſingulis diebus ad quen-
dam montẽ. ferens duos fructus et dactilis. quoꝝ dabat alterũ pullo ſuo. alterum vero
puero regis. Erat autem fructus iſte addens ad virtutem et vigorem ipſoꝝ. vt cito ma
gnificarent. Tuncꝫ vidiſſet rex vigorem pueri. adhibuit maiorem dilectionem erga pin
zam. et addidit grãm in oculis ſuis. Quadã vero die cum iuiſſet pinza ad ferẽdum fru
ctus ſolitos. aſcendit pullus in ſinũ pueri. vt cum eo luderet more ſollito. puer vero af-
fectus ira et tedio contra illum precipitauit eum in terram. et mortuus eſt pullus.
¶Cũqꝫ rediſſet pinza de monte. videns ſuũ pullũ interfectũ ⁊ proſtratũ in terram. do-
luit multũ. et contriſtatꝰ eſt. ⁊ ait. maledicti ſunt oẽs reges. qꝛ nihil eſt in eis fidei et mi-
ſericordie. Et ve illi quẽ deus coꝝ ſocietate vulnerauit. Nõ eñi reputãt ſociũ et amicũ.
nullũ diligũt. niſi a quo ſperãt aliꝗd vtilitatis recipere. Et cũ illud ab eo habuerint. nõ
habent amplius erga illũ ſocietatẽ ⁊ amorem. ⁊ oĩa opa ſua doloſa ſunt. et fraudulenta.
Et cogitauit in ſe pinza dicens. non quieſcã. donec vindicabo me hodie ab iſto crudeli
aduerſatore. cui non eſt amor et fidelitas. qui ſuos perdit familiares et fratres. et eos ꝗ
comedunt in ſua menſa.
¶Et exurgens. irruit ſuper puerũ. et eius effodit oculos ſuis pedibus. et volans. repo-
ſuit ſe in loco excelſo. Et annũciato hoc regi. doluit. et factus eſt triſtis valde. Et queſi
uit argumenta. vt dolis pinzam caperet. et eam perderet
ET equitans rex ad q̃rendũ illũ. vidit ipm a lõge. Et acceſſit ad ipm: vocans eũ
ſuo noie dicens. Remiſi tibi offenſã tuã. ⁊ apud me amicus es. Conuerte ergo
ad me. ne timeas. Et nolens auis redire ad ipm. ait. Scio domine rex. ꝙ per-

dito? condamnari deb3 ſecundū ſui impietatem et menſuram qua quis menſus fuerit eadem remetiet ei. Quis tardet illud negocium: et ſi tardet in hoc ſeculo: non tamen tardabit in futuro. ſed ipſe deus viſitat peccatū prm ſup filijs ꝛ filioꝝ filiis. ſup qd autem mihi fecit filius tuus: cito accepit meam vindictam. ipſi et in vita ſua opera talionis retribui. ¶ Dixit ad eū rex. Vere peccauimus contra filiu3 tuū: et offendimus te. Verūtn tu dediſti nobis vltionē: non reputamus te in hoc contra nos peccaſſe. Nunc autem cōuerte ad nos ſecure. Et ait pinza. Non redibo ad te. qm viri ſapiētes prohibuerūt hominem ſe rei periculoſe exponere. Dicunt em. Nequaq inclinet cor hominis ad verba blandiciarū ſui aduerſarij: ꝛ hominem qui ipſum honoret. nec ſuū cor decipiatur circa hoc. Non em reperit in odio bona fides: niſi vt preſeruet ab ipo. Dicit aūt q vir intelligens reputare debet fratres et ſocios eius ſuos proximos. Viros vero fideles amicos filios autē potentiā et famā ſuam. mulierē litem. et filiam ſuam quaſi diſcordam. Eius vero cōſanguineos aues famelicas. Sed perſonam ſuam inter eos ſolam ſeparatam modo vero ego ſeparatus a te: hāc recepi tribulationem. ꝛ prius honoraſti me tanto honore: qd nullus referre habet niſi ego. Recede ergo in viā tuam cū pace. qz ego recedo in viam meā. Et ait ad eū rex. Si non accepiſſes vltionem ex nobis eſſet negociū ſcdm qd poſuiſti. Verūtamē nos inchoauim⁹ te offendere. tu quoq iam accepiſti vltionē ſup hoc: qre ergo recuſas ad me venire. reuertere ad me. quia tuam deleui offenſam.

¶ Ait ad eū pinza. Scire debes: q inimicitie cordium ſunt potiſſime cauſe dolores intolerabiles. nec iuſtificant lingue de his que ſunt in cordibus. Cor aūt teſtat q in eo eſt magis q ligua vere mō dicit cor meū mihi. cor tuū aduerſus malū machinari. qz cor meum odit te. quō igit amabis me. qm cum ego odiā te. Scire inq debes q animus meus contradicit lingue tue. Ait rex. Neſcis inimicicie contingunt quandoq inter homines:

Capitulum Nonum

ſed quicūq₃ eſt intelligens credit inimico ſuo: qñ ei fit fidelis. Et ait ad eum pinza. Ve-
ritas eſt ſicut dixiſti. Verūtñ viri intelligentie iuuāt ſe cōſilijs et argumentis et cauent
ſe ab illis. Sciūt nāq₃ ꝙ inimici nō pñt ſibi obeſſe potētia et viribꝫ: ſed ingenijs ⁊ argu-
mentis: quibꝫ capiunt hoīes. queadmodū puſillus homo capit elephantem ſuis inge-
nijs. qui maior eſt omnibus animalibus. Et notū eſt apud omnes homīes. ꝙ q̄ſticun
q₃ homines capiant de auibus. et de illis mactent. non pro tanto diſplicet illud alijs re
manentibꝫ. ſed credunt illis. ⁊ obliuiſcunt̄ que fecerūt in alijs. Sic quoq₃ canes q̄ ſunt
in adiutoriū hoīm. qñ aliquis eoꝝ fuerit interfectus ab hominibꝫ. non pro tanto reliq̄
recedūt ab eis. Ego aūt nolo eſſe. ſicut iſti ſūt. q̄ ſe negligūt ab huiuſmodi ꝓſeruare. ſed
cauebo me a toto meo poſſe. Ait rex. Vir nobilis non relinquet ſociū ſuum. nec recedet
ab eo. Non em̄ omnes homīes ſunt vnius et eiuſdē nature. Quidā em̄ ſunt. a q̄bus pe
nitus homo debet ſe cauere. q̄uis dederūt ſibi fidē ſuā. Sūt et alij quoꝝ verba creder̄
debet. qꝛ verba opa iudicāt. Ait ad eum pinza. inimicicie valde et tribulationes ſunt. et
pedit aūt vnūquēq₃ timere inimiciciā q̄ eſt in cordibus regū. Volūt em̄ penitus vidica
ri. et videt̄ eis ꝙ vindicta in huiuſmodi eſt eis honor et fama. Non decet virū intelligē-
tie. vt decipiat̄ cor blandis ſermonibus ſui aduerſarij. Inimicicia em̄ in corde abſcōdi
ta eſt ſicut ignis coopertus cineribus. qñ non habet ligna. Simili modo aduerſarius
querit occaſionem verboꝝ ad modū ignis ligna petentis. Et qñ aduerſarius cauſam
inuenit. accēdit̄ ſicut ignis. qđ extinguere non pñt nec diuitie. nec lingua humilis. nec
honeſtas. nec aīe humiliatio. Sunt tñ aliqui viri. quibꝫ inimicantur aduerſarij. et pñt
ſuis ingenijs illis reſiſtere. Verūtñ ego ſum debilis conſilij et ſcientie diminute nec eſt
mee prudentie poſſe reprimere qđ latet in tuo animo aduerſū me ſemꝑ. et ꝓpter hoc nūq̄
credā in te. Et mihi non videt̄ melius conſiliū q̄ recedere. et me a te in eternū elongare
Ait ad eam rex. Scis ꝙ nullus potens eſt ſuo ꝓximo facere malū aut bonū. niſi qđ de

us vult. Quia ſi deus predeſtinauit te per manus meas mori: non euades. Si vero nõ eſt a deo p̄deſtinatū: tūc illeſa a me manebis. Sed ſi p̄uenires ad manus meas: ⁊ velem perdere te: vtiq̄ȝ non poſſem. Et ſicut homo nihil poteſt creare. ſic nihil poteſt agere: niſi a deo ſit p̄ordinatum. Nec tibi reputatˀ peccatū ꝙ interfeciſti filium meum: ſed filio meo. quia pullū tuū interfecit. Ait ad eū pinza. Diuina predeſtinatio ita eſt ſicut dixiſti non tamen prohibet hoc probum et diſcretū virū ſe ab inimico preſeruare. dinde deum facere ſuum placitum. Scis enim ꝙ ſi predeſtinatum eſſet aliquem in aqua mori: nullus eſt qui poſſet eū eruere. Sed ſi accedentes ad eū aſtrologi manifeſtarent ei illud: p̄ſeruaret ſe toto ſuo poſſe. nec diceret ſe in aquam proijcere: vt adimpleretˀ diuinū placitū. eſſet nãq̄ȝ fatuus q̄ hoc eſtimaret. Dixerūt em̄ ſapientes. ꝙ q̄cūq̄ȝ perdit ſeipm̄: non habet partem in preſenti ſeculo nec in futuro. Nam propter hoc poſuit diuina ſapientia aīam in corpore hominis. vt eam ſciat conſeruare. ne perdat depoſitum quod ei traditū eſt. donec veniat ille. cuius eſt eam aſſumere. Et ob hoc dico. q̄m licet ſit predeſtinatum me perire per manū tuam. nūq̄ȝ tm̄ accedā ad te meo velle et ſenſu. Scio em̄ loqui te tuo ore verba. q̄ non ſunt anime tue. Et ſcio etiā. ꝙ tu vis perdere me. et a me animā ſeparare. Sed anima expauet mortem. ⁊ abhorret ipſam. Q diū aūt mūq̄ȝ recedit. Vos autē nos q̄ritis aues niſi ꝓpter tria. aut ad comedēdum eas. aut ad ludendum. aut ad p̄dendum eas. Tu vero non q̄ris me ad comedēdum. nec ad ludendum in me. ſed ad interficiēdum me pro filio tuo. Quilibet em̄ rennuit mortem. ⁊ eligit vitam. Vir autem intelligens poteſt relinquere mundū. et pre timore mortis cultui diuino ſe tradere. Aut ergo facit illud ad ſaluãdum aīam ſuam: ꝙ non moriatur. Aut ꝙ multe tribulationes eum nō accipiēt. que oēs ſunt mors. Dicitˀ autem. ꝙ ſapientia eſt triſticia. et tribulatio eſt triſticia. acceſſus inimicorū triſticia. et acceſſus amicoꝝ. triſticia egritudo triſticia. ſenectus triſticia. ſed caput triſticie. oīm eſt mors. Cor autē noſcit amaritudinē anime ſue. Non em̄ tu eſtimas tribulationē. que mihi aduenirer. ſi ad te venirem. Et ego ſcio q̄d habes in anima tua erga me. et hoc qđ habeo in aīa mea erga te. Quapropter non eſt mihi vtilis ſocietas tua. Nā ſi eſſemus ſocij. et fideles ad inuicem. q̄n eſſem tuorum operū recordatˀ. ⁊ tu meoꝝ. vtiq̄ȝ tunc corda nr̄a eſſēt omnino p̄mutata. Et ait ad eam rex. Non eſt bonum homini habere potentiā remouendi. qđ in eius eſt anima vt tollat odium. et inuoluat ſe ad amorem. propter hoc. homini datus eſt intellectˀ. vt de ſuo corde malum auferat. q̄n voluerit. ¶ Et ait ad eū pinza. Inimicicia ſimilis eſt apoſtemati pedis. q̄z quantumcunq̄ȝ plus q̄s ſe ſuſtentauerit ſup eo ad ambulandum. tanto plus addit ad ſui dolorem. Vel oculo egrotanti. quo occupato a vēto. aut ab alia re nociua: plus additˀ in ſui dolorem ⁊ languorem. Sic ſe habet homo. q̄ odio habetˀ a ſuo inimico. quantumcūq̄ȝ plus accedit ad eū vultus ſui cordis tanto magis aperitur ⁊ augmentatur eius dolor. ⁊ innouatˀ languor. Et quicūq̄ȝ ignorat res q̄uo intret in eas. ⁊ exeat ab illis. ⁊ per viam malam ſe immittit. ipſe eſt q̄ necat ſeipſum. Et quicunq̄ȝ non eſt potens multum cibi aut potus ſuſtinere. et ſuam naturam nititˀ fatigare vltra poſſe. ille vult perdere aīam ſuam. Similiter. quicunq̄ȝ in os ſuum intromiſerit maiorem bolum. q̄ȝ deglutire poterit. ipſe ſuffocabit ſeipm̄. Et q̄cunq̄ȝ decipit cor ſuum in v̄bis ſui aduerſarij nec ſibi cauet ab ipſo. ipſemet. plus q̄ȝ alij. inimicatur ſibi. Nec decet quem q̄ȝ reſpicere. qđ deus ſtatuit de homine. ſed ſibi precauere debet. et confirmare ſe in ſuis proceſſib᷑. Et ſi contingat res aliter q̄ȝ ipſe eſtimauit. innocens eſt peccati. Nec decet virum prudentē in loco periculoſo perſiſtere. cū poſſit inde recedere. Ego autē mlta loca habeo. ad que ſi iuero. nihil boni mihi deficiet. Mores q̄ppe ſunt quandoq̄ȝ. q̄s ſi q̄s obſeruet. ad ſuum votum p̄ueniet. ⁊ erunt ei ſubſidium. q̄m ſaluˀ p̄manebit. ⁊ eum in terra ſue peregrinationis alloquentˀ. et ei adminiſtrabūt ſuum victū. Et acq̄ret ſibi ſocios ⁊ amicos. Primus. ꝙ ſit innocens manibus. ⁊ nihil mali hominibus inferens. Secundus ꝙ ſit vir qui ſcit diſcernere bonum a malo. Tercius ꝙ elonget ſe ab omni peccato ⁊ infamia Quartus ꝙ ſit vir nobilis in operibus. Et quintus eſt. ꝙ ſint eius opera ad honorem

dei. Quando vero in viro intelligenti perfecti fuerint mores iſti et ei aliqua ſupuenerit tribulatio. ab illa poteſt liberari vt peregre poterit ad quemcūq͛ locoꝝ ſecure. ꝛ nō dolebit de filijs et filiabus ſuis. aut de eius vxore. ꝛ progenie. aut de aliqua re mundi. quia deus negocia ſua adimplebit.

Caplm̄. X. de Sedra rege. Et eſt de eo ꝙ prorogat irā ſuā: vt vicia ſua ſuperet.

Inquit rex diſles ſedebat ſuo philoſopho. Aduerti ꝙ̄ ꝓpe verba tua ꝛ intellexi ea q̄ mihi dixiſti. Oīm ꝙcūq͛ iraſcitur aduerſus ſuū dn̄m. aut eiꝰ dn̄s aduerſꝰ ipm̄. ꝯſeruare ſe debet vt nō ꝯfidat alter eoꝝ in altero. Nūc aūt adduc mihi parabolā ꝙd oporteat regem agere tp̄e aduerſitatis et tribulatōis pro ſue perſone ꝛ regni ꝯſeruatione. Inquit philoſophus. Nihil eſt in mūdo. quo rex poſſit cōſeruare ſuū regnū. ac ſuā aīam glificare: niſi cū ſuoꝝ vicioꝝ mortificatōe. et eiꝰ ire ꝓrogatiōe in ſuis geſtis vniuerſis. Cōſeruat āt hāc virtutē nobilitas. ꝛ per eā ꝯfirmaꝛ. Et ꝙ cōſuleꝛ rex cum ſuis viris intelligentibꝫ: expertis in operibꝫ. Sꝫ melioꝛ oīm virtutū eſt: ꝙ prorogeꝛ irā ſuā qn̄ iraſciꝛ ꝯtra aliquē et nolit eum ſtatim offendere. Et maxime oportunū eſt regibꝫ. ꝙ cōſilianꝛ cum viris intelligētie. ꝛ legalitatis. ꝛ in ſuis factis ſe gerent prudenter. Vir vero ſapiens qn̄ agit cōſiliū cū ſuis ſapiētibꝫ: erit ſuū propoſitū ad lucē. Et qn̄ fuerit rex ſapiens ꝛ eius conſiliarius fidelis. ꝛ intelligēs ſup omi re ſecreta. ꝛ ꝑſtet toto ſuo aīo regi fidele cōſiliū: ꝓſperaꝛ ille rex in vniuerſis eiꝰ factis. Et pacē habebit cūctis diebus vite ſue. ꝛ ad ſuū deueniet optatū qn̄ cōſiliū exaudit ſuoꝝ prīcipū. Et ea q̄ dicūt obſeruat ꝛ remittit irā ſuā qn̄ eum fatigāt verbis. ꝛ oīa recipit facie placabili. Quēadmodū fecit Sedras rex Indie cum ſuo prīcipe per helebat vxorē regis. Dixit rex. Quo fuit: Inqͥt philoſophus

¶ Diciꝛ ꝙ fuit qͥdā magnificus rex regū Indie: noīe ſedras: cui erat princeps qͥdā: noīe heled. Erat autem vir prudēs et intelligens. deuotꝰ. volūtati regis ꝛ ſuis mādatis obediens. habebat aūt dulcedinē verboꝝ ꝛ hūilitatē lingue. Quadā vero nocte cū rex ia

ceret in lecto vidit in ſomno octo ſomnia. et excitatus. iterum ſomniauit eadem ſomnia
Uidebant ei ei duo piſces rubei erecti ſuper ſuis caudis. q̇ ſtabāt ante ipm̄. ⁊ due aues
aquatice volantes poſt ſe. ⁊ corruerunt in manus eius. Quidam vero ſerpens tranſiuit
per ſuum pedem ſiniſtrū. ipſe vero erat ſanguine totus inuolutus. Et vidit ſuum cor-
pus aqua ablui. ⁊ ꝙ ſtaret ſuper montem album aſpiciens aſſiſtebat ſuo capiti colum-
na ignis. Item videbat quandam auem albam fodientem ſuum caput. ¶ Diluculo
vero turbatus eſt ſpūs regis. et mandauit vocari ante ſe viros cuiuſdam ciuitatis do-
ctos in interpretatione ſomnioꝝ. Erant autem viri illi eorum quorum antea interfecit
duodecim milia virorum bello. Qui cum veniſſent ante eum. narrauit eis ſomniū ſuū
petens vt illud ei deberent interpretari. Cui prudētes dixerūt. magnū mirabile eſt hoc
quoniam vidiſti viſionem quam nemo vidit vnq̄ꝫ. ſed placeat tibi. vt om̄es congregati
prouideamus ſuper interpretatione ſomni. Et redeūtes renūciabimus tibi poſt ſeptē
dies. qḋ cum placeret regi. conſtituit eis terminum.

¶ Et ibi viri conuenerūt in conſilium inter ſe. dicentes. Scimus bene q̇d in nobis egit
ille tyrannus. q2 diſſipauit ex nobis duodecim milia viroꝝ. Aduenit nunc nobis tem-
pus quo vindicari poterimus de eo. ⁊ habemus cauſam. q2 de ipſo poterim⁹ noſtrum
deſiderium adimplere. Nūc aūt eūtes ad eum. aggrauabimus ſibi rem. ⁊ oſtendam⁹ ei
ipſam valde timoroſam ⁊ difficilem in oculis eius. ſignificās ei rem eſſe peſſimam ⁊ du-
bioſam. donec pre nimio timore adimplebit omnia que ſibi ꝯſulemus. ⁊ qn̄ illud vide-
rimus ab eo. dicamus ei. Tradere te oportet nobis amicos et familiares tuos. vt eos
iugulemus. Non em̄ ceſſabit a te ſanguis. quem vidiſti. niſi per ſanguinem tuoꝝ fami
liarium. Et quādo queſierit a nobis. qui ſunt illi quos q̄rimus. dicemus ei. Uolum⁹
helebat reginā q̇ dilectior eſt apḋ te ceteris mulieribus tuis. et volumus filium tuū pri
mogenitū. q̇ poſt te ſucceſſurus eſt in regno. volum⁹ filiū fratris tui. ſecretariū et dile-
ctū tuū. Uolumus et beled principem tui exercitus. ⁊ tuū conſiliariū. Uolum⁹ ⁊ tuum

enſem. cui ſimilis in mundo non reperit. Uolumus ⁊ albuum elephantem quem equi tas ad bellū. ⁊ volumus vt addas ad hos Kynaron ſcrm̄ amicū tuū. cū his poterimus vindicari ex eo. ⁊ qn̄ nobis hec omnia conceſſerit. dicemus ei. Scias dn̄e rex. hec om̄ia erūt redemptio aīe tue. cū qb⁹ ⁊ te a morte redimemus. Poſtea vero congregati omnes orabim⁹ ad deū pro te. vngemus latus tuū ſiniſtrū ſanguine. ⁊ aſpgemus te aqua. donec ab omnibus tuis mūdificaberis peccatis. q̄ re tbe ſunt pedū tuoꝝ. ⁊ quaſi te extermiaſ/ſent. niſi dei miſericordia tibi hoc reuelatum fuerit vt non perires. Poſtea vero vncta a nobis facie tua oleo precioſo. accedes ad palatium ſeparata a te diuina ſentēcia. Nunc aūt ſi hoc conſenſeris. et tibi dare placuerit nobis p̄dictos familiares tuos. vt per eos aīam tuā redimem⁹. euades ab hoc periculo et viuas. Si vero tuus anim⁹ hec nobis dare noluerit. te graue inuadet periculum. q᷑ aut morieris. aut ex tuo regno exulaberis Nos aūt qn̄ nobis hec conceſſerit. perdere eum poterimus ex hac vita.

¶ Et cōfirmati ſunt ſuper hoc cōſilio ⁊ venerūt ad regem. ⁊ aiūt ei. Jam libros nr̄os in/ſpexim⁹ ⁊ delibera uim⁹ cōſiliū ſup negocio regis. q̄d ſit faciendū dn̄o regi in argumen/tū glīe ⁊ vite. Nūc placet regi oēs a facie ſua recedere. ⁊ annūciabim⁹ regi quid fieri pro/uidebim⁹. Et omnibus recedentib⁹. annūciauerūt regi cōſilium eoꝝ. Et audiens hoc rex. turbat⁹ eſt dicens. Meli⁹ eſt me mori q̄ꝫ viuere. ſi oēs iſtos interfecerim. q̄ gaudiū ſunt aīe mee. ⁊ vita carnis mee. Et ſi hoc fecero. oīno mortuus ſum. nec vnq̄ꝫ regnabo et ꝓpter hoc illud non faciā. q᷑ mors eſt ſperatio amicoꝝ. idē eſt apd̄ me. Cui dicūt. Si ti/bi nō diſplicet. oſtendem⁹ tibi q̄ verbū tuū nō eſt ꝯueniēs. ex quo alios reputas tibi ma gis dilectos q̄ꝫ perſonā tuā. Sed nequaq̄ꝫ hoc dn̄e rex. cōſerua pot⁹ te ⁊ regnū tuū ⁊ fac qd̄ tibi diximus. et erit tibi bonus finis. Et ſufficiat tibi perſona tua. ⁊ eam noli cambi/re per alienā. Nā ſi vniuerſi amici tui ⁊ ſocij trāſeūt. alios poteris inuenire. Et ſi tue mu lieres pereāt. alias recupabis Et ꝯſidera qm̄ vita tua eſt in tuo regno. nec ad regnū per/uenisti niſi forte per bellū ⁊ m̄ltis laborib⁹ ⁊ ſudore corporis ⁊ iracūdia m̄ltis ānis. Non

igiť velis totū in vno momēto perdere. ſed omnia tibi ſint friuola reſpectu tue perſone. Trade igitur nobis que diximus. vt tue anime ſint redemptio. Et conſerua animam et tuū regnum: et ne diſſipes terrā tuā et habitaculū et oīa tua bona. Cunqꝫ videret rex quō fatigarent ipſum in hoc negocio: eius dolor magnificatus eſt. et exurgens: iuit ad palacium ſuum in quo ſolebat delectari. ⁊ proſtratus ibi ſup faciē ſuam in terra: plora-bat. et erat ibi inuoluens ſuper faciem ⁊ lumbos ſuos ad modum piſcis quando de aq̄ eductus eſt. qui ignorat quomodo ad illum locum venit.

¶ Et cogitauit rex in corde ſuo. quō faciā hoc maximū malū. nec ſcio diſcernere. qđ isto-rū ſit facili⁹ apud me: aut meā tradere pſonā ad mortē: aut tradere meos notos et ami-cos. ⁊ ait. Quātū tñ adhuc ero in pace ⁊ q̄ete: Nō tñ pmanebit regnū meū in ppetuū. Et ꝓpter h̄ decet me diligēter in h̄ facto pmeditari. In q̄ eñ erit ſolaciū meū: qñ interfe-cio helebat vxorē meā: In quo exultabiť ocl's me⁹ qñ filiū meū nō videbo. ⁊ filium fra-tris mei. ⁊ quō pmanebit: ⁊ durabit regnū meū. qñ pibit pıiceps mei exercit⁹: ⁊ quō vale-bo obtinere regnū meū: qñ me⁹ pdā equū delectabilē ⁊ albū elephantem. Aut quō non verecūdabor vocari rex. qñ amittā hec oīa. vel quō viuā poſt eos. ⁊ in quo letabor. et in quo cōfortabor. Et poſt hec diuulgatū eſt h̄ negociū per ciuitatē. Et oēs turbati ſūt. et ſtabat rex dolēs. ⁊ contriſtat⁹ ſuo corde ſolus. Cunqꝫ vidiſſet beled pıiceps exercit⁹ qđ ac-cidit regi ex triſticijs ⁊ doloribꝫ: eſtimauit in corde ſuo dicens. Non decet me ſupuenire regi: ⁊ ab eo q̄rere pro tribulatōe q̄ aduenit ei. Et accedēs ad reginā helebat: ait ad eam. Scito dña mi. quō a die quo ego perſtiti regi ſeruitio: nunq̄ accidit ei res magna vel pua: quā mihi nō reuelaret. ⁊ cōſiliū meū ſup illa nō haberet. Erā ei eius ſecretari⁹ ⁊ cō-ſiliarius in oībꝫ. Nūc aūt video. qꝛ celauit mihi ſuū ſecretū. ⁊ pri⁹ quidē qñ accidebat ei aliq̄d gaudiū ⁊ tribulatōis: cōſulabať mecū. ⁊ q̄rebat a me ſup illa re. ſcit eñ amoris affe-ctū quē habeo erga ipm. Sꝫ videť mihi qñ ꝯſult⁹ eſt a quibuſdā ſcelerat is viris. et qbꝫ iam alio tpe exterminauit decē milia viroꝝ. quibꝫ cū hoc ſecretū reuelaſſet. ⁊ ſomniū an-nūciaſſet: dederūt ei cōſiliū. vt ipm ſeducerēt ſuis mēdacijs: donec ipm pderēt ⁊ nos oēs. Nunc autē ſurge: ⁊ vade ad regē. ⁊ q̄re ab eo q̄d ſit ſuū negociū. Ego ei dubito accedere ad eū. Uade igiť tu pri⁹. ⁊ bñ aduerte q̄d tibi dicet. Dixit regina. Nō poſſū nūc ſupue-nire dū triſtis eſt. Et qꝛ inter me ⁊ ipm accidit cauſa quedā. Dixit Beled. Hodie tñ te oportet excedere modū. qꝛ nullus ad ipm audet excedere. dū triſtať niſi tu. Audiui eñ ipm pluries dicentē. qñcūqꝫ triſtarer. ⁊ ſupueniret mihi helebat. mox vtiqꝫ in me oīs tri-ſticia ⁊ paſſio ceſſarent. Accede igiť ad eū. ⁊ loq̄re ſibi delectabilibꝫ ſermōibus. ⁊ forſitan letificabis cor ſuum. ¶ Et audiens regina hec verba. ſurrexit. ⁊ venit ad regē. et ſituauit ſe ad caput ei⁹. Et ait. Quid habes dñe rex. et q̄d dixerunt tibi hi viri ſcelerati. donec te turbauerūt ſuis mēdacijs. ⁊ ſivis ꝯtriſtari. indica mihi cauſam. ⁊ ꝯtriſtabor tecū. Sin-autem ſurge. ⁊ exultemur. qꝛ ſi exulteť rex. et ego q̄dē in ei⁹ exultatōe. exultabor. ⁊ ſi triſta-biť. debeo ⁊ ego ſecū cōtriſtari. Ait ad eā rex. nequaq̄ meū dolorē aggraues interrogās de tribulatōe in quaſū. Et ait helebat. Nūquid ſic reputor in oclis tuis. Ecce nemo in tanta triſticia et amaritudīe ſtare debet qꝫ non accipiat conſolationē et gaudiū refectio-nem a ſuo fideli amico. Sū eñ (vt ſpero) tua dilectiſſima amica. accipe a me ſolamē. ne in grauiores incidas tribulatiōes. Quicunqꝫ eñ magnū cōmittit peccatum. ſuo poteſt conſilio ⁊ intellectu (ſi fuerit ſapiens) ſuum delere peccatū. ⁊ ſanare illō. donec veniat ad primum ſolacium ⁊ columitatem in qua erat. Sic quoqꝫ tu dñe rex non debes contri-ſtari tuoꝝ corda amicoꝝ. ⁊ aduerſarioꝝ tuoꝝ corda letificare. quicūqꝫ eñ hoc facit. pru-dens non reputatur. Et ait ad eā rex. Jam tui miſertus ſum. nec eſt bonum mihi et tibi ſi annūciauero tibi cauſam mei doloris. quō ego moriturus ſū. tu et filius tuus ⁊ ami-ci ⁊ ſocij tui. Uocaui enim ad me ſapientes talis ciuitatis. vt mihi meū ſompniū expo-nerent. qui iuſſerunt me. te ac filium tuum et meum. ⁊ ſocios meos federatos occidere. Quomodo ergo gaudere potero. qñ te non videbo. aut quomodo viuam ſi omnes per-dam quos ipſi iubent interficere. Et eni quis eſt in mundo et audiens hec qui non cō-triſtetur et ſtupeſcat.

Capitulum Decimum

Et audiens regina verbū ſuum. noluit ſe abſcondere dolore de hac re. ⁊ ait ad eū. Neq;
q̄ſ contriſteris dñe rex ſuper hec. ſit eñ aīa mea redemptio anime tue cōſeruet deus tu-
am vitam et pacem. Jam eñ dedit tibi deus plures mulieres ⁊ meliores me quare igit̃
contriſtatur rex. Veruñ vnum peto a rege. ex dilectōe quam habeo erga ipſum. vt non
credat poſt mortem meam his viris celeratis et falſis. nec cū ipſis agat conſilium ſuū;
nec occidat quemq̄ donec prius reſpiciat decies ſuū factum. ne forte ipm̄ hoc feciſſe pe-
niteat. Non eñ poterit aliquē viuificare poſtq̄ mortuus fuerit. Dicit̃ eni in quadā pa-
rabolarū. Dū inueneris pulchras margaritas. ⁊ eas nō noueris. noli p̄iicere. donec oñ
deris alicui qui noſcit eas. Nūc dñe rex memento. qm̄ hi viri quos vocaſti. nō diligunt
te. Interfeciſti eñ de illis duodecim milia viroꝝ. nec eos putes huius rei eſſe oblitos.
Jdo nō decet illis manifeſtare tuū ſomniū ⁊ ſecretū. nec debes credere cōſilio malignoꝝ
et ſceleratoꝝ taliū. Nam ipi inimicant̃ tibi donec interficias tuos viros ſapientes. q̄ ti-
bi ſunt coadiutores in gubernatione tui imperij. ⁊ vxorem tuā. q̄ cara eſt in oculis tuis.
et filiū tuū qui eſt tua vita. et equū tuū qui eſt ſalus et equitatura tua. Et gladium. cum
quo pugnas contra inimicos tuos. et cū eo ſuſtines regnū tuū. Et qñ oēs iſtos inter-
feceris. perdes delectationem ocloꝝ tuoꝝ ⁊ gloriā tui imperij. ⁊ ſupabunt te. ⁊ capient
de te vltionem. et de tuo imperio te expellent. vt ipſi ad primā gloriam reſtituantur.

¶ Porro ecce Kynaron ſapiens qui adhuc viuit conſulo tibi vade ad eum. et pande ſibi
tuum ſecretum. et ſecum tuum age conſiliū. Ipſe enim nouit omnia huiuſmodi prete-
rita. et futura. et ſapientior eſt his omnibus. et eſt iuſtus et ſanctus. nec ipm̄ habemus
in ſuo conſilio ſuſpectum. Interroga igit̃ eum de omnibus his que vidiſti in ſomno. et
ſi tibi dixerit qđ iſti dixerūt. facies poſtea ſicut tibi imponūt. Sin autē. ſcias te eſſe ma-
gnū regē in tuo regno. fac in ipis tuā volūtatem. Cūq̄ rex hoc audiſſet ab ea. placuit ei
cum gaudio. ⁊ equitans ſtatim ad Kynaron ſapientem triſtis et dolens in corde ſuo.

Et ait ad eū kynaron.qđ eſt q̄ dūm regem ad me adduxit hodie. Dn̄e rex quare triſta-
ris nec video in tuo capite dyadema imperij. Dixit rex.dū dormirem in lecto meo nocte
q̄dā audiui in ſomno voces octo.et excitatus.⁊ iterū ad ſomnū rediens. vidi octo ſom
nia.q̄bus a me narratis ſapiētibus talis ciuitatis fratribus tuis mihi malū pronūcia-
uerūt ſup ipis.ꝓpter qđ timeo.ne forte mihi malū aliqđ ſupueniat vt peam in bello.aut
expellor de meo regno. Et ait ad eū kynaron. Nequaq̄ dn̄e rex huiuſmodi tribulatio-
nes timeas oīa em̄ in bonū conuertent.⁊ tue glorie argumentum. ⁊ cito tibi pficientur
hec in proſperitatē. Significatio em̄ ſomnioꝝ que vidiſti.hec eſt. Duo piſces rubei aſ-
ſiſtentes tibi ſuis caudis.ſignificāt tibi repreſentari ex tali regno duos parapſides ple-
nas margaritis. Due vero aues aq̄tice quas vidiſti volātes poſt te. ⁊ inter manus tu-
as currētes ſignāt ad te mitti nūcium p̄ntantem tibi a rege grecie duos equos ſimiles
in mūdo non habētes. Qđ aūt vidiſti ſerpentē trāſeūtem p tuū ſiniſtrū pedē.ſignificat
tibi p̄ntari a rege tharſie enſem nō habentē ſimilem in mūdo. Qđ aūt videbat tuū corp⁹
ſanguine inuolutum.p̄ntabūtur tibi a rege ſabba veſtes ſericee.colore coccinio pro im-
perio. Et q̄ videbas corpus tuū ablui in aqua ſignat q̄ portabuntur tibi ex regno tha
bor panni linei.biſſini. Qđ aūt videbatur te ſtare ſuper montem album veniet ad te ex
darban nuncius dans tibi album elephantem.quem equi attingere non poſſunt. Co-
lumna vero ignis aſſiſtens tuo capiti deſignat tibi p̄ntari ⁊ e rege cedar coronam aure
am. Albam vero auem quam vidiſti caput tuum fodientem ſuo roſtro:nolo tibi nūc ex
ponere.ſed ne dubites de eo.quoniam malum non eſt. Verumtn̄ parum ad iram com
moueberis contra tuos amicos. Hec quidem encenia offerentur tibi ex nunc vſq̄ ad
ſeptem dies. Tunc rex audiſſet hec ſaltauit ad pedes ſapientis kynaron. Et rediit ad
domum ſuam. Et ait.vere non eſt in mundo adeo ſapiens ſicut ſanctus kynaron. Ego
autem expectans conſiderabo verbum quod mihi dixit.

Capitulum Decimum

¶ Septima vero die indutus rex veſtibus imperialibus: ſedebat in palatio ſuper ſolio imperiali: aſſiſtentibus ſibi vndiqꝫ ſuis principibus et nobilibus. et ceperunt ſinguli nuncij venire cum predictis encenijs vnus poſt aliũ: a primo vſqꝫ ad vltimum. Cũqꝫ vidiſſet rex margaritas et lapides precioſas et iocalia auri: magnificata eſt eius leticia. et cogitauit in corde ſuo dicens. peccaui nimis. pandens mea ſecreta viris litteratis malignis. Et ait vere non conſpexi mea facta annuncians eis ſomniũ meum ⁊ niſi miſeratio dñi que protegit me. ⁊ conſiliũ habebat regine: vtiqꝫ a mũdo perijſſemus. Et ideo decet vnũquemqꝫ querere conſiliũ a ſuis ſocijs ⁊ amicis: ⁊ credere in ipſis. quia conſilium qđ preſtitit mihi belebat ortũ eſt ad bonũ. Et ſuſtinuit mihi deus regnũ meum per cõſilium ſocioꝝ meoꝝ ⁊ amicoꝝ. Et ibi velata eſt mihi per hoc iuſticia kynaron ſanctiꝛ ſuorum verborum veritas. Poſt hoc vero rex vocãs ſuũ filium et beled ſuum principem et notarium. et ait ad eos. Non decet nos in noſtris veſtiarijs hec encenia introducere ſed volo inter vos ea diuidere. que perſonas veſtras pro me morti expoſuiſſetis. Et belebat q̃ mihi bonũ preſtitit conſiliũ: per quod meum perſtitit imperiũ et que meum luctũ conuertit in gaudium. Et trĩs beled ait ad regem. Non eſt mirandum: qꝛ expoſuimus nos ad mortem pro dño rege. Quis ei ſeruus non tradat ſe morti pro dño ſuo. Quicũqꝫ pro dño ſuo non conſentit mori ac pro amicis et ſocijs. non eſt vir diſcretionis. Et ꝓpter hoc ne ammireť dñs rex ꝙ habeat ſeruos ſe exponentes loco dñi ſui. Nos eni nõ debemus de his encenijs aliqđ recipere. ſed filius tuus cui ſoli dabis. Animoſe dixit rex ad eum. Iam dedit nobis deus bona gaudia ꝓpter hoc ſublata verecundia accipe partem tuam. et gaude de ea. Et ait beled ad eum. ſit illud quod regi placet. Verũtamẽ ſi regi videatur. accipiat ſibi primo quod regi placet. Accepitqꝫ rex elephantem ſibi. ⁊ de filio ſuo vnum equorum. Alterum vero dedit notario ſuo conſanguineo ſuo. et miſit ad kynaron alba veſtimenta. que digna erant regibus

¶Coronam vero et veſtes rubeas dixit non eſſe dignas.niſi mulierib9. Et ait ad beled
ſuum principem. Nunc accipe coronam et veſtes rubeas ⁊ veni poſt me ad domū dñar-
rū.et vocans belebat et cōcubina ei9 ſtabāt añ eū. Et ſignabat rex ipſi beled. q̄ doceret
belebat qd̄ eo⁊ caperet. Qui beled deſignauit ſuo oculo.vt caperet veſtes. Rex vero de-
uato capite.concidit oculos eius in oculum beled.qñ ſignauit regine q̄ caperet veſtes.
Et percipiens belebat qñ reſpexiſſet rex qū ſignificauit ſibi. Beled ſuo oculo relictis
omnibus veſtib9.accepit coronā.⁊ ſtabat in vna parte domus.ne forte rex eſtimaret ali
quid mali aduerſus ipſam. Et factum eſt poſt hoc qñcunq; Beled ſuperueniebat regi.
commouebat oculos et palpebras.ac ſi hoc ſemper ex conſuetudine faceret. ne ſuſpica
retur rex ipſum cum belebat. Erat autem mos regis cum belebat iacere vna nocte. ⁊ al
tera cum concubina.

¶Quadam vero nocte qua manſurus erat cū belebat. parauerat ei regina ferculū de
grano riſi.⁊ recipiens regina paraſidem auream.in qua erat ferculū.acceſſit ad regem
cum corona in capite.et videns illud concubina eius.mota eſt in inuidia contra belebat.
Et exurgēs induit ſibi illas veſtes candidas. Et cū intraſſet cameram. vbi erant. illu-
minata eſt iubare illius.erāt enim ille veſtes ſicut ſol in ortu eius. Et videns illam rex:
motus eſt dilectione erga ipſam. Et ait ad belebat. Vere ſtulta fuiſti eligens tibi coro-
nam:et relinquens veſtes:quibus ſimiles non habemus in noſtris veſtarijs. Cumq;
audiſſet hoc regina:q2 laudaret concubinā.⁊ contemneret ſuū conſiliū. commota eſt in
iram contra regem.et accipiens paraſidem cum ferculo.effudit in capite regis plenā.
Et maculata eſt ei facies et barba et veſtimenta regis regia. Hoc aūt factū eſt:vt adim-
pleret qd̄ viderat in ſomno de aue alba.q̄ ſuo roſtro perfodebat caput eius.ſicut kyna-
ron expoſuit. Et vocās rex beled.ait ad eū. Nōne vides qd̄ fecit mihi hec mulier:⁊ quō
vilis ſum in oculis eius nec vltra coram me appareas.donec interfeceris.

¶Egrediens beled cum belebat a facie regis.dixit in corde ſuo. Nō interficiam ipſam

Capitulum Decimum

donec ceſſabit ira ſua quoniā mulier ſapiens ⁊ prudens eſt et multa honorabilis inter
omnes dominas regni. nec habet ſimilem in mulieribus. non poteſt eſſe vna hora ſine
ipſa et iam plures liberauit a morte manu ſua. et nos ſperamus ſemꝑ bonū per eam et
ſcio q꞉ reprehendet me rex in poſterū accelerās mortē ſuam. Et ꝓpter hoc nalo eam in-
terficere: donec videbo ꝙ mandabit mihi rex pro ea. ac per hoc glorificabor ſuper om̄s
mūdi ſapiētes ac rex corrigit̃ per hoc. vt nunq̄ꝫ feſtinet aliqđ ſimile huic fieri. abſq̄ꝫ dili-
genti prouiſione. Si vero eam non recordabitur nec ad eam aſpabit. tunc ſuum man-
datum adimplebo.
¶ Duxitq̄ꝫ Beled reginā ad domū ſuā. ⁊ ordinauit duos domicellos in eiꝰ aminiſtra-
tione: precipiens omībꝫ de ſua familia honorare reginam et obedire ſicut ſeruus ſuo
dn̄o: donec videret quid rex mandaret ſuper eam. Et accipiens Beled enſem inuoluit
eum ſanguine agni ⁊ acceſſit ad regem quaſi triſtis et dolens. Et ait ad regem. impleui
quippe verbū tuū et interfeci reginam. poſt paululū vero recordatꝰ rex regine ſpecioſita-
tis: ſuorūq̄ꝫ morum ⁊ prudētie penituit ipāꝫ interfeciſſe ⁊ cepit triſtari ⁊ diſputare in cor-
de ſuo. verecundabatur autem querere Beled ſi eam interfeciſſet aut non: ſperabat ta-
men hoc non attemptaſſe beled. Confidebat enim de eius prudentia et intellectu. et ait
Beled ſua prudētia ad regem. Nequaq̄ꝫ triſtet̃ dn̄s rex nec doleat. Fletus et ꝯtriſtatio
non reſtituūt qđ perditum eſt: ſed aīam affligunt: ⁊ dolorem preſtant corpori. Inimicis
aūt regis triſticia addit gaudiū. ꝓpter hoc ꝯſulo tibi dn̄e rex ſine ab hoc: et ne triſteris ꝑ
re que nunq̄ꝫ recuperari poteſt. Et ſi placet dicā pabolam ſimilē huic accidenti. Cui di-
xit rex volo narra mihi illā. Inq̄t Beled. ¶ Dicitur ꝙ fuerūt due colūbe maſculus ⁊ fe-
mina ⁊ cum ſibi grana tritici ꝯgregaſſent ex areis donec nidus ſuus pleuꝰ eſſet. dixit ma-
ſculus femine. Volo vt nihil nūc de hac quātitate tritici comedamꝰ vſq̄ꝫ tempꝰ hyemis
qn̄ non inueniemus per cāpos ⁊ areas. Cui dixit femina intellexi verbū tuū obſuabo
illud. Erant autem grana que ibi poſuerant humida ex pluuia illa madefaciente. Et cū

Capitulum Decimum

95

calor eſtiuus aduenïſſet exicauit triticū ibidem vt eius quātitas deficeret. poſt multos vero dies rediens maritus ad nidū. et videns quantitatē tritici diminutam dixit vxori ſue. Nonne tibi p̄cepi de hoc frumento non recipere vſq̧ ad tempus hyemis qn̄ non inueniemus per montes ⁊ campos. Cui reſpondit vxor nihil de eo guſtaui. defecit tn̄ ab eſtiuo calore ⁊ ventorꝝ exicatōe. At ille cū non crederet ſuo verbo ꝑcuſſit eam roſtro in ſuo capite donec eam interficeret. Et factū eſt cū veniſſet hyems madefactū eſt frumen-tū ex humiditate pluuie ⁊ auſtri tumuit ita vt plenus eſſet nidus. Et videns hoc colum-bus cognouit qm̄ dixerat ſibi verum vxor ſua. ⁊ quia innocens ipſa fuerat ⁊ cepit dole-re ⁊ contriſtari ſuper eo ꝙ interfecerat illam. ⁊ ſedebat tota die vacans triſticijs ⁊ extenu-ans ſe fame ⁊ ſiti donec mortuus eſt. ¶ Et propter hoc decet vnūquemq̧ virū pruden-tem et ſapientem non eſſe celerem in ſuis ꝓceſſibus nec obliuiſci futurorꝝ. ¶ Tu etiā dn̄e rex noli querere qđ non inuenies. ſed quere potius illud in quo tu es hodie anteq̄ to-tum amittas ne forte accidat tibi ſicut accidit ſymee de lenticulis. dixit qūo fuit. Dixit Beled. ¶ Fertur fuiſſe q̄dam cū ferret quoddam vas plenū lenticulis de vno loco ad alium. ⁊ eſſet in via inter arbores excelſas. dimiſſo vaſe in terra. cepit ibi dormire. Cum autem vidiſſet ſymea quedam que erat in arbore vas lentiū deſcendit de arbore. et cepit plenū ſuum pugillum de lenticulis illis. Et cum aſcēdit ad arborem cecidit vnum gra-num de illis in terra ⁊ nolens illud amittere. deſcendit de arbore ad querendum illud. Qui cum teneret ſe ſuis manibus per ramos arboris aperta eſt manus eius et omnes lentes eius ceciderūt. Sic propter vnam lenticulam dimiſit et ꝑdidit totū qđ abſtulit.

Tu quoq̧ domine rex habes vltra centum mulieres ⁊ cum nulla gaudere et ex-ultare vis illam queris q̄ non poteſt inueniri. Et cū audiſſet rex illud credidit ipſum interfeciſſe reginam. Et dixit rex Beled propter vnicam offenſam in vno momento interfeciſti reginam nec potuiſti differre ⁊ reſpicere quid faceres. Ait Beled

NB. Totum hoc capitulum quia pulcherrimas habet in copia doctrinas.

Capitulum Decimum

verbū regis ⁊ verbū eius qḋ non reuocatur idem eſt. Cui dixit rex. Quis eſt ille? ait Be-
led eſt ipſe rex ⁊ cuius verbū non reuocatur nec mandatū infringit. Dixit rex. Magn⁹
eſt meus dolor ⁊ triſticia. qꝛ interfeci belebat. ait B. Duo ſunt quoꝝ magna eſt triſticia
in hoc mūdo ⁊ pium gaudiū. Qui dicit non eſſe poſt diem mortꝫ nec iudiciū nec meri-
tum nec afflictionē. Et qui nunqꝫ egit miſcḋiam cū inope. dixit rex. Si viderē belebat
nunqꝫ de aliquo in mūdo triſtarer. Ait Be. Duo ſunt q̄ non dn̄t triſtari de aliquo. qui
egit miſericordiā ⁊ omni die addit ad illā. Et qui nūqꝫ peccauit. dixit rex nunqꝫ reſpiciā
belebat. Ait B. Duo ſunt qui nihil reſpiciūt. cecus ſcꝫ ⁊ non hn̄s intellectū Et queād-
modū cecus nihil videt. ſic ⁊ ſtult⁹ nō diſcernit ſuū bonū a malo. Scriptū eſt autē ſtul-
tus in tenebris ambulat. Dixit rex. Si viderē belebat magna eſſet exultatio mea. Ait
B. Duo ſunt qui vidēt / ſcꝫ hn̄s oclos. ⁊ ſapiēs. Dixit rex. Si viderē vultū belebat non
ſaciarer videre eam. Ait B. Duo ſunt qui non ſaciantur / ſcꝫ ille cui⁹ cogitatio non niſi
ad ꝯgregandū diuitias vacat. Et qui appetit comedere que non inueniuntur Dixit rex
Non ego amplius debeo in omnibꝫ ſequi te. ait B. Duo ſunt illi quos nemo ſequi de-
bet Qui dicit non eſſe iudiciū ⁊ rationē de opibus hoim. Et cui⁹ oculus non ceſſat re-
ſpicere. ⁊ auris audire que ſua non ſunt nec deſinit concupiſcere mulieres alienas. nec
cor eius a male agendo. quoniā bonū finis mal⁹ erit. Dixit rex. Factus ſum per belebat
deſolatus. Ait beled. Tria ſunt que fiunt deſolata. flumē. ſ. in quo nō eſt aqua. terra nō
habens regem ⁊ mulier non habens virum. Dixit rex. Unde corrigis me hodie? Ait
Beled. Tres corrigendi ſunt: qui malum agit contra ſuū regem. et vir ſciens mandata
et ea non obſeruat. Et qui agit miſericordiam ⁊ beneficia ea non cognoſcenti. Dixit rex
perdidiſti iudiciū belebat nec ad lucem ius ſuum eduxiſti. Ait Beled. Duo ſunt quoꝝ
perditur ius abſqꝫ culpa. ⁊ in ſuis operibus defraudantur. nec ad lucem exit eoꝝ iudi-
cium. Qui induit veſtimenta ſericea et ſtat diſcalciatus pedibus. Et qui puellam acci-

pit vxorem ⁊ poſtea illa dimiſſa non acquirat eam longo tempore. Dixit rex. Diris tor-
mentis dign9es ſup eo qđ feciſti. ait beled. Tres ſunt illi qui digni ſunt afflictionibus
Qui malū agit illi q̄ ipm nō offendit. Et q̄ ad menſā alienā non vocat9 accedit. Et qui
petit a ſuo ꝓximo qđ non habz. ⁊ negata ſibi petitōne adhuc infert tedium impetrando
Dixit rex. deberes ſilere donec ceſſaret ira mea. ait Beled. Tres ſilent/ ſcʒ ꝑpens in ma
nu incantatoris. Et q̄ piſcat piſces. Et qui cogitat magna patrare. Dixit rex. Utinam
viderem helebat. Dixit B. Tres ſunt qui deſiderāt qđ non inueniūt. Impi9 cupiēs in
ſecreta iuſtoꝝ cōnumerari. Et homicida cupiēs ſuū gradū eſſe in gradu heremite diuio
cultu vacatōe. Et qui ſuis grauib9 ſcelerib9 deū ꝓuocat ⁊ petit ab eo remiſſionem confi
dens in ipo. Dixit rex. Ualde vilis factus ſū in oculis tuis. Dixit B. Tres ſunt qui vi
lipendunt ſuos dominos. ſeruus cuius dominus aduerſus ipſum verba multiplicat
abſq̄ culpa. nulla cauſa vel modo. Et ſeru9 qui ſuo dn̄o dicior eſt Et fuus qui a ſuo do-
mino nutritur delecate. Dixit rex. Ualde deriſiſti me. Dixit B. Qua tuor ſunt q̄s debz
deridere homo/ ſcʒ q̄ dicit ſe in multis bellis dixis extitiſſe ⁊ multos in illis interfeciſſe
ac multam predā fuiſſe depredatus et nullū in ſuo corpe vulnerū apparet veſtigium. Et
qui dicit ſe eſſe ſapientē ⁊ ſcientem ſapientiam excelſi. et colentē deū. Et heremitā. eſt tn̄
corpus ſuum pingue ⁊ robuſtum valde: magſq̄ ipſi9 epicuri. Qui em̄ vacat in diuino
cultu debet eſſe extenuatus carne ſuis abſtinentijs. et carnis maceratione. Et ꝟgo que
deridet mulierē habentē virū. eo q9 dedit ſe viro. Quis em̄ nouit virū illa ꝟgo fornica-
trix ſit. q̄ꝓpter haberi debz deriſiōe. Et q̄ luget de ꝑteritis ⁊ impoſſibilib9 deſiderans ea
non fuiſſe que fuerūt. ⁊ eſſe qđ impoſſibile eſt. Dixit rex. Non cū veritate egiſti opa tua
interficiens helebat. Dixit B. Tres ſunt q̄ opera ſua cū veritate non agūt. Qui em̄ di-
cit mendacia ⁊ ei9 verba credūtur. Et q̄ ſolicit9 eſt circa cibū ⁊ potū. negligēs tn̄ in operū
exercitio. Et qui non refrenat iram ſuam anteq̄ iraſcat. Dixit rex. Si vere iuſte egiſſes
nō interfeciſſes helebat. Dixit B. Quattuor ſunt q̄ iuſte agunt ⁊ ꝓ̄e. Seru9 q̄ parās ſi
bi cibum optimū ⁊ illū appetens ꝓponit nō ſibi ſʒ dn̄o ſuo. Et vir q̄ vna muliere eſt con
tentus. Et rex q̄ querit pro ſuis factis a ſuis viris ꝯſiliū. Et q̄ ſuam iram cōpeſcit vio-
lenter. Dixit rex ammodo timeo te. Ait beled. Quattuor ſunt qui timēt qđ nō eſt time-
dum. Quedā parua auis q̄ ſtans in arbore eleuat vnum pedem ſuoꝝ timēs ne forte ca
dat celum ſup ipſam. putās illud ſuo pede ſuſtinere. Et pica regens ſe vno pede timens
ꝑmere terrā ne forte corruat ſub ea. Et vermis q̄ nutritur in terra. que parce comedit de
ea. timens ne ſibi deficiat vt non habeat cibum. Et veſptilio que non vult volare de die
putans nullam eſſe auem in mūdo pulcriorē ſe. et timet ob hoc ne forte ab hoīb9 deſi-
derata capiatur. vt in domib9 recludatur. Dixit rex. Non amplius decet nos tibi adhe
rere. Dixit B. Decem ſunt que nunq̄ ſibi inuicem adherent/ ſcʒ nox ⁊ dies. iuſtus ⁊ im
pius: tenebre ⁊ lux. bonū ⁊ malū. vita ⁊ mors. Dixit rex. Jam orta eſt in corde meo ini-
micicia aduerſus te. q2 interfeciſti helebat. Ait B. Octo ſunt q̄ ſibi inimicantur. lupus
et canis. murilegus ⁊ mus. niſus ⁊ columba. coru9 ⁊ buffo. Dixit rex. Diſſipaſti totam
ſcientiam tuā et q̄ interfeciſti helebat. Dixit B. Quattuor ſūt opera ſe diſſipantes ⁊ ſci
entiam. Qui diſſipat ſuas pactas iuſticias et bonas opationes peccato. Et dn̄s q̄ ſuo
ſuo reuereſ. Et pater q̄ non pſtat progatiuā bono filio pre alijs ſuis filijs malis Et qui
reuelat ſuū ſecretū viro ſeductori ⁊ doloſo. Dixit rex: ego ipſe mihi intuli hanc tribulati-
onem. Ait B. Duo ſunt qui ſibijpſis inferūt anguſtiā/ ſcʒ qui ſuis calcaneis a terra ele
uatis ambulat ſup digitis pedū non em̄ ſecurus incedit timēs nequando precipitetur
et corruens in foueam pereat. Et homo impotens. laudans ſe non timere bellum neq̄
mortem. et vilipendi ſuum aduerſariū. Sed quando fuerit in bello aſtrictus: non po-
tens bellicas ſtimulationes ſuſtinere. fugit a dextris et ſiniſtris. et redditur confuſus
in ſeipſo. Dixit rex: voui votum interficere. Dixit Beled. Quattuor ſunt pro quibus
homo debet vouere ⁊ ea a ſe nunq̄ ſeparare. pro equo bono qui eſt equitatura ſui dn̄i.

Capitulum Decimum

Et pro boue qui bene arat. Et pro prudēte muliere que diligit virum ſuũ. Et pro legali
ſeruo. qui ſua opa toto corde ꝛ animo agit. ꝛ ſemper timet ſuum dominũ. Dixit rex. Nũ
ꝗ̃ vidi ſimilem belebat. Dixit Beled. Quattuoꝛ ſunt que non habēt ſil'e. Mulier que
ſcꝫ guſtauit multos viros. non eſt contenta vno viro. Et q̄ doctus eſt mendacijs nũꝗ̃
verum profert. Et ille qui in ſuis negocijs non querit conſilium niſi a ſeipſo. Et crude
lis qui non poteſt permutare ſuos moꝛes vt ſit homo manſuetus. Dixit rex. Non con-
ſideraſti iuſticiā neq̧ peccatũ. Ait Beled. Quattuoꝛ ſunt q̄ non conſiderant iuſticiam:
neq̧ peccatũ. Eger q̄ multũ eſt ſua infirmitate aggrauatus. Et ſeruus qui pteruit ſuo
dño. Et qui querit occaſionē contra ſuũ inimicum impium et malignum. Et vilis qui
non timet illum qui ſe melioꝛ eſt. Dixit rex. Jam doloꝛem intuliſti in anima tua. Dixit
Beled. Tres referunt ſibiipſis. Qui incipit qḋ bene abeſſe poteſt et carens ꝓle ꝛ con-
ſanguineis non ceſſat congregare pecuniam ꝛ diuitias. vt eas exerceat vſuris. Accipi-
ens in vxoꝛem que ſub eo foꝛnicari non deſinet ꝛ optare eius moꝛtem vt poſſit accipere
iuuenem. Dixit rex. Non amplius debem⁹ in te cōſiderc. Ait beled. Quattuoꝛ ſunt in
q̇bus non debet quis ꝯſidere/ ſcꝫ. ſerpens/ lupus/ rex iniquus/ ꝛ coꝛpus qḋ deus moꝛi
deſtinauit. Dixit rex. Amm odo nos opoꝛtet a te pꝛeſeruari. Ait Beled. A quattuoꝛ de-
bet ſe vnuſquiſq̧ pſeruare. a latrone/ a mēdace/ ab inimico. ꝛ a crudeli. Dixit rex. Suf-
ficere tibi debet. q꞉ probaſtī ꝛ temptaſti me. Dixit Be. In quattuoꝛ ꝓbatur res. vir foꝛ-
tis in bello. bos in aratro. ſeruus in ſua dilectione erga omnes hoīes. intellectus vero
et diſcretio regis probatur in eius ire pꝛoꝛogatione. mercatoꝛ vero in ſuis negociatio-
nibus. Socij vero ſocioꝝ ſuoꝛum remittũt offenſas. Fidelis amic⁹ ꝓbatur in tēpori-
bus aduerſitatum amicoꝝ ſuoꝝ. Uir autē religioſus ſuis elemoſinis ꝛ oꝛationibꝫ cō-
probatur ꝛ eius pſeuerantia in hac vita in maceratiōe ſui coꝛpis ꝛ ſue pſone afflictiōe.
Uir vero nobilis natura probatur in ſui manus largitate omnibus petentibus. Pau
per vero probatur recedendo a peccatis. et q̄rendo tm̄ ſuum victum iuſte et temperate
Dixit rex. Quomodo potes loqui ante me vidēs iram meā. Ait B. Septem ſunt que
nunq̄ de ira regis excluduntur. Qui non compeſcit iram ſuam quando prouocatur:
nec ſua vicia repꝛimit. Et ſapiens bona opera non faciens. Et ſtultus vane glorioſus.
Et iudex premiũ recipiens in iudicio. Et ſapiens auarus ſua ſcientia ad docendũ ali-
os et faciens iuſticiā ad meritum huius ſeculi. Dixit rex. multũ contra me exaſperaſti
et male egiſti mihi et tibi. Ait Beled. Octo ſunt q̄ ſibi ꝛ alijs malefaciunt. Stultus q̄
nihil ſcit. reputans ſe ſapientē. ꝛ volens alios docere. Et vir tacens intellectu. qui que-
rit qḋ non inuenitur. Et crudelis impius. Et qui vtitur propꝛio conſilio: nec querit a
ſocijs ſuis. Et qui ſubmittit ſe ſeruitijs regum. non habens intellectum ꝛ prudentiam
Et q̄ querit ſapientiam cum qua poſſit litigare cum his qui ſapientioꝛes ſunt ipſo nec
recipit ab eo qui doctus eſt. Et qui adheret regi ꝛ vult eũ defraudare. Et oꝛdinatus ſup
officijs regum. volens regere/ decipere/ ꝛ defraudare. Et qui maloꝝ moꝝ eſt nec reci-
pit coꝛrectionē. Et factum eſt poſt hec ſiluit B. Sciens regem eſſe contriſtatũ pro regi
na. Et quia ad ipſam afficiebatur ꝛ cogitauit in coꝛde ſuo dicens. Teneo iam operari
regi opus per qḋ me diligat maxima dilectione ꝛ dimittat mihi offenſam in his omibꝫ
quibus exaſperaui contra ipſum et afflixi. ꝛ temptaui ipſum nec effudit ſuper me iram
ſuam. Et reſpondens ait ad eum. Domine rex regat deus imperiũ tuũ ꝛ gloꝛiam tuam
exaltet. q꞉ non eſt ſicut in mũdo nec ſimilem habuiſti in omnibus qui te preceſſerunt
nec erit tibi ſimilis in his qui tibi ſucceſſuri ſunt. quia ſuper me non effudiſti iram tu-
am. Ego autem mea ſtulticia ꝛ defectu intelligentie. ꝛ quia vilis ſum ꝛ prudens preſum
pſi ante te loqui omnia que locutus ſum Uerumtamen rex non ceſſarunt a te bonitas
et gloꝛia. Ipſi enim ſunt qui addiderunt ad tui intellectum. Et q꞉ ꝓrogaſti iram tuam
in his omnibus que audiſti a me. nec aliquid inconueniens protuliſti. Etenim humi-
lis fuiſti. Sermone placabilis dilectoꝛ pacis ꝛ veritatis ꝛ bonitatis. Et quādo ſuper

uenit tibi contrarium aduerſitate ſtellarum et planetarū aut contrariabitur tibi malū aliquod et amittis omnia que habes. non pro tanto conturbaris et alteraris ſed omīa vultu placabili recipis nec obtupeſcis. ſed conſolatur anima tua et diſputas cum corde tuo ⁊ ad oſtendendum. quoniam recipis illud qđ deus dat tibi. Et q̄cunq; non ſic ſe habet ex hominibus. eum deponis ⁊ exterminas vt filios prauitatis. ⁊ a te prolongas ⁊ deſtruis vt ceſſent ob hoc a malo qđ intendebant. Tu autem domine rex. multitudine miſericordie tue ⁊ tuorū bonitate irā refrenaſti. nec ipā ſup me effudiſti ⁊ ſuſtinuiſti oīa q̄ a me audiuiſti. cum vilis ſim ⁊ puus in oculis tuis. et laudo inde deum dñe rex ꝓpter te. quia non mandaſti me perdere. Nunc autem in manu tua ſum. Nam que feci omnia ex dilectione mea erga te toto corde et potentia feci. Et ſi peccaui forſitan in hoc virtutem habes et imperium me perdere. ꝓpter peccatum meum ⁊ meis offenſis peribo Et audiens hoc rex intellexit. q2 non interfecerat helebat. letatus eſt valde. Et reſpodens ait ad Beled. Dico tibi quod eſt illud qđ ſuſtinuit me non iraſci contra te. quia ſciebā dilectionem tuam. ⁊ tuum bonum conſilium erga me. et ſeruitium qđ mihi fideliter ſeruiebas. et ſperabam ex tuo intellectu et prudētia. te non interfeciſſe reginam. quia licet peccauerit contra me non tamen fecit illud ad malum et ꝓprium odium. ſed ex inuidia. quam habuit ad concubinam. Et tu quidem mihi feciſti gratiam quam nemo vnq̄ fecit. et debeo te ſuper hoc laudare. Nunc autem duc eam feſtinanter ante nos.

¶ Et exiens Beled a facie regis cum gaudio et exultatione. dixit helebat q̄ ſe ornaret imperialibus. et veniret ante regem. et fecit ita. Et cum videret eam rex. magnificatū eſt gaudium ſuum. Et ait ad eam. Fac enim quecunq; volueris. non enim reuocabo verbum meum. Et ait helebat. Conſeruet deus regnum tuum quia non debuiſti pe-

Capitulum Decimum

nitere mortis mee. et quo offendi contra te. tamen tua gratia et miſeratio ſuſtinuit me: ⁊ doluiſti de morte mea. Et ait rex ad Beled. Tu iam feciſti mihi gratiam propter quam debeo te laudare tota vita mea. ⁊ vidi ex te qđ nunq̄ rex aliquis ex ſeruo ſuo vidit. Et nō feciſti mihi ſeruitium melius iſto. quia non interfeciſti reginam cum ego interfecerim eam. Tu vero ipſam a morte reſuſcitaſti. et mihi iam reſtituiſti eam. et propterea deinceps nunq̄ mandabo tibi aliquid facere et prepono te ex nunc ſuper meo regno et populo vt facias quod tibi videtur. Et reſpondens Beled. Ego ſum ſeruus tuus domine rex. verumtamen vnum peto a te. ꝙ nunq̄ feſtines aliquid magnum facere donec bene premediteris ſuper eo. et futura reſpicias. et maxime in cauſa huius mulieris cuius ſimilis hodie in tuo regno inuenitur in gratia. pulcritudine. et intellectu. et ait rex. Dixiſti: oportet te mihi hodie de hac materia plus dicere. Iam enim induxiſti me. ꝙ nunq̄ aliquod magnum vel paruum faciam donec illud decies reſpiciam. poſt hec daris regine helebat pulcris veſtimentis permanſit rex in ſuo regno cum pace et exultatione et dierum longitudine

¶ Poſt hoc deliberauit rex conſilium cum B. vt perderet̄ totam progeniē illorum virorum. quos vocauerat rex pro expoſitione ſui ſomnij. Et qui voluerūt perdere regem et ſuam familiam ⁊ exterminauerunt illos de mundo crudeli exterminatione. Et remāſit in pace rex laudans deum de miſericordia quam ſibi contulit. Et exaltauit Kynaron de ſapientia et intelligentia ſua. quia ſua ſapientia et cōſilio liberati ſunt rex et ſua vxor ⁊ filius alijq̄ꝫ fideleles ſocij in vita permanſerunt.

Capitulum. XI. de venatore et leena. Et eſt de illo qui deſinit a malefaciendo alteri propter malum quod ſibi accidit.

Capitulum vndecimum

Jt rex dixit ad philoſophũ Jn-
tellexi per hanc parabolam q̃d opteat reges ⁊ dños auctoritatꝫ
potentie facere tpe ire ſue, ꝓuocationis ⁊ q̃uo debeat iram ſuam
cõpeſcere. Nũc indica mihi, ꝑ eo q̃ cũ accidit ei. aliqđ malũ cor-
rigitur ꝑ illđ et diuertit aīm ſuũ a malis que patrare ſolebat vt
vltra malũ non attẽptet facere. Ait phus. Nemo agit mala nec
querit q̃ nociua ſunt hominibꝫ niſi ſtultꝰ ⁊ malignus ⁊ qui non
reſpicit futura. pñtia nec preterita ⁊ agit ea ignorãs malis ven-
turum ſibi. qñqꝫ vero caſtigatur ſtultus per aduerſitatem ſibi contingentem nec vltra
offendere quenqꝫ attẽptat. Nam cum aduenit ſibi malũ dolet ⁊ triſtaṫ. recognoſcens ſic
alios doluiſſe ex ſuis maleficiis ⁊ damnis illis ab iṗo illatis qđ amodũ et ipſe dolet de
malo ſibi ab aliis adueniente. et timens deſinit a male facũdo ꝓximis: ipſoꝝ dolorem
recõpenſans. ⁊ contemplaṫ inde qđ bonũ eſt pro ſuo fine. Parabolam qꝫ quã mihi po-
ſtulaſti ſuꝑ hoc: eſt parabola venatoris ⁊ leene. dixit rex. quõ fuit: Ait phus.
¶ Dicitur ꝙ cum q̃dam leena peperiſſet duos catulos. ⁊ eos in ſuo habitacło dimiſiſſet
donec quereret aliqđ venationis ꝑ eſca. Trãſiuit inde quidã venator ⁊ cũ vidiſſet illos
interfecit eos ⁊ excoriauit pelles eoꝝ ⁊ abiit in viã ſuã. Cũ rediret leena ad ſuũ habitacu-
lũ ⁊ ſuos catulos mortuos inuenit ⁊ excoriatos. factũ eſt hoc ei valde moleſtũ ⁊ contri-
ſtabaṫ ⁊ flebat amare. Jactãs ſe ſuꝑ lũbos ⁊ faciẽ eiꝰ in terra pre ſui cordis amaricatõe.
Et cũ ſentiret quidam lupus vicinus eius ſtrepitũ clamoris ⁊ lamentatõꝫ cordis ipſiꝰ:
iuit ad eam querens ab ea. Quare hoc faceret. Cui leena ſuum caſum expoſuit. Ait ei
lupus. Nequaqꝫ debes ob hoc flere ⁊ contriſtari. Nec te in huiuſmodi ſtrepitu ſuſpira-
tum fatigare ſed vindicare debes teipam iuſto iudicio ⁊ conſiderare: quia non intulerit
venator tibi hanc tribulationẽ niſi ꝓpter tribulationẽ quã ⁊ tu ſimimodo aliis intuliſti:
habe igitur patientiã operi venatoris vt alii tui operis patientiã habuerunt. Nam ſcri-
ptum eſt mẽſura qua quis menſus fuerit eadem remecietur ei ⁊ ſic vobis contigit nunc

¶ Dixit ad eum leena. Expone mihi hoc quod intendis. Cui lupus dixit. Quot ſunt
anni vite tue. Et reſpondens leena dixit circa centum annos habeo. Cui dixit lupus.
De quo ſuſtentata eſt vita tua extūc vſqꝫ nūc. At illa. Viuebam de carnibus beſtiarū
et ferarū terre. Cui dixit lupus. ſcis ne hm̄oi animalia quos deuorabas patres ⁊ mr̄es
habuiſſe? At illa. ſcio inquit. ⁊ ait lupꝰ. Scire debes qm̄ ſic illi triſtati ⁊ amaricati ſunt
ex amiſſione ſuoꝝ filioꝝ ſecuti ⁊ tu de amiſſione tuoꝝ. Et ſcire debes qꝛ non inuaſit te
hec tribulatio a venatione: niſi ꝓpter tui cordis prauitatem. et quia non curaſti medi-
tari tua opa nec vltima cōſiderare. nec cogitaſti illa ſup tuum verticem redūdare. Et au
diēs leena a lupo ſciuit verū eſſe ⁊ recognouit in ſe non adueniſſe hanc tribulationem.
niſi ꝓpter aduerſitates qͣs ipſa intulit alijs animalibus ⁊ quia inique egit ⁊ iniuſte. cepit
inde deus ſuam vltionē ſuper hoc. Et abſtinens ſe offendere animalia. rediit ad vſum
fructuum ⁊ victualiū terre et videns lupus proceſſus leene qꝛ non nutriebat ſe niſi de
fructibus terre. Dixit ei. Eſtimabam quippe penuriā fructuum ⁊ victualium terre eſſe ex
temporis peſte ⁊ anni ſterilitate veniſſe donec vidi te illis fruētem. Tu qꝫ comedis car-
nes ⁊ relicto illi cibo quē tibi deus conſtituit rediiſti ad fruēdum cibo alterius ad rapi-
endum eſcā alienam. ⁊ ideo facta eſt penuria fructuum cauſa tui. vel igitur animalibus
de fructu terre viuentibꝫ ꝓpter te viſitauit ea dn̄s inducens te ſuper illis eſcam ipſoꝝ ra-
pientem. Cumqꝫ audiret hec leena. ſubtraxit manū ſuam a victualibus ⁊ fructibus ter-
re. et reſtrinxit ſe ſolo feno terre ſuſtentari. Poſt hec vero dixit phus regi adduxi hanc
parabolam qꝛ quandoqꝫ malignus deſinit malignari hominibꝫ ꝓpter aduerſitatem ſibi
ab alijs aduentā vt leena fecit. Et ꝓpter hoc debent homies huiꝰ mundi hāc cauſam
conſiderare. Nam ſcriptum eſt. qd̄ tibi fieri non vis alijs ne feceris. et cum hoc adim-
plebis iuſticiam et iudicium ⁊ placitum hominum facies.

Capitulum. XII. de heremita et peregrino. Et eſt de eo qui relinquit opera propria. Et facit que non debet.

Capitulum duodecimum

Ait rex ad philoſophū ſuum Intel-
lexi iam hoc: nunc vero volo vt indices mihi pabolam de eo. qui
relinquens propria geſta ꝛ ſolita. ꝛ facit ea que non ſunt rationis ꝛ
et vſus donec perdit primos mores. Inquit phus.

¶Dicitur ꝙ erat in quadam terra heremita. Quadā vero die cum apud eū eſſet ꝗdam
pegrinus hoſpitatus. appoſuit heremita ei de bonis dactilis de ꝗbꝫ ambo comederūt.
Dixit peregrinꝰ ꝙ̃ dulcis eſt hic fructus. vtinā in terra noſtra eſſent de hmōi arboribus
ꝛ fructibus. ꝙ̃uis habeamus in ea alios bonos fructus. Et quicunqꝫ haberet ficus ꝛ
vuas ꝛ alios fructus eſſet de illis contentus. Ait ad eū heremita. Non eſt vir prudens
qui querit qđ non inuenit ꝛ cuius animus cupit qđ habere non pōt redūdat eī ſibi in
dolorem ꝛ ſuſpiriū. ꝛ diſſipat cor ſuum. Tu ꝗꝫ vir prudens ꝛ intelligēs es. debet tibi ſuf
ficere qđ datū eſt tibi: abhorrere qđ nequis inuenire. Et cum heremita lingua hebraica
loqueretur. placuit peregrino loquela illiꝰ. ꝛ petijt ab heremita doceri. ipm illā linguā
ꝛ pmanens cū heremita pluribꝫ diebus nitebat addiſcere linguā iſtam. ꝛ aſuefacere loꝗ
qui in illo ſermone. Et ait ad eum heremita: dignum eſt tibi in eo ꝙ relicta ꝓpria lingua
tue terre vis loqui lingua aliena accidere qđ accidit coruo. Dixit pegrinꝰ quomō fuit:
Inquit heremita. ¶Dicit ꝙ coruꝰ habeat trāſitū ſuperbū ꝛ erectū q cū videret colū-
bam ambulantē mãſuete: placuit ei modus ſue ambulationis ꝛ diſplicuit ei modꝰ ſuus
ꝓprius qui tñ pulcer erat ꝛ niſus eſt addiſcere modū colūbe ꝛ affligebat perſonam ſuam
vt ambularet ad modū colūbe; ꝛ non potuit. voluit iterū redire ad ſuū primū modum ꝛ
hoc non potuit. remanſit confuſus. Adduxi tibi hanc parabolam. quoniam dignum
eſt te obliuiſci proprie lingue cum ipſam relinquis ꝛ queris ſcire aliam. Et dicit ꝙ ſtul-
tus eſt. quicunqꝫ querit ſcientiam de qua non eſt dignus. Et qua predeceſſores ſui vſi
non fuerunt.

Capitulum tredecimum

Capitulum. XIII. de leone et vulpe. Et eſt de amore
regum qui reſtituitur poſt inimicicias.

It rex diſſes Sendebar philoſo
pho. audiui tuam pabolam ſup hoc. Sed da mihi nunc pabo
a lam de eo/ qđ accidit inter reges ꝛ eoꝝ comitiuas ꝛ conſules. qñ
rex indignatur ſuper aliquē quē habet culpabileȝ ꝛ poſtmodū
reconciliatur ꝛ manifeſtat eius innocētia poſtq̄ȝ illum multis
comprobauerit afflictionibꝰ et flagelis examinauerit. Inquit
phus. Sciendū qđ ſi nō placauerit rex viruȝ ꝯtra quē dedigna
tus fuit nec ei miſertus eſt. nec eius delictū deleuerit. erit illud
in malum regi in ſuis proceſſibus. debet tamen rex ꝓſpicere in hmōi et conſideret illuȝ
contra quē dedignatus fuit. Utrū eius ſeruitiū fuit cum legalitate et vt nitebatur iuua-
re et diligere regem toto animo ꝛ an ꝯfidebat rex in ſuo ꝯſilio. Tenetur rex nunc placa-
re ipſum et ſibi non reputare peccatum. ꝛ ipm̄ non exterminare. Rex em̄ non niſi conſi-
liarijs ꝛ domeſticis fidelibus ꝓſperatur. Dñi vero ꝛ ꝯſiliarij non iuuāt niſi cum fideli-
tate ꝛ dilectione. nec iuuat fidelitas ꝛ dilectiō niſi cū rectitudīe conſilij ꝛ intellectus. Ne-
gocia vero ꝛ dñoꝝ ſunt plura ꝛ ardua. Rectū vero ꝯſiliū iuſticie rare ſunt. perſiſtit aūt
regis imperium qñ cognouerit diligentes et qui bonum ſibi obtinet ꝛ ſciuerit qđ apud
vnūquēq; illoꝝ fuit ſcie ꝛ intellectus et recti conſilij. Et q̄d eos opm̄ prauitatis lateat.
Et cū hec ſibi nota fuerit. odiēt ſup eiꝰ negocijs ſm̄ diſcretionē cuiuſcūq; ſicut nouerit
eſſe legalem ꝛ recti ꝯſilij. Nec velit in ſui noticiā hñtē malos mores. Et ꝓſeruet ſe. ne ab
ipſo annūciaꝛ aliqđ ꝑ quo ſit neceſſe ſe req̄ſitōe fatigari. debet autem rex reſpicere illoꝝ
opera ꝛ ſuoꝝ geſta indagare. nec ipm̄ lateat iuſticia viri iuſti. ꝛ delictū delinquentis de
bet etiā iuſto fructū reddere ſue iuſticie. nec miſereꝛ peccatoris vt ipm̄ non exterminet.
Nam ſi hoc nō fecerit tunc vilis vtiq; in oculis iuſti reputabiꝛ ſua iuſticia et quo nihil
et ea ſecutus eſt vtilitatꝭ. Et ꝯfortabiꝛ impius in ſuis opibꝰ impietatis. Et ſup hmōi eſt
parabola de leone et vulpe. Dixit rex quomodo fuit? Inquit phus.

Capitulum tredecimum

¶ Dicitur fuiſſe in prouincia indie quoddam animal hñs intellectum et rectũ cõſilium
et iuſtum ac doctrinã. Et cũ ꝑmaneret cũ alijs ſuis aĩalibus ꝛ feris campi: volebat fa-
cere opa q̃ ipa faciebãt. ꝛ ſocij eius cũ eo litigabãt dicentes. Quare nõ exequeris tuos
mores ꝛ naturam in quibus creatus fuiſti. Nec tibi fas eſt eſſe ſicut nos. et nobiſcum
concurrere. Quibus rñdit. Non ↄtinget mihi peccatum ex vr̃a ſocietate quã diu abſti-
nuero meam animã peccato inclinare: peccata enĩ non locis ꝛ ſocietatibꝫ cauſant̃. ſed a
cordiũ ꝓpoſitis. ꝛ corpoꝝ actionũ. Nã vnꝰ exiſtẽs in bono loco non ſꝑ agit bona opera
ita exiſtẽs in malo loco nõ ſemꝑ male agit. nã ſi ideo bona opa laudabilia diceret̃ eo ꝙ
in ſc̃o loco pacta ſũt. ꝛ illa mala q̃ in malo ꝛ deſpecto loco ſunt facta tunc quicũꝙ inter-
ficiens hoĩem in eccleſia innocens eſſet et abſꝙ peccato. Et interficiens hoĩem in bello
peccatoꝛ eſſet. Ego quidẽ ſic adheſi vobis meo corꝑe non aũt aĩe ꝛ corporis inclinatiõe
bonoꝝ operũ merces. ꝛ nolens ꝟbis eoꝝ ↄſentire pluĩbꝫ diebꝫ ꝑmanſit in ſua conſuetu-
dine. Et cum cuidã leoni q̃ regnabat ſuꝑ aĩalibus eiuſdẽ loci fama hꝰ vulpis ꝑueniſſet.
placuit ſibi valde: qđ audiuit de vulpe et eo ꝙ eſſet tante equitatis ꝛ ſimplicitatis et mi-
ſit pro eo. Quo veniente coram ipſo locutus eſt cũ eo rex. ꝛ cũ examinãs: oĩa que de ipſo
audiuerat inuenit eſſe vera: ſuꝑ quo gauiſus eſt rex ꝛ dilexit illũ. In proceſſu vero dierũ
fecit ipm̃ vocari ad ſe. Et cũ veniret ad eum dixit ei rex. Scio amice q̃m̃ terra regni mei
ampla eſt ꝓpter quã indigeo multis rectoribus ꝛ baiulis. Sed audiens ꝓ prudentiã
ꝛ legalitatem tuã ꝛ vltimo examinãs te ſuꝑ ipis ꝛ verũ inueniens rumorem: cepi te dili-
gere: volo itaꝙ te ſuꝑ meis magnis negocijs ꝛ ꝑponere tuũ gradũ ceteris ꝑncipatibus
ꝛ rectoribus mei regni. Cui reſpondens vulpes. Ait nequaꝙ̃ dicat hoc dominus rex.
Debẽt enĩ reges ꝓ ſuoꝝ officijs ꝛ rectoria eligere viros intelligẽtes ꝛ prudentes. nõ de-
dignantes mandata ꝛ officia regũ. Abhorrens enĩ officiũ regis nunꝙ̃ poteſt bñ agere
Ego aũt nunꝙ̃ ad regũ officia aſpiraui. Tu q̃ꝫ rex multoꝝ aĩalium et magni regni es.
potes in eis plures inuenire meliores me: qui ꝟtuoſi ſunt ꝛ potẽtes ſ꜔uitio regis aſſiſte-
re ꝛ docti. ꝛ exercitati in tuo officio. ſis ergo de illis cõtentus ꝛ noli me ad hec indicare.
Et ait ad eũ leo. Neꝙ̃ amplĩꝰ vel meũ ꝟbũ ſuꝑ hoc reuocare qꝛ non dimittam te do-
nec hoc mandatũ aſſumpſeris. Cui dixit vulpes: dñe mi rex nõ poſſũt officio regis niſi
duo adherere quoꝝ neuter ego ſum. Aut ſcꝫ homo crudelis et preſumptuoſus non ti-
mens queꝙ̃. nec ꝑcẽs alicui ꝓpter eius crudelitatẽ ꝛ impietatẽ: timẽtes eũ oẽs ꝛ ſic attigit
cõplementũ ſuoꝝ opm̃ in oĩbus que cupit. Aut homo vilis et deſpectꝰ ab hominibus cui
alij non inuident nec ipm̃ reputant. Sꝫ quicũꝙ attendẽs ad ſ꜔uitium regis fuerit vere-
cundus ꝛ manſuetꝰ: nec intendit eſſe crudelis hoĩbus non ꝓſper abũtur eius negocia.
nec ſua ↄuerſatio cũ illis diu ꝑmanebit. Inueñt enĩ ↄtra ipm̃ regis amici ac eiꝰ inimici
Amicus ei inuidebit ei pro ſuo ſtatu. ꝛ reddet̃ ſibi inimicꝰ. Inimicus ꝓ regis inuide-
bit ſilr̃ huic nitẽs ipm̃ ſuo dño diffamare. Et cũ hij duo aduerſus eum congregantur
exponit ſe ꝑiculo mortis. Dixit aũt rex. Ne timeas odiũ meoꝝ viroꝝ ꝛ eoꝝ inuidiã ad-
uerſus te q̃m̃ eos elongabo abs te. nec eoꝝ ↄuerſatio tecũ erit nec tua cũ eis: ꝛ honorans
honorabo te pre illis ꝛ quodqđ mihi dixeris factum erit. Ait ad eũ dñe rex. Si vis me
honorare dimitte me viuere in his locis ſolitarie et trãquille q̃m̃ melꝰ eſt mihi q̃ꝫ viuere
ſub inuidie trepidatione hoĩm tui regni. Quicũꝙ enĩ viuit ſine timore ſufficit ei panis
et aqua. Scio inquit q̃m̃ qui adheret ſ꜔uitio regis. ꝑlẽs et tribulatõẽs ſuꝑueniũt et viſi-
tatiões in vita ſua: q̃ꝫ ceteris hoĩbus huiꝰ mũdi. Vita enĩ breuis cum trãquillitate me-
lior eſt vita mille annoꝝ cũ labore ꝛ timore. Dixit ei leo intellexi iam ꝟba tua. Sꝫ noli ti-
mere de hmõi q̃ tu dic̃ qꝛ nõ potero te ꝑeitꝰ derelinq̃re. Dixit ad eũ Ex q̃ ꝑeitꝰ. delibauit
h̃ rex facere peto vt mihi ſub vinculo federis ꝓmittat. ſi q̃n aliqui ſibi mala de me ferant
ne illa credat. Sed me vocet et rñſionem meã ac veritatem ſemꝑ audiat. Quia ſcio ꝙ
odient me illi qui ſub me ſubſtituentur ꝓpter timorem noĩs mei. Et qui maioris ſunt
nobilitatis q̃ꝫ ego inuident me ꝓpterea ꝙ ſum ſuꝑ eos exaltatus ꝛ conſtitutus. Ideo ſi
aliqđ ferat̃ ei per aliquẽ ꝓpria lĩgua vel alteriꝰ per qđ me intendit reum facere ꝙ non acce
leret me ↄdempnare. donec ſuper me decies inquiratur Deinde vero fiat de me volũtas

Capitulum tredecimum

tua. Et quando hoc mihi in fide promiſeris. ⁊ de te tutus ero. iuuabo te toto meo poſſe nec te in aliquo defraudabo. Cui reſpondit leo dicens. Volo vt tibi hec a me ſeruentur Et ordinauit ipſum leo ſuper omnibus bonis ſuis. ⁊ exaltauit eius ſtatum ſuper alijs dominis ⁊ ſocijs eius recipiens ab eo conſilium ⁊ ſapientiam. Ita vt ipſum pre alijs principibus ſue curie diligebat. Et quantocunq; ab eo conſilium quereret tanto magis ad ſui dilectionem pretendebat. Et factum eſt hoc valde moleſtum omnibus viris regis extraneis ⁊ eius notis ac familiaribus. Et inuidentes ei ceperunt ſuper hoc odire ipſum. donec inter eos habito conſilio deliberauerunt animum regis ſubuertere cõtra ipſum vt eum dolo perderent.

¶ Et factum eſt cum deliberaſſent doloſe hoc facere. Euntes die quadam ad domum regis. inuenerunt ibi carnes pro cibo regis paratas: quas ſibi rex in ſpecialem cibũ elegerat. ⁊ eas furtiue capientes miſerunt ad domum vulpis. in oculto ibidem reponẽtes his vulpe inſcia. Altera vero die leo mandauit ſibi dari cibum. ⁊ cum familiares quererent ⁊ non inuenirent: motus eſt leo ad iram. Et videntes ſocij ⁊ familiares regis. qui conſilium acceperunt perdere vulpem cum abeſſet tunc vulpis. ⁊ non deſinit leo pro carnibus inueſtigare. ceperunt reſpicere ſe inuicem. Et prorumpens verbum vnus illorũ quaſi tota ſimplicitate ſui cordis. ait. Tenemur namq; regi annunciare quod ⁊ nobis fuit annũciatum. de his que ſibi bona vel mala ſunt. quamuis plures ſint quibus hoc ſit moleſtum ⁊ difficile. Quia relatum eſt quod vulpis rapuerit carnes. ⁊ apportauerit ad domum ſuam. Ait alius. eſtimo ego ipſum talia non feciſſe. cum non ſit huiuſmodi conditionis. Diſcutiatur nihilominus hoc negocium. quia non eſt in mundo diſcernens naturas. ⁊ ſcrutans corda hominum. Ait alius. vere nemo poteſt ſcire oculta cordium verumtamẽ ſi facta diligenter inquiſitione ſuper hoc negocio. ⁊ ſi inuentum fuerit. preſumatur ⁊ totum eſſe verum quod nobis de vulpe eſt relatum. Et ait alius. Non debet aliquis a ſuo corde ſeduci ſentiens in ſe natum. dolus enim nõ liberat virũ ſuũ. Ait ali⁹. quo

modo liberare poterit qui regem decipit. Et quõ illud latere poteſt cũ fraus familiariũ et ſociorum regum non lateat. Ait alius. Retulit mihi fidelis lator de vulpe quoddam magnũ quod credere non potui vſqꝫ nunc. audiens hec verba veſtra. Ait alius. Nõ latuit me eius fraus et malicia operationũ ſuarũ a die qua ipſum primo inſpexi ⁊ cognoui qđ et iam oñdit. qm̃ hic ſeductor q̃ oñdit ſe ſctm̃ et colentẽ deum: non viuit: niſi de primi malo et graui ſcelere queadmodum: ſui generis om̃s vulpes faciunt. Ait ali⁹. Non eſt hic rectus et miſericors qui dicebat nobis ꝙ grandis peſtis ⁊ magnũ periculum eſt homini exercenti officia regum: quõ ergo cõmiſit hanc fraudem. Vere ſup hoc eſt ammirandum. Alius ait. Si verũ hoc inueniat non debet ſibi attribui niſi fraudis peccatum. Verumtamen qui committit fraudem: iam negauit grãm ſibi latam. Ait ali⁹. Vos veri et veridici eſtis. nec poſſum verba veſtra denegare. Verũtñ ſi mãdaret rex negocium inquiri tunc manifeſtaretur eius veritas. vel falſitas. Ait alius. Si nondum miſſum eſt ad domũ ſuam vt exploretur: mittatur feſtinanter. Nam vbiqꝫ habet exploratores. Et timendum eſt nequando ſibi negocium manifeſtaretur: argumenta quereret quibus ſe excuſabit. Ait alius. Credo. Si quando queſitum fuiſſet in ſua domo et palam eſſet negocium ipſius de re iſtius: adhuc vtiqꝫ regem ſeduceret ſuis blandis ſermonibus et doloſis argumentationibꝫ: donec ſibi verum falſum redderet. et falſum verum Et non ceſſauerũt huiuſmodi verba coram rege ꝓponere: donec fidem adhibẽs in illis. ita ꝙ duceretur vulpes vicarius eius conſcito coram rege. Dixit rex. vbi eſt pecia carnium quam mandaui pro me ſeruari. Cui reſpondens dixit. Eam cuſtodi ciborum regis reſignaui vt ipſum prandio repreſentaret. Et voct⁹ cuſtos ciborum regis: ⁊ interrogatus de carnibus: cum ⁊ ipẽ eſſet de his qui cõſiliũ inierũt contra vulpem. et negauit dicens. Nihil mihi tradidit. Miſitqꝫ leo ad domum ſuam fidelem virum vt inquireret. ⁊ inuente ſunt carnes in domo vulpis. et eas regi preſentarunt. Erat autem vnus inter illos qui oblucuti fuerãt de vulpe ad regem quidã lupus. qui nil boni vel mali locutus erat regi ſuper hoc negocio. et eſtimabat vir iuſtus eſſe. et innocens. ita ꝙ eſſet illorum qui non loquebatur niſi verum. Et ait hic lupus. Poſtqꝫ patuit regi fraus: non decet parcere illi. Si pepercerit em̃ nullꝰ peccator a ſuo peccato cõuertetur. nec amplius manifeſtabitur regi alicuius delictum. ex quo non curat punire peccatores. Tunc leo mãdauit ipſum recludi in carcerem. et ita factum eſt.

¶ Et ait vn⁹ de familiaribꝫ. miror prudentie regꝭ. eiuſqꝫ intellect⁹ in ſingulis rebꝫ quõ latuit ipm̃ prauitas h⁹ ſeductoris. nec ſua opa pcepit. Ait ali⁹. Poti⁹ mirandũ eſt. q: non video ipm̃ curantẽ inq̃rere ſup ipõ. ex q̃ patuit ſibi de ipo. qđ latuit. Tũc miſit rex vnũ illoꝝ ad carcerẽ vt exterminaret ⁊ videret q̃lis eſſet ꝓceſſus ſ᷑ hoꝝ excuſatõis ei⁹. Et rediẽs nuncius ad regem p mutauit verba regi et dedit ei reſponſũ vt eius fallacia magis a rege conteſtaret. Et turbat⁹ ob hoc leo: mãdauit ipm̃ educi et interfici. Et cum ꝑueniſſet hoc ad aures matris leonis que inq̃ſiuit factũ. Et miſit ad eos qui ducebãt ipm̃ ad interficiendũ. ꝙ ſuper ſtarent ab hoc: donec cũ leone loqueret. At illi ei⁹ mãdatũ obſeruarũt. Et cum veniſſet mater leonis ad filiũ. dixit ei. Qua offenſa fili mandaſti interficere vulpem. Cui leo retulit factũ. Et ait ad eum mater Multũ feſtinaſti ob hoc ꝑdere ipm̃ an neſcis. qm̃ vir agẽs ſua facta feſtinãter: ꝑcipitabit ⁊ penitebit. Agit aũt vir prudens ſua facta ſuauiter. ⁊ nõ penitebit. ⁊ q̃ ꝓmptuoſus eſt in ſuis negocijs. ſcm̃ recolligit cõtriſtatõis cũ penituerit ſibi ꝓceſſus ꝓpter h̃ nõ eſt in mũdo cui adeo neceſſe ſit res inq̃rere ⁊ ſupſtare deliberationi mãdatoꝝ ſuoꝝ ſicut regi. Qm̃ mulier in ſuo viro ꝯfidit fili⁹ in pr̃e. diſcipul⁹ quoqꝫ in ſuo doctore. exercit⁹ vero in ſuo principe. Deum colens in obſeruatiõe mãdatoꝝ. popul⁹ aũt in regibꝫ. Reges quoqꝫ in timore dei ⁊ iuſticia ⁊ bonis operibꝫ. et in larga prouiſione. Caput vero ſapientie regũ eſt cognoſcere homies. ⁊ eos in ſuis dignis gradibus collocare. Et non omia verba recipere a quibuſdam. ⁊ pacem inter eos firmare. Semper etenim inuident pro dignitatibus. et alter querit alterum

Capitulum tredecimum

Tu igitur non debes omnia credere nec decet te poſtq̃ quis placuerit tibi ipſũ in tuũ ſpecialem ſocium recipere. Et quia ordinaſti vulpem fidelẽ tue domus. a die qua cognouiſti ipſum vſq; hodie. et non percepiſti de eo niſi bonos mores et fidem et cordis ſimplicitatẽ. et nunc contra eũ indignaris. Qm̃ exiuit rumor ad aures oĩm tuorum principum. qui viderunt gl'am quam ei cõtuliſti. ⁊ nũc cõmotus es contra ipſum pro vno fruſto carniũ. ⁊ eff.ceris vilis et inconſtans in ſuis oculis. forſitan ſeduxerunt te maligni viri et te conuicerũt ſuorũ inuidia. Quia inuident ſibi ꝓpter gloriam quã ei dediſti ⁊ intendũt ex hoc ipm̃ ꝑdere. Rex ei qñ aliqđ ordinat ſuꝑ domũ ſuam et non inq̃rit ſuꝑ eo ſi in aliquo fuerit incuſatus penitebit et vltimo in ſuo corde tribulationẽ patiet̃. debet aũt inueſtigare veritatẽ. nec ea ſuorũ oculorũ iudicio ⁊ auriũ auditu relinquat q; magnũ malũ ex hoc ſibi ꝯtigit. Quã plura enĩ facta latitant donec examinata fuerint diligenter Queadmodũ vnũ qđ examinatũ eſt guſtu. non aũt vſu. Qñ ꝗ enĩ eſt eius color clarus vt gemma. tamen saporem habet peſſimũ. Et ſic habens crinẽ in oculo eſtimat fore integrum pilũ. Aut ſicut lucula vermis de nocte lucens videns eam eſtimat fore magnam: Sed manu apprehenſa ꝑua et quaſi nihil eſt et in ea nullum videt colorem. Tu vero fili meditari debes in verbo vulpis tuo intellectu. atq; ſapientia dicens. Quomõ feciſſet hoc. cum non comedat. et quia ipſum ſuper mea domo ordinaui. ipſo non aſpirãte. ſed inuito ipſum ad hoc promoui. et ordinaui ſuper meis theſauris et cibis ⁊ potibus quõ igitur temptaret cor ſuum fruari rem. quam ſibi propria manu aſſignaui. et ipſam mihi precepi reſeruari. ⁊ illam in ſua domo reponeret negãs in vltimis ipſam nullaten⁹ accepiſſe. Propter hoc fili examina bene verbũ ſuum ⁊ exquire diligẽter. Et ſcire debes ꝙ a die mundi creationis ſemꝑ ſtulti inuidẽt ſapientib⁹. Impij vero iuſtis. ⁊ nobilib⁹ ignobiles. et eos nituntur deſtruere. Et cõſidera a die qua hunc tuũ Baiulũ vidiſti. ſciuiſti ipm̃ iuſtũ et pium carentem omni fraude. Et ego ſcio ꝙ ſi rex inueſtigaret. qm̃ eius aduerſarij inierunt contra eum conſiliũ. et in domo carnes clauſa appoſuerunt. Niſu enim

fruſtum carnium inter eius pedes deferente. ſequūt̄ aues vt illud ſibi rapiāt ⁊ interficiant ipſum. Sicqꝫ hoīes nitunt̄ perdere nobilioꝛem ſe. Et ſcias ꝙ aduerſarij vulpis de tuo damno non curarunt. ſed ſibi tm̄modo qđ eſt vtile ꝓſpiciunt. Et propter hoc quere qđ tibi eſt vtile. ⁊ ne cures de dāno eiꝰ aduenientē. Decet enī vnū ſe cauere ab his duobꝫ ſcꝫ ſeparare ſe a viris ſapientie. ⁊ ſuū ſociū defraudare. Et duo bona ſeruare / ſcꝫ ſepare ſe a viris malignis. ⁊ fugere ſtultos ⁊ crudeles. Etiā quidē vulpes accuſatur apđ te qui tibi proximus ⁊ obediens fuit et fidelis tue domus diſpenſatoꝛ nec vnq̄ in aliquo te defraudauit. ſinglaſqꝫ in ſe ferens aduerſitates ꝓ tui bono. nec tibi ſuū ſecretū occultauit. Et quicunqꝫ talis eſt debet vnuſquiſqꝫ in ipo ꝯfidere. nec credere oīa que hoīes de eo obloquūtur. Et factū eſt dū loqueret̄ mater leonis hec verba ſuo filio. Acceſſit ad leonem muſtela vna illoꝝ ꝙ ſtulti erant aduerſus vulpem. ⁊ ibi totum huius rei veritatem expoſuit. Et audiens hoc mater leonis. Dixit ſuo filio. Poſtq̄ꝫ tibi notuit oꝑm vulpis rectitudo. ⁊ qꝛ viri tui exercitꝰ et inuidia voluerunt ipm diffamare. debes exterminare oēs illos qui ſup eo hanc infamiā appoſuerūt. Et eris innocens a peccato qđ tue aīe pauerūt. Et reliqui audiētes timebunt nec tibi vltra verbū iniquū ferre preſument. Ac nunq̄ꝫ contra te ⁊ fideles tuos ꝯſiliū intelligent. Nam herbe et fenū agri qn̄ iunguntur fit ex illis funis cū qua ligat̄ camelus. Nunc ergo reſtitue vulpē ad ſuum ſtatum. in q̄ priꝰ extiterat vt ſit tuus ſecretarius. ⁊ fidelis ſocius. vt fuit. Et ne dubites in animo tuo dicens. ex quo preūſpſi iam ei male facere factus eſt mihi aduerſarius. nec amplius de eo in ipſo ꝯfidere. Non enī malum qđlibet eſt timendum. ⁊ ne deſperet coꝛ tuū ipſum tibi poſſe fieri amicū. Porro ſapiens et prudens eſt. cognoſcens ſex ſua opera. ⁊ ponēs ſingula in ſuis locis. Quia ſicut amici poſſunt fieri inimici. ſic etiam inimici poſſunt fieri amici. cognita cauſa inimicitie inter eos. Sed tn̄ ſunt aliqui in quibus nullo modo eſt confidendum. Et ſunt hi qui denegant gratiam ſibi latā. Et proditoꝛ et rei furans bonū et crudelis et qui non credit ſtatum futuri ſeculi dicens non eſſe hoīem redditurum rationē de ſuis operibus. Et qui neſcit cōpeſcere ſuū furoꝛem. Et ꝙ non miſeretur cum iraſcitur. Et notus in prauitate fraude et deceptiōe. Et qui non abſtinet a cōcupiſcētia a ludo ⁊ a luxuria. Et ꝙ delectantur in vino. Et ꝙ de nemine bonū cogitat. Et ꝙ nō eſt verecundus ſed frontis ꝓterue. Debet aūt vnuſquiſqꝫ bono viro adherere. Et talis eſt fidelis tuus ſocius vulpis qui confitet̄ bonū. ⁊ nō fregit fedus. diligit iuſticiam et odit iniquitatem. ⁊ amat pacem ⁊ pietatem nec inimicatur coꝛde. ⁊ remittit offenſam ꝓximi et conſeruat dilectionem erga ſuos ꝓximos ⁊ extitit verecundus. Ait leo temptaui iam vulpem ⁊ in ipo bonos moꝛes inueni. et debeo ipm ad ſuū pꝛimūtū ſta reſtituere et meo ſecreto viuere. Poſt hec vero miſit leo pro vulpe. ⁊ cum eſſet ante eum. ꝯfeſſus eſt ei rex culpā ſui: referens ei omnia que ſibi fuerūt appoſita. ⁊ ait ad eum Ecce te nunc reſtituo ad pꝛimum ſtatum in quo extitic vſqꝫ nunc fidelis ꝑſtitiſti.

¶ Inquit vulpes leoni Credat dn̄s rex verbis meis ac opibus. nec timeat me foꝛe imemoꝛē. doli ab ipo iam mihi facti. vnde non decet regem cōfidere illi qui ab eo eſt offenſus. Sed cogitet ſemꝑ in coꝛde ſuo. foꝛſitan obſeruauit ſibi odium aduerſus nos vulpis et mala retribuere intendit. que ſibi olim intulimus. Et ſcio inquit vulpis ꝙ adhuc mei aduerſarij tibi de me mala parare non deſinent. donec iterū ponēt ſcandalum inter me ⁊ te. eſtimantes poſtq̄ꝫ prima vice non potuerunt me offendere. Ne putet rex eoꝝ verba cōtra me fuiſſe mendacia. Nitent̄ adhuc ꝯtra me inuenire argumenta. etiam ſi eſſet rex ſimplex coꝛde non ero ſecurus ſemper cogitans in mea mente. neq̄n ſeducatur coꝛ regis ſuſurrantes tota die ad eius aures. Dixit leo. Iam temptaui et cognoui te. ecce pono te in gradū rectoꝝ ⁊ fideliū in oculis meis vt virū innocentē. Non pro vnica iuſticia mille offenſe remittuntur. Et ſcio qm̄ celabis hoc ſcandalum. qđ inter me et te accidit. ⁊ qꝛ remittis mihi illud ꝓpter miſericoꝛdiam. cuius recoꝛdaberis me tibi contuliſſe. Et ſic ammō alter noſtrum alteri magis fidelis ⁊ dilectus q̄ꝫ prius. Et reſtitutus eſt vulpes ad ſuum pꝛimum officium ⁊ dilexit ipſum rex pre alijs eius familiaribus. Et eſt parabola de dilectione regū que poſt inimicitias reſtituitur.

Capitulum decimumquartū

Capitulum. XIIII. de aurifice ⁊ ſerpente. Et eſt de facienda miſericordia

Jt rex philoſopho Intellexi iam que dixiſti. Porro mihi indica cui oporteat regē benefacere et in ipſo confidere. da mihi pabolam de recognoſcēti grām. ⁊ de eo qui bona non retibuit amico ſuo ꝓ acceptis bñficijs: ſʒ mala. Inquit phūs Sendebar. Scito rex ꝙ mores creaturarum non ſunt idem. ſed diuerſi ⁊ non eſt in oibꝫ his q̄ deus creauit. ſcʒ quadrupedū ſeu bipeduʒ. aut volatiliū regi magno honorabilius q̄ʒ homo. Sed reꝑitur in hoībus iuſtus ⁊ peccator. Et q̄ñqʒ reꝑitur in brutis bñficioꝝ recognitor. ⁊ obſeruator federis magis q̄ʒ in hoīe. Reges aūt tenentur conferre miſericordiā ſuo loco quo debēt. ⁊ his qui eam recognoſcūt: ⁊ nulli conferant donec inueſtigent de cōditione viri eiuſqʒ moꝝ ⁊ operū. Et vtrum ſit eoꝝ qui fedus faciūt ⁊ obſeruant. ⁊ grām recognoſcunt. Non aūt reſpiciāt pſonarum nobilitates et generoſitates. Nec dn̄t reſpicere inopes in actione miſericordiarū ſuaꝝ nec velint gratiam retinere tanq̄ʒ extraneo. ſi dignus fuerit ⁊ eam recognouerit ⁊ fuerit vir legalis. ſimplex et prudens. ⁊ vir ſenſatus ⁊ diſcretꝰ. Et cū in ipſo fuerint hū mores diuulgati debēt ei actio miarum. viri qʒ intelligentes debent temptare et examinare homines. ⁊ illis agere iuſticiā iuxta illud qḋ ſibi de eis videtur. Bonus igitur medicus non curat egros ſolū videndo eos. ſed vrinam inſpiciēdo ⁊ cōſeruando pulſum. et calorē extrīcitatū. ⁊ virtutē mēbroꝝ ſuoꝝ. tūc exhibet illis medicinā qḋ ſibi de illis videbitur. Decet creaturas viles et deſpectos recognoſcētes bñficia ⁊ fedus obſuantes cum illis agere grām ⁊ miam ſuo poſſe. ſiue hoīes ſiue beſtie ſint. Neſcit eñ quis vtrum proceſſu temporū. illiꝰ indigeat pro ſuo iuuamine vt ſibi bona retribuat. Et q̄ñqʒ debet vir prudēs ſubtrahere manū ſuā a benefaciēdo hoībꝫ vt non ꝯfidet in aliq̄ ipſoꝝ. ⁊ ſup hoc induxerūt ſapientes parabolā. Dixit rex: q̄ō fuit:

Capitulum decimūquartū

¶ Inquit Sendebar. Fertur ꝙ cum ambularet quidā heremita per viam vidit foueā
quā foderant venatores ad capiendū aīalia. vt ſua coria decoriarent. Et inſpiciens ad
fundū fouee vidit ibi hoiem q̄ erat aurifaber ⁊ cū eo erāt ſymeus. ſerpens. et vipera. nec
illū hoiem offenderant. Et vidēs hec heremita: cogitauit dicēs. Aduenit nunc tēpus q̄
magnā miſericordiā exhibeas eruēs hunc hoiem de dentib⁹ aduerſarioꝝ ſuoꝝ. Et ac-
cipiens funem iniecit eam in foueā quam ſymeus apprehēdēs ſua leuitate aſcendit per
eam. ⁊ inijciēs funem ſecūdario aſcendit vipera. et inijciens tercio aſcendit ſerpens qui
oēs recognoſcētes gratiā eius regraciati ſunt illi. Et dicūt ei nequaq̄ velis educere hūc
hoiem inde. quia non eſt in terra aliqd negās beneficiū ſibi collatū ſicut homo et preci-
pue ſicut hic homo. Et dixit ei ſyme⁹. Scias meū habitaculū eſſe in tali loco. Et dixit
ei vipera. Et ego in lacu q̄ prope eſt illic moror. Ait ſerpens et ego in flumine ibi prope
moror ꝙ ſi habueris inde tranſitum remunerabim⁹ tibi ſup bono qd nobis contuliſti.
⁊ abijt vnuſquiſq; in viam ſuam. Poſtea vero iniecit funem vt educeret aurificem non
curans de eo. qd dixerūt ei illa animalia. Et eduxit eū de fouea. ⁊ cū ipm eduxiſſ; regra-
tiatus eſt ei. ⁊ ait illi. Tu maximā gratiā mihi cōtuliſti. pro qua teneor tibi remunerare
qd ſi placeret deo. te trāſire per terram. quā tibi hec aīalia indicarunt. cū ibidē ſit meum
habitaculū remunerabo te de grā quā feciſti mihi. Et abijt vnuſquiſq; in viam ſuam.

¶ In proceſſu vero tpīs accidit heremite trāſire per illam terrā ⁊ occurrit ei ſymeus. ⁊ vi-
dens ſalutauit eum. Et ait ad eū. nihil nūc habeo apud me ſed pſtolare pauliſper qui
abiens redijt ad eū cum multis fructib⁹ ⁊ delectabilib⁹ ⁊ ſibi donauit et ſumpſit de illis
q̄t voluit diſceſſit inde. Et occurrit ei vipera que et videns ſalutauit eū. ⁊ ait: magna fu-
it gratia quam recepi a te. ſed rogo ne diſcedas donec redibo ad te. Et iuit vipera ad do-
mum regis et interfecit filiam ſuam. et acceptis corona ⁊ iocalibus eius tulit ⁊ donauit
heremite. Et nihil ei de morte filie reg̃ manifeſtauit. Et cogitauit heremita in corde ſuo
dicens. Jam hec aīalia de bnficio qd eis egi mihi remunerauerūt. eſtimo ꝙ ſi ad au-

Capitulum decimumquartũ

rificem peruenero melius ipſe mihi remunerabit. Et ſaltem mihi de huiuſmodi iocali-
bus conſulet. Poſtea vero heremita acceſſit ad domum aurificis. et videns eum auri
fex: duxit eum ad ſuam domum. et honorem ei contulit. Cumqꝫ videret aurifex coronã
auream. cognouit eam: qꝛ fuit filie regis. annunciauit ei qm̃ inuenerat coronaꝫ filie ſue
in manu cuiuſdam qui erat in domo ſua. et ipm̃ retinuit. donec mandaret rex ſup hoc.
Et audiens hoc rex: miſit pro eo. qui cum veniret. ⁊ oſtenderet coronam regi. cognouit
rex illã. ⁊ mãdauit rex ipm̃ flagellari. et duci per ciuitatẽ. deinde ſuſpendi. Et fcm̃ eſt ita.

Et cũ ducerent illum per ciuitatem. ibat plorãs amare. clamans et dicẽs. Si cõſilio fe
rarũ attẽdiſſem de quo mihi cõſuluerũt. nõ vtiqꝫ hoc malũ mihi eueniſſet. Et audiens
ſerpens vocẽ eiꝰ exiuit ad eum de cauerna. et videns qđ acciderat ei doluit et obſtupuit
et meditatꝰ eſt argumẽta pro ſui liberatõe. et cito ſerpẽs ad domũ regis iuit ⁊ momordit
filiũ eius. Miſitqꝫ rex pro aſtrologis ⁊ magis. vt ſibi facerent incantationes ⁊ portarent
ad ipm̃ de tyriaca. ⁊ nihil ei profuit. Et in aſtris cõtemplati ſunt arte ſua. donec puer in
cepit loqui. priuatus eñi erat ſermone. Et ait filiꝰ regis. Scitote me ſanari nõ poſſe. do
nec veniens heremita q̃ ſine culpa eſt ad mortẽ cõdamnatꝰ. ⁊ ducat manũ ſuã per carnẽ
meam. Et audiens hoc rex. mandauit duci heremitam ad ſe. q̃ a rege interrogatus expo
ſuit ei oĩa q̃ fecerat feris et aurifici. ⁊ verbũ quo fere ipſum ꝓmouerãt hoĩ non bñfacere.
Et quare venerat ad illã ciuitatem. Et eleuatis oculis ad celũ. orauit heremita ad deum
dicens. Domine deus. Ego ſum innocens de hoc negocio. ſana obſecro filiũ regis Et
puer ſanatus eſt. et receſſit dolor eius. Et videns hoc rex. honorauit heremitam. dans
ei munera. et mittens ipſum in pace. Et mandauit ſuſpendi aurificem. Et hoc eſt de eo
qui bene facit ingratis

Capitulum quindecimum

¶Capitulum.XV.de filio regis et ſocijs eius.Et eſt de diuina ſententia:quam nemo poteſt effugere.

Inquit rex diſſes ſedebar ſuo philoſopho. Intellexi iam verba tua que dixiſti. cui debet homo benefacere. Nūc aūt dic mihi de viro ſtulto in ſublimi ſtatu exiſtente. Et de eo q̄ ſuā perſonam fatigat ꝛ affligit.q̄liter ſingula humana negocia diſpoſita et ordinata ſunt deſuper ꝛ q̄ fiūt in terra. Ait Sedebar Sicut vir non probatꝛ niſi per mulierem. ſic ſapiēs nō eſt q̄s ſufficienter niſi per intellectū . et intellectus pn̄cipaliter a deo.ꝛ per exercitiū datꝛ homini.vt filio regiſ ꝛ eius ſocijs accidit. Dixit rex. Quō fuit: Inquit philoſophus.

¶Dicitꝛ q̄ q̄ttuoꝛ homīes pariter in itinere aſſociati fuerunt.quoꝝ vn⁹ erat filius regis Secūdus fili⁹ mercatoris. Tercius filius generoſiꝛ erat ſpecioſus valde. Quart⁹ vero erat viatoꝛ et curſoꝛ.qui omēs ſimul in itinere conuenerunt. Erant aūt pauperes nihil habentes niſi veſtimenta.¶Et cū ambularent per viam:dixit filius regis. A diuina voluntate omnia predeſtinata ſūt. Dixit filius negociatoris. Intellect⁹ melioꝛ eſt omni re. Dixit nobilis ꝛ ſpecioſus. Pulchritudo eſt melioꝛ alijs rebꝫ. Dixit viatoꝛ.ſollicitudo et promptitudo.in ipſis negocijs.melioꝛ eſt omni re.

¶Et cū accederent ꝓpe quādam ciuitatem.ſederūt in vno loco.et dixerūt viatori. Vade tu q̄ ſollicit⁹ es in tuis negocijs.ꝛ procura nobis hodiernū cibum. Qui ait.libenter Et ingreſſus ciuitatem.ꝛ inueſtigauit diligenter qualem laborem deberet exercere.quo haberet ſolarium q̄d ſufficeret ad diem pro victu quattuoꝛ hominum. Cui reſponſum eſt nihil melius eſſe q̄ apportare ligna. Et accedens ad ſiluam fecit ſibi ſarcinam magnam

Capitulum qinudecimum

neceſſaria pro ſe et ſocijs ſuis: ſcribens in portam ciuitatis. Quoniã vir probus et ſollicitus in arte ſua lucratus eſt vna die denarium argentum: ⁊ redijt ad ſocios ſuos qui cibo et potu refecti ſunt illa die.

Capitulum quindecimum

¶ Altera vero die dixerūt filio nobilis. vade et tua pulchritudie ꝓcura nobis hodie ne
ceſſaria. et cogitās in corde ſuo dicēs. En ego neſcio exercere artē. nec eſt ꝯueniēs me va
cuū ad ſocios meos redire. Et poſuit ſe ad quādam arborē triſtis ꝛ dolens. ꝛ voluit ſe
parari a ſocijs. Et cū trāſiret q̄dā matrona iuxta eū: ꝛ ſuā vidēs pulchritudinē: capta eſt
in amore eius. q̄ veniēs ad domū ſuā: miſit pro eo. Quo veniēte ad eā: fecit ꝯuiuiū ꝛ ſte
tit cū ea tota die. In ſero aūt dn̄a dās ei q̄ngētos denarios argēteos licēciauit eum. et
rediȷ̄t ad ſocios ſuos: fouens ipſos per totam diem.

¶ Tercia vero die dixerunt filio mercatoris. Vade ꝛ tuo intellectu ꝓcura nobis hodie
victū. Qui ingrediens ciuitatē: venit ad portū maris. vbi cōuenticula mercatoꝝ erat et
multarū nauiū. Et vidit ibidē negociatores loq̄ntes cū patrono: ꝛ dicētes an vellet ꝓ tā
ta dare pecūia. qḋ renuit patronꝰ. Tūc dixerūt inter ſe mercatores. differamus in craſti
num. q̄ꝛ nemo eſt q̄ ab eo emat. Qḋ audiēs filiꝰ mercatoris. ꝛ illis abeuntibꝫ acceſſit ad
patronū: q̄ p̄rem eiꝰ bn̄ nouerat. Et cōueniebat cū eo ꝑ mercātia. quā emit ꝑ q̄nq̄ milibꝫ
florenis. Altera vero die veniebāt mercatores. vidētes ſe eſſe p̄uentos: emerūt a iuuene
pro decē milibus aureis. Et ſic receſſit iſte iuuenis: ꝛ venit ad ſocios ſuos. Scripſitq̄
Tū circūſpecta prudentia lucratꝰ eſt vnus vna die q̄nq̄ milia florenoꝝ. ꝛ de hoc ſe et ſo
cios ſuos educauit.

¶ Quarta vero die dixerūt filio regis. Vade et tu ꝓcura nobis hodie neceſſaria. qui de
predeſtinatione diuina locutꝰ es. ꝛ tu in eā ꝯfidis. Qui cū iret. ꝛ ſedebat triſtis et dolēs
iuxta portā ciuitatis. Et factū eſt a deo. vt mortuꝰ eſſet rex illius prouincie in illa die nō
relictis filijs vel aliquo cōſanguineo. Et cū exiret vniuerſus populus ad ſepeliendum
corpꝰ regis. trāſierūt iuxta iſtū iuuenē. q̄ ſedebat ibi nō ſurgēs de loco: nec cōpatiēs mor
ti regis. de quo mirabat̄ ꝑpl's. ꝛ cū ab eo interrogaſſent cauſam quare ille obticuit et nō
rn̄dit q̄cq̄. propter qḋ expulſus eſt de illo loco. Et cum redirēt de ſepultura regis: vidit
ip̄m ille qui eū expulſit ꝛ dixit ei. Nōne tibi p̄cepi. vt nō ampliꝰ hic ſederes. ꝛ accepit eū ꝛ
incluſit eū in carcere. Cōgregato vero vniuerſo populo vt ſibi regē cōſtituerent: ſurrexit

Capitulum Sedecimum

112 78

hic qui filiū regis in carcere detinebat. ⁊ ipſis totū pceſſū declarauit. ⁊ miſerūt p eo. ⁊ ipſi interrogauerūt ab eo. q̄s ⁊ vñ eſſet: ⁊ q̄re ad terrā veniſſet. Qui dixit. Scitote. q̄m ſum filius talis regꝭ magnifici. quo mortuo frater mihi regnum vſurpās. motus eſt me pdere et expellere de regno. ⁊ timēs fugi. ⁊ veni ad terrā vſam. Et audiētes hoc q̄dam q̄ cognouerūt pꝛem ſuū. exaltauerūt vocē ſuā dicētes. Viuat rex. viuat rex. qđ placuit oībꝫ. ⁊ ipm̄ in regē cōſtituerūt. ⁊ duxerūt ipm̄ p ciuitatē (vt moris erat) Et cū perueniſſent ad portā ciuitatis vidit ea q̄ ſcripſerāt ſocij. mādauit ſcribi q prudētia / pulchritudo / intellectus ⁊ q̄cq̄d boni hoī aduenit. a deo p̄deſtinatū eſt. Et ſemꝑ eſt cū veniret ad domū. miſit p ſocijs ſuis. enarrās ipſis q̄d ſibi acciderat a diuina p̄deſtiatōe glorificās ⁊ laudās deum de ſua grā. Poſt hec vero dixit philoſophus. Viri intelligentes ⁊ ſapientes debent ſcire et credere. q vniuerſa ordinata ⁊ diſpoſita ſunt a diuino bn̄placito. ⁊ nullus pōt ſibi bonū approximare nec malū elōgare. ſed totū a deo cauſat. Et ipſe qđ vult agit in illis: ⁊ pficit qđ intendit. Quapropter quilibet tenet deo confidere. ⁊ hoc credere q̄m verū eſt.

¶ Capitulum XVI. de auibus. Et eſt de ſocijs ⁊ proximis qui ſe inuicē decipiūt

Inquit rex diſles ſendebar ſuo philoſopho. Intellexi quidē verba tua. q̄ locutus es de diuina ſentētia. et q nullus valet eā fugere. Nūc vero da mihi parabolā de ſocijs ⁊ de amicis decipiētibꝫ ſe inuicē. Et q̄n alter ipoꝝ eſt cordis fraudulēti. ſociū cupiens defraudare. ⁊ inferre ſibi malum. Inquit philoſophus.

Dicit q erat in quodā loco iuxta mare in quo flumia cōueniebant. ⁊ erat locus ille pcul a venatoribꝫ ⁊ hoīm circuitu. Aues vero degentes circa mare pcul erant inde. nec ibi pro aliquo accedebāt. In pceſſu vero tp̄m acceſſit ad hūc locū auis q̄ hebraice dicit holgos. Et cōſiderans bonitatē huius loci. ⁊ q̄uo ſolus eſſet a cōuerſatione hoīm ⁊ aīaliū. deliberauit in ſua mente reducere ibidē ſuā familiā dicēs. Affluenter viuā ego cū familia mea de venatōne huius loci. ⁊ erit mihi in hereditatē ⁊ filijs meis

Capitulum ſedecimum

¶ Erat autem eius vxor recumbens in nido ſuper oua que prope erant partui. habebat autem hec quandam aliam auem ſibi vnicam et ſolatio ſamq; dicebatur moſan. Erat autem auis illa valde dilecta: quam multum adamabat. Nec cibus et pot⁹ nec vlla delectatio ſapiebat ei abſq; illa aue. Cū audiſſet hec vxor auis q eius maritus intēdebat facere id factū: fuit ei valde moleſtū. et voluit annūciare illi moſan ſecretū mariti ſui. et querēs argumenta qūo poſſet de licentia ſui mariti ei⁹ ire ad illā auē ſuā amicā. Et ſecū de hoc tractare negocio. dixit marito ſuo. Jam peruenit tempus quo debent noſtri pulli oriri. ⁊ mihi quidē indicata eſt qdam medicia vtilis pullis noſtris qua valebūt valde plumare et creſcere. ⁊ ab accidētib⁹ ⁊ infortunijs illeſi permanere. Et volo querere illud: ⁊ portare nobiſcū ad locū in quo eſſe intendimus. Et ait ad eā maritus. Quid eſt illud Dixit vxor. Eſt piſcis quidā exiſtens in inſula in tali loco: quem nullus ſcit pter me. et ille q me docuit. Volo igit: vt tu recūbas loco mei ſupra oua: donec ibo: ⁊ capiens vnū aut duos de illis piſcibus: redibo ad te. deinde feramus illos ad locū: vbi intendimus habitare. Et reſpondēs maritus: dixit ei. Nō decet diſcretū virū cogitare de ſingulis. q medici aſſerūt. plerū q; em̄ imponūt pcurare que non recipiunt. nec ſūt poſſibilia. Sed inducit quis pro illis in pericula ⁊ anguſtias: donec precipitabit. Etiam quidē audiui de loco iſto: ad quē ire intēdimus. quia locus eſt periculoſ⁹. Et dicit in libris medicine. q ex ſepo leonis et veneno ſerpentū ardētiū: fiūt certe et optime medicine. nec pro tanto debet vir prudēs moueri ad inueſtigandū huiuſmōi ad loca periculoſa. qrens leones per loca deſerta et valles. et ſerpentes in cauernis eo⁊. et pter hoc deſine ab hoc qđ facere intendis: ⁊ tecū defer hunc nidū cum ouis ad locū quem tibi dixi. Qm̄ ibi eſt affluentia piſcium. et eſt locus quem nullus nouit: niſi nos. Et ſcire debes: q quicunq; credit medicis: vt querat medicinalia per loca periculoſa: ⁊ ſe mori exponit: accidit ei quod accidit cuidam ſymeo. Dixit ei vxor. Qūo fuit: Inquit maritus.

110

Capitulum Sedecimum

¶ Fertur ꝙ in quodam bono loco et fertili vbi multe arbores erant ⁊ fructus ⁊ aq̄. fuit
q̄dā ſymeꝰ. ⁊ ibi longo tp̄e habitauerat. In proceſſu vero temporis orta eſt huic ſcabies
que ipſum moleſtauit valde. vt nō poſſet ꝓcurare ſuam eſcā. Et cum prope eam trāſiret
alius ſymeꝰ vidēs eū: dixit ei. Quare video te extenuatū corpore. ⁊ in tanta debilitate cō
ſtitutū? Cui reſpondens hec: dixit neſcio cauſam huius infirmitatis. niſi q꜄ ſic diuine
placuit volūtati quam nullus valet effugere. Dixit ei alter ſymeꝰ. Ego inq̄ ſciui quen-
dam ſymeum: cui hec eadem accidit egritudo. nec curari potuit: donec habito capite co
lubri nigri. et ip̄e ab illo ſymeo comeſto ſanatꝰ eſt. Symeus ait. Unde poſſem illō habe
re. cum non poſſū venari victū meū. et mea virtus declinauit. ita vt non poſſū inuenire
eſcam meā. ſed alie fere et animalia mihi conferūt d꜄etim q̄d cibi. alias morerer mea in-
firmitate depreſſus. Dixit ei alter. Uidi in quodam loco iuxta cauernā cuiuſdam nigri
draconis multos viros. et eſtimo eos interfeciſſe draconē. Nūc ibo ad illū locū ⁊ ſi ip̄m
inuenero mortuū: auferā ſuū caput. ⁊ apportabo tibi illō. Ait ſymeꝰ infirmꝰ. Si mihi
poteris hoc facere: erit mihi maximum beneficiū: vt per te viuat aīa mea. et a deo ſuper
hoc magnam habebis mercedem. Et iuit ſymeꝰ donec peruenit ad foramē cauerne dra
conis. Et cum videret veſtigia greſſus hoim̄: eſtimauit draconē eſſe interfectum ab ali-
quo homīe. Et accedens vſq̄ ad eius cauernam inuenit draconem viuum quem draco
rapuit et deuorauit

¶ Porro adduxi tibi hanc parabolam. q꜄ non decet virū ſapientem exponere ſe pericu-
lis ⁊ terribilibꝫ negocijs. Etiam ſi ſibi illō multū expediat: Et rn̄s vxor ait. Intellexi ver
ba tua. Sed omnino expedit ꝙ vadam illuc. q̄m nihil eſt ibi q̄d timendū ſit. ⁊ erit h̄ ſa-
lus et fiducia bona pullis noſtris: vt ab infortunijs ⁊ malis accidentibꝫ fiant exempti.
¶ Et ait ad eam maritus. Ex quo caſu deliberaſti conſilium omnino illuc ire. Caue: ne
hoc noſtrū ſecretum alicui reueles. Dicūt em̄ ſapientes. ꝙ cuiuſcunq̄ boni intellectus
eſt laudabilis. ſed caput intellectus eſt ſecreti ſepultio. Poſt hoc vero exurgens hec: iuit
ad locū vbi erat auis illa amica ſua Et retulit ei ſecretū mariti ſui. ⁊ quomodo ad illum
locū transferre ſe intendebant in quo erāt aq̄rum. piſciū ⁊ herbarū affluentia. Et ꝙ nō
eſſet ibi ſtrepitus animalium. nec timor hominum. Et dixit ei. Si poteris ingeminare
vt venires illuc cū beneplacito mei mariti. facias. licet em̄ bonoꝝ mltoꝝ ibi ſit abundā
tia: ſine te tamen ſunt mihi nulla. Bonum em̄ quod cōfert nobis deus: vobiſcum com
municabimus. ¶ Uolens itaq̄ auis illa eſſe in ſocietate illiꝰ mulieris ait ad eā. Aſtrin-
gar ibi eſſe cum voluntate tui mariti. Nunquit habet ip̄e auctoritatem tui ſingularem
in loco illo magis q̄ ego. vel q̄cunq̄ aliꝰ. Nonne locꝰ iſte licitus eſt omnibꝫ. Et ecce ego
vadam illuc. ⁊ probabo ibi nidū meū. q꜄ vtilis locus eſt. vt dixiſti. Et ſi veniēs maritus
tuus. voluerit me inde repellere. reſiſtam ei. cū non ſit ei locus ꝓprius. nec illū poſſidebit
a ſuis parētibꝫ. nec in ipſo habeat maioris iuris q̄ ego. Dixit ei mulier. Etiā ego ſcio:
q꜄ verū dicis. Uerūtamen elegi te ad locū illum. vt ſemper inter nos maneat pax ⁊ dile
ctio. Et ſi venires abſq̄ beneplacito mariti mei. orireť ſcandalū inter nos. cum promiſi
viro meo nemini illud dicere.

¶ Ait auis Uere dicis amice. et in vobis confido bene. Sed indica mihi qualem mo
dum accipiam vt ſit hoc cū conſenſu mariti tui. Ait ad eā mulier. Cōſulo tibi. Uade ad
eum. quaſi ignorans negociū hoc. et dic ei. Scito cariſſime ꝙ contigit mihi nuper ire
per quēdā locū quē exploraui eſſe bonū ⁊ vtilē. ⁊ nullꝰ eſt ibi habitans ⁊ ꝓpono ibi meum
habitaculum. vis ne mecū illic transferri. cum ibi ſint multa piſcamina. Et ſcio bene. ꝙ
ipſe tunc dicet tibi. q̄m ipſe prouiderit locū illum prius q̄ tu. Et cum dixerit hoc. tūc dic
ei. Ergo dignius eſt te eſſe ibi q̄ me. Sed rogo vt tibi placeat me ibi eſſe tecum. q꜄ nun-
q̄ aliquod importunum a me percipies. Sed vtilis ero tibi ſocius ⁊ amicus. fecit itaq̄

auis illa: ⁊ iuit ad maritum huius. mulier vero iuit a quendam lacum. et cepit duos piſces. tulitq; marito ſuo dicens. Hi ſunt piſces de quibus tibi dixi. ⁊ inuenit auem illam cum marito ſuo. Que cum reuelaſſet et de loco dixiſſet. placuit marito. vt cum eo habitaret. Et interrogauit maritus mulierem. an ei placeret. Reſpondit mulier. volens ſe ſimulare quaſi non vellet vt auis illa cum eis habitaret. vt non perciperet maritus eius ꝙ reuelaſſet illi ſecretum. Et ait. Nos ſole elegimꝰ nobis locum illum. quia non eſt ibi ſtrepitus auium atq; animalium. Et ſi permiſeritis hanc auem ibi eſſe. timeo. ne alia turba auium veniat cum ea. et ſic nobis locum exinde expediat dimittere. Dixit maritus. Uerum dicitis. tamen confide in hac aue. et dilige ipſam. quia ſpero nos ab ea in futuro accipere auxilium et vigorem contra aduerſarios noſtros. ne ſuperuenientes nobis alienę vexent et moleſtent nos. iniuriaſq; multas inferendo noſtris pullis.

Quapropter nobis bonum eſt ac perutile habere nobiſcum. ſiue in noſtra ſocietate admittere hanc auem. et forſan nobis preſtabit auxilium tempore neceſſitatis. et non debemus confidere in noſtra potentia. Nã licet ꝙ ceteris auibus potentiores ſumus: tamen ſepe debilior cum ceterorum adiutorio fortiorem ſuperat vt patet de lupo quodam quem ſuperauerunt murilegi et ipſum necauerunt. quia eis aduerſabatur. Dixit mulier. Quomodo fuit? Inquit maritus eius.

¶ Dicitur ꝙ priſtinis temporibus fuit magna congregatio luporum. et hec erat circa littus maris in quodam deſerto et inepto loco hominibus. inter quos lupos erat vnus magis annoſus ꝗ̃ alij. et exinde magis preſumptuoſus in omnibus rebus. ꝗ̃ ſocij ſui. et pre alijs voluit honorari et vereri. Quadam vero die contigit. vt famam ſibi acquireret inter ſocios. iuit venatũ ad capiendum ꝗd delicati in quodam monte. vbi erat

Capitulum Sedecimum

multitudo ferarum et animalium. Erat aũt mons ille recluſus vndiq; vt non poſſent
inde animalia egreſſum habere. ¶ Et cum manerẽt ille fere pacifice et quiete in monte
illo in quo erat etiã magna turba cattoꝝ inter aliqua animalia degentes. qui regem ha
bebant. Superuenit illis iſte lupus. ⁊ cum ibi videret multitudinẽ ferarũ et aĩalium pro
ſui venatione. ⁊ quia nullum inde haberent egreſſum. ⁊ fugam. traxit ibi morã pluribus
diebus. Capiebat autem ſingulis diebus de illis animalibus qñ volebat et deuorabat.
Et factum eſt ꝙ valde moleſtum cattis qui omnes ad ſuum regem congregati inierunt
conſiliũ vt valerent ſe a lupo reddere tranquillos. Erant autẽ tres catti ingenioſi et ſen-
ſati quibus vocatis a ſuo rege egit cum eis conſilium.
¶ Et interrogans rex primum dixit ei. quod eſt tuum conſilium ſuper proceſſu huius
lupi. qui tanta iam nobis moleſta egit et diſſipauit et leſit plures de populo noſtro. Di-
xit cattus nullum habemus conſilium niſi ſperare in domino ſemper. quia non poſſu-
mus ei reſiſtere. Et interrogatus ſecundus dixit. meum conſilium eſt. ꝙ de loco iſto re-
cedamus ⁊ queramus nobis aliũ locum: forte eñ ibi inueniemꝰ locũ bonũ ⁊ vtilem cũ
bonis paſcuis. quia in maxima peſte ſumus hic. Quid ergo ſumus hic expectantes quo-
uſq; moriemur. Et interrogatus terciꝰ dixit: meũ conſiliũ eſt vt hic permaneamꝰ neq; no
ſtra habitacula relinquamus ꝓpter iſta. Sed conſulo vnũ quod ſi fecerimꝰ ſpero illum
a nobis ſuperari ⁊ nos ad primum ſtatum noſtre pacis redituros. ait rex. Quod eſt?
Ait ille apponamus curam erga lupum quando venatus fuerit aliquod pro ſuo cibo ⁊
illud in aliqđ locũ portauerit ad comedendum. ⁊ exurgentes rex ⁊ ego ⁊ plures alij pote
tes de nr̃o exercitu. eamꝰ aduerſus eũ. quaſi querentes eius eſce reſidua. Et cũ ſecurũ
ſe reddiderit de nobis exurgam ſuper ipm̃ ⁊ fodam oculos eius. deinde quilibet noſtrũ
cum non poterit ſe defendere exurgat aduerſus eum. ⁊ qđ poteſt agat. mori aũt vnũ vel
duos ex nobis. non debet illud grauare liberabimus enim omnes amicos noſtros ab
omni tribulatione. feceruntq; ita.

Capitulum Sedecimum

¶ Et factum eſt quadā vice cū venat⁹ fuiſſet lupus aliqđ pro ſuo cibo. ⁊ ipm̄ in quoddā
excelſum ſaxū portaſſet. congregauit rex ad ſe cattoꝝ ſui exercitus bellicoſos. et iuerunt
poſt eum. Et cū ꝑueniſſent ad ipm̄. exurgēs ſuper ipm̄ cattus conſiliarius regis. fodit
eius oculos. Et accedens rex detruncauit eius caudam dentib⁹. deinde vero ſinguli eoꝝ
ſuper exurgentes. ipm̄ ad mortem vulnerauerūt. ¶ Porro induxi tibi hāc ꝑabolam
mi vxor vt ꝯſideres. qm̄ non eſt nobis noſtra potentia ſufficiens ſine aliquo potenti ſo-
cio ⁊ legali quare querimus hanc auem nobis in ſocium. Et audiēs hoc vxor in animo
ſuo gauiſa eſt. et placuit ſibi quod de marito ſuo audiuerat. Surrexerūt itaqꝫ vir ⁊ mu-
lier. et altera auis ſocia ipꝫꝫ. ⁊ venientes ad illū locū aptauerūt ſibi nidum ſuū; altera
quoqꝫ auis edidit ſibi nidum circa nidū eorum. Viuebāt autē ibi affluenter ex habun-
dantia aquarū/herbarum/et piſcium. diligentes ſe inuicem ⁊ ſibi fedus fidelitatis con-
traxerūt. Erat aūt dilectio q̄ verſabať inter auem ⁊ mulierē. ad auem extraneā fidelior q̄
extranee auis ad ſociū ⁊ ſociā. In proceſſu vero tp̄is exicato vno illoꝝ riuorum defecit
piſcamen. Et videns hoc auis moſan ſocia mulieris meditata eſt in corde ſuo dicens.
Quāuis fedus amicoꝝ ⁊ ſocioꝝ ſit grande ⁊ quilibet teneatur obſuare. magis tn̄ tenet
ſuam perſonam cōſeruare. dicať q̄ ſibi fedus rūpit. minime alteri obſuabit. Et q̄ futura
non preuidet incidet in foueā quā non eſtimauit volens euadere ⁊ non poteſt. Socie-
tas vero harū ambarū auiū mearū ſociarū mihi nocebit cum deficiat eſca. ⁊ adhuc forte
de loco me expellent. Et ego quidē iā adheſi huic loco de q̄ ſegregari non potero. Non
ergo viam habeo aliam niſi vt occidā eas. ⁊ remanebo ſalua in loco ſolo abſqꝫ moleſtia
ſocioꝝ ⁊ ſtimulatione ꝑticipum ⁊ prius quidem expedit mihi virū occidere. deinde in-
ueniā modū necandi eius vxorem. q: fatui eſt cordis ⁊ cōfidit in me. Aut forſitan inſti-
gabo mulierem vt maritum interficiat poſtea facilius interficiam vxorem. Poſt hoc
vero acceſſit ad mulierē quaſi triſtis ⁊ meſta. dixit ad eam mulier. Quare video te ſic tri-
ſtem. Cui reſpondēs ait. Non triſtor niſi ex diſfortunijs tēpoꝝ ⁊ aeris ꝑuerſione. Sed
moſan auis non ceſſauit triſtari. Et ait ad eam mulier. Video tibi aliqđ ſubueniſſe de
qua triſtaris. ait illa ita eſt. ſed nō eſt niſi pro te. verūtamē ſi meo cōſilio ꝯſenſeris eſtimo
te de hac tribulatione euadere. dixit mulier. Quid eſt illud? Inq̄t moſan licet in noſtra
creatione ſim⁹ extranei. tn̄ frēs in ſocietate noſtra ſum⁹. q̄ melior eſt nobis q̄ infinite
ꝑentele. plerūqꝫ ſunt fratres inimicantes ſibi inuicem et contra ſe inuicem agentes qđ
durius eſt ferro. et peius veneno. et dicitur ꝙ qui caret fratre. caret inimico. Et q̄ caret
conſanguineo: caret inuidente. Ego aūt dirigo te ad vnum qđ erit tibi vtile. Et q̄uis ſit
difficile vt illud valeas attemptare cum tibi dixero. eſt tamē valde facile in oculis meis
cum conſidero periculum aduerſus te. Et propterea exaudi conſilium meum. et incli-
na aurem tuam vt facias quod tibi dico. nec queras a me quare. donec illud perfeceris.
Ait mulier ad eam. Dixiſti mihi iam verbum de cui⁹ timui auditu et obſtupui. nec ſcio
quid eſt. Eſtimo tn̄ illud eſſe pro m. ei nece. ſed facilis mihi erit mors pro tui amore. dic
ergo petitionem tuam. Dicitur enim ꝙ quicunqꝫ ſuam animam non tradit morti pro
eius ſocio qui melior eſt prole et fratribus. eſt in oculis dei peior duris ſceleratis et pre-
uaricatoribus. Dixit auis. Meum conſilium eſt vt occidas maritum tuum et te red-
das tranquillam ab eo. ac per hoc tibi ſalus erit et pax. et mihi tecum. nec a me queras.
donec illud feceris. Niſi enim res eſſet valde bona non tibi conſulerem. Et ſi hoc feciſ-
ſes mox diu dicerem nec doleas nec triſteris ſuper marito tuo. dabo eni tibi meliorem
ipſo. qui erit nobis in hoc loco ſocius. et cuſtodiet et diliget te. et ſemper amor inter te et
me permanebit. Scias quoqꝫ niſi meum adimpleueris conſilium. accidet tibi vltimo
quod accidit muri nolenti conſentire vtili ſibi preſtito conſilio. Dixit mulier quomodo
fuit? Inquit auis.

Capitulum Sedecimum

¶ Dicitur fuiſſe in quodam loco ſolitario promptuarium in quo cum multi eſſent mures
diſſipantes ⁊ moleſtantes bona patrisfamilias qui accepit quoddā animal qđ aſſimila
batur cani. ⁊ inimicabatur muribus vt eos de domo exterminaret inter quos quidē erat
vnus mus maior alijs ⁊ fortior. Et videns hic mus qđ fecerat paterfamilias ſciuit qm̄
non poſſe permanere in domo. propter illud animal. et accedens ad illud ait ei. Scio
inquit patronus domus non introduxit te huc niſi ad interficiendum me. Sed ego veniret
tuam habeam ſocietatē. quia noui tua ingenia. ⁊ volo tibi cohabitare. dixit ei animal. In-
tellexi quidem verba tua ⁊ volo te ſecurū reddere ⁊ tibi pmitto pacem obſuare. noſti ve
ro qm̄ meus patronus poſuit me cuſtodem ſue domus vt nihil ſibi adueniat nocumēti a
te. et a tuis ſocijs. nec me decet in hoc eius intentionem defraudare. Et propter hoc nō of
fendas patronū meū ſed potius procura tibi manſionē aliā vtilē et egredere de iſta quia ſi
hoc non feceris. non eſt mihi culpa. ſi te offendam. Non enim mihi licet contra venire
mandato patroni mei. dixit ei mus. Ego prius te rogare incboaui ſuper hoc ⁊ humiliaui
me tibi propter hanc petitionē. Non igitur decet te meā petitionē denegare. ait illud animal
verū me decet tuā ſequi pacem et dilectionē. Sed q̄uo potero tibi hoc obſeruare cum
tui ſocij diſſipant bona mei patroni. ſi fuero ſibi rebellis non defendēs ſua bona de mani
bus veſtris interfic et me preſtor ergo tibi vt pſerues perſonam tuam a me. ⁊ recede de
hac domo vſq3 ad tres dies quibus poteris aliā tibi puidere manſionē. poſtea vero tui p-
ſequar ſocietatem. dixit ad eum mus. Eſt mihi graue meum relinquere habitaculum ⁊
nullo modo propono recedere. ſed me a te toto poſſe preſeruabo. Altera vero die exiuit
mus de cauerna vt quereret aliqđ pro ſui eſca. et videns ipſum hoc animal nec curauit
de eo. Nec motum eſt contra ipſum murem donec terminus dierum compleretur. Et
cum videret mus quia non apponeret curam quomodo ipſum offenderet ⁊ moleſtaret

Capitulum Sedecimum

ſeductum eſt cor ſuū. ⁊ nullatenus ipm̄ amplꝰ timebat ⁊ cepit cum eo ꝯuerſari. nec ſe ab eo preſeruauit. Conſūmatis igitur tribus diebꝫ exiuit mus more ſolito ambulans per locum. Animal vero latebat in quodam loco domus. et ſentiens ſtrepitū pedum muris. inſurrexit aduerſus eum. et ipſum deuorauit.

Adduxi tibi vero hanc parabolam. vt ſcias. quoniam non decet virum intelligentem conſilium ſui amici infringere. nec illius correctionem refutare.

¶ Dicitur enim ꝙ verbū ꝯſulentis et ſi difficile ſit. ſimulatur medicine. q̄ q̄uis ſit amara: tamen liberat a languore. Quapropter meū nequaq̄ refutes conſiliū. ne decipiaris tuo corde. permittēs viuere tuū maritū. quia maximū exemplū ꝑcipies nocumētum. Nam ſi ipſum occideris dabo tibi maritū meliorē ipſo. Et audiēs hoc mulier perterrita eſt a verbo eius. et non minus deſiderauit habere maritū nouum et ait ad eam. Aduerti quippe verba tua. et credo tuū conſiliū eſſe fidele. et ſignū tue dilectionis erga me. quia ſentio meū cor erga tui dilectionē cōpletum. Et noſco ꝙ conſiliū vtile mihi cōtuliſti. Et etiam ſi non eſſet bonum pro me. ſed pctm̄ vtiq̄ vellem illud adimplere amore tui. verūtamen quomodo potero meum maritū occidere: cum non ſit mihi poſſibile. Ait ad eam moſan indicabo tibi modum quo valebis hoc facere. Ait illa dic ergo. Reſpondit ei. Scio quēdam riuum in quodam loco. vbi eſt multitudo piſcium vbi piſcari ſolent piſcatores. Qui cum piſcant̄ magnum piſcem. habent lignū acutum ex vtraq̄ parte. introducentes illud a capite vſq̄ ad caudā piſcis. Et ſcio te melꝰ poſſe apportare de huiuſmodi piſcibꝫ q̄ ego. Accipe ergo vnum de illis et proijce illum in locū. vbi comedit maritus tuus vt illum tranſglutiēs gutture ſuo et morietur. Fecit itaq̄ mulier ſicut ſibi illa conſulerat. Et accipiens vnū de piſcibus illis cum ligno. proiecit ante maritum. qui cum illum tranſglutiſſet mortuus eſt. Remanſit itaq̄ moſam cum muliere pluribus diebus. conferens ei honorem et dilectionem. poſtea vero recordata mulier ꝙ ſibi promiſerat moſam dare nouellum et iuuenē maritum. petijt ei vt ſibi procuraret.

Capitulum decimumſep.

¶ Et pambulans auis illa iuxta flumē. obuiauit cuidā vulpi. Cui ait. habeo vnā auē
pinguē: quā in tēdo ſeducere: vt veniat ad te. tu quoq latēs ſub ſaxo: deuorabis eā. Et fe
cit ita vulpis. Et ſtabat retro ſaxū. expectās auē. Et rediēs auis ad mulierē: dixit. Inue
ni quēdā ſociū. cui relatū a me de tuo decore ⁊ intellectu: placet ſibi te ducere in vxorem.
Surge et eam⁹. ⁊ placuit vxori. ⁊ iuit cū ea vſq ad ſaxū. Et inſurgēs ſubito vulpes ra-
puit eā: et deuorauit. et rediīt auis ad ſuum locum.

¶ Caplm. XVII. eſt de hoīe q̄ p̄ſtat aliīs ꝯſiliū: ſibi aūt nullū pōt p̄ſtare

Inquit rex diſ les ſēdebar ſuo philoſopho

Intillexi pabolā tuā ſup his q̄ dixiſti mihi. Nunc vero da mihi parabolam de
hoīe: q̄ aliīs p̄ſtat auxiliū: ſibi aūt non. Inquit Sendebar

Erat q̄dā colūba habēs nidū in excelſa arbore ita q magno labore eſcam ad arborē por
tabat. Et cū pduceret ſuos pullos. aggrediebať eā vulpes. ſtās iuxta arborē. ⁊ pterrēs
eā minatōībꝫ: donec ei ſuos pullos eiiciebat. pp̄ter ꝯſeruationē ſue vite. Q̄ vidēs q̄dam
paſſer ſtās ꝯtra eā in ramo arboris: acceſſit ad colūbā dicēs. Cōſulo tibi q qn̄ reuenit
ille ⁊ infert tibi talia. rn̄de ⁊ fac poſſe tuū. ⁊ ſi laboraueris aſcēdere ad me. ſtatī eos deuo-
rās volabo. Et abiīt paſſer in viā ſuā. Poſt hoc rediīt vulpes. clamēs contra colūbam
more ſolito. Cui rn̄debat ſibi colūba ꝑbū qđ ſibi paſſer ꝯſuluerat. Ait ad eā vulpes Si
annūciaueris mihi illū q̄ tibi hoc ꝯſuluit: dimittā pullos tuos. Dixit columba. Scias
q paſſer q̄ ſtat ꝯtra littus fluīs mihi hoc conſuluit. Et relicta colūba iuit vulpes ad
paſſerē. ⁊ ait. Qn̄ te ventus inuadit. vbi reponis caput tuū. Et ait paſſer. ſub ſiniſtro la
tere. Et qn̄ pcutit te in facie tua vbi ponis tūc caput tuū. Ad illc. ad mea poſteriora. Ait
vulpes. qn̄ venti te ex oī parte inuadūt. vbi tūc ponis caput tuū. Ait paſſer. Sub alis
meis. Ait vulpes. Quō potes h̄ facere. Eſtimo te non verū dicere. ⁊ ſi hoc ſcis facere.
ſilem tibi nō vidi. Et tūc paſſer volēs ei hoc oſ̄ndere: reclinauit caput ſuū ſub alis. quem
vulpes rapuit dicēs. ſciuiſti colūbe p̄ſtare ꝯſiliū. ⁊ nō tibi ipi. et deuorauit eum.

¶ Explicit liber parabolarū antiquoꝝ ſapientum.

A.82

Antiquariat
Gilhofer & Ranschburg
Wien, I., Bognergasse 2

118 xilogravuri în text
1 xilograv. frontisp.
119